

Kallelse/Ärendelista

Sammanträde med Kommunstyrelsen,

onsdag 28 februari 2024

Tid: K1 08:30

Plats: Konferensrum Vänersborg

Benny Augustsson
Ordförande

Johanna Gustafsson
Sekreterare

Förhinder för ordinarie ledamot att delta vid sammanträdet anmäls till Johanna Gustafsson, 0521 -72 25 92, johanna.gustafsson@vanersborg.se

Ledamöter

Benny Augustsson (S)
Madelaine Karlsson (S)
Kenneth Borgmalm (S)
Anders Strand (SD)
Göran Nilsson (SD)
Torbjörn Moqvist (SD)
Henrik Harlitz (M)
Lena Eckerbom Wendel (M)
Stefan Kärvling (V)
Mats Andersson (C)
Bo Carlsson (C)
Magnus Ekström (KD)
Göran Svensson (MBP)
Cecilia Prins (L)
Anna-Karin Sandberg (MP)

Ersättare

Ann-Marie Jonasson (S)
Jonathan Svensson (S)
Anneli Guilotte (S)
Dan Nyberg (S)
Joakim Sjöling (S)
Mathias Olsson (SD)
Jimmy Lindqvist (SD)
Roger Karlsson (SD)
Ann-Helen Selander (M)
Piotr Gabrys (M)
Robin Danielsson (M)
Gunilla Cederbom (V)
Elisabeth Johansson (KD)
Thomas Larsson (MBP)
Jonas Sjöblom (MP)

Övriga närvarande

Budgetekonom Ewa Lundqvist
Miljöstrateg Boel Carlsson
Personalchef Anna Johannesson
Utvecklingsledare Anders Fridén

Kommunstyrelsen

KALLELSE

2024-02-28

Utvecklingsledare Francesca D Febo
Miljöstrateg Hedvig Särög
Planarkitekt Alexandra Åberg
Utvecklingsledare Pål Castell

2024-02-28

Inledande formalia

- Mötets öppnande
- Upprop
- Val av justerare – förslag Anders Strand
- Eventuella beslut om närvarorätt
- Eventuella beslut om yttranderätt
- Anmälan om jäv

	Ärendelista	Dnr	Sida
1	Information vid kommunstyrelsens sammanträden	2024/20	5
2	Kommundirektörens information	2024/48	
3	Ordförandeinformation	2024/21	6 - 8
4	Förslag till anvisningar och ramar för arbetet med Mål- och resursplan 2025-2027	2024/11	9 - 40
5	Medarbetarundersökning 2023	2024/84	41 - 43
6	Kommunstyrelsens verksamhetsberättelse 2023	2024/8	44 - 70
7	Granskningsrapport/Revisionsrapport - Granskning av personal- och kompetensförsörjning	2023/1091	71 - 105
8	Lokalplanering för Brålanda förskola	2023/313	106 - 129
9	Strategi för internationella arbeten åren 2024-2028	2023/993	130 - 142
10	Revidering av Miljöprogram 2030 (miljöstrategi)	2022/250	143 - 181
11	Samråd för Friluftstrategi	2022/64	182 - 256
12	Begäran om yttrande gällande försöksverksamhet med längre fordonståg (TSV 2023-5461)	2024/66	257 - 282
13	Information om slussprojektet	2022/162	283 - 285
14	Rapport från socialnämnden om uppsökande verksamhet seniorer	2023/543	286 - 301
15	Fastighetsinvesteringar för kommunstyrelsen 2025-2027 (Omedelbar justering)	2024/76	302 - 304
16	Förslag om tilläggsbudget för investering i boende för personer med sammansatta behov	2024/113	305 - 311
17	Begäran om tilläggsbudget samt omfördelning av budget avseende investeringar år 2024	2024/114	312 - 322
18	Upphävande av rutin för hantering av medborgarförslag	2023/989	323 - 351
19	Flytt av verksamhet från Norra skolan till Holmängensskolan	2024/153	352 - 376
20	Deltagande vid kommunstyrelsens sammanträden 27 mars 2024	2024/30	

2024-02-28

21	Delegeringslista till kommunstyrelsens sammanträden	2024/23	377 - 379
22	Meddelandelista till kommunstyrelsens sammanträden	2024/22	380

Tänk på allergiker och använd inte produkter som ger upphov till stark doft, t.ex. parfym eller rakvatten.

2024-02-21

Dnr:
Kommunstyrelsen
2024/20

Handläggare

Beredningssekretariatet
Johanna Gustafsson
Johanna.Gustafsson@vanersborg.se
Telefonnummer

Information vid kommunstyrelsens sammanträde 2024-02-28

- **Förslag till anvisningar och ramar för arbetet med Mål- och resursplan 2025–2027**
Budgetekonom Ewa Lundqvist och kommunstyrelsens ordföranden Benny Augustsson
- **Redovisning av arbetet i samordningsgruppen för miljö och klimat**
Miljöstrateg Boel Carlsson
- **Medarbetarundersökningen 2023**
Personalchef Anna Johannesson
- **Strategi för internationella arbeten åren 2024–2028**
Utvecklingsledare Anders Fridén och utvecklingsledare Francesca D Febo
- **Aktualisering av Miljöprogrammet 2030 - Nu Miljöstrategin 2030**
Miljöstrateg Hedvig Särg
- **Information slussprojektet**
Planarkitekt Alexandra Åberg och utvecklingsledare Pål Castell
- **Samråd om Friluftstrategin**
Utvecklingsledare Pål Castell

Ordförandeinformation till Kommunstyrelsen 2024-02-28

17/1 Intervju om Innovationsmiljö för hållbar produktion och cirkulära flöden

18/1 Möte med revisorskollegiet

18/1 BRÅ Styrgruppsmöte

19/1 Utbildning med Ann Malmsten

22/1 Ärendegenomgång

23/1 Företagsbesök Litab Lack och Nordic Wellnes

24/1 Kommunstyrelsen

26/1 Budgetberedning

29/1 Ärendegenomgång

30/1 Web: Samverkan med näringslivet i lokalt brottsförebyggande arbete

31/1 Medlemssamråd Kommuninvest

1/2 Gemensam presidieöverläggning

2/2 Dialogdag/Budgetberedningen

5/2 Ärendegenomgång

5/2 Näringslivsråd

6/2 Invigning tillbyggnad VBG Group

6/2 Styrelsemöte Fastighets AB

7/2 Kommunfullmäktige

12/2 Ärendegenomgång

12/2 KSAU

13/2 Företagsbesök Carlsson & Persson Skogstjänst

13/2 Styrelsemöte Visit Dalsland

14/2 Rådet för arbetsmarknadsfrågor

15/2 Frukostforum

15/2 Styrelsemöte Fyrstads Flygplats AB

16/2 Budgetberedning

19/2 Ärendegenomgång

22/2 Extra bolagsstämma Vänerhamn

1:e vice ordförandeinformation Mats Andersson 28/2-2024

24/1	Kommunstyrelsen
26/1	Budgetberedning
27/1	Kommunens födelsedag
29/1	Ärendeberedning
30/1	samverkan med näringslivet i lokalt brottsförebyggande arbete
1/2	Budgetberedning
2/2	Budgetberedning
5/2	Ärendeberedning
6/2	Invigning VBG group
6/2	Styrelsemöte Fastighets AB Vänersborg
7/2	Sammanträde Kommunfullmäktige
9/2	presidietmöte ABVB och FABV
12/2	Ärendeberedning
12/2	Kommunstyrelsens arbetsutskott
13/2	Företagsbesök Carlsson & Persson Skogstjänst
14/2	Rådet för arbetsmarknadsfrågor
15/2	Frukostforum
16/2	Budgetberedning
19/2	Ärendeberedning
19/2	Presidietmöte Luft i Väst och Göteborgs luftvårdsförbund (GR)
22/2	Möte inför uppstartskonferens jämställdhetskommun, SKR
26/2	Ärendeberedning
27/2	Leader – Vänerresurs, Mariestad

2024-02-19

Dnr: KS 2024/11

Handläggare

Ewa Lundqvist
ewa.lundqvist@vanersborg.se
0521-721155

Mottagare

Kommunstyrelsen

Förslag till anvisningar och ramar för arbetet med Mål- och resursplan 2025-2027

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att ställa sig bakom upprättat förslag till Anvisningar och ramar för arbetet med Mål- och resursplan 2025-2027

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen har, enligt uppdrag, upprättat Anvisningar och ramar för arbetet med Mål- och resursplan 2025–2027. Kommunstyrelsen föreslås ställa sig bakom upprättat förslag.

Åren 2022 - 2023 har präglats av en hög inflation som tillsammans med kraftigt ökade pensionskostnader och ökade räntekostnader försämrat kommunens ekonomiska utrymme. Från och med 2024 prognostiseras inflationstakten bli lägre och det ekonomiska utgångsläget förbättras något inför 2025. Den fortsatt höga beslutade investeringstakten med ökade kostnader för avskrivningar och ränta gör dock att kommunens ekonomi är fortsatt pressad.

Utifrån nämndernas redovisningar inför arbetet med Mål- och resursplan 2025–2027 kan det konstateras att vi står inför stora utmaningar inom många områden. Finansiering av beslutade investeringar, behov av tidiga insatser till barn och unga, en åldrande befolkning, nya och förändrade statliga uppdrag samt krav på olika åtgärder för att hantera ett försämrat säkerhetsläge är exempel på viktiga frågor som behöver hanteras inom kommunens olika verksamheter.

Mot bakgrund av dessa stora utmaningar inom verksamheten och det begränsade ekonomiska utrymmet så behöver samtliga nämnders arbete med budget 2025 fokusera på att hitta besparingar och effektiviseringar och där det är möjligt även ompröva ambitionsnivåer i befintlig verksamhet. Arbetet behöver präglas av god dialog mellan förvaltningar och mellan nämnder.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunstyrelsens budgetberedning.

Thomas Sannemalm
Ekonomichef

Bilagor

Förslag till Anvisningar och ramar för arbetet med Mål- och resursplan 2025-2027

Sändlista

Samtliga nämnder
Ekonomikontoret

Anvisningar och ramar för arbetet med Mål- och resursplan 2025-2027

Förslag till Kommunstyrelsen 2024-02-28

Anvisningar och ramar för arbetet med Mål- och resursplan 2025–2027

Kommunstyrelseförvaltningen har, enligt uppdrag, upprättat Anvisningar och ramar för arbetet med Mål- och resursplan 2025–2027. Kommunstyrelsen föreslås ställa sig bakom upprättat förslag.

Åren 2022 - 2023 har präglats av en hög inflation som tillsammans med kraftigt ökade pensionskostnader och ökade räntekostnader försämrat kommunens ekonomiska utrymme. Från och med 2024 prognostiseras inflationstakten bli lägre och det ekonomiska utgångsläget förbättras något inför 2025. Den fortsatt höga beslutade investeringstakten med ökade kostnader för avskrivningar och ränta gör dock att kommunens ekonomi är fortsatt pressad.

Utifrån nämndernas redovisningar inför arbetet med Mål- och resursplan 2025–2027 kan det konstateras att vi står inför stora utmaningar inom många områden. Finansiering av beslutade investeringar, behov av tidiga insatser till barn och unga, en åldrande befolkning, nya och förändrade statliga uppdrag samt krav på olika åtgärder för att hantera ett försämrat säkerhetsläge är exempel på viktiga frågor som behöver hanteras inom kommunens olika verksamheter.

Mot bakgrund av dessa stora utmaningar inom verksamheten och det begränsade ekonomiska utrymmet så behöver samtliga nämnders arbete med budget 2025 fokusera på att hitta besparingar och effektiviseringar och där det är möjligt även ompröva ambitionsnivåer i befintlig verksamhet. Arbetet behöver präglas av god dialog mellan förvaltningar och mellan nämnder.

Benny Augustsson
Kommunstyrelsens ordförande

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	sidnr
1. SAMHÄLLSEKONOMISK BAKGRUND	3
1.1 Samhällsekonomi	3
1.2 Kommunernas ekonomi	4
1.3 Styrande för kommunerna	5
2. BEFOLKNING	6
3. INRIKTNINGSMÅLEN INFÖR MRP 2025-2027	7
3.1 Prioriterade områden	7
3.2 Målvärden	8
3.3 Förväntade resultat	11
3.4 Kopplingen till globala målen	11
4. EKONOMISKA PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR	11
4.1 Riktlinjer för god ekonomisk hushållning	11
4.2 Krav på god ekonomisk hushållning – ekonomisk balans	11
4.3 Bokslut 2023 och budget 2024	12
4.4 Hantering av kommunens pensionsåtagande	12
4.5 Ekonomiska förutsättningar inför budget 2025-2027	13
4.6 Nämndernas nettobudgetramar inför 2025	13
4.7 Investeringsbudget 2025-2027	17
4.8 Direktiv	18
4.9 Resultatkalkyl 2025-2027	19
4.10 Resultatutjämningsreserv - Resultatreserv	20
5. ÖVRIGA ANVISNINGAR	21
5.1 Driftbudget	21
5.2 Inlämning av mål- och resursplan	21
5.3 Investerings- och exploateringsplan	23
5.4 Samverkan i samband med budgetarbetet	23
6. TIDSPLAN FÖR DET FORTSATTA BUDGETARBETET	24
BILAGOR	
Bilaga 1. Budgetramar per nämnd	
Bilaga 2. Anslagsredovisningsnivåer	
Bilaga 3. Riktlinjer för god ekonomisk hushållning i Mål- och resursplan 2024-2026	

1. SAMHÄLLESEKONOMISK BAKGRUND

Här presenteras en lägesrapport om hur ekonomin ser ut idag, men också en bedömning om hur det kan tänkas se ut de närmaste åren. Det grundar sig på prognoser från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) i ekonomirapporten och cirkulär från december 2023. Det osäkra världsläget påverkar den ekonomiska utvecklingen vilket innebär att prognoser och scenarier om ekonomin är väldigt osäkra.

1.1 Samhällsekonomi

SKR skriver i sin rapport från december 2023 att dämpad konjunktur bidrar till lägre inflation och räntor. Trots svag omvärldskonjunktur under 2023 har svensk industri och export utvecklats hyfsat starkt, till skillnad från den inhemska efterfrågan i Sverige. Dessvärre tycks inte någon snar vändning stunda utomlands. Världshandeln har sjunkit en tid och det ser ut som en fortsatt svag tillväxt för global industri och handel.

Den inflations- och räntedrivna konjunkturedgången syns alltmer i tjänstesektorn och på arbetsmarknaden i flertalet ekonomier, som hittills har visat sig motståndskraftiga. Detta tynger nu BNP-tillväxten. USA avviker hittills tydligt bland utvecklade länder, med en relativt hög tillväxt 2023. Även där väntas de senaste årens uppgång för inflation och räntor slutligen ge ett mer tydligt avtryck i ekonomin. 2024 dämpas konjunktoren också i USA.

Mot bakgrund av konjunkturedgången prognostiseras inflationen sjunka under 2024, såväl i USA som i Europa (och Sverige), vilket i sig ger en viss lättnad. Men att centralbankerna, inklusive Riksbanken, nästa år sänker sina styrräntor blir en viktigare stimulans. Redan nu syns betydande nedgångar för långräntorna.

Tabell: Nyckeltal för den svenska ekonomin, procentuell förändring

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
BNP	2,9	-0,3	0,5	3,2	2,8	1,8
Arbetade timmar	2,4	1,5	-0,1	1,8	1,6	0,9
Arbetslöshet	7,5	7,6	8,8	8,7	8,1	7,8
Timplön, konjunkturlönestatistik	2,7	3,7	3,9	3,5	3,3	3,3
Konsumentpris, KPI	8,4	8,7	3,3	1,4	1,7	1,8

I Sverige ser vi en svag BNP-tillväxt som tar fart igen först under hösten 2024 och då gradvis. Anpassningen pågår fortfarande, speciellt för hushållen och företag som bygger bostäder. Ökade reallöner och en mindre åtstramande penningpolitik leder till en konjunkturåterhämtning. Arbetsmarknaden påverkas med viss eftersläpning. Sysselsättningsgraden har minskat under ett antal månader. SKR räknar med en fortsatt försvagning 2024, där en svag utveckling för arbetade timmar bromsar lönesumman. Därigenom dämpas såväl hushållens konsumtionsefterfrågan som det kommunala skatteunderlaget. I Sverige och omvärlden antas en konjunkturuppgång under 2025.

1.2 Kommunernas ekonomi

Kommunsektorn visar negativa resultat både 2023 och 2024. Det beror i huvudsak på kraftigt höjda pensionskostnader och prisökningar som i kombination med höga räntor ger tuffa ekonomiska förutsättningar. När och hur mycket inflationen dämpas är avgörande för den ekonomiska utvecklingen och möjligheten att nå balans igen framöver. SKR bedömer att resultaten börjar återhämta sig efter 2024.

Samtidigt som de ekonomiska problemen är omfattade är kompetensförsörjningen redan nu en av de största utmaningarna i sektorn. I och med att de långsiktiga behoven av välfärd växer när antalet invånare över 80 år blir allt fler kommer problemen med att hitta arbetskraft öka. Samtidigt som det på vissa håll varslas om uppsägning till följd av den ekonomiska situationen.

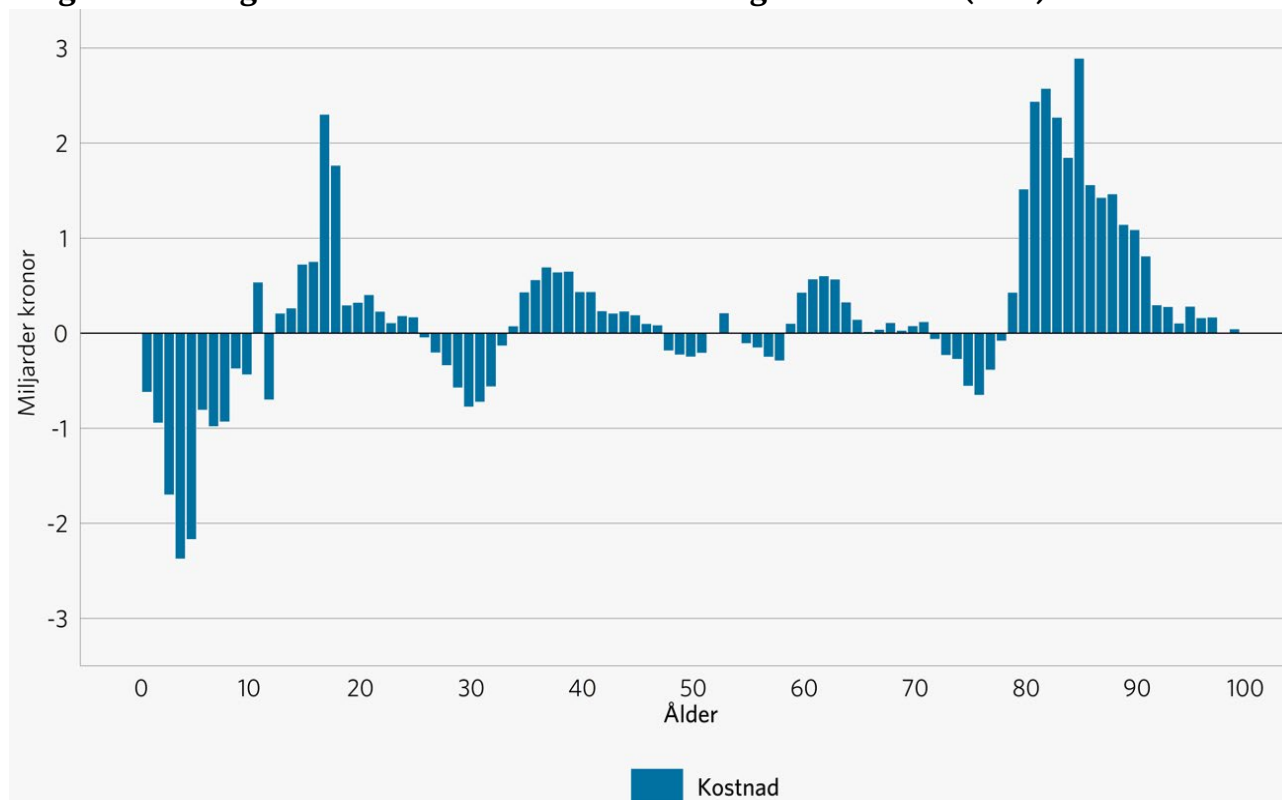
Utmaningarna är många och stora. Förutom brist på både ekonomiska resurser och personal har ett antal kommuner de senaste åren drabbats och fler kommer att drabbas av klimatförändringarna. Kommunerna förväntas också göra allt större insatser för att förebygga och förhindra kriminalitet samt gängvåld.

Kommunerna har fortfarande stora investeringsbehov i verksamhetslokaler och infrastruktur. Investeringsplanerna kan behöva ses över exempelvis på grund av exploateringsinvesteringar som inte påbörjats på grund av marknadsförhållanden, förskjutningar i tidsplaner och prioriteringar mellan objekt.

För åren 2025–2027 ökar kostnaderna i huvudsak i takt med de demografiska behoven samt prisutvecklingen. År 2025 får kostnaderna en ”rekyll” nedåt, främst till följd av att kostnaderna för tjänstepensioner faller. Avgörande för denna vändning är att inflationen dämpas.

1.2.1 Det demografiska trycket fortsätter

Den demografiska utmaningen beror något förenklat på att antalet personer i behov av välfärdstjänster ökar snabbare än antalet invånare i yrkesför ålder. Även om befolkningsprognoserna reviderats ned till följd av bland annat pandemin väntas de demografiska behoven öka snabbare än sysselsättningen. Sammantaget ökar behovet av de resurser som krävs för att upprätthålla välfärden på dagens nivå snabbare än skatteintäkterna. Kraven på kvalitet och välfärd kommer inte att minska. Det kommer ställas krav på nya arbetsätt, användande av ny teknik, effektiviseringar och prioriteringar.

Diagram: Demografiskt beräknade kostnadsökningar 2022-2027 (SKR)

1.3 Styrande för kommunerna

1.3.1 God ekonomisk hushållning och ekonomi i balans

God ekonomisk hushållning och ekonomi i balans regleras i kommunallagen och innebär att kommunen måste upprätta en budget där intäkterna överstiger kostnaderna. Kommunen måste också ha reserver för att kunna möta oförutsedda kostnadsökningar, minskade intäkter och behov av ytterligare investeringar. Med god ekonomisk hushållning menas också att dagens medborgare finansierar sin egen kommunala välfärd och inte skjuter upp betalningen till kommande generationer. Kommunen har fastställt mål och riktlinjer kring god ekonomisk hushållning.

2. BEFOLKNING

Under våren 2023 har kommunstyrelseförvaltningen tagit fram en befolkningsprognos. Den grundar sig bland annat på en ökning av bostadsbyggandet i kommunen, vilket förväntas leda till omflyttningar och inflyttningar, vilket i sin tur förväntas leda till ett växande invånarantal. Prognosen sträcker sig över tio år. Flera tabeller för olika behov är framtagna.

Nedan redovisas befolkningsförändringar i olika åldersintervall av en växande befolkning i kommunen:

Ålder	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Förändring
0-5	2 730	2 716	2 699	2 714	2 697	2 714	2 735	2 758	2 780	2 800	2 818	3%
6-12	3 319	3 300	3 285	3 289	3 298	3 288	3 284	3 316	3 308	3 300	3 318	0%
13-15	1 458	1 469	1 483	1 452	1 429	1 422	1 453	1 412	1 411	1 415	1 431	-2%
16-18	1 415	1 462	1 457	1 451	1 461	1 477	1 450	1 430	1 425	1 449	1 413	0%
19-29	4 622	4 602	4 612	4 631	4 693	4 741	4 765	4 802	4 826	4 798	4 804	4%
30-39	5 027	5 161	5 210	5 235	5 209	5 255	5 240	5 214	5 190	5 183	5 157	3%
40-49	4 376	4 358	4 369	4 400	4 488	4 532	4 659	4 796	4 881	4 958	5 054	15%
50-59	5 339	5 288	5 222	5 121	5 003	4 915	4 838	4 781	4 765	4 748	4 684	-12%
60-69	4 626	4 726	4 817	4 934	5 068	5 133	5 214	5 249	5 251	5 289	5 352	16%
70-79	4 326	4 317	4 286	4 206	4 182	4 205	4 176	4 213	4 253	4 265	4 282	-1%
80-89	2 234	2 330	2 433	2 575	2 652	2 739	2 838	2 865	2 904	2 928	2 938	32%
90-w	432	450	468	482	498	518	522	553	582	600	641	48%
Summa	39 904	40 174	40 337	40 488	40 679	40 939	41 171	41 393	41 575	41 734	41 888	5%

Prognosresultatet kan sammanfattas enligt följande:

- Antalet invånare beräknas öka varje år och sammanlagt är ökningen 1 984 personer från 2022 till 2032 eller 0,5 procent per år. Det motsvarar de senaste årens ökningstakt. De flesta åldersgrupperna ökar.
- Antalet barn och ungdomar i grupperna 0 - 15 år ökar med sammanlagt 60 personer.
- Stora ökningar sker i de äldre åldersgrupperna. De äldsta, grupperna över 80 år, ökar kraftigt med 913 personer fram till år 2032.

3. INRIKTNINGSMÅL 2025-2027

- **Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv**
- **Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier**
- **Vänerns borg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan**
- **Vänerns borgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag**
- **Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv**

Kommunfullmäktige fastställer inriktningsmål för mandatperioden. Inriktningsmålen ska ge strategisk och övergripande styrning av den politiska viljeriktningen. Nämnderna ansvarar gemensamt för att styra verksamheten mot den strategiska och övergripande riktning som kommunfullmäktige fastställt i inriktningsmålen. Inriktningsmålen preciseras av kommunfullmäktige med hjälp av övergripande målvärden och riktade uppdrag till nämnderna.

Grunden för våra inriktningsmål är att:

- ▶ Fullföljda studier med gymnasieexamen är grunden för att få ett arbete.
- ▶ Människor i arbete är grunden för vår gemensamma välfärd.
- ▶ Den gemensamt finansierade välfärden ska omfatta alla och öka tryggheten och livskvalitén.
- ▶ Vi lämnar över vår natur och miljö till nästa generation i ett hållbart skick.

3.1 Prioriterade områden för uppdrag under planperioden

Mot bakgrund av de i kapitel 1 beskrivna samhällsekonomiska utmaningarna så finns behov av att under planperioden fördjupa utredningar och uppdrag inom prioriterade områden. De prioriterade områdena rör alla nämnder och i vissa fall tillsammans med bolag och externa samhällsaktörer. Uppdragen kommer att kopplas till inriktningsmålen i enlighet med styr- och ledningsmodellen och preciseras vad gäller innehåll och ev. finansiering i mål- och resursplanen.

- **Uppdragsområde** för tidiga insatser för barn och unga för fullföljda studier. Det kan till exempel vara att ta fram gemensamma handlingsprogram för skola, fritid och sysselsättning inkluderande insatser för motverkande av psykisk ohälsa och drogförebyggande arbete. Att gemensamt med Kunskapsförbundet lotsa fler till yrkesinriktade utbildningar.
- **Uppdragsområde** för social inkludering. Det kan till exempel vara gemensamma insatser för de som står längst från arbetsmarknaden, att utveckla det sociala företagandet, att motverka segregationen och ensamhet.

- **Uppdragsområde** för samhällsutveckling och tillväxt

Det kan till exempel handla om insatser för landsbygdsutveckling, att stärka näringslivets tillväxt genom att öka kommunens verksamhetsmark och att stärka kommunens krisberedskap och arbete med civilt försvar.

- **Uppdragsområde** effektivisering och verksamhetsutveckling

Det kan till exempel röra genomlysningar eller utredningar som syftar till att frigöra tid och resurser såsom bättre nyttjande av fastigheter och lokaler, minskad administration och översyn av olika processer. Resurser och tid som krävs för att samla resurser för arbete med att digitalisera välfärdstjänster och utveckla och kompetensutveckla ledare och medarbetare i nya arbetssätt i kommande tider av personalbrist.

3.2 Målvärden kopplade till inriktningsmålen

Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

Våra invånare ges lika möjligheter att forma sin framtid, där lokala skillnader utifrån livssituation, boendeplats och ekonomi utjämnas. Den sociala inkluderingen medför att invånarna kan påverka och delta i samhället oavsett bakgrund, där olika insatser riktas beroende på skillnader i olika boendedelar. Kommunens verksamheter arbetar i samverkan med fler organisationer, för att minska effekterna av socioekonomiska faktorer, där ett rättighetsbaserat perspektiv ger möjlighet till utbildning, bostad och arbete

Mått (KOLADA) %	Utgångsläge	Ambitionsnivå 2025	Ambitionsnivå 2027
Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, andel	33,3 (2022)	31 (gul 2022)	28,2 (rikssnitt 2022)
Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel	68,3 (2022)	70	72,2 (grön 2022)
Vuxna biståndsmottagare (18+ år) med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel av befolkningen	1,5 (2022)	1,3	1,09 (2016 års nivå)

Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

Barn och unga ges goda framtidsmöjligheter där skolan erbjuder individuellt stöd och förebyggande insatser med början i förskolan.

Kommunens olika verksamheter arbetar för att främja faktorer som påverkar skolresultat såsom arbetsmiljö, fysiska miljöer, hemförhållanden, fritidsmöjligheter och stöd i unga år.

Fullföljda studier ökar möjligheterna att välja en sysselsättning som upplevs stimulerande och att nå egenförsörjning.

Mått (KOLADA) %	Utgångsläge	Ambitionsnivå 2025	Ambitionsnivå 2027
Ungdomar som är etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter slutförd gymnasieutbildning	82,6 (2021)	83,1 (rikssnitt 2021)	85,1 (grön 2021)
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel	83,2 (2023)	85,6 (rikssnitt 2023)	87,2
Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel	75,1 (2023)	75,5	76,5

Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

Den ekologiskt hållbara kommunen bidrar till att vårda våra resurser för nuvarande och framtida invånare. Kommunens Miljöprogram 2030 och Strategin för ett fossilfritt Vänersborg 2030 värnar om hela den geografiska kommunen, och ökad kunskap hos invånarna underlättar för klimatvänliga val. Nya klimatsmarta lösningar och teknisk innovation leder till minskad miljöpåverkan såsom fossiloberoende, hållbar konsumtion, upphandling och inköp. Miljöperspektivet beaktas vid kommunens beslutsfattande och olika former av samverkan.

Mått	Utgångsläge	Ambitionsnivå 2025	Ambitionsnivå 2027
Utfall på mätbara indikatorer vad gäller årliga mål för transport, el och uppvärmning i Strategi för fossilfritt Vänersborg 2030	12 av 20 indikatorer uppnådda enligt årets målvärde (2022)	Minst hälften av indikatorerna ska uppvisa en förbättring jämfört med utgångsläget	Minst två tredjedelar av indikatorerna ska uppvisa en förbättring jämfört med utgångsläget
Antal genomförda eller påbörjade klimatlöften för kommunen	24 st är antagna år 2023	Samtliga antagna klimatlöften är påbörjade eller uppfyllda	Samtliga klimatlöften är uppfyllda

Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

Företag i Vänersborgs kommun möts av ett gott bemötande och en hög tillgänglighet där kommunens verksamheter håller en god kvalitet. Det är enkelt att få kontakt med kommunen, och den digitala servicen leder till mer effektiva flöden inom och mellan olika förvaltningar. Företag i kommunen ges möjligheter att expandera, där kommunen kan bistå med tillgänglig mark och lokaler när nya och befintliga företag vill verka och etablera sig i kommunen. Våra invånare är nöjda med den välfärd vi levererar. Kvalificerad personal leder till en god kvalitet i våra verksamheter, där innovation och teknik bidrar till att effektiviteten är hög.

Mått (KOLADA)	Utgångsläge	Ambitionsnivå 2025	Ambitionsnivå 2027
Företagsklimat enl. (Insikt) - Totalt, Index, %	75 (2022)	76 (2021 års nivå)	78 (grön 2022)
Svenskt näringsliv: Mätning av företagsklimatet, Sammanfattande omdöme	3,58 (2023)	3,6	3,65
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, %	82 (2023)	86 (rikssnitt 2022)	90 (nivå 2020)
Nöjdhet med skola (åk 8), %	63 (2023)	65 (grön 2023)	67 (grön 2023)

Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

Vi ska ha en arbetsmiljö som ger förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv. I Vänersborgs kommun ska medarbetarna vara delaktiga och ha förståelse för sina uppdrag och sina roller. För att få en engagerad personal krävs ett tryggt och stabilt ledarskap som når ut till samtliga medarbetare i vår kommun. Personalpolicyn och samverkansavtalet med de fackliga organisationerna ska vara grunden i arbetet.

Mått (KOLADA) %	Utgångsläge	Ambitionsnivå 2025	Ambitionsnivå 2027
Hållbart medarbetarengagemang (HME) totalindex	79 (2023)	80	82
Sjukfrånvaro	9,3	8,7	8,1 (rikssnitt 2022)

3.3 Förväntade resultat

Med vägledning av inriktningsmål och styrande dokument på överliggande nivå, identifierar nämnden vilka förflyttningar inom sina respektive verksamheter som vore önskvärda under närmaste planperiod, baserat på grunduppdragets nuläge och behov samt tilldelad ekonomisk ram. Dessa uttrycks i form av förväntade resultat Uppnå (mått med ambitionsnivåer) och förväntade resultat Genomföra (uppdrag). De förväntade resultaten beslutas i nämndens egen verksamhetsplan med nämndsbudget och är inte en del av Mål- och resursplanen.

Utfallet av nämndens förväntade resultaten utgör tillsammans med kommunfullmäktiges fastställda målvärden/uppdrag grunden för nämndens bedömning av sin uppfyllelse av inriktningsmålen.

3.4 Koppling mellan lokala och FN:s globala mål för hållbar utveckling

De globala målens genomförande på lokal nivå omfattas till stor del, direkt och indirekt, av det kommunala välfärdsuppdraget. Det innebär bland annat att Agenda 2030 och FN:s globala mål för hållbar utveckling är integrerade i Vänersborgs kommuns styrning och ledning.

Vänersborgs kommun mäter och analyserar sin förflyttning inom FN:s globala mål, via de globala målens koppling till kommunfullmäktiges inriktningsmål och nämndernas förväntade resultat. Till hjälp finns nyckeltalen som Sveriges kommuner och regioner har utformat inom vart och ett av de globala målen. En målsättning med önskvärd förflyttning anges för planperioden i mål- och resursplan. En övergripande redovisning av kommunens resultat och måluppfyllelse av de globala målen görs i anslutning till årsredovisningen.

4. EKONOMISKA PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

4.1 Riktlinjer för ekonomin och god ekonomisk hushållning

Vänersborgs kommun har fastställt finansiella mål och riktlinjer för verksamheten för god ekonomisk hushållning. Verksamhetsmålen är också kommunens inriktningsmål för god ekonomisk hushållning. God ekonomisk hushållning innebär att såväl kommunens finansiella som verksamhetsmässiga mål uppnås samt att riktlinjerna följs.

Förslag om finansiella mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning läggs till kommunfullmäktige i samband med förslag om mål- och resursplan 2025-2027 i juni 2024. Kommunfullmäktiges riktlinjer i mål- och resursplan 2024-2026 framgår i bilaga 3. Nuvarande riktlinjer för god ekonomisk hushållning kommer att ses över i anslutning till vårens budgetarbete, som ett eget ärende.

4.2 Krav på god ekonomisk hushållning - ekonomisk balans

Enligt kommunallagen ställs det krav på att kommunerna ska ha god ekonomisk hushåll-

ning och redovisa ekonomisk balans. Föreskrifterna i kommunallagen om balanskrav innebär i korthet att årsbudgeten *ska upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna*.

Kommunen kan fastställa en budget som inte är i balans, om det föreligger synnerliga skäl. Om årets resultat i årsredovisningen är mindre än noll kronor, ska det negativa resultatet regleras och det egna kapitalet återställas senast tre år efter att det negativa resultatet uppkommit. Vid underskott ska en åtgärdsplan upprättas som anger hur det egna kapitalet ska återställas. Fullmäktige har möjlighet att besluta att inte reglera ett negativt resultat, om det uppkommit till följd av orealiserade förluster i värdepapper.

Regelverket kring balanskravet kan öppna upp för möjligheten att utjämna intäkter över tid genom en resultatutjämningsreserv. Vänersborgs kommuns riktlinjer för den kommunala resultatutjämningsreserven innebär att avsättning till resultatutjämningsreserv sker årligen enligt den maximala nivå som stadgas i kommunallagen. Resultatutjämningsreservens storlek maximeras till 50 mnkr och den kan disponeras i samband med budget/bokslut för att täcka underskott som uppstått på grund av lågkonjunktur. Kommunstyrelsen lämnar förslag antingen till kommunfullmäktige i årsredovisningen eller i budgetanvisningarna avseende avsättning och eventuell disposition av resultatutjämningsreserv. Regelverket kommer att ses över under våren 2024.

4.3 Bokslut 2023 och budget 2024

I 2023 års preliminära bokslut redovisas en förbättring av eget kapital med 87 mnkr, vilket är 82 mnkr bättre än budget. Nämndernas resultat är sammanlagt 20 mnkr bättre än budget, skatteintäkter och generella statsbidrag visar överskott om 51 mnkr, centralt budgeterade verksamhetskostnader 17 mnkr bättre än budget och finansnettot underskott - 6 mnkr.

I 2024 års mål- och resursplan är resultatet budgeterat till +1 mnkr. För att uppnå 2-% målet ska resultatet vara minst 61 mnkr. Soliditeten (inklusive kommunens hela pensionsåtagande) är 2024 budgeterad till 25 procent, vilket är lägre än 2023. Det innebär att målet om förbättrad soliditet inte uppnås 2024.

Nämndernas budgetramar justerades i budget 2024. Medel för att finansiera effekter av 2024 års löneavtal budgeterades centralt. Ettårs-anslagen från budget 2023 togs bort. Nämndernas ramar har justerats för höjda arbetsgivaravgifter, internräntor, hyror (som en konsekvens av införandet av komponentredovisning) samt justeringar i stasbidragsspåsen. I övrigt justerades nämndernas budgetramar 2024 sammantaget med +65 mnkr enligt följande: Barn- och utbildningsnämnden +18 mnkr, kommunstyrelsen +15 mnkr, kultur- och fritidsnämnden +3 mnkr, samhällsbyggnadsnämnden +5 mnkr och socialnämnden +24 mnkr.

4.4 Hantering av kommunens pensionsåtagande

Kommunerna redovisar pensionskostnaderna enligt den s.k. blandmodellen, vilket i korthet innebär att:

- Pensionsskulden, intjänad t.o.m. 1997-12-31, redovisas som en ansvarsförbindelse.

- Från och med 1998 redovisas intjänad pension inklusive löneskatt som en avsättning i balansräkningen respektive, kostnad i resultaträkningen och ränteuppräknas.
- Sedan 2006-01-01 gäller pensionsavtalen KAP-KL/AKAP-KL. Jämfört med det tidigare pensionsavtalet ökar den avgiftsbestämda delen och den förmånsbestämda delen minskar. Avtalets förmånsbestämda del är nu kopplad till inkomstbasbeloppet. Det innebär att den är förankrad till löneutvecklingen i ekonomin och har samma ”golv” som ”taket” i det allmänna pensionssystemet.
- Från och med 2023-01-01 gäller AKAP-KR för anställda inom kommunerna och ersätter AKAP-KL. Vissa anställda fortsätter att omfattas av KAP-KL.

4.5 Ekonomiska förutsättningar inför budget 2025-2027

Inför arbetet med budget 2025 har gällande mål- och resursplan stämts av mot SKR:s prognoser över förväntad utveckling av skatteunderlaget. Bedömningen av inkomstutvecklingen har sedan kompletterats med uppdaterade bedömningar över såväl inflation som lönekostnadsutveckling. Av tabellen nedan framgår övergripande förutsättningar för den ekonomiska utvecklingen som budgetanvisningarna för planperioden 2025-2027 nu baserar sig på.

Tabell: Ekonomiska förutsättningar inför 2025

Underlag	2023	2024	2025	2026	2027
Skatteberäkning	3,6%	4,4%	4,7%	4,1%	4,0%
Inflationskompens.	1,9%	1,7%	1,4%	1,7%	1,8%
Internränta	1,0%	2,0%	2,5%	2,5%	2,5%

- Skatteintäkternas/generella statsbidrags uppräkning mellan åren baserar sig på en prognos från SKR 2023-12-14.
- Inflationen prognostiseras till 1,4 procent utifrån SKR:s prognos. I ramarna för 2025 har kostnadsbudgeten liksom intäktsbudgeten för respektive nämnd räknats upp med 1,4 procent.
- Löneutvecklingen under 2025 prognostiseras till 85 mnkr. Under 2024 beräknas löneutvecklingen till 82 mnkr. Nämndernas budgetramar inför 2025 är baserade på 2023 års lönenivå. Dessa får senare kompletteras med tillkommande kostnader för löneavtal under 2024-2025 inom ramen för centralt avsatta budgetmedel i mål- och resursplan.
- Internräntan är oförändrad 2,5 procent i ramsättningen. Internräntan kan komma att ses över i samband med arbetet med mål- och resursplanen.
- Personalomkostnadspålägget är oförändrat 47,18 procent.

4.6 Nämndernas nettobudgetramar inför 2025

I början av februari hade budgetberedningen två dagars överläggningar med nämndernas presidier. Den första dagen var även fackliga företrädare inbjudna. Vid presidieöverlägg-

ningarna den första dagen utbyttes information om bokslut 2023, budget 2024 och budgetförutsättningar inför 2025. Dag två skedde en dialog med utgångspunkt i kommunens omvärldsanalys och utmaningar. Syftet med dagarna var att ge en helhetsbild och ett gemensamt underlag inför arbetet med mål- och resursplan 2025-2027.

Som en konsekvens av införandet av **komponentredovisning** i budget 2019 ökar samhällsbyggnadsnämndens kapitalkostnader för fastighetsunderhåll. I budget 2024 följdes komponentsredovisningen upp och ytterligare 8 000 tkr fördes över från driftbudgeten till investeringsbudgeten för fastighetsunderhåll. Därmed ökar samhällsbyggnadsnämndens kapitalkostnader ytterligare från 2025. De förhyrande nämnderna kompenseras därför med sammanlagt 1 300 tkr för höjda hyror från och med budget 2025. Även investeringsbudgeten för underhåll av gator utökades från och med budget 2024 och nämnden kompenseras därför med 700 tkr för ökade kapitalkostnader. Justeringar gjordes från och med budget 2019 då komponentredovisning infördes, och kommer att göras även i budget för kommande år.

Staten har **justerat de generella statsbidragen** i anslaget för kommunalekonomisk utjämning enligt den s.k. finansieringsprincipen. Principen innebär att kommuner och regioner inte ska behöva höja skatten eller prioritera om annan verksamhet för att finansiera nya statliga uppgifter. Kommunens s.k. statsbidragspåse justeras med sammanlagt -9 110 tkr netto i budget 2025, vilket fördelas till de nämnder som är berörda av de nya eller minskade uppdragen

Justeringar i statsbidragspåsen 2025	tkr
Barn- och utbildningsnämnden:	787
-digitala och centralt rättade nationella prov	57
-statistik om skolväsendet inkl ekonomisk redovisning	102
-stärkta skolbibliotek	629

Justeringar i statsbidragspåsen 2025	tkr
Kommunstyrelsen:	1 157
-digitala och centralt rättade nationella prov	57
-statistik om skolväsendet inkl ekonomisk redovisning	31
-stärkta skolbibliotek	189
-förstärkning av sfi	216
-grundläggande behörighet yrkesprogram	666

Justeringar i statsbidragspåsen 2025	tkr
Socialnämnden:	-11 055
-äldreomsorg tillfälligt under 2024	-10 321
-stärkt rätt till assistans	-734

Mot bakgrund av KSAU:s budgetberedning justeras nämndernas budgetramar enligt följande:

Barn- och utbildningsnämndens budgetram 2025 fastställs till 1 019 610 tkr. Jämfört med budget 2023 har följande justeringar gjorts: Inflationskompensationen ökar ramen med 4 527 tkr. För höjda hyreskostnader (till följd av fastighetsunderhåll) tillförs 979 tkr. Ramen utökas med 787 tkr då de generella statsbidragen i statsbidragspåsen justeras upp med motsvarande summa. Holmängensskolan står klar under 2024. Nämnden har tidigare fått 10 700 tkr och tillförs nu ytterligare 4 900 tkr för att nå helårseffekt 2025 men med avdrag för tomhyra av Norra skolan.

Byggnadsnämndens budgetram 2025 fastställs till 20 831 tkr. Inflationsuppräknningen minskar ramen med 93 tkr.

Kommunfullmäktiges budgetram 2025 fastställs till 2 596 tkr. Inflationsuppräknningen tillför ramen 10 tkr.

Kommunstyrelsens budgetram 2025 fastställs till 468 739 tkr. Jämfört med budget 2024 har följande justeringar gjorts: Inflationskompensationen ökar ramen med 5 232 tkr. För höjda hyreskostnader (till följd av fastighetsunderhåll) tillförs 19 tkr. Ramen tillförs 1 157 tkr för utökade verksamheter inom Kunskapsförbundets ansvarsområde, till följd av statens justeringar i de generella statsbidragen/statsbidragspåsen. För finansiering av Vänersborgs del i GEO-park tillförs 155 tkr. För finansiering av seniorkort i kollektivtrafiken, s.k. 70+ kort, tillförs 800 tkr. Mot bakgrund av pågående arbete med ett utökat räddningstjänstförbund tillförs kommunstyrelsen 1 000 tkr.

Kultur- och fritidsnämndens budgetram 2025 fastställs till 147 059 tkr. Jämfört med budget 2024 har följande justeringar gjorts: Inflationskompensationen ökar ramen med 1 131 tkr. För höjda hyreskostnader (till följd av fastighetsunderhåll) tillförs 124 tkr. 300 tkr tillförs för samlingsförvaltning med Västra Götalandsregionen, VGR. Ramen utökas med 50 tkr för kapitalkostnader som följer av investering i konstnärlig gestaltning. Nämnden tillförs 2 600 tkr för hyreskostnaden av den nya idrottshallen på Holmängensskolan. Under 2024 underhålls Arenan, bland annat läggs takduken om. Nämnden får en ramökning om 2 100 tkr för ökad hyreskostnad.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetram 2025 fastställs till 11 691 tkr. Jämfört med budget 2024 har ramen minskats med 30 tkr för inflationsuppräknning.

Revisionens budgetram 2025 fastställs till 1 691 tkr. Inflationskompensationen ökar ramen med 16 tkr. **Kommunfullmäktiges presidium** har att bereda och inkomma med eventuella förslag till budgetberedningen avseende revisionens budget, senast den 17 april 2024.

Samhällsbyggnadsnämndens budgetram 2025 fastställs till 106 789 tkr. Jämfört med budget 2024 har följande justeringar gjorts: Inflationskompensationen ökar ramen med

391 tkr. För höjda hyreskostnader (till följd av fastighetsunderhåll) tillförs 140 tkr. Gatuenheten tillförs 700 tkr för utökad kapitalkostnad kopplad till komponentredovisningen. För tomhyra av Norra skolan tillförs nämnden 1 900 tkr i ettårs-anslag under 2025. Projektet kommunvärdar permanentas och budgetramen utökas med 800 tkr.

Socialnämndens budgetram 2025 fastställs till 1 196 517 tkr. Inflationskompensationen ökar ramen med 3 274 tkr. För höjda hyreskostnader (till följd av fastighetsunderhåll) tillförs 38 tkr. Socialnämndens budgetram minskas med 11 055 tkr till följd av statens minskning av de generella statsbidragen/statsbidragspåsen. Avdraget avser främst en tillfällig utökning till äldreomsorgen under 2024 om 10 321 tkr.

Valnämndens budgetram 2025 fastställs till 723 tkr. Det tillfälligt anslag om 1 500 tkr till EU-valet 2024 tas bort. Inflationskompensationen ökar ramen med 10 tkr.

Överförmyndarnämndens budgetram 2025 fastställs till 6 021 tkr. Inflationskompensationen ökar ramen med 8 tkr.

Av Bilaga 1 framgår hur nämndernas nettobudgetramar förändras.

Sammanfattning av nämndernas budgetramar 2025:

(inklusive justeringar enligt ovan)

Nettoanslag, tkr	Budget	Andel	Budget	Andel
	2025	%	2024	%
Barn- och utbildningsnämnden	1 019 610	34%	1 000 853	34%
Byggnadsnämnden	20 831	1%	20 648	1%
Kommunfullmäktige	2 596	0%	2 586	0%
Kommunstyrelsen	468 739	16%	459 479	16%
Kultur- och fritidsnämnden	147 059	5%	140 106	5%
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	11 691	0%	11 582	0%
Revisionen	1 691	0%	1 675	0%
Samhällsbyggnadsnämnden	106 789	4%	102 028	3%
Socialnämnden	1 196 517	40%	1 194 483	41%
Valnämnden	723	0%	2 213	0%
Överförmyndarnämnden	6 021	0%	5 961	0%
Totalt, nämnderna	2 982 268	100%	2 941 614	100%

* Budget 2024 inkluderar samtliga budgetjusteringar utöver MRP-beslutet förutom budgetkompensation för höjt personalomkostnadspålägg.

Samtliga nämnder ansvarar för driftkostnader/kapitalkostnader som följer av nämndens investeringar. Några opåverkbara kostnader finns inte. I de fall kommunstyrelsen av näringspolitiska skäl föreslår investeringar som får konsekvenser för driftkostnaderna för samhällsbyggnadsnämnden, har kommunstyrelsen ett medansvar för att budgettäckning sker.

Anslagsredovisningen för driftbudgeten avser den verksamhetsnivå som framgår i bilaga 2.

Dock vill kommunstyrelsen även i fortsättningen ha möjlighet att följa vad förskola respektive grundskola respektive särskola kostar inom barn- och utbildningsnämnden. För kultur- och fritidsnämnden vill kommunstyrelsen följa kostnaderna för administration och nämnd respektive kultur respektive fritid. Det innebär att dessa verksamheter ska särredovisas i mål- och resursplan, årsredovisning samt delårsrapporter. I övrigt ges nämnderna delegation att om nödvändigt under löpande år flytta budget mellan anslagsredovisningsnivåerna i driftbudgeten.

Kostnader för *löneavtal 2024 och 2025* budgeteras centralt.

4.7 Investeringsbudget 2025-2027

Investeringsbudgeten omfattar tre år, och innehåller budget för innevarande år (2025) och en plan för de två kommande åren (2026-2027). Anslagsbindningen gäller på projektnivå och ska budgeteras per anslagsredovisningsnivå.

4.7.1 Investeringsramar

Nämndernas investeringsramar motsvaras av mål- och resursplan 2024-2026. För fastighetsinvesteringar beslutade kommunstyrelsen 2024-01-24 § 9 att fastställa underlaget som ett referensunderlag och överlämna lokalförsörjningsunderlaget 2025-2034 till samtliga nämnder att använda som underlag i arbetet med mål- och resursplan 2025-2027.

För planens första år, budget 2025 (i mål- och resursplan 2024-2026), är det endast i undantagsfall som nya objekt kan föreslås då kommunens investeringsbudget är omfattande och utrymmet för att finansiera nya investeringar (driftkostnaden) är den hyrande nämndens ansvar. Alternativet är att nämnden stryker eller flyttar fram planerade investeringar i tiden, till förmån för nya förslag.

Det finansiella investeringsmålet säger att årets investeringar (exkl. VA/renhållning) maximalt ska motsvara 7 procent av skatter och generella statsbidrag. I ramen för budget 2025 motsvarar det 221 mnkr, varav fastighetsinvesteringarnas andel kan beräknas till maximalt 131 mnkr. Det har samhällsbyggnadsnämnden att förhålla sig till i sitt förslag om fastighetsinvesteringar.

4.7.2 Fastighetsinvesteringar

Nämnderna ska lämna prioriterade förslag om fastighetsinvesteringar till samhällsbyggnadsnämnden som sen har i uppdrag att föreslå fastighetsinvesteringar till budgetberedningen. Det innebär att samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för att ramen för fastighetsinvesteringar hålls och att det samlade förslaget inte överskrider kommunens finansiella mål om fastighetsinvesteringar. Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar också för att förslagen är realistiskt kalkylerade i pengar och tid så långt det är möjligt.

Investeringar i fastigheter, anläggningar och mark ska anges per objekt/projekt och *preciseras ytterligare i tiden*. Vilken månad under året beräknas investeringen påbörjas och vilken månad beräknas den avslutas. Totalkostnaden för respektive projekt ska också framgå. Det gäller för investeringsobjekt över 1 mnkr. Det gäller inte inventarier.

För fastighetsinvesteringar finns en av kommunstyrelsen fastslagen beslutsprocess, lokalansaffningsprocessen, som ska följas vid nybyggnadsprojekt samt om- och tillbyggnadsprojekt som överstiger 25 prisbasbelopp (Riktlinjer för lokalförsörjning KS 2020-03-25 § 56). Vid precisering av när investeringen ska påbörjas måste hänsyn tas till att flera steg i lokalansaffningsprocessen ska hinna genomföras innan projekteringen får påbörjas. Att investeringsmedel beviljas är en förutsättning för att kommunstyrelsen ska kunna fatta beslut om projektering och byggnation i egen regi.

4.7.3 Konsekvenser för driftbudgeten

Nämnderna ska beskriva vilka konsekvenser som investeringar får på driftbudgeten och hur de ryms inom befintlig budgetram.

4.7.4 Tilläggsanslag i investeringsbudget 2024

Samhällsbyggnadsförvaltningen har lämnat förslag till samhällsbyggnadsnämnden om tilläggsanslag och omfördelning av befintlig budget i investeringsbudget 2024 med 43 mnkr. Det avser pågående projekt som inte hann slutföras under 2023. Mål- och resursplan 2024 innehåller investerings- och exploateringsbudget om 420 mnkr. Under hösten 2023 beslutade kommunfullmäktige att avsätta ytterligare 15 mnkr för köp av del av fastigheten Frode och 2 mnkr till inköp av eldrivna lastbilar. Sammantaget uppgår då investeringsbudget 2024 till ca 480 mnkr. Eftersom det är en hög budget kan det bli nödvändigt att flytta fram projekt i budget 2024 till kommande år. Besluten kan komma att påverka budgetprocessen kring investeringarna.

4.8 Direktiv

4.8.1 Budgetförslag inom ram

Nämnderna ska fatta beslut om och presentera sina budgetförslag inom ram med beskrivning om åtgärder och konsekvenser för att nå dessa. I anslutning till arbetet med mål- och resursplan kommer budgetberedningen att följa upp nämndernas ramanpassningsarbete i dialog med nämndernas presidier.

4.8.2 Bruttobudgetering

Nämnderna ska budgetera intäkter och kostnader. Verksamhet som finansieras av kalkylerade statsbidrag ska budgeteras på både intäktssidan och kostnadssidan.

4.8.3 Investeringar

Kommunstyrelsens budgetberedning konstaterar att det ekonomiska utrymmet för att finansiera driftkostnadskonsekvenser av nämndernas nyinvesteringar är respektive nämnds ansvar. Nämnderna uppmanas därför att i anslutning till arbetet med mål- och resursplan ifrågasätta och om möjligt minska redan planerade investeringsnivåer, samt visa stor återhållsamhet vad gäller att föra fram nya investeringsprojekt.

4.8.4 Specialdestinerade statsbidrag

Respektive nämnd har i uppgift att bevaka vilka eventuella specialdestinerade statsbidrag som finns att söka. Dessa ska budgeteras som intäkt och som kostnad.

4.8.5 Internprissättning

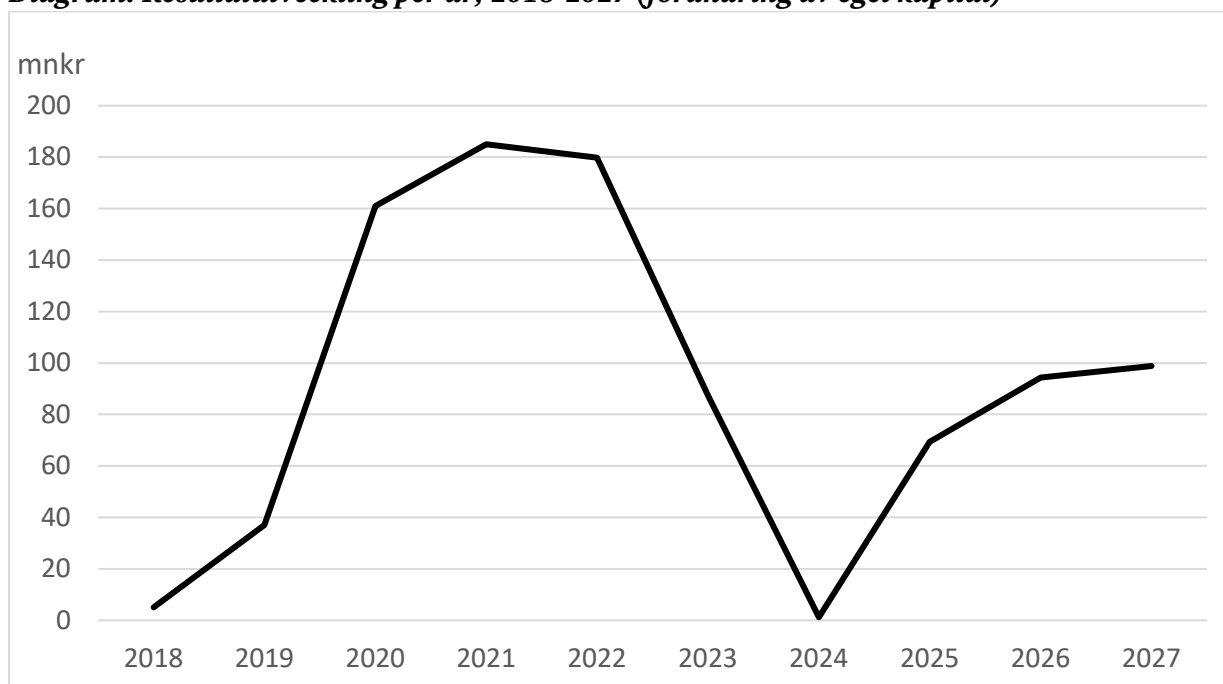
Prisjustering ska utgå från den löne- och priskompensation som fastställs i budgetförutsättningarna samt övriga generella förutsättningar avseende intern ränta samt personalomkostnadspålägg. I övrigt hänvisas till de av kommunstyrelsen beslutade riktlinjerna kring intern försäljning.

4.9 Resultatkalkyl 2025-2027

Av tabellen framgår en resultaträkning för 2023 års preliminära bokslut, 2024 års beslutade resultatbudget samt en resultatkalkyl för 2025-2027.

Tabell: Resultaträkningsplan 2023-2027

Resultatbudget, mnkr	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget 2027
Verksamhetens nettodriftkostnader	-2 722	-2 870	-2 901	-2 974	-3 060
Avskrivningar	-126	-126	-141	-144	-146
Verksamhetens nettokostnader	-2 848	-2 997	-3 043	-3 117	-3 206
Skatteintäkter	2 094	2 139	2 236	2 327	2 421
Generella statsbidrag och utjämning	872	912	927	940	951
Verksamhetens resultat	118	54	120	149	165
Finansiella intäkter	14	4	4	4	4
Finansiella kostnader	-45	-57	-55	-59	-70
Resultat före extraordinära poster	87	1	69	94	99
Extraordinära poster					
Årets resultat	87	1	69	94	99

Diagram: Resultatutveckling per år, 2018-2027 (förändring av eget kapital)

Resultatutvecklingen har under perioden 2018-2023 varit positiv. Åren 2020-2022 har resultaten varit rekordhöga, mellan 161 mnr och 185 mnr. 2018 var resultaten endast +5 mnr. 2019 återhämtade sig resultatet till +37 mnr.

I bokslut 2023 visade kommunen ett bra resultat, +87 mnr. Nämnderna visade ett sammanlagt överskott om 20 mnr där kommunstyrelsen stod för 12 mnr, samhällsbyggnadsnämnden 8 mnr, barn- och utbildningsnämnden 2 mnr. Socialnämnden visade underskott om -4 mnr. Övriga nämnder visade sammantaget +2 mnr. I budget 2024 är resultatet budgeterat till +1 mnr.

2025 förväntas resultatet förbättras till 69 mnr. Åren 2026-2027 stiger resultaten ytterligare till 94 mnr respektive 99 mnr. De höga resultaten är kopplade till en betydligt lägre inflation som bland annat ger lägre pensionskostnader. De förbättrade resultaten 2026 och 2027 förutsätter att inflationen sjunker under Riksbankens inflationsmål om 2 procent för 2025.

4.10 Resultatutjämningsreserv (RUR) – Resultatreserv (RER)

Enligt justeringar i kommunallagen som gäller från 1 januari 2024 kan kommunen reservera medel till en resultatreserv (RER) som får användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. Kommunen måste besluta om hur reserven ska hanteras och hanteringen ska framgå av de riktlinjer för god ekonomisk hushållning som fullmäktige ska besluta om. I och med införandet av RER beslutades om en avveckling av den s.k. resultatutjämningsreserven (RUR). Vänersborgs kommun kommer parallellt med ärendet Mål- och resursplan 2025-2027, ta fram förslag till reviderade riktlinjer för god ekonomisk hushållning, innefattande regler för kommunens hantering av RUR och RER utifrån förändrad lagstiftning.

5. ÖVRIGA ANVISNINGAR

5.1 Driftbudget

Liksom föregående år, 2024, svarar respektive nämnd själv för att ta fram den information som behövs för ett fungerande budgetarbete. Som stöd för arbetet finns budgetrutiner i ekonomisystemet Raindance.

Den detaljbudget som bildar underlag för nämndens budgetförslag inför 2025 registreras i budgetmodulen i ekonomisystemet. Lägsta nivå för inrapportering är **ansvar, konto, verksamhet och motpart**. Där det krävs uppföljning på enhetsnivå ska även objektskoden **enhet** användas. All budgetinrapportering sker i kronor. Ekonomikontoret kan komma att utfärda ytterligare anvisningar om detta. Interna poster ska stämmas av både inom respektive nämnd och mellan nämnder så att kostnader och intäkter visar netto noll.

Av inrapporterad budget på kontonivå (med motpart) ska följande framgå:

Intäkter: Statsbidrag, taxor och övriga intäkter.

Kostnader: Lönekostnad, personalomkostnad, avskrivning, internränta, material, hyreskostnad och övriga omkostnader.

2024-10-31 ska detaljbudgeten vara inrapporterad i ekonomisystemet Raindance utifrån kommunfullmäktiges beslut om mål- och resursplan 2025-2027.

5.1.1 Budgetförslag inom ram

Nämnderna ska presentera sina budgetförslag inom ram. Personalkostnader ingår i ramar med 2023 års budgetnivå. Tilläggsanslag för ökade lönekostnader enligt avtal för 2024 och 2025 budgeteras tills vidare centralt och kommer att fördelas ut till respektive nämnd utifrån förhandlingsutrymme. Eventuell ökning utöver centralt avsatta medel får finansieras inom nämndernas budgetramar med eventuell lägre bemanning som följd. Personalomkostnader budgeteras med 47,18 procent av lönekostnaden, vilket baseras på SKR:s cirkulär avseende kommunalt anställda.

5.1.2 Fördelning av anslag till fastighetsunderhåll

I budget 2024 tillfördes samhällsbyggnadsnämnden 2 000 tkr till utökat fastighetsunderhåll. Samhällsbyggnadsförvaltningen ges i uppdrag att senast 2024-03-25 inkomma med fördelning av anslaget till de förhyrande nämnderna i mål- och resursplan 2025-2027 för att de ska finansiera ökad hyra.

5.2 Inlämning av mål- och resursplan

Senast den 17 april ska respektive nämnd lämna in sin mål- och resursplan. Materialet lämnas via nätet i de mallar som ekonomistaben anvisar. Justerade samverkansprotokoll och nämndsprotokoll lämnas till ekonomistaben.

Mål- och resursplanen ska vara skriven i Word med typsnitt Source Serif Pro 11 utan understrykningar. Se vidare *Skrivregler för ekonomisk redovisning* som finns på intranätet, ekonomi/anvisningar.

Mål- och resursplan 2025-2027 ska utformas enligt följande rubriker:

1. Verksamhetsbeskrivning

En väldigt kort (2-3 rader) och inledande beskrivning om nämndens verksamheter. Här anges även de volymmått som kan belysa verksamhetens utveckling mellan åren. Tänk på att utförliga verksamhetsbeskrivningar ska göras i verksamhetsplanen som respektive nämnd har i uppdrag att göra årligen, för planperioden.

2. Nämndernas arbete utifrån inriktningsmål och målvärden.

Beskriv nämndens arbete med att uppnå inriktningsmålen.

Här anges även områden som kan vara lämpliga för invånardialog. Relaterat till större investeringar, utvecklingsområden, verksamhetsförändringar och dylika resurskrävande utmaningar, kan nämnderna föreslå att invånardialog ska genomföras. Tydligt syfte, målgrupp och ungefärlig tidplan ska anges. På så vis kan kommunens invånardialoger under planperioden samordnas.

3. Ekonomiska resurser

I planen anges en *resultaträkning* med budget 2025, budget 2024 och bokslut 2023. Dessutom anges en *anslagsredovisningsrapport* med budget 2025, intäkter, kostnader och netto per anslagsredovisningsnivå. De ekonomiska resurserna bruttoredovisas i resurstablåer med följande layout:

RESULTATRÄKNING Mnr

Mnr	Budget 2025	Budget 2024	Bokslut 2023
Statsbidrag			
Övriga intäkter			
Summa intäkter			
Personalkostnader			
Omkostnader			
Ränta			
Avskrivning			
Summa kostnader			
Nettokostnader			

BUDGET PER ANSLAGSREDOVISNINGSNIVÅ MNKR

ANSLAGSREDOVISNINGSNIVÅ Mnr	Intäkt 2025	Kostnad 2025	Netto 2025
Anslagsredovisningsnivå 1			
Anslagsredovisningsnivå 2			
Summa			

BUDGET PER ANSLAGSREDOVISNINGSNIVÅ TKR

ANSLAGSREDOVISNINGSNIVÅ Tkr	Netto 2025
Anslagsredovisningsnivå 1	
Anslagsredovisningsnivå 2	
Summa	

För balansräkningsenheter redovisas de ekonomiska resurserna i en resultaträkning och balansräkning.

Verksamhetsförändringar/ramanpassning – särskild skrivelse

Nämnderna ska utförligt beskriva åtgärder till ramanpassning och konsekvenser av dessa åtgärder. Beskriv effektiviseringar och hur frigjorda resurser föreslås omprioriteras och om nödvändigt besparingar med dess effekt på volym och kvalitet. Det görs i en särskild skrivelse. Även övriga förändringar i verksamhetens omfattning och inriktning som bedöms vara av betydelse ska anges. Denna text ingår **inte** i dokumentet mål- och resursplan, den skrivs i en bilaga som kommer att bifogas till budgetberedningen.

Nya/förändrade taxor – särskilda beslut

Nämnderna föreslår eventuellt nya eller förändrade taxor i anslutning till budgetarbetet. **Obs!** Det ska ske i särskilt ärende som går upp parallellt med förslaget till mål- och resursplan. Kommunfullmäktige hanterar taxeförslagen/ärendena parallellt med beslutet om mål- och resursplan.

5.3 Investerings- och exploateringsplan

Varje nämnd ska i mål- och resursplan *Del III*, per huvudverksamhet, ange planerad investeringsnivå för åren 2025-2027. Redovisningen ska ske brutto och anges i 2024 års prisnivå. Respektive projekt kommenteras kortfattat. Ökade kapitalkostnader för nyinvesteringar får bäras inom respektive nämnds ramar.

I *Del II* beskrivs vilka konsekvenser som investeringar får för driftbudgeten och hur de ryms inom befintlig budgetram. Nämnder som hyr fastigheter ska beskriva hur eventuellt ökade hyreskostnader, som följer av fastighetsinvesteringar, påverkar nämndens driftbudget och hur den ökade hyran ryms inom befintlig budgetram. Samhällsbyggnadsnämnden begär budget för fastighetsinvesteringar. Där ska framgå ytterligare information såsom projekttid, totalt anslag, utgift t.o.m. 2024 och investeringsbudget för 2025-2027. Dessutom ska varje projekt kommenteras ytterligare i text, till exempel om investeringen avser nybyggnad eller renovering, vart fastigheten är belägen, hur många användare den avser (elever, barn etc) om investeringen påverkar andra fastigheter och så vidare.

Kommunen har en upphandlad leasingram för att finansiera vissa typer av investeringar. Denna avser inköp av personbilar och persondatorer där det av skatteskäl eller hantveringskäl är en lämplig finansieringsform. Arbetsfordon, maskiner och andra inventarier ska finansieras inom ramen för kommunens investeringsplan och ska planeras i anslutning till budgetarbetet.

Inlämning av investerings- och exploateringsplan görs tillsammans med mål- och resursplan den 17 april 2024.

5.4 Samverkan i samband med budgetarbetet

Förvaltningarna ska samverka kring de förslag som lämnas till sina respektive nämnder. Protokoll ska bifogas förslaget till mål- och resursplan.

6. TIDSPLAN FÖR DET FORTSATTA BUDGETARBETET - MÅL OCH RESURSPLAN 2025-2027 (MRP)

Datum	Tid	Forum och Aktivitet
BUDGETBEREDNING MÅL- OCH RESURSPLAN		
2024-04-17		Nämnderna lämnar sina budgetförslag, förslagen ska vara beslutade i nämnderna Kommunfullmäktiges presidie lämnar förslag om revisionens budget.
2024-04-22	kl 13.00-17.00	Budgetberedningen och insynsplatser
2024-04-24--04-25		Enskilda presidieöverläggningar
2024-04-24	kl 08.30-17.00	Budgetberedningen och insynsplatser
	kl 08.30-10.30	Socialnämnden
	kl 10.30-12.00	Barn- och utbildningsnämnden
	kl 13.00-13.30	Överförmyndarnämnden
	kl 13.30-17.00	Samhällsbyggnadsnämnden
2024-04-25	kl 08.30-09.30	Kultur- och fritidsnämnden
	kl 10.00-10.30	Miljö- och hälsoskyddsnämnden
	kl 10.30-11.00	Byggnadsnämnden
2024-04-26-- 2024-05-16		Partierna arbetar med MRP, och mejlar sina förslag senast 16 maj till ewa.lundqvist@vanersborg.se
2024-05-03	kl 13.00-17.00	Budgetberedningen och insynsplatser
2024-05-17	kl 08.30-12.00	Budgetberedningen och insynsplatser
2024-05-28		Övriga partier/partigrupper mejlar förslag till MRP 2025-2027, senast 28 maj, till kommun@vanersborg.se för utskick till KS
2024-05-21+05-28		Samverkan, CSG
2024-06-05		KS beslut MRP 2025-2027
2024-06-19		KF beslut MRP 2025-2027
Augusti-december		Nämnderna arbetar med verksamhetsplaner och detaljbudgetar: Bidrag till inriktningsmål i form av förväntade resultat Enligt kommunens regler för mål- och resultatstyrning ska verksamhetsplanerna fastställas av respektive nämnd senast i december 2024. Preliminär detaljbudget ska vara inregistrerad i ekonomisystemet, raindance, senast sista oktober 2024.

- Bilagor:**
1. Budgetramar per nämnd
 2. Anslagsredovisningsnivåer
 3. Riktlinjer för god ekonomisk hushållning i Mål- och resursplan 2024-2026

Budgetramar per nämnd

Samtliga belopp i tkr

	<u>internränta</u>	<u>po</u>	<u>inflationsuppräkring</u>
2024:	2,50%	47,18%	intäkter 2025: 1,4%
2025:	2,50%	47,18%	kostnader 2025 1,4%

Nämnder	Intäkter	Personal	Omkostnad	Internränta	Avskrivning	S:a kostnad	Nettoram
<u>Barn- och utbildningsnämnden</u>							
S:a budgetram 2024	-127 478	686 110	437 158	883	4 180	1 128 331	1 000 853
tilläggsbudget 2024 för justerat po och för köpta tjänster fr sbn		6 959	604			6 959	6 959
Inflationskompensation	-1 672		6 129	12	59	6 200	4 527
Höjd hyra fastighetsunderhåll (komponentredovisning)			979			979	979
Tillskott/avdrag statsbidragspåsen			787			787	787
Holmängenskolan			4 900			4 900	4 900
S:a budgetram 2025	-129 150	693 069	450 557	895	4 239	1 148 760	1 019 610
<u>Byggnadsnämnden</u>							
S:a budgetram 2024	-13 180	27 259	6 111	26	432	33 828	20 648
tilläggsbudget 2024 för justerat po och för köpta tjänster fr sbn		275	1			275	275
Inflationskompensation	-185		86	0	6	92	-93
S:a budgetram 2025	-13 365	27 534	6 198	26	438	34 196	20 831
<u>Kommunfullmäktige</u>							
S:a budgetram 2024		1 844	742			2 586	2 586
Inflationskompensation	0		10			10	10
S:a budgetram 2025	0	1 844	752	0	0	2 596	2 596
<u>Kommunstyrelsen</u>							
S:a budgetram 2024	-68 768	89 412	436 555	138	2 142	528 247	459 479
tilläggsbudget 2024 för justerat po och för köpta tjänster fr sbn		891	6			891	891
Inflationskompensation	-912		6 112	2	30	6 144	5 232
Höjd hyra fastighetsunderhåll (komponentredovisning)			19			19	19
Tillskott/avdrag statsbidragspåsen			1 157			1 157	1 157
GEO-park			155			155	155
Seniorkort 70+			800			800	800
Närf, utökat kommunalförbund			1 000			1 000	1 000
S:a budgetram 2025	-69 680	90 303	445 804	140	2 172	538 419	468 739
<u>Kultur- och fritidsnämnden</u>							
S:a budgetram 2024	-15 771	59 712	94 086	299	1 780	155 877	140 106
tilläggsbudget 2024 för justerat po och för köpta tjänster fr sbn		605	43			605	605
Inflationskompensation	-221		1 323	4	25	1 352	1 131
Höjd hyra fastighetsunderhåll (komponentredovisning)			124			124	124
Konstnärlig gestaltning enl riktlinjer			50			50	50
Samlingsförvaltning VGR			300			300	300
Holmängenskolan idrottshallen			2 600			2 600	2 600
Investering Arenan			2 100			2 100	2 100
S:a budgetram 2025	-15 992	60 317	100 626	303	1 805	163 051	147 059

Anvisningar och ramar för arbetet med Mål- och resursplan 2025–2027

Nämnder	Intäkter	Personal	Omkostnad	Internränta	Avskrivning	S:a kostnad	Nettoram
Miljö- och hälsoskyddsnämnden							
S:a budgetram 2024	-4 792	13 713	2 547	8	106	16 374	11 582
tilläggsbudget 2024 för justerat po och för köpta tjänster fr sbn		139	0			139	139
Inflationskompensation	-67		36	0	1	37	-30
S:a budgetram 2025	-4 859	13 852	2 583	8	107	16 550	11 691
Revisionen							
S:a budgetram 2024		541	1 134			1 675	1 675
Inflationskompensation	0		16	0	0	16	16
S:a budgetram 2025	0	541	1 150	0	0	1 691	1 691
Samhällsbyggnadsnämnden							
S:a budgetram 2024	-622 554	206 550	302 657	87 540	127 835	724 582	102 028
tilläggsbudget 2024 för justerat po och för köpta tjänster fr sbn		784	46			784	784
Inflationskompensation	-6 862	0	4 238	1 226	1 790	7 253	391
Höjd hyra fastighetsunderhåll (komponentredovisning)			140			140	140
Täckning kapitalkostn 19+8 mnkr komponentredovisning fastigheter fördelas till hyrande nämnder	-1 300		1 300			1 300	0
Täckning kapitalkostnader beläggnings- underhåll gator 4+7 mnkr			700			700	700
Norra skolan tomhyra Ettårs-anslag			1 900			1 900	1 900
Kommunvärdar			800			800	800
S:a budgetram 2025	-630 716	207 334	321 781	78 766	129 625	737 505	106 789
Socialnämnden							
S:a budgetram 2024	-308 157	960 915	537 719	987	3 019	1 502 640	1 194 483
tilläggsbudget 2024 för justerat po och för köpta tjänster fr sbn		9 502	275			9 502	9 502
Ettårsanslag 2024 (del i minskad statsbidragspåse)			-10 321			-10 321	-10 321
Inflationskompensation	-4 314		7 532	14	42	7 588	3 274
Höjd hyra fastighetsunderhåll (komponentredovisning)			38			38	38
Tillskott/avdrag statsbidragspåsen			-734			-734	-734
S:a budgetram 2025	-312 471	970 417	534 509	1 001	3 061	1 508 988	1 196 517
Valnämnd							
S:a budgetram 2024	-1 000	1 514	1 699			3 213	2 213
Inflationskompensation			10	0	0	10	10
Ettårsanslag 2024 val EU-parlamentet	1 000		-2 500			-2 500	-1 500
S:a budgetram 2025	0	1 514	-791	0	0	723	723
Överförmyndarnämnden							
S:a budgetram 2024	0	5 379	581	0	1	5 961	5 961
tilläggsbudget 2024 för justerat po och för köpta tjänster fr sbn		52				52	52
Inflationskompensation	0		8	0	0	8	8
S:a budgetram 2025	0	5 431	589	0	1	6 021	6 021
Totalt nämnderna 2025	-1 176 233	2 072 156	1 863 758	81 139	141 448	4 158 501	2 982 268

Anvisningar och ramar för arbetet med Mål- och resursplan 2025–2027

Anslagsredovisningsnivåer

BYGGNADSNÄMNDEN

KOMMUNFULLMÄKTIGE

KULTUR- OCH FRITIDSNÄMND

MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSNÄMNDEN

REVISION

VALNÄMNDEN

ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN

BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN

Nämnd/administration

Förskola/grundskola/särskola

KOMMUNSTYRELSEN

Styrelse

Kommunledning

Räddningstjänst/säkerhet

Gymnasieverksamhet

Vuxenutbildning

SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

Nämnd och adm/gator och vägar/park/tekniska

Fastighetsenhet

Kost-/serviceenheter

Renhållningsverk

VA-verk

SOCIALNÄMNDEN

Nämnd/administration

Äldreomsorg

Individ- och familjeomsorg

Personligt stöd och omsorg

Arbete, sysselsättning och integration

RIKTLINJER FÖR GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING Mål- och resursplan 2024-2027

Fastställda av kommunfullmäktige 2023-06-21

Genom riktlinjer anger kommunfullmäktige den övergripande och mer långsiktiga styrningen av god ekonomisk hushållning i Vänersborgs kommun.

Verksamheternas uppdrag:

- Verksamheter och kostnader ska kontinuerligt utvärderas och omprövas.
- Varje nämnd ansvarar för att en god intern kontroll upprätthålls utifrån kommunfullmäktiges reglemente och kommunstyrelsens riktlinjer.
- Nämnderna ska främja och följa upp att en fortlöpande kvalitetsutveckling sker inom verksamheten.
- Nämnderna ska eftersträva och följa upp att verksamheten bedrivs kostnadseffektivt

Verksamheternas tillgångar och skulder:

- Kommunens anläggningar och fastigheter ska ha ett planerat och fullgott underhåll.
- Kommunen ska ha ett fullgott och genomtänkt försäkringsskydd, samt ha klara regler för hur risker ska hanteras. Kommunen ska ha tydliga regler och riktlinjer för sin finansförvaltning.

Verksamheternas ekonomiska ansvar:

- Kommunfullmäktiges budgetbeslut är överordnat och vid målkonflikter är det ekonomin som ytterst sätter gränsen för det totala verksamhetsutrymmet (vid resursbrist ska tvingande nivåer enligt lagstiftning och myndighetskrav prioriteras).
- Nämnderna ansvarar för att verksamhetens innehåll och omfattning är anpassad till beslutad budgetnivå.
- Vid hantering av befarade eller konstaterade budgetavvikelser är nämnder och enheter skyldiga att vidta de åtgärder som krävs för att styra verksamheten, så att de ekonomiska ramarna hålls.
- Kommunstyrelsen har ett särskilt ansvar för att de förslag och planer som föreläggs kommunfullmäktige främjar en god ekonomisk hushållning och är förenliga med de finansiella mål som fastlagts.

Riktlinjer för resultatjämningsreserv - Beslutad av kommunfullmäktige § 73 2013-06-12

Avsättning till resultatutjämningsreserv

Avsättning till resultatutjämningsreserv sker årligen enligt den maximala nivå som stadgas i kommunallagen, d.v.s. med högst ett belopp som motsvarar det lägsta av antingen den del av årets resultat eller den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar som överstiger 1 procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning, eller 2 procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning, om kommunen eller landstinget har ett negativt eget kapital inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser.

Resultatutjämningsreservens storlek maximeras till 50 mnkr.

Disposition av resultatutjämningsreserv

Resultatutjämningsreserven kan disponeras i samband med budget/bokslut för att täcka underskott som uppstått på grund av lågkonjunktur.

Arbetsgång avseende årlig hantering av resultatutjämningsreserv

Kommunstyrelsen lämnar förslag antingen till kommunfullmäktige i årsredovisningen eller i budgetanvisningarna avseende avsättning och eventuell disposition av resultatutjämningsreserv.

Uppföljning och bedömningsmodell för god ekonomisk hushållning

Den övergripande målavstämningen av god ekonomisk hushållning är en sammanfattning av hur inriktningsmålen infrias och hur kommunen närmar sig visionen. För att god ekonomisk hushållning ska anses vara uppnådd ska tre av fyra finansiella mål vara uppfyllda samt att minst hälften av inriktningsmålen uppnås. Uppföljningen av mål för god ekonomisk hushållning sker både i delårsrapporter och i årsredovisningen.

§ 2

Medarbetarundersökning 2023

KS 2024/84

Beslut

Kommunstyrelsen godkänner informationen om kommunens medarbetarundersökning 2023.

Sammanfattning av ärendet

Medarbetarundersökningen genomfördes under november 2023. Resultatet visar en fortsatt positiv utveckling. Undersökningen mäter hållbart medarbetarengagemang (HME) där indexvärdet nu förbättrats från 78 till 79. Delområde styrning har förbättrats medan delområde ledarskap har backat. I jämförelse med Trestad så ligger vi mitt emellan de andra två kommunerna precis som vid förra mätningen.

Resultatet för att rekommendera min arbetsplats (eNPS) har sjunkit något, från 49% ambassadörer till 46%. Vilket är en fortsatt hög siffra jämfört med andra arbetsgivare. När det gäller frågorna som ingår i kartläggningen av organisatorisk och social arbetsmiljö så förbättrades resultatet för samtliga frågor föregående år och vid denna mätning behålls samma nivå i fyra frågeområden och förbättras ytterligare inom två frågeområden.

Kommundirektörens ledningsgrupp (KDL) hade inför denna mätning tagit fram sex utvecklingsområden. Fyra av dessa förbättrades och två fick ett sämre resultat. Årets resultat har diskuterats i KDL och kommer inom kort samverkas i centrala samverkansgruppen. Det förslag som kommer samverkas med personalorganisationerna är fokus på motivation där skapa förutsättningar för lärande och allas delaktighet är centrala samt att utveckla feedbackkulturen.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-01-24 Medarbetarundersökning 2023
- Sammanställning medarbetarundersökning 2023

Utdragsbestyrkande

2024-01-24

Dnr: KS 2024/84

Handläggare

Anna Johannesson
anna.johannesson@vanersborg.se
0521-72 11 50

Mottagare

Kommunstyrelsen

Medarbetarundersökning 2023

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner informationen om kommunens medarbetarundersökning 2023.

Sammanfattning av ärendet

Medarbetarundersökningen genomfördes under november 2023. Resultatet visar en fortsatt positiv utveckling. Undersökningen mäter hållbart medarbetarengagemang (HME) där indexvärdet nu förbättrats från 78 till 79. Delområde styrning har förbättrats medan delområde ledarskap har backat. I jämförelse med Trestad så ligger vi mitt emellan de andra två kommunerna precis som vid förra mätningen.

Resultatet för att rekommendera min arbetsplats (eNPS) har sjunkit något, från 49% ambassadörer till 46%. Vilket är en fortsatt hög siffra jämfört med andra arbetsgivare. När det gäller frågorna som ingår i kartläggningen av organisatorisk och social arbetsmiljö så förbättrades resultatet för samtliga frågor föregående år och vid denna mätning behålls samma nivå i fyra frågeområden och förbättras ytterligare inom två frågeområden.

Kommundirektörens ledningsgrupp (KDL) hade inför denna mätning tagit fram sex utvecklingsområden. Fyra av dessa förbättrades och två fick ett sämre resultat. Årets resultat har diskuterats i KDL och kommer inom kort samverkas i centrala samverkansgruppen. Det förslag som kommer samverkas med personalorganisationerna är fokus på motivation där skapa förutsättningar för lärande och allas delaktighet är centrala samt att utveckla feedbackkulturen.

Anna Johannesson

Personalchef

Bilagor

Sammanställning medarbetarundersökning 2023.

Sändlista

Samtliga nämnder och förvaltningar.

§ 18

Kommunstyrelsens verksamhetsberättelse 2023

KS 2024/8

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna upprättad verksamhetsberättelse för styrelsens egen verksamhet.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen har upprättat förslag till verksamhetsberättelse för kommunstyrelsens egen verksamhet. Berättelsen innehåller beskrivning av verksamhet, mål och ekonomi under 2023.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-01-30 Kommunstyrelsens verksamhetsberättelse 2023
- Verksamhetsberättelse 2023 kommunstyrelsen

2024-01-30

Dnr: KS 2024/8

Handläggare

Anna Helena Wiechel
annahelena.wiechel@vanersborg.se
0521-72 24 39

Mottagare

kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens verksamhetsberättelse 2023

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna upprättad verksamhetsberättelse för styrelsens egen verksamhet.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen har upprättat förslag till verksamhetsberättelse för kommunstyrelsens egen verksamhet. Berättelsen innehåller beskrivning av verksamhet, mål och ekonomi under 2023.

Lena Tegenfeldt
Kommundirektör

Bilagor

Kommunstyrelsens verksamhetsberättelse 2023

Sändlista

Ekonomikontoret

Verksamhetsberättelse 2023

Kommunstyrelsen

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning	3
2 De kommunala råden och samordningsgrupper	5
3 Resultatavstämning	7
4 Övergripande ekonomisk analys	14
5 Personal	16
6 Verksamhetsuppföljning	18

1 Sammanfattning

Kommunstyrelsen uppnådde fyra inriktningsmål och ett delvis. Av kommunstyrelsens tio förväntade resultat bedömdes sju uppnås och tre delvis uppnås. Lägre arbetslöshet, fler gymnasieelever med examen och minskad sjukfrånvaro är några positiva resultat. Andelen nya företag och arbetsställen ser dessvärre ut att sjunka, och de mellanmännsliga tillitsnivåerna har ännu inte ökat. Med bland annat många olika öppna inkluderande arrangemang runt om i kommunen är förhoppningen att tilliten mellan människor ökar liksom attraktiviteten till kommunen som helhet.

Förvaltningens sammanlagda resultat redovisade ett överskott på 12,3 mnkr. Överskottet är till stora delar personalkostnader på grund av vakanser och annan frånvaro. Övriga omkostnader inom den politiska verksamheten visar ett överskott på förfogandeanslaget avseende socialt förebyggande arbete som inte använts fullt ut. Gymnasiet och vuxenutbildningen visade ett överskott på 4,9 mnkr. Det beror på en lägre andel av antalet gymnasieelever i förbundet än budgeterat och lägre volymer i vuxenutbildningen jämfört med budget 2023. Kostnaderna för Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (NÄRF) redovisade ett underskott på 2,2 mkr beroende på högre kostnader för pensioner än budgeterat.

Förvaltningen har under året omvandlat visstidsanställningar till tillsvidareanställda, vilket gör att vi minskade antalet visstid med sju personer, och ökade antalet tillsvidare med åtta. En omorganisation har lett till förflyttningar mellan förvaltningar för medarbetare men även inom kommunstyrelseförvaltningen har förflyttningar skett. En kommunikationsavdelning är etablerad och en kommunikationschef rekryterad.

Nya arbetstidsregler har lett till omfattande schemaändringar och nytt pensionsavtal innebär en markant höjning av pensionskostnader, men det underlättar också prognostiseringen av framtida kostnader.

Ett gemensamt räddningstjänstförbund mellan NÄRF och Räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän har utformats under året med start den 1 januari 2025.

Frågan kring tillgång på energi har varit högaktuell såväl nationellt som lokalt och lett till ett ökat tryck på energi- och klimatrådgivningen, och även haft påverkan på konsumentvägledning och budget- och skuldrådgivningen. Frågan är också angelägen för företagen i kommunen.

I de kommunala råden har bland annat Strategi för full delaktighet för folk med funktionsnedsättning varit i fokus, för att knyta samman de invånardialoger som förts för att komma fram med aktuella prioriteringar.

Nämndens bidrag till inriktningsmålen

Inriktningsmål	Förväntade resultat
● Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv	● Andelen med egenförsörjning ska öka
	● Invånarnas möjlighet till delaktighet ska öka
	◆ Den sociala hållbarheten ska öka
● Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier	● Andelen gymnasieelever med examen inom 4 år ska öka
● Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan	● Andelen invånare som är nöjda med kommunens information för att minska personlig miljö- och klimatpåverkan ska öka
◆ Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag	◆ Växtkraften i våra företag ska öka
	◆ Nöjd-kund-index (INSIKT) ska öka
	● Invånarnas och företagens omdöme om hur kommunens service och bemötande är, ska öka
● Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv	● Sjukfrånvaron ska minska
	● Attraktiviteten som arbetsgivare ska öka

2 De kommunala råden och samordningsgrupper

I kommunstyrelsen finns två politiskt tillsatta samordningsgrupper, en för miljö och klimat och en för strategisk samhällsplanering. Det finns också fem rådgivande organ, Rådet för hälsa och social hållbarhet, Brottsförebyggande rådet, Rådet för arbetsmarknadsfrågor, Rådet för funktionshinderfrågor och Näringslivsrådet. Nedan en översiktlig bild av respektive grupps verksamhet under året.

Samordningsgrupp miljö och klimat

Under året har arbetet pågått med att se över det tidigare Miljöprogrammet, som nu uppdateras till att utgöra en strategi i enlighet med de nya riktlinjerna för styrande dokument. Information och kontinuerliga uppdateringar ges kring kommunens antagna klimatlöften, bland annat kring att sätta en koldioxidbudget på plats och även möjliggöra för en laddinfrastruktur.

Samordningsgrupp strategisk samhällsplanering

Gruppen samlar presidierna för kommunstyrelsen, miljö- och byggnadsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, samt miljö- och hälsoskyddsnämnden. Gruppen ska utgöra ett dialogforum där frågor kring strategisk samhällsplanering lyfts och koordineras. Under 2023 hölls fyra sammankomster. Bland de frågor som fått mycket utrymme finns arbetet med Målbild 2050, som initierats av gruppen, Brålanda som framtida stationssamhälle, Sportcentrum och Torpaområdet, samt verksamhetsutveckling kring flygplatsen, Stallbacka och Vargön.

Rådet för hälsa och social hållbarhet

Arbetsordningen för rådet har uppdaterats under året och ansvaret med tillhörande organisation har utvidgats med hänvisning till att Samverkan Vänersborg har lagts ner. Ansvar har tillförts Rådet för hälsa och social hållbarhet och deltagande ledamöter har utökats till att även inkludera representanter från socialnämnden, barn- och utbildningsnämnden samt kultur- och fritidsnämnden.

Under året har folkhälsodialoger genomförts med samtliga ledningsgrupper inom förvaltningarna samt även med alla presidier i nämnder och styrelser. Folkhälsoforum där såväl tjänstepersoner som förtroendevalda deltog stod för åiterrapportering av genomförda aktiviteter under året samt föredragning om framtidsutmaningar kring ungas mående. Rådet har tilldelat medel inom en rad utvecklingsområden inom folkhälsans område till aktiviteter och insatser som inte ryms inom befintlig driftsram.

Brottsförebyggande rådet

Genom ny lag som trädde i kraft 1 juli 2023 regleras kommunernas ansvar för brottsförebyggande arbete. Staten tillskjuter även vissa medel för detta ändamål. I vår kommun har vi sedan många år arbetat genom ett lokalt brottsförebyggande råd. Det lokala brottsförebyggande rådet leds av kommunen med representanter från polis och relevanta aktörer. Under 2023 har rådet arbetat med medborgarlöfte Torpaområdet samt övriga brottsförebyggande och trygghetsskapande insatser inom kommunen. Detta arbete rapporteras till kommunfullmäktige.

Rådet för arbetsmarknadsfrågor

Deltagare i rådet representerar interna och externa verksamheter. De utgör tillsammans en samverkande arena för att möta arbetsmarknadsutmaningen från flera håll. Fokus för Rådet för arbetsmarknadsfrågor har under året varit att dels kontinuerligt följa det statistiska läget kring

arbetsökande, aktiviteter, insatser, dels inventera framtidens behov för att gemensamt identifiera och föra dialog kring insatser.

Rådet för funktionshinderfrågor

Strategin för full delaktighet har varit ett stort fokus under året för att knyta samman de invånardialoger som förts för att komma fram med aktuella prioriteringar. Rådet är referensgrupp till arbetet med Tillgänglighetsdatabasen vilket har medfört information och uppdatering kring det pågående arbetet med att inventera kommunala lokaler och miljöer. Ett antal frågor har hanterats inkomna från Funktionsrätt Vänersborg, som bland annat handlat om syn- och hörselinstruktör.

Näringslivsrådet

Näringslivsrådet träffas månadsvis, varannan gång digitalt och varannan gång fysiskt. Det har under året varit ett självklart forum för dialog mellan representanter från näringslivet, aktörer kopplade till näringslivsarbete samt kommunens förtroendevalda och tjänstepersoner. Under året har den nya näringslivsstrategin varit en återkommande punkt. Till detta har vi tillsammans diskuterat resultaten i mätningar som Insikt och Företagsklimat. Rådet är en viktig del av det arbete kommunen gör för att stärka företagen och näringslivsklimatet i kommunen.

3 Resultatavstämning

Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

Arbetslösheten har i Vänersborg minskat kontinuerligt under en tvåårsperiod, från 9,2 procent i oktober 2021 till 7 i oktober 2023. Sysselsättningsgraden för invånare mellan 20 och 64 år ökar samtidigt som långtidsarbetslösheten för 25 till 64-åringar minskar. Särskilda satsningar har gjorts för de som långvarigt stått långt från arbetsmarknaden med bland annat projektet Breddad rekrytering med pilot inom socialförvaltningen. Ett exempel på långsiktigt arbete med kompetensförsörjning är det samarbete som finns mellan skola, arbetsmarknadsenhet och näringsliv och det samarbete som kommunen har med Ung Företagsamhet, en satsning där ungdomar får prova att driva egna företag i projektform.

Årets utfall av delaktighetsindex är detsamma som föregående år (69) och resultatet innebär en placering mycket nära de 25 procent bästa kommunerna. Invånarnas inflytande och delaktighet pekas ut som prioriterade verktyg i kommunens uppdaterade styr- och ledningsmodell. Invånardialoger har skett inom två viktiga områden. Dels i utformningen av strategi för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, där Rådet för funktionshinderfrågor deltagit aktivt. Dels i utformningen av en friluftstrategi, vilken finansierats med externa medel. Det senaste decenniet har andelen invånare med låg ekonomisk standard ökat, med ett något lägre resultat vid senaste utfallet. Det långsiktiga förebyggande arbetet fortsätter och under året har bland annat drogöföbyggande insatser och inkluderande aktiviteter som exempelvis Lussebandy, Aqua Blå, Subkult, Bouleturnering genomförts för att stärka den mellanmänniska tilliten och tillhörigheten, ett fokuserat arbete med olika samverkansaktörer för att skapa så stort utbud som möjligt för många olika målgrupper.

Andelen med egenförsörjning ska öka

Arbetslösheten i Vänersborg har de senaste två åren minskat kontinuerligt. Från 9,2 procent i oktober 2021 till 7 procent i oktober 2023. Sysselsättningsgraden för invånare mellan 20 och 64 år ökar samtidigt som långtidsarbetslösheten för 25 till 64-åringar minskar.

Siffrorna följs kontinuerligt och genom dialog och samverkan mellan arbetsmarknadsenheten, kunskapsförbundet och kommunstyrelseförvaltningen kan näringslivets efterfrågan på kompetens kanaliseras som utbildningsutformning. Ett annat exempel är Breddad rekrytering, med ett pilotprojekt inom socialförvaltningen, som är en insats för de som under lång tid stått långt från arbetsmarknaden. När kommunens näringslivsstrategi togs fram, har dialog med fokus på innovation, etableringar och kompetensförsörjning förts med medborgare och företagare. Detta ska stärka möjligheterna att få ett arbete eller starta företag och därmed ha egen försörjning.

Mått	Utfall år 2023	Utfall år 2022	Utfall år 2021
Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, deltagare som börjat arbeta eller studera, andel (%)	—	32,08 %	34,44 %

Mått	Utfall år 2023	Utfall år 2022	Utfall år 2021
Förvärvsarbetande invånare 20-64 år, andel (%)	—		78,75 %
Långtidsarbetslöshet 25-64 år, årsmedelvärde, andel (%) av bef.	—	4,75 %	6%

*ovan visas data från Kolada. Redovisning sker från v. 3 2024. Utfall för unga utan arbete/studier under 2022 publiceras v. 17 2024.

Invånarnas möjlighet till delaktighet ska öka

Årets utfall av delaktighetsindex är detsamma som föregående år (69) och resultatet innebär en placering mycket nära de 25 procent bästa kommunerna.

Invånarnas inflytande och delaktighet pekas ut som prioriterade verktyg i kommunens uppdaterade styr- och ledningsmodell. En strategi har antagits för att säkerställa professionell hantering av invånarnas återkoppling. Utbildningar och stödande material är framtaget för att se till att denna strategi förverkligas.

Ett nytt arbetssätt är i gång med samverkan runt brottsförebyggande och trygg miljö. Arbetet med medborgarlöfte pågår kontinuerligt. Det lokala brottsförebyggande arbetet lokalt är välfungerande.

Under året har vissa medel kommit till kommunen från staten utifrån ny lagstiftning, vilket bland annat används för insatser mot skadegörelse. Stödet används fullt ut 2024.

Invånardialoger har skett inom två viktiga områden. Dels i utformningen av strategi för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning, där Rådet för funktionshinderfrågor aktivt deltagit. Dels i utformningen av en friluftstrategi, som finansierats med externa medel. Därutöver sker regelbundna möten med invånare via medborgarlöften. Det tycks vara lättare att nå målgruppen genom föräldragrupper till exempel på Barnens Kastanj, än till övriga möten utifrån medborgarlöftet.

Mått	Utfall år 2023	Utfall år 2022	Utfall år 2021
Delaktighetsindex, andel (%) av maxpoäng	→ 69 %	69 %	54 %

Den sociala hållbarheten ska öka

Det senaste decenniet har andelen invånare med låg ekonomisk standard ökat, med ett något lägre resultat vid senaste utfallet. Det långsiktiga förebyggande arbetet fortsätter och under året har bland annat drogförebyggande insatser och inkluderande aktiviteter som exempelvis Lussebandy, Aqua Blå, Subkult, Bouleturnering genomförts för att stärka den mellanmänniska tilliten och tillhörigheten. En rad aktörer har samverkat för att skapa ett brett utbud för många olika målgrupper. Projektet Det goda livet i Dalsland, som Kommunstyrelsen medfinansierar, har startat flera delprojekt inom bland annat social hållbarhet där deltagarna utbytt kunskap och erfarenheter inom välbefinnande. Projektet redovisas under 2024.

Samordning och stöd till internationella projekt ges från kommunstyrelseförvaltningen och medel för medfinansiering har använts för att möjliggöra utvecklingsprojekt i förvaltningarna, både i pågående projekt med extern finansiering och för att finansiera självständiga utvecklingsinitiativ. Förvaltningen arbetar vidare med att förebygga fysisk och psykisk ohälsa

genom en rad aktiviteter som till exempel rastaktiviteter, suicidprevention och säkerhet på nätet.

Vintertid i Vänersborg med barnkarusell på Plantaget blev en succé med 7 300 besökare före nyår. Annat som medfört besök, stolthet för Vänersborg och samtal i positiva ordalag är Artscape, ett initiativ från näringslivet där kommunen bistått med samordningsinsats.

Mått	Utfall år 2023	Utfall år 2022	Utfall år 2021
Elever som testa cannabis någon gång, andel (%)	—	6 %	
Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)	—	33,3 %	32 %
Invånare 0-19 år med låg ekonomisk standard, andel (%)	—		24 %
Invånare 16-84 år med gott psykiskt välbefinnande, andel (%)	—	84,1 %	84 %

*Can-undersökningen om drogvvanor görs inte varje år. Tillitsnivåer för 2023, liksom psykiskt välbefinnande, redovisas v 46 2024. Ekonomisk standard för 2022 redovisas v. 4 2024.

Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

Andelen gymnasieelever med fullföljda studier har ökat. Sammantaget har andelen ökat från 67,5 till 75,1 procent. Elever på högskoleförberedande har ökat sina resultat, framför allt flickor. Även på introduktionsprogrammet har flickorna ökat sina resultat.

Andelen gymnasieelever med examen inom 4 år ska öka

Andelen gymnasieelever med fullföljda studier har ökat. Sammantaget har andelen ökat från 67,5 till 75,1 procent. Elever på högskoleförberedande har ökat sina resultat, framför allt flickor. Även på introduktionsprogrammet har flickorna höjt sina resultat. En högre andel flickor började introduktionsprogrammet 2019 jämfört med tidigare år. Av dessa klarade en relativt hög andel utbildningen inom fyra år. Medveten satsning på motivationshöjande arbete från skolans sida kan vara en tänkbar bidragande orsak.

Mått	Utfall år 2023	Utfall år 2022	Utfall år 2021
Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel (%)	↗ 75,11%	67,54%	66,23%

Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

Insatser under året är bland annat Hållbarhetsveckan, som syftade till att sprida kunskap om Agenda 2030 och visa upp kommunens hållbarhetsarbete. Invigningshelgen blev mycket framgångsrik, med 4 000 besökare. Intresset för projektet Industriell symbios har varit tydligt bland företagen och ALMI genomförde en workshop kring hållbarhet för företag under hållbarhetsveckan.

Andelen invånare som är nöjda med kommunens information för att minska personlig miljö- och klimatpåverkan ska öka

Insatser under året är bland annat Hållbarhetsveckan, som syftade till att sprida kunskap om Agenda 2030 och visa upp kommunens hållbarhetsarbete. Invigningshelgen blev mycket framgångsrik, med 4 000 besökare. Det märks ett stort behov av mer informationsinsatser för att stärka företagen i sitt hållbarhetsarbete.

Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

Vänersborg ökar stort i nöjdhet i företagarnas betyg på service och bemötande i svenskt näringslivs undersökning av företagsklimat. 2023 hamnade betyget högre än rikssnittet för första gången på många år. Kommunen presterar också fortsatt högt i företagens enkätundersökning Insikt. Enligt Tillväxtverket har antalet nystartade företag i Sverige minskat under årets första två kvartal, jämfört med samma kvartal 2022. Denna tendens syns även i Vänersborg. Pågående dialog om ansökningar i båda Leader-områdena för att stärka aktörer på orten förväntas gynna växtkraften i våra företag.

Växtkraften i våra företag ska öka

Enligt Tillväxtverket har antalet nystartade företag i Sverige minskat under årets första två kvartal, jämfört med samma kvartal 2022. Denna trend syns även i Vänersborg. De senaste 15 åren har inneburit en totalt sett svag positiv trend i antal nystartade företag i kommunen. Pågående dialog om ansökningar i båda Leader-områdena för att stärka aktörer på orten förväntas gynna växtkraften i våra företag.

Mått	Utfall år 2023	Utfall år 2022	Utfall år 2021
Nystartade arbetsställen, antal/1000 inv. 16-64 år	—	10,68%	13,28%
Nystartade företag, antal/1 000 inv, 16-64 år	—	8,2	9,61

*Data för 2023 publiceras v 20 2024.

Nöjd-kund-index (INSIKT) ska öka

Trenden håller i sig gällande Insikts-mätningen. År 2023 ligger kommunen kvar på ungefär samma siffra som tidigare år, alltså bibehålles det resultat som de senaste årens arbete gett. Strategiskt arbete med företagens perspektiv på de olika förvaltningarna, som exempelvis bygglovsavdelningens arbete med förenklade och tydliga handläggningsprocesser och nya e-tjänster för att underlätta företagans ansökningsförfarande, bedöms ha bidragit till måluppfyllelse.

Mått	Utfall år 2023	Utfall år 2022	Utfall år 2021
Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt, NKI	—	75,03	76,45

*Utfall för 2023 publiceras v 17 2024

Invånarnas och företagens omdöme om hur kommunens service och bemötande är, ska öka

Stor ökning i nöjdhet i företagarnas betyg på service och bemötande i svenskt näringslivs undersökning av företagsklimat. År 2023 hamnade betyget högre än rikssnittet för första gången på många år. Förvaltningarna har arbetat med service och bemötande. Bland annat har olika förvaltningars representanter följt med på företagsbesök och uppföljning av olika företagundersökningar har gjorts gemensamt i vår lotsgrupp för att göra aktiviteter som är väl förankrade och ger rätt effekt.

Kommunen fick sitt första resultat i servicemätningen och förvaltningsövergripande insatser kring värdskap och bemötande har inletts. Bland annat genomfördes en gemensam förvaltningsdag med fokus på värdskap och bemötande. Samtliga anställda inom förvaltningen deltog i föreläsning, inspiration och workshop.

Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

Sjukfrånvaron för kommunen som helhet har sjunkit, från 10,3 till 9,3 procent. Den positiva utvecklingen gäller för både kvinnor och män.

Skillnaden i sjukfrånvaro mellan åren beror till största del på den exceptionellt höga sjukfrånvaron under januari 2022. Därefter har sjukfrånvaron för 2023 legat lite under föregående år förutom i mars och november då den legat något över. Arbetet med att påverka nivån på sjukfrånvaron är ett långsiktigt och pågående arbete. En mer djupgående analys av orsakerna till sjukfrånvaron har under hösten presenterats för kommunstyrelsen. Bilden är alltmer komplex där samhällsfaktorer som trygghet, arbetslöshet och familjesituation verkar påverka kommunens sjukfrånvaro. Det har under året skett utbildningsinsatser, utveckling av rehabiliteringsprocessen, utveckling av det digitala stödet, karriärväxling, internkontroll samt översyn av styrande och stödjande dokument kopplat till sjukfrånvaron.

Det totala kommunindexet för HME (hållbart medarbetarengagemang) har förbättrats från förra året, från 78 till 79. HME är uppdelat på tre områden och det området som har utvecklats mest positivt är styrning och framför allt att medarbetarna upplever att de är insatta i arbetsplatsens mål, vilket visar att årets handlingsplan givit effekt.

Andelen ambassadörer (de som fyllt i 9 eller 10 på en tiogradig skala huruvida personen rekommenderar sin arbetsplats) är 46 procent, vilket trots att det är ett högt resultat, är något sämre än föregående års mätning.

För att öka attraktiviteten som arbetsgivare har kommunen genomfört förvaltningsgemensamma aktiviteter som exempelvis Arbetsmiljödagar för kommunens alla chefer och skyddsombud i syfte att kontinuerligt utveckla arbetsmiljön och personalklubbsinsatser. Samtliga insatser har utvärderats och visat på mycket bra resultat.

Sjukfrånvaron ska minska

Sjukfrånvaron för kommunen som helhet har sjunkit, från 10,3 till 9,3 procent. Den positiva utvecklingen gäller för både kvinnor och män.

Skillnaden i sjukfrånvaro mellan åren beror till största del på den exceptionellt höga sjukfrånvaron under januari 2022. Därefter har sjukfrånvaron för 2023 legat lite under föregående år förutom i mars och november då den legat något över. Arbetet med att påverka nivån på sjukfrånvaron är ett långsiktigt och pågående arbete. En mer djupgående analys av orsakerna till sjukfrånvaron har under hösten presenterats för kommunstyrelsen. Bilden är alltmer komplex där samhällsfaktorer som trygghet, arbetslöshet och familjesituation verkar påverka kommunens sjukfrånvaro. Det har under året skett utbildningsinsatser, utveckling av rehabiliteringsprocessen, utveckling av det digitala stödet, karriärväxling, internkontroll samt översyn av styrande och stödjande dokument kopplat till sjukfrånvaron.

Kommunstyrelseförvaltningens sjukfrånvaro är låg, och hamnar på 4,8 procent.

Mått		Utfall år 2023	Utfall år 2022	Utfall år 2021
Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, (%)	↗	9,3 %	10,3%	10%

Attraktiviteten som arbetsgivare ska öka

Det totala kommunindexet för HME (hållbart medarbetarengagemang) har förbättrats från förra året, från 78 till 79. Kommunstyrelseförvaltningen har ökat från 80 till 81. HME är uppdelat på tre områden och det området som har utvecklats mest positivt är styrning och framför allt att medarbetarna upplever att de är insatta i arbetsplatsens mål, vilket visar att årets handlingsplan givit effekt.

Andelen ambassadörer (de som fyllt i 9 eller 10 på en tiogradig skala huruvida personen rekommenderar sin arbetsplats) är 46 procent, vilket trots att det är ett högt resultat, är något sämre än föregående års mätning. Kommunstyrelseförvaltningen har 47 procent ambassadörer.

För att öka attraktiviteten som arbetsgivare har personalavdelningen genomfört kommungemensamma aktiviteter som exempelvis Arbetsmiljödagar för kommunens alla chefer och skyddsombud i syfte att kontinuerligt utveckla arbetsmiljön. Även genomförda personalklubbsinsatser har varit betydelsefulla. Samtliga insatser har utvärderats och visat på mycket bra resultat.

Mått		Utfall år 2023	Utfall år 2022	Utfall år 2021
Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen - Totalindex	↗	79	78	78

4 Övergripande ekonomisk analys

Ekonomi

Resultaträkning

Resultaträkning

Mnkr	Utfall 2023	Utfall 2022	Utfall 2021
Statsbidrag	9,8	7,4	5,3
Övriga Intäkter	61,3	64,6	58,8
S:a Intäkter	71,1	73,0	64,1
Personal	85,7	79,1	74,6
Omkostnader	412,2	389,3	372,5
Avskrivning & internränta	2,0	2,2	2,1
S:a Kostnad	499,9	470,7	449,2
Nettokostnad	428,8	397,6	385,1
Nettobudget	441,1	420,1	408,9
Budgetdiff	12,3	22,5	23,8

Anslagsredovisningsnivå

Mnkr	Intäkt	Kostnad	Netto	Budget-diff
Kommunstyrelsen	0,0	10,8	10,8	5,1
Kommunstyrelseförvaltningen	68,8	192,8	124,0	4,3
Räddningstjänst/säkerhet	1,6	46,4	44,8	-2,0
Gymnasieverksamhet	0,2	211,7	211,5	2,2
Vuxenutbildning	0,4	38,2	37,8	2,7
Summa	71,0	501,3	428,9	12,3

Ekonomisk analys

Förvaltningens sammanlagda resultat redovisade ett överskott på 12,3 mnkr, vilket är en avvikelse mot budget på ca 2,7 procent. Nettokostnaderna ökade med ca 9,2 procent jämfört med 2023, vilket till största delen beror på ökade pensionskostnader i förbunden och ökade kostnader för avtalsbunden verksamhet kopplat till den höga inflationen. I delårsrapporten per augusti prognostiserades ett överskott på 2,0 mnkr. Skillnaden på resultatet mot delårsrapport per augusti beror huvudsakligen på att kommunledningskontoret visar ett bättre resultat mot prognos samt att kommunstyrelsens förfogandeanslag avseende socialt förebyggande arbete inte används fullt ut.

Kommunstyrelsen, politisk verksamhet

Kommunstyrelsen redovisade sammanlagt ett överskott på 5,1 mnkr. Av överskottet stod kommunstyrelsens förfogandeanslag för 1,5 mnkr till största delen avseende socialt förebyggande och trygghetsskapande insatser, vidare visade lönebidrag till föreningar ett överskott på 0,6 mnkr. Övrig avvikelse rör övriga verksamhetskostnader, bland annat utredningsanslag och IT-utrustning till politiker.

Kommunstyrelseförvaltningen

Anslagsbindningsnivån visade sammantaget ett överskott på 4,3 mnkr. Personalkostnader redovisar ett överskott på 2,3 mnkr beroende på vakanser, sjukskrivningar och tjänstledigheter. Övriga överskott avser bla centrala medel för utbildning/utveckling, företagshälsovård, anpassningsåtgärder samt övrigt material och omkostnader kopplat till allmän återhållsamhet utifrån Kommunfullmäktiges beslut i juni.

Gymnasiet/Vuxenutbildning

Gymnasieverksamheten visade ett överskott på 2,1 mnkr och är kopplat till en lägre andel av antalet gymnasieelever i förbundet än budgeterat. Vuxenutbildningen visar ett överskott på 2,8 och beror på lägre volymer i vuxenutbildningen jämfört med budget 2023.

Räddnings- och Säkerhetsverksamhet

Anslagsbindningsnivån visade sammanlagt ett underskott på -2,0 mnkr mot budget. Räddningstjänsten ingår i Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (NÄRF) där kommunens kostnader för räddningstjänst består av förbundsbidrag och pensionskostnader. Verksamheten redovisade ett underskott på -2,2 mnkr, beroende på högre kostnader pensioner än budgeterat. Kommunens egen verksamhet för säkerhet visade ett överskott på 0,2 mnkr mot budget, vilket beror på personalkostnader där man haft vakant tjänst ett par månader.

Åtgärder för budgetbalans

Ett kontinuerligt arbete med effektiviseringar och prioriteringar på tjänstemannanivå sker inom angiven budgetram. Verksamheterna har bedrivits med stor återhållsamhet utifrån Kommunfullmäktiges beslut i juni.

Investeringar

Investeringar, Mnkr	Investerings-plan	Utfall	Budget-diff
Inventarier	7,8	6,7	1,1

Investeringar

Av årets investeringsplan på 7,8 mnkr användes totalt 6,7 mnkr. Budget för IT -investeringar användes i sin helhet medan investeringsmedel för övriga inventarier inte nyttjats i så stor utsträckning.

5 Personal

Nyckeltal

Personal	2023	2022	2021
Tillsvidareanställda	117	109	110
Visstidsanställda	8	15	7
Summa	125	124	117
Sjukfrånvaro (%)	4,9 %	5,2 %	3,7 %
Medarbetarengagemang (HME)	81	80	78
Arbets-skador	8		
Tillbud	2		
Annonserade tjänster	20		

Kompetensförsörjning

Kommunstyrelseförvaltningen har några särskilt utmärkande utmaningar inom rekryteringsområdet. Uppdragen inom förvaltningen kräver generellt både bred och djup kompetens och lång erfarenhet och det är en svårrekryterad grupp över lag. Inom IT-drift där det ställs krav på specialistkompetens och gedigen erfarenhet är det särskilt bekymmersamt. Här konkurrerar vi med privata marknaden där löneläget ligger högre, men också med stat och region som rustar för digital utveckling. Av årets 20 utannonserade tjänster var drygt en tredjedel inom IT-kontoret.

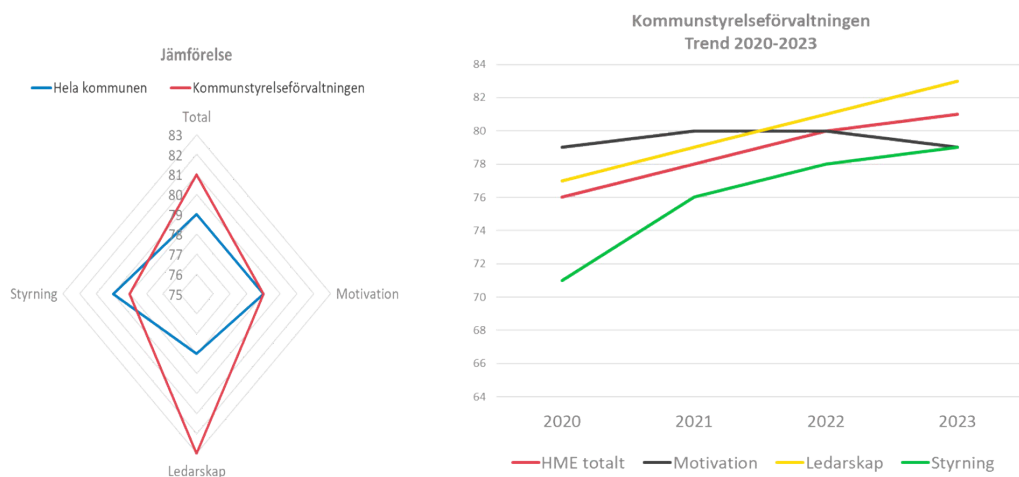
Vissa delar av organisationen närmar sig generationsskifte. Detta kräver en successionsplan och kommer att innebära ökande kostnader med dubbelbemanning för att förhindra kompetenstapp. Ett antal visstidsanställda på vikariat och vakanser har förändrats till tillsvidareanställningar. Två personer har visstidsanställts för att hantera EU-valet 2024.

Under året skapades en central kommunikationsavdelning genom förflyttning av fyra personer från samhällsbyggnadsförvaltningen (tryckeri och växel). Konsumentrådgivning och budget- och skuldrådgivning med sina tre medarbetare överfördes till socialförvaltningen.

Medarbetarundersökning

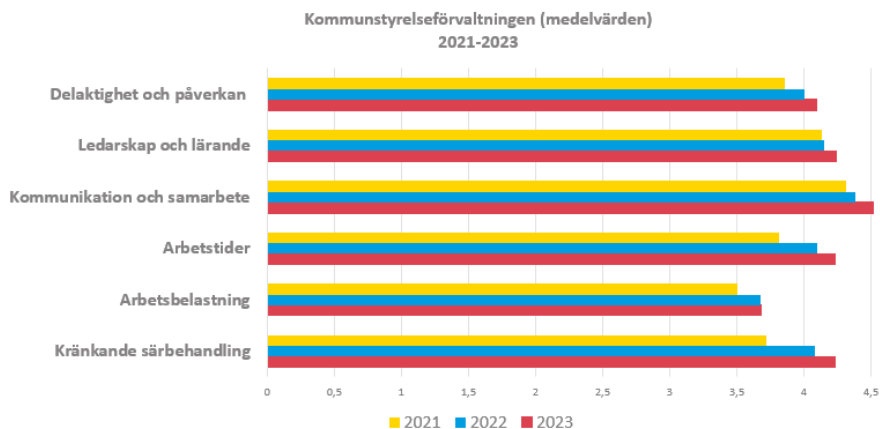
Förvaltningen har arbetat med en handlingsplan på flera olika nivåer efter förra årets medarbetarundersökning. Hela förvaltningen har arbetat med fokus på styrning, motivation och ambassadörskap. I gemensamma workshops lyftes bland annat vikten av tillitsfullt ledarskap och att en motivator för medarbetarna är att få bidra till kommunens utveckling. Grupperna fick även samtala kring hur vi ska värna det höga antalet ambassadörer. Här lyftes bland annat vikten av att känna stolthet över att arbeta i en trovärdig kommun som tål att granskas och att man får växa och lära sig nya saker.

Resultatet av årets medarbetarundersökning visar glädjande på ännu ett år med positiv förflyttning. Indexet (HME) förflyttades från 80 till 81 med hög svarsfrekvens 94 procent (jmf kommunen 77 procent). Områdena styrning och ledarskap fortsätter uppåt, medan fortsatt utmaning ligger på området motivation.

Arbetsmiljö

Kommunstyrelseförvaltningen har ett brett uppdrag enligt Kommunstyrelsens reglemente med en förhållandevis liten numerär medarbetare jämfört andra kommuner, vilket gör att arbetsituationen tidvis är hårt pressad. I medarbetarundersökningens frågor om organisatorisk och social arbetsmiljö (OSA) syns att förvaltningens arbete med handlingsplaner ger resultat. Den stora utmaningen är även fortsatt att ha fokus på arbetsbelastning och ambitioner kopplat till befintliga resurser. I den årliga personalronden fördjupas detta för vidare dialoger på arbetsplatsmöten.

6 Verksamhetsuppföljning

Större händelser under året

Förändrat säkerhetsläge och statliga satsningar

Det pågår arbete kring att åter bygga upp motståndskraft i Sverige. Myndigheter i landet arbetar efter nya uppdrag från regeringen och detta styrs även ned till uppdrag och ansvar för kommunerna. Under året 2023 har kommuner fått riktade medel för insatser kring det brottsförebyggande arbetet.

Händelseutvecklingen i Sverige och omvärlden påverkar våldsbejakande extremister och främmande makts säkerhetshotande verksamhet. Att planera och förstärka personalförsörjningen för den kommunala verksamheten som helhet ingår som ett led för att nå en redundans och robust kommun. Samverkan med frivilligresurser inom kommunen är av vikt och pågår.

Nya arbetstidsregler

Baserat på ett EU-direktiv har kollektivavtalet Allmänna Bestämmelser (AB) från och med 2023-10-01 uppdaterats med nya arbetstidsregler. De är kopplade till 11 timmars dygnsvila samt alternering av arbete och vila under en fastställd period om 24 timmar. Vissa undantag finns, där en del är förenade med tidskompensation och/eller särskilda dispensförfaranden.

Förändringen har inom vissa av kommunens verksamheter inneburit omfattande schemaändringar, särskilt inom dygnet-runt-verksamheter. Det ställs nu högre krav på ersättning och kontroll, vilket är resurskrävande både ur ett ekonomiskt- och personalperspektiv.

Implementeringstiden har varit relativt kort och dialoger har förts på flera håll i kommunen, mellan såväl chefer och medarbetare som HR och fack. Kommunen är i fas med implementeringen och arbetstidsfrågorna är ur avtals- och arbetsmiljösynpunkt ständigt levande.

Nytt pensionsavtal

Från och med 1 januari 2023 omfattas Sveriges alla kommuner av ett nytt pensionsavtal, AKAP-KR. Redan anställda medarbetare har haft valmöjligheten att fortsätta enligt gamla villkor eller gå över till de nya villkoren, som alla nyanställda medarbetare kommer omfattas av. AKAP-KR har en avtalskonstruktion där alla omfattas av premiebestämd pension. Avsättningsnivåerna har höjts 1,5 procentenheter och vissa åldersgränser har förändrats. För kommunen innebär det nya avtalet en markant höjning av pensionskostnader, å andra sidan innebär en premiebestämd pension att det är lättare för kommunen att prognostisera framtida kostnader då avsättning görs varje månad.

Energiutmaningen

Energifrågan är viktig för näringslivet. Den osäkerhet som just nu finns på marknaden gällande förväntad ökad kapacitetsbrist begränsar hastigheten på den gröna omställningen och förhindrar i vissa fall redan nya etableringar. Frågan har högt fokus nationellt, regionalt och delregionalt och kommer troligen påverka näringslivet under många år, tills dess elnätet är rätt dimensionerat. Många av de etableringsförfrågningar som kommer in till kommunen gäller olika typer av verksamhet kopplade till detta, så som batteriparker, solcellsparker och vätgasanläggningar.

Energiutmaningen har under året varit påtaglig och lett till ett ökat tryck på energi- och klimatrådgivningen, och även haft påverkan på konsumentvägledning och budget- och skuldrådgivningen. Fokus har varit både på effektivisering och smart användning och samtidigt på framställan och tillgång till mer energi för att möjliggöra expansion och nyetableringar.

AI och datadriven omställning

AI har fått mycket uppmärksamhet under år 2023, bland annat för att ett flertal kraftfulla verktyg blivit tillgängliga för allmänheten. Allt fler funktioner i mobiltelefoner, datorsystem och på internet bygger på AI och tekniken påverkar oss dagligen.

Det vi ser på IT-horisonten som har varit den största förändringen är tillgång till Generativ AI med Chat-GPT. Detta har påverkat både internt, arbetssätt och elevers arbete i skolan mm. Utöver det har vi bytt vår lagrings och servermiljö och skapat ytterligare ett serverrum för att möta NIS2 krav samt Cyber Security Act. Viktigt i detta och framtida arbete är att möta informationssäkerhetskraven som dokumenten beskriver. Vi behöver veta vilka datakällor vi har, vad som ligger lagrat var och vem som använder vår information. Detta styr vi på individnivå med rättigheter i hanterad användarinloggning och i applikationer. Vi provar nu med AI funktionalitet för att snabbare upptäcka en eventuell avvikelse från "normal" användning av information för att så snabbt som möjligt kunna stoppa en eventuellt informations stöld eller någon form av intrång.

Fyrbodalsamarbete

E-arkiv går in i en ny avtalsperiod och merparten av Fyrbodals kommuner deltar i den upphandling som Vänersborgs kommuns upphandlingsavdelning ansvarar för. Ansvaret för den samordnade organisationen från och med 2025 har Trollhättan stad tagit på sig. I samarbete med fyrbodalskommunerna har också en översyn över Naturbruksavtalet med Västra Götalandsregionen initierats. Det är ett omfattande och komplext arbete för att ena 49 kommuner.

Det Goda Livet i Dalsland

Samarbetet mellan Dalslandskommunerna, Västra Götalandsregionen och Länsstyrelsen har under året arbetat med flera större aktiviteter, ex Förstudie digitaliseringssamverkan, Attraktiva boenden och Samhällsservice. Inom skolans område har påbörjats ett för oss i Vänersborg högintressant projekt AI i Skolan där medel ska sökas från Västra Götalandsregionen 2024.

Gemensamt räddningsförbund

Kommunstyrelsen beslutade i mars 2023 efter förslag från direktionen vid Norra Älvsborgs räddningstjänstförbund (NÄRF), att tillsammans med övriga medlemskommuner verka för ett gemensamt räddningstjänstförbund mellan NÄRF och Räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän med start den 1 januari 2025. Bakgrunden är ett ökat behov av en robust organisation som kan hålla hög kompetens inom olika specialistområden och som kan hantera personalomsättning på annat sätt. Ovanstående förutsättningar ska även kunna hanteras mot bakgrund av kommunernas begränsade ekonomi, vilket innebär krav på effektiviseringar. Dialogmöten i frågan har genomförts under hösten mellan företrädare för direktionen och presidier och tjänstemän i medlemskommunerna.

Krisledningsövning

Inom samarbetet med Trollhättan stad och vårt Totalförsvarsråd med F7 genomförde delar av krisledningsnämnden genom kommunalråden, kommundirektör och nyckelpersoner en administrativ övning på Trollhättan/Vänersborgs flygplats.

Halle- och Hunneberg – avtalssamverkan

Ett mångårigt uppdrag om organisationsutveckling på Halle- och Hunneberg har äntligen kommit i mål. Från utredning till beslut om nytt aktiebolag, samverkansavtal och rekrytering av VD har flera chefs- och nyckelfunktioner varit delaktiga. 2024 börjar ett nytt kapitel.

Omorganisation

Den 1 september bildades en kommunikationsavdelning på kommunstyrelseförvaltningen. En kommunikationschef har anställts och tryckeriet och växeln har flyttat från samhällsbyggnadsförvaltningen. Detta har gjort att kompetens samlats och synergier kan uppnås. Men det visar också på vissa sårbarheter. Tidigare delades resurser mellan vaktmästeri och tryckeri för att kunna hålla verksamheten i gång och när detta inte längre är möjligt är det svårt att få de personella resurserna att räcka till. Detta begränsar tryckeriets verksamhet och möjlighet att ge bra service.

Styrdokument

Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning beslutades i juni. Revideringen av styr- och ledningsmodellen har inneburit löpande utbildning för förtroendevalda både vad gäller struktur och kultur. Kommunstyrelsen, nämndernas presidium och kommunfullmäktiges presidium tillsammans med ledande chefer har genomfört workshops vid olika tillfällen. Strategi för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning beslutades i september.

Förvaltningsdagar

Ledningsgruppen har under året genomfört två halvdagar med alla kommunstyrelseförvaltningens medarbetare. Syftet är att tillsammans arbeta med våra inriktningsmål och skapa nya relationsytor. Dessa var mycket uppskattade enligt utvärdering. Teman under året har varit knutna till målen service och bemötande samt attraktiv arbetsgivare.

Flytt av arkiv

Till följd av upptäckt av skadlig miljö i arkivutrymme i kommunhuset fick allt material flyttas till Regionarkivet för förvaring. En utökning har skett av yta som kommunen hyr i Regionarkivet och kommunens arkivassistent arbetar i större utsträckning på plats där.

Uppdrag

Riktade uppdrag	Kommentar
MRP 2023-2025. Fördjupad uppföljning och utvärdering av uppdragsavtal för vuxenutbildningen på Kunskapsförbundet Väst (KFV) för att förbättra kommunens beställarkvalitet och analys.	Tvåstadssamverkan arbetar både gemensamt och självständigt med analys av resultaten av beställda och genomförda utbildningsinsatser.
MRP 2023-2025. Utforma styrdokument för arbetsmarknadspolitiken.	Styrdokument för arbetsmarknadspolitiken tas fram i samverkan med flera aktörer inom kommunstyrelseförvaltningen och socialförvaltningen. Arbetet inleds med en aktiv omvärldsbevakning som pågår.
MRP 2023-2025. Genomföra invånardialog om hur kulturaxeln ska utvecklas.	Under året har en sammanställning av tidigare genomförda invånardialoger kring kulturaxeln påbörjats för att kunna ligga till grund för nästa steg.

Riktade uppdrag	Kommentar
MRP 2023-2025. Driva och samordna insatser inom ramen för 2-årigt medborgarlöfte.	Nyckelpersoner Torpa - dessa är länken mellan personer som bor i området och kommunen/polisen. Åtgärdsplanen/aktivitetsplanen är den reella beskrivningen av samordnade insatser från alla aktörer inom medborgarlöftet. Själva arbetssättet är klart.
MRP 2023-2025. Utforma ett styrdokument för social hållbarhet	Framtagningen av styrdokumentet inleds med en omvärldsanalys och trendspaning. Förväntas slutföras inom perioden, inte året. Omvärldsspaning är genomförd och samskapande workshop med flera kompetenser.
MRP 2023-2025. Identifiera och utveckla arbetssätt för att i högre grad jämställdhetsintegrera verksamhet och tjänster	Vänersborgs kommun ingår som konceptkommun i samverkan med SKR kring fokus jämställdhet. Arbetet kommer att genomföras under två års tid.
MRP 2023-2025. Möjliggöra samordnat uppföljnings- och dialogtillfälle mellan Kommunstyrelsen, Direktionen Kunskapsförbundet Västs och Barn- och utbildningsnämnden.	Genomfördes i samband med Kommunstyrelsens sammanträde i oktober. Den politiska dialogen berörde områden elevers stress och bristande motivation och vikten av att ta ansvar för detta för att nå målet Fullföljda studier. Här lyftes komplexiteten där samarbete skola och föräldrar är viktigt, likväl som hur socialförvaltningen och kultur och fritidsförvaltningens områden kan bidra. Det är viktigt att alla resurser samverkar och vårt nystartade SPSF (Skola, Polis, Social, Föreningar kultur och fritid) blir en viktig kugge.
MRP 2023-2025. Revidera miljöprogrammet samt driva och samordna prioriterade miljöåtgärder.	Miljöprogrammet omvandlas till en strategi för att linjera med de uppdaterade riktlinjerna för styrande dokument. Bearbetning har skett i beredning och remiss, beslut väntas under 2024.
MRP 2023-2025. Samordna den strategiska långsiktiga samhällsutvecklingen för avvägd och attraktiv utveckling vad gäller bostadsförsörjning, infrastruktur och samhälle.	Planeringsstrategi sammanställs och förankras under första delen av 2024. Strategiska samordningsmöten sker kontinuerligt i Samhällsstrategiska gruppen. Vi har också genomfört följande delmoment: Möte om strategiska markinköp vilket kommer att upprepas och dokumenteras för ett nytt arbetssätt.
MRP 2023-2025. Driva och samordna genomförbarhet och uppföljning av kommunens klimatlöften	Vänersborgs kommun har anslutit sig till 24 av 30 klimatlöften. Genomförande och samordning pågår under hela perioden. Under 2023 informerar näringslivsavdelningen bland annat företag om möjligheter för dem att arbeta med omställningen genom klimatlöfte för företag.
MRP 2023-2025. Utreda lämpligheten för samordnande budget/resurser för IT/digital verksamhetsutveckling under kommunstyrelseförvaltningen i syfte att nå högre effektivitet.	Arbete påbörjat för att tydligare koppla digitalisering till verksamhetsutveckling. En förstudie tillsammans med Dalslandskommunerna pågår för att identifiera samverkansformer. Arbetet fortgår in i 2024.
MRP 2023-2025. Utreda införandet av en befolkningsbaserad resursfördelningsmodell för budgetarbetet, kopplad till kostnadsutjämnningen i statsbidragssystemet.	Ett arbete med omvärldsbevakning och faktainsamling har påbörjats under hösten, inkluderande möten/kontakter med tjänstepersoner i andra kommuner som börjat tillämpa modellen. Arbetet fortskrider under kommande år.

Riktade uppdrag	Kommentar
MRP 2023-2025. Utvecklingsmedel ska aktivt sökas inom satsningsområden som bidrar till bättre måluppfyllelse och resurseffektivitet.	Näringslivsavdelningen letar kontinuerligt efter bra utlysningar för att söka medel som går i linje med våra mål och visioner. Pågår kontinuerligt under hela perioden även för hållbar utveckling. Metoder och arbetssätt för att informera, stödja och stimulera möjligheten att söka utvecklingsmedel utvecklas.
MRP 2023-2025. Fördjupa arbetet med stadskärnan för ökad attraktivitet samt inkluderande och hållbara urbana miljöer.	Arbetar med detta på olika sätt i samverkan med Fastighetsägarna och Forum. Dock finns ett behov av att kunna samordna ännu mer med investeringsbudget då många av de aktiviteter som visionsarbetet resulterat i kräver budgeterade medel för att bli verkliga.
MRP 2023-2025. Samordna informationssatsningar om Leader-period 2023-2027 för stärkt landsbygdsutveckling.	Vi genomför under året information om Leaders nya utlysningar och kommer även att stärka flera av våra landsbygdsaktörer som är intresserade att söka pengar via detta program.
MRP 2023-2025. Fortsatt implementering av plats- och arbetsgivarvarumärke kopplat till resultatorienterad verksamhetskommunikation.	<p>Personalpolicyn är en plattform för kommunens ledarskap och medarbetarskap samt den organisationskultur som eftersträvas. Det innebär att personalpolicy hänger samman med kommunens plats- och arbetsgivarvarumärke. Som en del av implementationen av arbetsgivarvarumärket ingår därför att revidera personalpolicyn. Revideringen påbörjas i samband med att personal- och förhandlingsutskottet tar ett sådant beslut.</p> <p>December är ännu inget beslut taget, därav är det inte påbörjat.</p> <p>Arbetet med implementeringen av platsavvarumärket fortsätter och är nu en del av kommunikationsavdelningens ordinarie verksamhet. Dialog förs med de kommunala bolagen och andra aktörer för att skapa samsyn i hur platsvarumärket ska användas.</p>
MRP 2023-2025. Initiera och utveckla arbetsformer för invånardialog som ökar delaktighet/förbättrar service och/eller effektiviserar verksamhet.	<p>En konkretiserande handbok utifrån beslutad strategi och tillhörande implementeringsplan med kompetenshöjande insatser tas fram och verkställs under perioden. Från näringslivsavdelningens sida har vi arbetat i flera olika nätverk och projekt som har stärkt invånardialogen. Bland annat i projektet Våra rum i Brålanda där ungdomar har fått ge sina framtidsvisioner om platsen de lever på.</p> <p>Näringslivsstrategins framtagande har också resulterat i många workshops med företagare och vi har medverkat på Bo-mässan för att ha invånardialog där.</p>
MRP 2023-2025. Genomföra kompetenshöjande insatser om arbetsgivarens rehabiliteringsansvar, för en ökad trygghet i chefsrollen.	<p>Utbildningssatsningen kommer, i ett första steg, bestå av en kommuninternt framtagen utbildningsfilm om arbetsgivarens rehabiliteringsansvar och kommunen rehabiliteringsprocess. Utbildningsfilmen kommer också innehålla goda exempel berättade av chefer i kommunen. Arbetet med filmen är i slutfasen.</p> <p>Processbeskrivning av rehabiliteringsprocessen i verktyget 2c8 pågår. Detta för att tydliggöra för chefer och medarbetare hur processen ser ut och tydliggöra arbetsgivarens rehabiliteringsansvar. I samband med detta arbete ses också de styrande och</p>

Riktade uppdrag	Kommentar
	<p>stödjande dokumenten över så att de är uppdaterade, överskådliga och tydliga. Arbetet beräknas vara klart första kvartalet 2024.</p> <p>En internkontroll har genomförts under året där dokumentationen av rehabiliteringsärenden har granskats. Resultatet visar att kvaliteten på det som dokumenterats bör utvecklas.</p>
<p>MRP 2023-2025. Vidareutveckla kommunens rehabiliteringsprocess till stöd för att göra rätt sak i rätt tid.</p>	<p>Ett utvecklingsarbete med kommunens digitala stöd för rehabiliteringsärenden (Adato) har genomförts. Systemändringar har nu genomförts för att anpassas till gjorda förändringar i rehabiliteringsprocessen såsom rehabiliteringsutredning redan vid dag 14.</p> <p>Processbeskrivning av rehabiliteringsprocessen i verktyget 2c8 pågår. Detta för att tydliggöra förchefer och medarbetare hur processen ser ut och tydliggöra arbetsgivarens rehabiliteringsansvar. I samband med detta arbete ses också de styrande och stödande dokumenten över så att de är uppdaterade, överskådliga och tydliga. Arbetet beräknas vara klart första kvartalet 2024.</p>
<p>MRP 2023-2025. Ta fram förslag på kommunövergripande kompetensförsörjningsstrategi för att möta kompetensförsörjningsutmaningen.</p>	<p>Arbetet med framtagandet av en kommunövergripande kompetensförsörjningsstrategi har påbörjats. En granskning av kommunens kompetens och personalförsörjning har genomförts av KPMG. Resultatet stämmer väl in med det arbetet som redan är planerat dvs att ta fram en kompetensförsörjningsstrategi och att uppdatera befintlig riktlinje.</p> <p>I övrigt så visar granskningen att kommunstyrelsen har formulerat mål och indikatorer för att uppnå fullmäktiges vision att vara en attraktiv arbetsgivare. Granskningen visar också på att det finns ett system för att årligen fånga upp behov av kompetensutveckling i organisationen och att det inom kommunstyrelsen arbetas tillfredställande för att minska personalomsättningen. I granskningen görs också bedömningen att kommunstyrelsen i allt väsentlighet följer upp nämndernas arbete med kompetensförsörjning på ett tillfredsställande sätt.</p>
<p>MRP 2023-2025. Utred att införa "Breddad Rekrytering för grupper i utanförskap" som ett arbetssätt i Vänersborgs kommuns verksamheter.</p>	<p>Kommunstyrelseförvaltningen samordnar utvecklingsarbetet som kommer att pågå under en treårsperiod. Initialt togs kontakt med kommuner som infört breddad rekrytering med syfte att ta del av hur andra gjort. Socialförvaltningen startade med att genomföra ett pilotprojekt inom verksamheten vård och omsorg, särskilda boenden.</p> <p>Pilotprojektet innebär att Arbetsmarknadsenheten ledde arbetet med att kartlägga arbetsinnehåll i de olika rollerna inom den utvalda verksamheten. Kartläggningen görs enligt en fyrfälts modell, som sedan utgör underlag för arbetsinnehåll i de olika rollerna. Utöver undersköterskor och vårdbiträden läggs rollen serviceassistent till inom ramen för projektet. Nio personer har fått chansen att inom ramen för projektet arbeta som serviceassistenter, samtliga kommer från AME.</p>

Riktade uppdrag	Kommentar
	Nästa steg är att utvärdera årets arbete utifrån projektets båda syften, säkra framtida kompetensförsörjning inom kommunens verksamheter och inkludera grupper som idag står utanför arbetsmarknaden, samt att utarbeta ett arbetssätt för nästkommande två års period

Övrig verksamhet

Framgångar i förvaltningen

Kommunikationsavdelningen har sedan starten den 1 september jobbat med att skapa struktur och rutiner. Detta har bland annat resulterat i att ett förvaltningsnära kommunikationsstöd har införts, där avdelningens två kommunikatörer delat upp förvaltningarna mellan sig och jobbar närmare förvaltningarna. Detta har tagits emot väl i organisationen. Syftet är att detta ska resultera i att vår externa kommunikation får ett tydligare fokus på våra kärnverksamheter och blir mer resultatinkriktad.

I mars 2023 lanserades en ny webbplats med ett helt nytt utseende och fler funktioner än tidigare. Målet med den nya hemsidan är att den ska vara enkel att använda och att informationen ska vara mer tillgänglig. Den nya webbplatsen underlättar för medborgare att ta del av kommunal information, att hantera ärenden men förenklar också kontakten med kommunen.

Arbetet med att utveckla kommunens närvaro i sociala medier fortsätter och vi ser hur Facebook nu är en bärande del av vår externa kommunikation. Vi lockar nya följare kontinuerligt och ökade under året med drygt 800, till strax under 13 000 följare.

Inom IT-området har implementering av ett gemensamt processarbete enligt ny standard genomförts. E-tjänster har förflyttats till nytt verktyg, idag ca 170 processer och e-tjänster. I vårt system VisionFlow har processer förädlats och förändrats för att bättre styra, mäta och följa upp lösning och lösningsgrad och av erhållna supportuppdrag. Vidare har påbörjats en översyn av kommunens fysiska nätsäkerhet. Detta arbete kommer pågå även under 2024. Nytt sekundärt serverum är skapat, ny server och lagringslösning, flytt av samtliga system och information påbörjades 2023.

Under året har den fördjupade översiktsplanen för Vänersborg-Vargön beslutats. Insatser inom det suicidpreventiva arbetet har lett till att stora delar av organisationen nu är utbildad i psykisk livräddning. Hållbarhetsveckan genomfördes med ett uppmärksammat program med bland annat lunchdisco på biblioteket och föreläsning om hur ett hållbart liv kan skapas. Det internationella projektet Intec blev beviljat medel för att skapa utbyte med fokus på forskollärare och hållbar utveckling. Vänersborg blev utsedd till Member of the year inom SERN-nätverket. Strategin för full delaktighet beslutades samt även riktlinjerna för kommunens styrning och ledning och en konkretiserande handbok för invånardialog har tagits fram.

Utöver detta har planeringsarbete kring Brålanda station pågått, utredning genomförts angående fastigheten Krickan och ett nytt kollektivtrafikavtal är på plats.

I evenemangsverksamheten arbetar vi mycket aktivt med att stärka olika föreningar och aktörer i sina arrangemang för att göra kommunen levande och attraktiv. De arrangemang där vi står som huvudarrangör har i år blivit mycket bra. Nyårsfirandet i centrala Vänersborg blev mycket

stämningfullt och uppskattat och festivalen Aqua Blå blev, med hjälp av bra väder, en fantastisk folkfest.

Omorganisation och rumsflytt är interna händelser som har påverkat under året. Nya interna forum har skapats med målet att effektivisera och samtidigt skapa nytta i form av kvalitetssäkring av arbetsuppgifter och processer.

Den digitala resan fortsätter inom personalområdet. Medarbetarsamtalet flyttas över i en digital plattform för att minska sårbarheten och framåt få ytterligare mervärde kopplat till kurs och kompetens. Fler e-tjänster har tagits fram och blanketter tagits bort. Ett nytt system för personalanteckningar har införts. När det gäller arbetsmiljöarbetet har även det fortsatt att digitaliseras så att det uppfyller lagens krav och samtidigt blir ett stödjande verktyg i det dagliga arbetet.

Arbetsmiljöverket har gjort fem inspektioner inom kommunen under året. Fyra gällande hot och våld och en om digitalarbetsmiljö. Vissa anmärkningar framkom bland annat kring brister kring den centrala strukturen för att stödja verksamheterna i arbetet, vilket kommer att omhändertas genom det digitala dokumentationssystemets uppbyggnad. Arbetet går i linje med det processbeskrivningsarbete som pågår inom personalområdet där alla personalprocesser ska förtydligas, kvalitetssäkras och förenkla för chefer att göra rätt.

Personalklubbens aktiviteter utökas och förbättras kontinuerligt. Under 2023 ökade antalet medlemmar som använder medlemsappen med 15 procent. Aktiviteterna är populära och bokas snabbt upp, under 2023 har ca 1500 medlemmar fysiskt deltagit i aktiviteter.

Vänersborg samarbetar med Trollhättans stad och Kunskapsförbundet Väst kring Visselblåsning. Under året har en rapportering utretts där Vänersborg fått uppmaning att vidta åtgärder. Ärendet handlade om jäv.

Arbetet med att sänka sjukfrånvaron pågår i hela kommunen och hålls ihop av kommunstyrelseförvaltningen. Under året har samarbetet mellan kommunerna inom Fyrbodal förstärkts inom just detta område. Tillsammans med Högskolan Väst har ett projekt inletts, "Sjukfrånvaro, varför blir vissa sjuka och andra inte och vilka faktorer gör skillnaden?" Samarbetet med Försäkringskassan och vårdcentraler har fortsatt att utvecklas under året.

Utmaningar i förvaltningen

Vi kan se att vissa delar av näringslivet har ett tufft läge inför 2024, till exempel byggsektorn och handel. Här kommer vi under närmaste året att få arbeta med stödjande insatser och mycket dialog. När det gäller evenemang kan vi se att kostnadsbilden ökar för många av tjänsterna och möjlighet att utnyttja interna resurser för arrangemang tenderar att minska, de dessa inte finns tillgängliga i lika stor utsträckning.

Då efterfrågan på tryckt information minskar är det svårt att hitta en hållbarhet i kommunens tryckeri. Verksamheten har under de senaste åren ställt om och levererar nu i stor omfattning foto- och filmtjänster, vilket är något som har stor efterfrågan i organisationen. Det har varit omfattande personalfrånvaro under året, vilket begränsar tryckeriets verksamhet.

Vissa av kommunikationsavdelningens arbetsuppgifter; film, foto och formgivning, ska finansieras genom att verksamheterna köper timmar av kommunikationsavdelningen. Detta gör att kommunikationsavdelningen blir en beställar-utförar-verksamhet och inte en strategisk resurs där vi inte kan använda resurser där de gör mest nytta, utan där verksamheterna kan betala för sig. Detta leder till att kommunikationsarbetet inte kan bedrivas effektivt. Det gör också att tid behöver läggas på administration och fakturahantering och inte på kommunikationsarbete.

Kommunstyrelseförvaltningen har en viktig roll i att hålla ihop det övergripande gemensamma arbetet inom personalförsörjningsområdet. Under året har det gjorts en revision kring kompetens och personalförsörjning som visar på att vi har ett bra arbete och behöver ta fram och uppdatera styrdokument inom området.

§ 3

Svar till revisionen angående granskning av kommunens kompetens- och personalförsörjning

KS 2023/1091

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att KPMGs slutsats och rekommendation inkluderas i redan befintligt uppdrag att ta fram ett kommunövergripande styrdokument kring kompetensförsörjning, för att möta kompetensförsörjningsutmaningen.

Bilaga/bilagor

- Bilaga 1: Yttrande gällande granskningsrapport kompetens och personalförsörjning

Sammanfattning av ärendet

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Vänersborgs kommun har KPMG granskat kommunens kompetens- och personalförsörjning.

Utifrån bedömning och slutsats av KPMG rekommenderas kommunstyrelsen att:

- Revidera personal- och förhandlingsutskottets styrdokument för personal- och kompetensförsörjning, inklusive listan på bristyrken i kommunen.
- Färdigställa den kommunövergripande kompetensförsörjningsstrategin och säkerställa att denna implementeras i förvaltningarna.

Då det redan finns ett beslutat uppdrag från kommunstyrelsen att ta fram ett kommunövergripande styrdokument, KS 2024/83, ”*Ta fram ett kommunövergripande styrdokument kring kompetensförsörjning, för att möta kompetensförsörjningsutmaningen*” så inkluderas revisionens rekommendationer inom ramen för detta arbete.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-01-24 KPMGs granskning av kommunens kompetens- och personalförsörjning
- Yttrande kring KPMGs granskningsrapport av kommunens kompetens- och personalförsörjning

Handläggare
Malin Öberg
Malin.oberg@vanersborg.se
0521-721291

Sändlista är en
sammanställning över vilka
organ, funktioner, personer
eller liknande som ska få
beslutet när ärendet är
färdigbehandlat

Dnr: KS 2023/1091

Mottagare
Kommunstyrelsen

KPMGs granskning av kommunens kompetens- och personalförsörjning

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att KPMGs slutsats och rekommendation inkluderas i redan befintligt uppdrag att ta fram ett kommunövergripande styrdokument kring kompetensförsörjning, för att möta kompetensförsörjningsutmaningen.

Sammanfattning av ärendet

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Vänersborgs kommun har KPMG granskat kommunens kompetens- och personalförsörjning.

Utifrån bedömning och slutsats av KPMG rekommenderas kommunstyrelsen att:

- Revidera personal- och förhandlingsutskottets styrdokument för personal- och kompetensförsörjning, inklusive listan på bristyrken i kommunen.
- Färdigställa den kommunövergripande kompetensförsörjningsstrategin och säkerställa att denna implementeras i förvaltningarna.

Då det redan finns ett beslutat uppdrag från kommunstyrelsen att ta fram ett kommunövergripande styrdokument, KS 2024/83, *"Ta fram ett kommunövergripande styrdokument kring kompetensförsörjning, för att möta kompetensförsörjningsutmaningen"* så inkluderas revisionens rekommendationer inom ramen för detta arbete.

Underlag

KPMGs revisionsrapport – Granskning av kommunens kompetens- och personalförsörjning KS 2023/1091

Anna Johannesson

Personalchef

Bilagor

Yttrande kring KPMGs granskningsrapport av kommunens kompetens- och personalförsörjning KS 2023/1091

Sändlista

Kommunensrevisorer

Personal och förhandlingsutskottet - PFU

Handläggare

Anna Johannesson
anna.johannesson@vanersborg.se
0521-721150

Mottagare

Kommunstyrelsen

Yttrande kring KPMGs granskningsrapport av kommunens kompetens- och personalförsörjning

Bakgrund

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Vänerns kommun har KPMG granskat kommunens kompetens- och personalförsörjning. Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen och berörda nämnder säkerställt en ändamålsenlig styrning och uppföljning av personal- och kompetensförsörjningen.

Förutom kommunstyrelsen avser granskningen barn- och utbildningsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, kultur- och fritidsnämnden samt socialnämnden.

Yttrande

Utifrån bedömning och slutsats av KPMG rekommenderas kommunstyrelsen att:

- Revidera personal- och förhandlingsutskottets styrdokument för personal- och kompetensförsörjning, inklusive listan på bristyrken i kommunen.
- Färdigställa den kommunövergripande kompetensförsörjningsstrategin och säkerställa att denna implementeras i förvaltningarna.

Kommunstyrelsen kommer att beakta de rekommendationer som granskningsrapporten gett.

Båda rekommendationerna: *Revidera personal- och förhandlingsutskottets styrdokument för personal- och kompetensförsörjning* samt *färdigställa den kommunövergripande kompetensförsörjning strategin* kommer att omhändertas inom ramen för uppdraget; att ta fram ett kommunövergripande styrdokument kring kompetensförsörjning för att möta kompetensförsörjningsutmaningen, från kommunstyrelsen. Uppdraget kommer att slutföras 2024.

Granskning av kommunens kompetens- och personalförsörjning

Rapport

Vänersborg kommun

KPMG AB

2023-11-30

Antal sidor: 28

Antal bilagor: 2

Vänersborg kommun
Granskning av kommunens kompetens- och personalförsörjning

2023-11-30

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Bakgrund	5
2.1	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	5
2.2	Revisionskriterier	6
2.3	Metod	6
3	Resultat av granskningen	7
3.1	Mål, nyckeltal och uppföljning	7
3.2	Bedömningar, analyser och handlingsplaner	12
3.3	System för kompetensutveckling	18
3.4	Medarbetarundersökning och avslutningssamtal	19
3.5	Personalomsättning	20
4	Samlad bedömning och rekommendationer	24
A	Granskade dokument och intervjupersoner	27
B	Nyckeltal	28

1 Sammanfattning

KPMG har av Vänersborgs kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens kompetens- och personalförsörjning. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen och berörda nämnder säkerställt en ändamålsenlig styrning och uppföljning av personal- och kompetensförsörjningen.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen, socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden i allt väsentlighet har säkerställt en ändamålsenlig styrning och uppföljning av kompetens- och personalförsörjning.

Vidare är vår samlade bedömning att miljö- och hälsoskyddsnämnden samt byggnadsnämnden delvis har säkerställt en ändamålsenlig styrning och uppföljning av kompetens- och personalförsörjning.

Kommunstyrelsen och nämnderna har antagit förväntade resultat kopplat till kommunfullmäktiges inriktningsmål ”Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv”, i linje med visionen om Vänersborgs kommun som en attraktiv arbetsgivare. Varken barn- och utbildningsnämnden, kommunstyrelseförvaltningen eller socialnämnden uppnådde sina mål för 2022 avseende minskad sjukfrånvaro. Även barn- och utbildningsnämnden samt socialnämnden uppnådde inte målet gällande ökad HME¹ resultat.

Vi konstaterar att kommunstyrelsen följer upp nämndernas förväntade resultat genom den personalekonomiska redovisningen och verksamhetsberättelser. Ytterligare uppföljning sker i personal- och förhandlingsutskottet genom förvaltningschefernas och HR-partnernas redovisning av kompetensförsörjningsfrågor.

Personal- och förhandlingsutskottet har fastställt övergripande riktlinjer för kommunens kompetensförsörjningsarbete. Riktlinjerna har dock inte reviderats sedan oktober 2018, vilket bland annat medför risk att dess ingående lista över identifierade bristyrken är utdaterad.

Kommunstyrelsen har inte fastställt någon kommunövergripande handlingsplan för hur kompetensförsörjningsarbetet ska genomföras i de olika verksamheterna, exempelvis i form av en kompetensförsörjningsstrategi. Vi ser med fördel att kommunstyrelsen färdigställer den övergripande strategi som vid författandet av denna granskningsrapport utarbetas. Detta för att tydliggöra kommunens samlade strategi och åtgärder för att möta kommande/identifierade behov.

Vi bedömer att miljö- och byggnadsförvaltningen saknar nedtecknade rutiner för att bedöma och analysera personal och kompetensbehov. Vi bedömer att handlingsplaner

¹ Hållbart medarbetarengagemang

för kompetensförsörjningen saknas. Samtidigt bedömer vi att förvaltningen, på grund av sin begränsade storlek, får sitt kompetensförsörjningsarbete att fungera i praktiken. Vi delar förvaltningens bedömning att dess många specialistkompetenser kan utgöra en sårbarhet ur ett rekryteringsperspektiv. Därav bedömer vi att förvaltningen skulle kunna dra fördelar av att upprätta en egen kompetensförsörjningsplan, där dessa sårbarheter kan adresseras ur ett strategiskt perspektiv.

Vi kan konstatera att den externa personalomsättningen har ökat inom socialförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen sedan 2020. Inom och miljö- och byggnadsförvaltningen har den externa personalomsättningen ökat sedan 2021. Vi bedömer att det inom dessa förvaltningar kan finnas anledning att se över hur den negativa utvecklingen avseende personalomsättning kan motverkas.

I det följande redovisas våra bedömningar och rekommendationer kopplat till revisionsfrågorna.

Revisionsfråga	Bedömning	Rekommendationer
<p>Har kommunstyrelsen och nämnderna formulerat mål och indikatorer för att uppnå fullmäktiges vision att vara en attraktiv arbetsgivare?</p>	<p>Vår bedömning är att kommunstyrelsen och nämnderna har formulerat mål och indikatorer för att uppnå fullmäktiges vision att vara en attraktiv arbetsgivare.</p>	<p>Inga rekommendationer.</p>
<p>Görs bedömningar och analyser samt vidtas åtgärder beträffande kompetens-/ personalbehovet på kort och lång sikt?</p> <p>- Finns handlingsplaner?</p>	<p>Vår bedömning är att socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden i allt väsentligt gör bedömningar samt analyser beträffande kompetens- och personalbehovet.</p> <p>Vidare bedömer vi att kommunstyrelsen, byggnadsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden delvis gör bedömningar samt analyser beträffande kompetens- och personalbehovet.</p> <p>Vår bedömning är att det socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden har fastställt tillfredställande handlingsplaner.</p> <p>Vidare bedömer vi att kommunstyrelsen i allt väsentlighet har fastställt handlingsplaner.</p> <p>Därutöver bedömer vi att miljö- och hälsoskyddsnämnden samt byggnadsnämnden inte fastställt några handlingsplaner.</p>	<p>Kommunstyrelsen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Revidera personal- och förhandlingsutskottets styrdokument för personal- och kompetensförsörjning, inklusive listan på bristyrken i kommunen. - Färdigställa den kommunövergripande kompetensförsörjningsstrategin och säkerställa att denna implementeras i förvaltningarna. <p>Byggnadsnämnden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Skapa dokumenterade rutiner för att inventera och analysera verksamheternas kompetensbehov. - Överväga att ta fram en egen kompetensförsörjningsplan för nämndens verksamheter. <p>Miljö- och hälsoskyddsnämnden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Skapa dokumenterade rutiner för att inventera och analysera verksamheternas kompetensbehov.

Vänersborg kommun

Granskning av kommunens kompetens- och personalförsörjning

2023-11-30

		<ul style="list-style-type: none"> - Överväga att ta fram en egen kompetensförsörjningsplan för nämndens verksamheter.
<p>Finns systematik för att årligen fånga upp behov av kompetensutveckling i organisationen?</p>	<p>Vår bedömning är att det finns system för att årligen fånga upp behov av kompetensutveckling i organisationen.</p>	<p>Inga rekommendationer.</p>
<p>Har kommunstyrelsen och nämnderna en tydlig bild av orsaken till verksamheternas personal-omsättning?</p>	<p>Vår bedömning är att kommunstyrelsen, byggnadsnämnden samt miljö- och hälsoskyddsnämnden allt väsentligt arbetar tillfredställande för att minska sin personalomsättning.</p> <p>Vidare är vår bedömning att socialnämnden samt barn- och utbildningsnämnden delvis arbetar tillfredsställande för att minska sin personalomsättning.</p>	<p>Barn- och utbildningsnämnden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vidta åtgärder för att reducera förvaltningens personalomsättning. <p>Byggnadsnämnden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vidta åtgärder för att reducera förvaltningens personalomsättning. <p>Miljö- och hälsoskyddsnämnden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vidta åtgärder för att reducera förvaltningens personalomsättning. <p>Socialnämnden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vidta åtgärder för att reducera förvaltningens personalomsättning.
<p>Genomförs medarbetarundersökningar och avslutningssamtal, i syfte att bland annat undersöka vad medarbetarna tycker om Vänersborgs kommun som arbetsgivare?</p>	<p>Vår bedömning är att det i allt väsentligt genomförts medarbetarundersökningar och avslutningssamtal inom styrelsens och nämndernas verksamheter.</p>	<p>Inga rekommendationer.</p>
<p>Följer kommunstyrelsen upp nämndernas arbete med kompetensförsörjning på ett tillfredställande sätt?</p>	<p>Vår bedömning är att kommunstyrelsen i allt väsentligt följer upp nämndernas arbete med kompetensförsörjning på ett tillfredställande sätt.</p>	<p>Inga rekommendationer.</p>

2 Bakgrund

KPMG har av Vänersborgs kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens kompetens- och personalförsörjning. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Vänersborgs kommun bedriver liksom andra kommuner i stor utsträckning en personalintensiv verksamhet. Personalen är såväl den främsta resursen i kommunen som den största kostnadsposten. Kompetensförsörjningen blir en allt större utmaning när befolkningsstrukturen förändras framöver och personer över 80 år ökar med nära 50 procent samtidigt som personer i arbetsför ålder ökar med knappt 5 procent. Med anledning av kommande pensionsavgångar, personalomsättning och brist inom vissa yrkeskategorier ser revisorerna en risk i kommunens kompetensförsörjning.

Att ha tillgång till personal i tillräcklig omfattning och med rätt utbildning är av stor betydelse för en god kvalitet i verksamheten. Utan en kvalitetssäkrad tillgång till personal finns en risk att kvaliteten i verksamheten försämras. En viktig förutsättning för att klara kompetensförsörjningen är att befintlig och presumtiv personal uppfattar kommunen som en attraktiv arbetsgivare.

Kommunfullmäktige har i mål- och resursplan 2023–2025 identifierat att ett friskt och hållbart arbetsliv är en förutsättning för att uppfylla kommunens vision som ”attraktiv och hållbar i alla delar, hela livet”.

Revisorerna har i sin riskanalys för 2023 bedömt att det finns en risk för att kommunen inte klarar att möta sitt kompetensförsörjningsbehov och att medarbetarna inte har möjlighet att utvecklas inom ramen för sin anställning. Revisorerna önskar därav göra en fördjupad granskning av kommunens arbete med personal- och kompetensförsörjning.

2.1 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Syftet med granskningen är att bedöma om kommunstyrelsen och berörda nämnder har säkerställt en ändamålsenlig styrning och uppföljning av personal- och kompetensförsörjningen.

Granskningen har omfattat följande revisionsfrågor:

- Har kommunstyrelsen och nämnderna formulerat mål och indikatorer för att uppnå fullmäktiges vision att vara en attraktiv arbetsgivare?
- Görs bedömningar och analyser samt vidtas åtgärder beträffande kompetens-/personalbehovet på kort och lång sikt?
 - Finns handlingsplaner?
- Finns systematik för att årligen fånga upp behov av kompetensutveckling i organisationen?

- Har kommunstyrelsen och nämnderna en tydlig bild av orsaken till verksamheternas personalomsättning?
- Genomförs medarbetarundersökningar och avslutningssamtal, i syfte att bl.a. undersöka vad medarbetarna tycker om Vänersborgs kommun som arbetsgivare?
- Följer kommunstyrelsen upp nämndernas arbete med kompetensförsörjning på ett tillfredställande sätt?

Granskningen avser kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden, byggnadsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden samt socialnämnden.

Kommunstyrelsen granskas även utifrån sitt övergripande personalansvar samt uppsiktsplikten.

Granskningen avgränsas till kommunstyrelsens och nämndernas arbete med personal- och kompetensförsörjning. Arbetsmiljöarbete och sjukskrivningsfrågor omfattas ej.

2.2 Revisionskriterier

I granskningen utgörs revisionskriterierna av:

- Kommunallagen 6 kap. 6 §
- SKR:s nio strategier för kompetensförsörjning
- Personalpolicy
- Policy för reducering av personal i samband med verksamhetsförändringar
- Övriga interna styrdokument, policys, riktlinjer och beslut.
- Uppsiktsplikten

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier och intervjuer. I bilaga A återfinns en beskrivning av vilka dokument vi granskat samt vilka roller/funktioner vi intervjuat.

Samtliga intervjuade har fått möjlighet att faktakontrollera rapporten.

3 Resultat av granskningen

3.1 Mål, nyckeltal och uppföljning

I "Mål- och resursplanen 2023–2025" ² beskriver kommunfullmäktige att Vänersborg kommun sedan 2013 har en politisk antagen vision som lyder: "Vänersborgs kommun – attraktiv och hållbar i alla delar, hela livet". För att konkretisera visionen har fullmäktige tagit fram fem inriktningsmål. Ett av dessa är:

- Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv.

I mål- och resursplanen beskrivs att nämnderna ansvarar gemensamt för att styra verksamheten mot den övergripande riktningen som kommunfullmäktige fastställt i inriktningsmålen. Nämnderna föreslår förväntade resultat kopplade till inriktningsmålet, som sedan fastställs av kommunfullmäktige.

Två övergripande nyckeltal har tagits fram i mål och resursplanen 2023–2025, vilka är medarbetarengagemang (HME) och sjukfrånvaro. Fullmäktiges målsättningar för respektive nyckeltal anges i tabell 1 nedan.

Tabell 1. Målsättningar – kommunövergripande

Nyckeltal	2022	2023	2025
Total sjukfrånvaro %	10	9	8,2
HME total	78	79	Rikssnittet

Källa: Mål och resursplan 2023–2025

Måluppfyllelsen för såväl sjukfrånvaro som HME sammanställs i kommunens personalekonomiska redovisning. Se tabell 2 nedan för måluppfyllelsen under perioden 2020-2022.

Tabell 2. Måluppfyllelse – kommunövergripande

Kommunövergripande	2020	2021	2022
Total sjukfrånvaro (%)	10,6	10,0	10,5
HME total	78,2	78,4	78,3

Källa: Personalekonomisk redovisning 2022

² Faställd av kommunfullmäktige 2022-12-14

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har fastställt två förväntade resultat kopplat till kommunfullmäktiges inriktningsmål:

- Minskad sjukfrånvaro
- Ökad attraktivitet som arbetsgivare.

Attraktiviteten som arbetsgivare mäts genom nyckeltalet hållbart medarbetarengagemang (HME) via medarbetarundersökningen (se avsnitt 3.4 nedan).

Kommunstyrelsens måluppfyllelse för de förväntade resultaten redovisas i den personalekonomiska redovisningen. Sjukfrånvaron har i redovisningen brutits ned till både korttidsfrånvaro och långtidsfrånvaro. Måluppfyllelsen sammanfattas i tabell 3 nedan.

Tabell 3. Måluppfyllelse – Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen	2020	2021	2022
Total sjukfrånvaro (%)	3,3	3,7	5,2
Korttidsjukfrånvaro (%)	-	1,1	2,2
Långtidsjukfrånvaro (%)	-	2,6	3,1
HME total	-	78	80

Källa: Personalekonomisk redovisning 2022

Vid avvikande måluppfyllelse av HME tas åtgärdsplaner fram. Åtgärdsplanerna avser olika tre nivåer:

1. Övergripande nivå – rapporteras till kommunstyrelsen och centrala samverkansgruppen
2. Förvaltningsnivå – rapporteras till nämnd och förvaltningssamverkansgrupp
3. Avdelnings/enhetsnivåer – rapporteras inte till politiken.

Kommunstyrelsen följer upp åtgärdsplanerna vid årets slut inom ramen för verksamhetsuppföljningen i Stratsys³ samt i den personalekonomiska redovisningen.

Personal- och förhandlingsutskottet följer upp sjukfrånvaron både på kommunövergripande nivå samt uppdelat per förvaltning en gång i månaden. Därutöver rapporterar barn- och utbildningsförvaltningen samt socialförvaltningen sin

³ Kommunens digitala planerings- och uppföljningssystem

sjukfrånvaro till både nämnd och kommunstyrelse tre gånger per år. Dessutom arbetar kommunstyrelseförvaltningen med löpande omvärldsbevakning där Vänersborgs sjukfrånvaro jämförs med liknande kommuner.

För att åtgärda den bristande måluppfyllelsen avseende sjukfrånvaro fick personalkontoret tilldelat 500 tkr till insatser för kommunen. Utifrån detta påbörjades tre insatser under hösten 2022. Den första insatsen var kompetenshöjning för både chefer och skyddsombud gällande psykisk hälsa. Insats nummer två avsåg karriärväxling för medarbetare som varit sjukskrivna längre än ett år med syfte att, om möjligt, hitta annan sysselsättning. Den tredje insatsen var en fördjupad kartläggning av fall där sjukskrivning pågått längre än ett år, i syfte att få en bättre förståelse för vilka insatser som är möjliga och bör prioriteras.

Utöver de två övergripande förväntade resultaten återfinns i den personalekonomiska redovisningen även andra nyckeltal kopplade till att vara en attraktiv arbetsgivare. Ett sådant nyckeltal är andelen medarbetare som agerar som ambassadörer för sin arbetsplats, vilket mäts genom en enkätfråga (eNPS⁴) i kommunens medarbetarundersökning. Frågan lyder: "Hur sannolikt är det att du skulle rekommendera din arbetsplats till en kollega eller vän?" och besvaras på en skala från 1 till 10. Svaren grupperas sedan som negativ (0–6), passiv (7–8) eller ambassadör (9–10). Av kommunstyrelseförvaltningens uppföljning av medarbetarundersökningen framgår att andelen ambassadörer uppgick till 49 procent både år 2021 och 2022. Andelen negativa uppgick till 16 procent år 2021 respektive 17 procent år 2022. Resultaten för respektive förvaltning återfinns i bilaga B.

Dessutom följs nio nyckeltal som rapporteras in till Nyckeltalsinstitutet⁵, däribland medianlön, lång- och korttidssjukfrånvaro samt lika chefskarriär. Dessa nio nyckeltal belyser olika områden av betydelse för att vara en attraktiv arbetsgivare. Tillsammans formar dessa nyckeltal Attraktivt arbetsgivarindex (AVI). Nyckeltalen följs upp för samtliga förvaltningar inom Vänersborgs kommun. Dessa nyckeltal återfinns i bilaga B.

Enligt intervjuer rapporteras de nyckeltal som ingår i de förväntade resultaten, förutom i den personalekonomiska redovisningen, även i förvaltningarnas verksamhetsberättelser samt årsredovisningen. Med start 2023 kallas dessutom förvaltningscheferna samt respektive HR-partner till personal- och förhandlingsutskottet för dialogträffar. Dialogträffarna utgår från den personalekonomiska redovisningen vad gäller resultat, effekter och utmaningar.

⁴ Employer Net Promotor Score

⁵ Nyckeltalinstitutet AB tillhandahåller företagsnyckeltal som används av företag och organisationer i Sverige.

Barn- och utbildningsnämnden

Barn- och utbildningsnämnden har fastställt två förväntade resultat kopplade till fullmäktiges inriktningsmål om friskt och hållbart arbetsliv. Dessa är:

- Hållbart medarbetarengagemang ska öka
- Sjukfrånvaro ska minska

I nämndens verksamhetsberättelse för 2022 beskriver barn- och utbildningsnämnden att korttidssjukfrånvaron har ökat inom förvaltningen, medan långtidssjukskrivningarna minskat. Ytterligare beskrivs att efter pandemin har sjukfrånvarobeteendet förändrats med ökat hemarbete vid symtom. Psykisk ohälsa och somatiska diagnoser är huvudsakliga orsaker till långtidssjukskrivningar, vilket i stor utsträckning inte är arbetsrelaterade och därmed svårare för arbetsgivaren att påverka.

Tabell 4. Måluppfyllelse – barn och utbildningsförvaltningen

Barn- och utbildningsförvaltningen	2020	2021	2022
Total sjukfrånvaro (%)	10,0	10,1	10,1
Korttidssjukfrånvaro (%)	5,0	5,1	5,4
Långtidssjukfrånvaro (%)	5,0	5,0	4,6
HME total	-	80	79

Källa: Personalekonomisk redovisning 2022

Miljö- och hälsoskyddsnämnden samt byggnadsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden samt byggnadsnämnden har en gemensam förvaltning, miljö- och byggnadsförvaltningen. Förvaltningen har identifierat ett förväntat resultat kopplat till kommunfullmäktiges inriktningsmål:

- Hållbart medarbetarengagemang ska uppgå till 80.

Enligt delårsrapporten har en handlingsplan tagits fram för att bevara de positiva resultaten för hållbart medarbetarengagemang, som ligger på 82 av 100. Resultaten av HME kommuniceras till medarbetarna vid antagandet av det förväntade resultatet och återfinns även i tertialrapporterna. För att fortsätta utveckla HME-resultaten har förvaltningen valt ut de frågor som genererat högst och lägst resultat för att diskuteras under arbetsplatsmöten.

Miljö- och byggnadsförvaltningen har inte fastställt något förväntat resultat gällande sjukfrånvaro, då nämnden redan ligger på en låg procentsnivå. Enligt kommunens styrmodell ska ett förväntat resultat ange önskad förändring utifrån nuläget, vilket enligt

Vänersborg kommun

Granskning av kommunens kompetens- och personalförsörjning

2023-11-30

de intervjuade är svårt med hänsyn till förvaltningens redan låga sjukfrånvaro. Sjukfrånvaron följs ändå upp årligen i den personalekonomiska redovisningen.

Tabell 5. Måluppfyllelse – miljö och byggnadsförvaltningen

Miljö- och byggnads förvaltningen	2020	2021	2022
Total sjukfrånvaro (%)	3,0	3,7	3,0
Korttidssjukfrånvaro (%)	-	1,6	2,2
Långtidssjukfrånvaro (%)	-	2,1	0,8
HME total	-	80	82

Källa: Personalekonomisk redovisning 2022

Socialnämnden

Socialnämnden har fastställt två förväntade resultat kopplade till fullmäktiges inriktningsmål. Målen är:

- Hållbara medarbetarindex ska uppgå till minst 79
- Förvaltningens totala sjukfrånvaro ska minska jämfört med föregående år.

I socialnämndens verksamhetsberättelse 2022 beskrivs att långtidssjukfrånvaron har minskat under 2022 jämfört med 2021, men bedöms fortsatt ligga på en hög nivå. Korttidsfrånvaron är högre under 2022 jämfört med 2021, vilket till stor del kan härledas till frånvaro kopplad till förkylningssymptom orsakade av virusinfektioner som Covid-19 och säsongsinfluensa.

Tabell 6. Måluppfyllelse – socialförvaltningen

Socialförvaltningen	2020	2021	2022
Total sjukfrånvaro (%)	12,9	11,9	12,2
Korttidssjukfrånvaro (%)	-	4,2	4,9
Långtidssjukfrånvaro (%)	-	7,8	7,3
HME total	-	78	78

Källa: Personalekonomisk redovisning 2022

3.1.1 Bedömning

Vår bedömning är att kommunstyrelsen och nämnderna har formulerat mål och indikatorer för att uppnå fullmäktiges vision att vara en attraktiv arbetsgivare.

Vi konstaterar att samtliga nämnder har antagit förväntade resultat kopplat till kommunfullmäktiges inriktningsmål "Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv", i linje med visionen om Vänersborgs kommun som en attraktiv arbetsgivare.

Vidare är vår bedömning att kommunstyrelsen i allt väsentligt följer upp nämndernas arbete med kompetensförsörjning på ett tillfredställande sätt.

Vi konstaterar att kommunstyrelsen följer upp nämndernas förväntade resultat genom den personalekonomiska redovisningen och verksamhetsberättelser. Styrelsen följer även upp andra nyckeltal med koppling mot fullmäktiges vision, såsom eNPS och AVI, i den personalekonomiska redovisningen. Ytterligare uppföljning sker i personal- och förhandlingsutskottet genom förvaltningschefernas och HR-partnernas redovisning av kompetensförsörjningsfrågor.

Varken barn- och utbildningsnämnden, kommunstyrelsen eller socialnämnden uppnådde sina mål för 2022 avseende minskad sjukfrånvaro. Barn- och utbildningsnämnden samt socialnämnden uppnådde även inte målet gällande ökad HME.

3.2 Bedömningar, analyser och handlingsplaner

Kommunövergripande

Kommunfullmäktige i Vänersborgs kommun har formulerat en personalpolicy⁶ som beskriver Vänersborgs personalidé. Personalidén kretsar kring ett hållbart arbetsliv och utgörs av fyra punkter:

- **Medarbetarskap:** Var stolt över ditt yrke, skapa god trivsel, och rapportera trakasserier. Ta ansvar för hälsa och främja arbetsbalans för utveckling och välbefinnande.
- **Ledarskap:** Ledarskapet i Vänersborgs kommun ska vara hållbart, kommunikativt och modigt.
- **Dialog och delaktighet:** Medarbetare bör förstå sin roll, vara delaktiga och påverka. Bidrag med kunskap och engagemang i öppet, kreativt arbetsklimat där dialog med arbetsgivaren är avgörande.
- **Utveckling och möjligheter:** Medarbetare i Vänersborgs kommun ska lära av varandra, stimulera kreativitet, och ta ansvar för kompetensutveckling och

⁶ 2016-04-27

individuell lönesättning. Vi premierar dem som aktivt bidrar till arbetsplatsutveckling.

Därutöver har personal- och förhandlingsutskottet antagit ett styrdokument avseende personal och kompetensförsörjning⁷. Dokumentet innehåller riktlinjer för följande områden:

- Attrahera
- Rekrytera
- Rekrytering av chefer
- Introduktion
- Utvecklingsmöjligheter
- Förmåner
- Avveckling

I dokumentet anges bland annat vilka moment som ingår i rekryteringar. Exempelvis anges att behovsanalys ska genomföras för att identifiera vilka kompetenser som saknas. Enligt styrdokumentet medför en noggrann behovsanalys att det blir enklare att matcha mot aktuella behov och undvika slentrianmässig rekrytering.

Utskottets riktlinjer innehåller en lista över bristyrken. Enligt riktlinjen är det utskottet som avgör vilka yrken som klassas som bristyrken. De yrken som anges i riktlinjerna är:

- Yrkeserfarna arkitekter och ingenjörer
- Legitimerade lärare och förskollärare
- Socialsekreterare
- Sjuksköterska
- Fysioterapeuter.

Det framgår inte av riktlinjerna huruvida någon behovsanalys utförts som grund till listan med bristyrken. Styrdokumentet innehåller inte några åtgärder kopplade till bristyrkena.

Medarbetare som vidareutbildar sig till bristyrken kan enligt riktlinjerna erhålla ersättning och utbildningspremie efter överenskommelse med personalchefen (se avsnitt 3.3 nedan).

Vidare innehåller utskottets riktlinjer information om förmåner och utvecklingsmöjligheter för medarbetare, däribland rutiner för vidareutbildning och medarbetarsamtal ska genomföras (se avsnitt 3.3 och 3.4 nedan).

⁷ Antaget 2017-12-13. Reviderad 2018-10-10

I intervjuer beskrivs att Vänersborgs kommun saknar en kompetensförsörjningsstrategi på kommunövergripande nivå. Det framhölls att kommunstyrelseförvaltningen för närvarande arbetar med framtagande av en sådan strategi. Av kommunstyrelsens verksamhetsplan och detaljbudget för 2023 framgår att framtagandet av en kompetensförsörjningsstrategi är ett huvuduppdrag för perioden 2023–2025.

Av intervjuer framgår även att det nya kompetens- och omställningsavtalet, KOM-KR, implementeras i kommunen från och med 1 oktober 2022. I Vänersborgs kommunshandlingsplan för KOM-KR framgår att detta avtal skapar förutsättningar för arbetsgivaren och arbetsmarknadens kompetensförsörjning genom insatser som stödjer livslångt lärande och stärker arbetstagarnas position på arbetsmarknaden. Kommunen bidrar finansiellt till omställningsfonden och erhåller därefter statliga medel för kompetensresurser. Av den totala summan avsätts 30 procent centralt för att stödja kompetensförsörjningen på kommunnivå. Återstående 70 procent fördelas ut i de olika förvaltningarna baserat på antalet årsarbetare i den senaste personalekonomiska redovisningen. Det framgår inte i den personalekonomiska redovisningen vilket belopp som avses.

Därutöver har kommunstyrelseförvaltningen tagit fram en omvärldsanalys för 2024–2026 för att adressera de utmaningar och trender som påverkar kommunen, inklusive demografiska förändringar och behovet av rätt kompetens. Omvärldsanalysen är tänkt att kunna användas som kunskapsunderlag inför beslut som exempelvis rör budget eller verksamhetsplanering.

Socialnämnden

Socialförvaltningen har under 2023 tagit fram en strategisk personal- och kompetensförsörjningsplan⁸ för att utgöra grunden för kompetensförsörjnings- och rekryteringsplanering. Planen syftar till att bibehålla och säkra nödvändig kompetens, främja och utveckla medarbetarnas motivation samt möjliggöra förnyelse och utveckling av verksamheten. Enligt intervjuer planeras årlig revidering av personal- och kompetensförsörjningsplanen.

I personal- och kompetensförsörjningsplanen beskrivs även socialförvaltningens initiativ inom kompetensutveckling. Exempelvis har en modell för kunskap, kompetens och kvalitet antagits från Fyrbodalnätverket. Modellens övergripande syfte är att främja förhöjd kvalitet och resurseffektivitet inom verksamheterna samt etablera klara karriärvägar för baspersonal. Vid intervjuer belystes även att specifik kompetensutveckling har genomförts för olika verksamhetsområden, exempelvis Yrkesresan⁹ inom individ- och familjeomsorgen (IFO).

⁸ 2023-03-20

⁹ Yrkesresan är ett koncept för introduktion och kompetensutveckling för socialtjänstens medarbetare. Konceptet är ett samarbete mellan SKR, Socialstyrelsen och Regionala Samverkans- och stödstrukturer.

2023-11-30

I intervju framkom att förvaltningen arbetar aktivt med att följa upp och planera för framtida rekryteringar. Förvaltningen uppskattar utifrån sin senaste genomlysning av kommande kompetensbehov att omkring 440 undersköterskor behöver rekryteras under en fyraårsperiod.

För att kartlägga förvaltningens behov av personal och kompetens har flera workshops genomförts, på de olika samverkansgrupper på lokal samverkansgruppsnivå. Deltagande grupper har besvarat frågeställningar relaterade till Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) nio identifierade strategier för framtida kompetensförsörjning. Efter detta har förvaltningsövergripande samverkansgruppen fått ta del av det insamlade materialet. Resultaten har sammanställts och identifierade områden för fortsatt arbete med personal och kompetensförsörjning har fastställts. Detta ligger till grund för framtagna handlingsplan och aktiviteter under 2023–2028.

Ytterligare beskrivs i intervjuer att förvaltningsledningen nyligen inlett ett strategiskt arbete kopplat till personal- och kompetensförsörjningsplanen. Arbetet består i att ledningsgruppen gemensamt tagit fram en målbild med tillhörande övergripande aktiviteter som planeras att genomföras under 2024. Målbilden är: "Vi har personal med rätt kompetens som täcker vårt bemanningsbehov". De underrubriker som ska stödja målbilden är:

- Våra medarbetare trivs och känner sig stolta och viktiga på jobbet
- Allas Fulla potential tas tillvara
- Alla har huvuduppgiften i fokus och är engagerade
- Vi arbetar i en lärande organisation

I intervjuer beskrivs att socialförvaltningen har tagit fram en rutin för hållbara scheman. Ytterligare håller en bemanningshandbok på att tas fram i förvaltningen. I intervjuer framkommer emellertid att en sårbarhet är bristen på ett hållbart schemaplanerings system inom förvaltningen. Det lyfts att det är ett pågående uppdrag för att se över hur detta kan implementeras.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden samt byggnadsnämnden

I sina årsredovisningar för 2022 och verksamhetsplaner för 2023 anger miljö- och hälsoskyddsnämnden samt byggnadsnämnden att handlingsplaner har utarbetats för att behålla den goda måluppfyllelsen avseende HME (se avsnitt 3.1 ovan). Handlingsplanen är integrerad i förvaltningens rutiner för årlig skyddsron, där förvaltningen bland annat identifierar de frågor från medarbetarenkäten som fått lägst respektive högst resultat. Av handlingsplanen framgår att förvaltningens åtgärder främst ska vara dialoger kring frågorna vid arbetsplatsmötena, vilket även bekräftas av de intervjuade. Vi noterar att handlingsplanen avser arbetsmiljöarbete och inte innehåller några övriga åtgärds punkter avseende kompetensförsörjning.

2023-11-30

Förvaltningen bedömer att enheterna har goda rykten, vilket enligt de intervjuade utgör en fördel i att attrahera kompetens. Utöver detta har förvaltningen inte gjort några egna analyser beträffande kompetensförsörjning. Enligt de intervjuade nyttjar förvaltningen de planer, strategier och analyser som görs på kommunövergripande nivå. I intervjuerna framhålls att förvaltningens begränsade storlek möjliggör att inventering av bemanning och kompetens sker löpande i förvaltningens ledningsgrupp.

Under intervju framkommer att förvaltningen inte identifierat några nuvarande bemanningsbehov. Däremot beskrivs att förvaltningen har många olika specialistkompetenser, vilket utgör en sårbarhet. Det finns därmed ett behov av att utbilda personal för att möta specifika kompetenskrav. Ett samarbete med Högskolan Väst har återupptagits efter Covid-19-pandemin, där förvaltningen även bidrar med lärare (bland annat inom mätkurser).

Barn- och utbildningsnämnden

Barn- och utbildningsförvaltningen har utarbetat en förvaltningsövergripande kompetensförsörjningsplan¹⁰ för 2023–2027 i enlighet med SKR:s nio strategier för kompetensförsörjning, Suntarbetslivs forskningsbaserade friskfaktorer samt HÖK 21¹¹. I planen beskrivs de nio strategierna samt friskfaktorer, hur de hänger ihop samt aktiviteter för att arbeta med dem.

Därutöver har barn- och utbildningsförvaltningen, i enlighet med avtalet HÖK 21¹² mellan SKR, Sobona och lärarförbunden, utformat en strategisk kompetensförsörjningsplan. Planen innefattar 15 utvecklingsområden inom arbetstid, arbetsmiljö, arbetsorganisation samt lönebildning som syftar till att uppnå ökad måluppfyllelse, en god arbetsmiljö och ett läraryrke som attraherar skickliga behöriga lärare. För att värna enhetsspecifika behov är kompetensförsörjningsplanen utformad så att chef och medarbetare på respektive enhet identifierar och väljer ut det eller de utvecklingsområden som de önskar arbeta med under innevarande läsår. I kompetensförsörjningsplanen betonas särskilt behovet av att tydliggöra processen för uppstart, uppföljning och utvärdering av arbetet på enheterna.

Av intervjuer framgår att barn- och utbildningsförvaltningen har utvecklat en rutin för hantering av tjänstefördelning inför det kommande läsåret. I dokumentet "Rutin tjänstefördelning inför nytt läsår"¹³ beskrivs en långsiktig plan för hela läsåret, inklusive tjänsteplanering och identifiering av behov. Under intervjuer framkom även att förvaltningen regelbundet har dialoger med cheferna från olika enheter för att diskutera personalbehov. Till exempel genomför verksamhetscheferna regelbundna möten med

¹⁰ Kompetensförsörjningsplan 2023–2027-Barn- och utbildningsförvaltningen. Datering: 2023-10-23

¹¹ Huvudöverenskommelse med Lärarförbundets och Lärarnas Riksförbund Samverkansråd

¹²HÖK 21 Strategisk kompetens-försörjningsplan. Datering 2022-04-25

¹³ 2022-05-10

rektorerna varje vecka. Förvaltningens HR-partner deltar också i dessa möten för att fånga upp behov och upprätthålla en nära dialog.

Under intervju framkommer att förvaltningen har definierat en brist på legitimerade lärare, särskilt inom matematik, naturorienterade ämnen samt de praktiska/estetiska ämnena.

3.2.1 Bedömning

Vår bedömning är att socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden i allt väsentligt gör bedömningar samt analyser beträffande kompetens- och personalbehovet. Vidare bedömer vi att kommunstyrelsen, byggnadsnämnden samt miljö- och hälsoskyddsnämnden delvis gör bedömningar samt analyser beträffande kompetens- och personalbehovet.

Vår bedömning är att det socialnämnden samt barn- och utbildningsnämnden har fastställt tillfredställande handlingsplaner. Vidare bedömer vi att kommunstyrelsen i allt väsentlighet har fastställt handlingsplaner. Därutöver bedömer vi att miljö- och hälsoskyddsnämnden samt byggnadsnämnden inte fastställt några handlingsplaner.

Vi konstaterar att personal- och förhandlingsutskottet fastställt övergripande riktlinjer för kommunens personal- och kompetensförsörjningsarbete. Riktlinjerna har dock inte reviderats sedan oktober 2018, vilket bland annat innebär att listan över identifierade bristyrken riskerar att vara utdaterad.

Kommunstyrelsen har inte fastställt någon kommunövergripande handlingsplan för hur kompetensförsörjningsarbetet ska genomföras i de olika verksamheterna, exempelvis i form av en kompetensförsörjningsstrategi.

Vi ser med fördel att en övergripande handlingsplan utarbetas för att tydliggöra kommunens samlade strategi och åtgärder för att möta kommande/identifierade behov. En sådan handlingsplan bör enligt vår bedömning innehålla en analys av kommunens samlade kompetensförsörjningsbehov. Den bör även innehålla åtgärder på kort och lång sikt, samt en tidsplan för att möjliggöra uppföljning.

Vi noterar att kommunstyrelsen vid sammanfattandet av denna rapport arbetar med att ta fram en kompetensförsörjningsstrategi.

Vi konstaterar att miljö- och byggnadsförvaltningen saknar egna nedtecknade rutiner för att bedöma och analysera personal- och kompetensbehov. Vidare konstaterar vi att förvaltningen inte har några dokumenterade handlingsplaner för sitt kompetensförsörjningsarbete. Den handlingsplan vi fått ta del av avser arbetsmiljöarbete inom ramen för den årliga skyddsronen, vilket enligt vår bedömning inte utgör en handlingsplan för kompetensförsörjning. Utifrån detta bedömer vi att miljö- och hälsoskyddsnämnden samt byggnadsnämnden inte har säkerställt en tillräcklig styrning och planering för att säkerställa kompetensförsörjningen. Samtidigt bedömer vi att

förvaltningen, på grund av sin begränsade storlek, får sitt kompetensförsörjningsarbete att fungera i praktiken. Vi delar förvaltningens bedömning att dess många specialistkompetenser kan utgöra en sårbarhet ur ett rekryteringsperspektiv. Därav bedömer vi att förvaltningen skulle kunna dra fördelar av att upprätta en egen kompetensförsörjningsplan, där dessa sårbarheter kan adresseras ur ett strategiskt perspektiv.

3.3 System för kompetensutveckling

I det kommunövergripande styrdokumentet för personal- och kompetensförsörjning fastslås att både medarbetare och chef delar ansvaret för medarbetarnas kompetensutveckling. I dokumentet beskrivs även två program med fokus på utvecklingsmöjligheter, karriärprogrammet samt mentorprogrammet. Karriärprogrammet syftar till att ta vara på och utveckla medarbetare med potential att bli chef. Programmet ska säkra den framtida chefsförsörjningen och samtidigt erbjuda utvecklingsmöjligheter. Mentorprogrammet syftar till att ge chefer möjligheter för stöd och utveckling i sitt ledarskap samt karriär.

Systematiken för att identifiera kompetensutvecklingsbehov i organisationen framträder främst genom medarbetarsamtal enligt intervjuer. Under det första kvartalet varje år genomförs medarbetarsamtal mellan medarbetare och chef, där individuella mål diskuteras i relation till verksamhetens övergripande mål. Samtalet inkluderar även en översyn av medarbetarnas kompetensbehov. Syftet med medarbetarsamtalen är att skapa en dialog mellan medarbetare och chef angående uppdrag, mål och aktiviteter.

Enligt personal- och förhandlingsutskottets riktlinjer för personal- och kompetensförsörjning kan medarbetare som vidareutbildar sig till bristyrken (se avsnitt 3.2 ovan) erhålla ersättning och utbildningspremie efter överenskommelse med personalchefen. Ersättning eller förmåner kan, efter överenskommelse, även erhållas för kortare utbildningar i samband med anpassnings- eller rehabiliteringsåtgärder. I riktlinjerna finns fastställda beloppsgränser för olika typer av premier, ersättningar och förmåner kopplat till utbildning.

Enligt intervjuer har ett utvecklingsarbete skett kring att skapa en digital plattform för medarbetarsamtalen. Ett systemstöd har upphandlats, som syftar till underlätta kursadministration, genomföra kompetenskartläggning, följa upp befintliga kompetenser, identifiera kompetensgap samt skapa individuella kompetensutvecklingsplaner i samband med medarbetarsamtalen. Arbetet med att implementera systemstödet kommer att fortsätta under 2024. Då kommer systemet även byggas på med kurs- och kompetensmoduler i syfte att förenkla samt kvalitetssäkra kompetensförsörjningsarbetet. Systemstödet är integrerat med den digitala medarbetarsamtalsplattformen för att koppla samman verksamheternas kompetensbehov med den enskilde medarbetarnas kompetensutveckling.

3.3.1 Bedömning

Vår bedömning är att det finns system för att årligen fånga upp behov av kompetensutveckling i organisationen.

Vi noterar att det årliga medarbetarsamtalet fokuserar på att skapa individuella mål samt identifiera kompetensbehov.

Vi bedömer att kommunstyrelseförvaltningen, genom den nya digitala kompetensutvecklingsplattformen, skapat förutsättningar för att säkerställa medarbetarnas utveckling. Genom att systemet integreras med medarbetarsamtalsplattformen bedömer vi att samtliga förvaltningar ges möjlighet att kartlägga och planera för verksamheternas framtida kompetensbehov.

3.4 Medarbetarundersökning och avslutningssamtal

Vänersborg kommun genomför årligen en medarbetarundersökning. Enligt dokumentet "Information om medarbetarundersökning – till medarbetare och chefer" syftar medarbetarundersökningen till att:

- Politiken och ledning vill undersöka och följa upp medarbetarnas välmående kopplat till styr- och ledningsmodellen
- Kommunen ska undersöka risker i arbetsmiljön som en del av sitt arbetsmiljöansvar
- Resultatet ger ett stöd till chefer och medarbetare i dialogen om att utveckla en god arbetsmiljö. Det fortsatta utvecklingsarbetet, för att forma ett hållbart arbetsliv, handlar både om att minimera risker och att stärka friskfaktorer.

Enligt den personalekonomiska redovisningen 2022 består medarbetarundersökningen av två delar. Den första delen innehåller frågor om medarbetarengagemang och rekommendationer av arbetsplatsen (HME samt eNPS, se avsnitt 3.1 ovan). Den andra delen består av frågor om den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Medarbetarundersökningen inkluderar nyckeltal beslutade i enlighet med målförutsättningar och visionen att vara en attraktiv arbetsgivare. Resultaten bryts ner per förvaltning och enhet. Enhetschefer diskuterar resultaten med sina medarbetare och upprättar vid behov handlingsplaner. Resultaten följs upp i verksamhetsberättelsen för varje nämnd samt i den personalekonomiska redovisningen.

Av kommunstyrelseförvaltningens uppföljning av medarbetarundersökningen framgår att svarsfrekvensen 2022 var 72 procent, vilket är samma svarsfrekvens som år 2021.

Rutiner för avslutningssamtal finns även beslutade centralt. Vid avslut av en anställning som varat mer än sex månader ska ett avgångssamtal hållas med närmaste chef. I avslutningssamtalet, ställs frågor kring anledningen till avslut, medarbetarens

uppfattning om ledarskapet, kollegor, utvecklingsmöjligheter och trivsel. Ansvarig enhetschef genomför som regel avslutningssamtalen, men vid behov finns möjlighet att samtala med förvaltningschef eller personalchef. I intervjuer framhålls att iakttagelser från avslutningssamtal och avslutningsenkät utgör ett viktigt verktyg för förbättringsarbete på förvaltnings- såväl som på kommunövergripande nivå. I avsnitt 3.5 nedan beskrivs vad som framkommit vid de olika avslutningssamtalen för respektive förvaltning.

Under intervjuerna framkom att en avgångsenkät har införts för att inhämta medarbetarnas erfarenheter och synpunkter i samband med avslut av anställningen, som ett komplement till avslutningssamtalen. Historiskt sett har det varit utmanande att sammanställa avslutningssamtalen på ett tillfredsställande sätt för användning i analys och nyckeltalsmätningar. Detta uppgavs under intervjuerna till stor del bero på öppet ställda och ej standardiserade frågor. Mot bakgrund av detta har avgångsenkäten uppdaterats till att genomföras digitalt (via en QR-kod som delges under avslutningssamtalen) med förutbestämda och standardiserade frågor. Den nya enkäten har varit tillgänglig sedan våren 2023 och har därför ännu inte kunnat användas för analyser. Planen är att enkäten ska följas upp i den personalekonomiska redovisningen.

3.4.1 Bedömning

Vår bedömning är att det i allt väsentligt genomförts medarbetarundersökningar och avslutningssamtal inom styrelsens och nämndernas verksamheter.

Vi bedömer att implementeringen av en strukturerad systematik för uppföljning av medarbetares synpunkter är nödvändig, med möjlighet att identifiera trender över tid. Vi konstaterar att ett arbete pågår, genom införandet av en digital avgångsenkät med förutbestämda samt standardiserade frågor. Denna åtgärd kan möjliggöra analys av synpunkter och trender över tid.

3.5 Personalomsättning

I kommunens personalekonomiska redovisning sammanställs personalomsättning för de olika förvaltningarna. Förvaltningarnas totala personalomsättning (intern och extern) samt deras externa avgångar återges i tabell 7 respektive 8 nedan. Intern personalrörlighet avser såväl byte av arbetsplats som ändring i uppdrag som genererar ett byte av titel. Extern personalrörlighet avser personer som har avslutat sin anställning i kommunen under redovisningsåret.

Vänersborg kommun

Granskning av kommunens kompetens- och personalförsörjning

2023-11-30

Tabell 7. Total personalomsättning

Personalrörlighet, extern och intern (%)	2021	2022
Kommunstyrelseförvaltningen	17,6	15,7
Socialförvaltningen	8,2	12,4
Miljö- och byggnadsförvaltningen	11,3	12,7
Barn- och utbildningsförvaltningen	7,1	10,6

Källa: Personalekonomisk redovisning 2022

Tabell 8. Externa avgångar

Externa avgångar (%)	2019	2020	2021	2022
Kommunstyrelseförvaltningen	14,6	14,7	17,6	14,8
Socialförvaltningen	11,0	7,2	8,1	11,7
Miljö- och byggnadsförvaltningen	13,9	13,5	11,3	12,7
Barn- och utbildningsförvaltningen	8,1	6,3	6,6	9,7

Källa: Personalekonomisk redovisning 2022

Av tabell 7 framgår att socialförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen och miljö- och byggnadsförvaltningen under 2022 hade en ökad total personalomsättning jämfört med 2021. Kommunstyrelseförvaltningens personalomsättning minskade år 2022 jämfört med 2021. Detta gäller även om enbart externa avgångar beaktas, vilket framgår av tabell 8. I mindre förvaltningar är personalomsättningen generellt sett högre, då varje enskild avslutad anställning har en mer påtaglig påverkan i procentuella termer. Detta gäller kommunstyrelsen samt miljö- och byggnadsförvaltningen.

Kommunstyrelsen

I den personalekonomiska redovisningen beskrivs olika anledningar till rörligheter. En del personer går i pension, ett par tidsbegränsade anställningar upphör samtidigt som vissa söker sig från kommunen som arbetsgivare. Trots att dessa individer lämnat sina befattningar, uttryckte de enligt förvaltningen övervägande positiva synpunkter och rekommenderar kommunen som arbetsgivare. Vid avgångsamtalen har några spridda rekommendationer lämnats, såsom önskan om mer tillåtande ledarskap eller förbättrad struktur. Däremot observeras ingen enhetlig trend i rekommendationerna, då varje individ har framfört unika synpunkter.

Barn- och utbildningsnämnden

Inom barn- och utbildningsförvaltningen syns en större ökning gällande personalrörlighet under 2022 jämfört med tidigare år. Den interna rörligheten utgör en liten del av den totala rörligheten. Det är andelen externa avgångar det har skett en ökning av såväl pensionsavgångar som avgångar utifrån byte av arbetsgivare.

Bland de externa avgångarna har merparten lämnat för att arbeta i annan kommun. Det finns ingen åldersgrupp eller yrkeskategori som utmärker sig. Gällande pensionsavgångar har dessa ökat i antal, men det har även skett en förändring avseende vid vilken ålder medarbetarna väljer att gå i pension. Sedan 2019 har det varit året medarbetaren fyller 64 eller 65 år som flest valt att gå i pension. Under 2022 har den genomsnittliga pensionsåldern sjunkit till mellan 63 och 64 år. Det ökade antalet pensionsavgångar samt tidigare pensionsavgångar kan enligt förvaltningen även vara sammankopplat med den ökade arbetsbelastning som framkom i 2022 års medarbetarundersökning.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden samt byggnadsnämnden

Av intervjuerna framkom att de personer som har valt att avsluta sitt arbete inom miljö- och byggnadsförvaltningen har olika motiveringar, såsom förbättrad pendlingstid, flytt, pensionering, högre lön eller önskan att utforska nya möjligheter. Trots att dessa individer lämnat sina befattningar, uttryckte de enligt förvaltningen övervägande positiva synpunkter och rekommenderar kommunen som arbetsgivare. Miljö- och byggnadsförvaltningen har inte identifierat några särskilda negativa trender i den information som de erhållit från avslutningssamtalen.

Socialnämnden

I intervjuer beskriver socialförvaltningen att anledningen till den ökade omsättningen är svår att hitta vare sig i statistiken eller i de avslutssamtal som genomförs med de medarbetare som väljer att sluta. Den ansträngda arbetssituationen under pandemin uppges vara en anledning. Därutöver beskrivs att den yrkeskategori som hade högst omsättning under 2022 i förvaltningen var sjuksköterskor (inklusive distrikts- och psykiatrisjuksköterskor) där nivån var 18,3 procent. Därefter följer personliga assistenter med en nivå på 15,4 procent.

3.5.1 Bedömning

Vår bedömning är att kommunstyrelsen, byggnadsnämnden samt miljö- och hälsoskyddsnämnden i allt väsentligt arbetar tillfredställande för att minska sin personalomsättning.

Vidare är vår bedömning att socialnämnden samt barn- och utbildningsnämnden delvis arbetar tillfredställande för att minska sin personalomsättning.

Vänersborg kommun

Granskning av kommunens kompetens- och personalförsörjning

2023-11-30

Vi kan konstatera att den externa personalomsättningen har ökat inom socialförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen sedan 2020. Inom och miljö- och byggnadsförvaltningen har den externa personalomsättningen ökat sedan 2021. Vi bedömer att det inom dessa förvaltningar kan finnas anledning att se över hur den negativa utvecklingen avseende personalomsättning kan motverkas.

4 Samlad bedömning och rekommendationer

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen och berörda nämnder har säkerställt en ändamålsenlig styrning och uppföljning av personal- och kompetensförsörjningen.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen, socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden i allt väsentlighet har säkerställt en ändamålsenlig styrning och uppföljning av kompetens- och personalförsörjning.

Vidare är vår samlade bedömning att miljö- och hälsoskyddsnämnden samt byggnadsnämnden delvis har säkerställt en ändamålsenlig styrning och uppföljning av kompetens- och personalförsörjning.

Vi konstaterar att samtliga nämnder antagit förväntade resultat kopplat till kommunfullmäktiges inriktningsmål ”Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv”, i linje med visionen om Vänersborgs kommun som en attraktiv arbetsgivare. Varken barn- och utbildningsnämnden, kommunstyrelseförvaltningen eller socialnämnden uppnådde sina mål för 2022 avseende minskad sjukfrånvaro. Även barn- och utbildningsnämnden samt socialnämnden uppnådde inte målet gällande ökad HME¹⁴ resultat.

Vi konstaterar att kommunstyrelsen följer upp nämndernas förväntade resultat genom den personalekonomiska redovisningen och verksamhetsberättelser. Ytterligare uppföljning sker i personal- och förhandlingsutskottet genom förvaltningschefernas och HR-partnernas redovisning av kompetensförsörjningsfrågor.

Personal- och förhandlingsutskottet har fastställt övergripande riktlinjer för kommunens kompetensförsörjningsarbete. Riktlinjerna har dock inte reviderats sedan oktober 2018, vilket bland annat innebär att listan över identifierade bristyrken riskerar att vara utdaterad.

Kommunstyrelsen har inte fastställt någon kommunövergripande handlingsplan för hur kompetensförsörjningsarbetet ska genomföras i de olika verksamheterna, exempelvis i form av en kompetensförsörjningsstrategi. Vi ser med fördel att kommunstyrelsen färdigställer den övergripande strategi som vid författandet av denna granskningsrapport utarbetas. Detta för att tydliggöra kommunens samlade strategi och åtgärder för att möta kommande/identifierade behov.

Vi bedömer att miljö- och byggnadsförvaltningen saknar nedtecknade rutiner för att bedöma och analysera personal och kompetensbehov. Vi bedömer att handlingsplaner för kompetensförsörjningen saknas. Samtidigt bedömer vi att förvaltningen, på grund av sin begränsade storlek, får sitt kompetensförsörjningsarbete att fungera i praktiken. Vi

¹⁴ Hållbart medarbetarengagemang

delar förvaltningens bedömning att dess många specialistkompetenser kan utgöra en sårbarhet ur ett rekryteringsperspektiv. Därav bedömer vi att förvaltningen skulle kunna dra fördelar av att upprätta en egen kompetensförsörjningsplan, där dessa sårbarheter kan adresseras ur ett strategiskt perspektiv.

Vi kan konstatera att den externa personalomsättningen har ökat inom socialförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen sedan 2020. Inom och miljö- och byggnadsförvaltningen har den externa personalomsättningen ökat sedan 2021. Vi bedömer att det inom dessa förvaltningar kan finnas anledning att se över hur den negativa utvecklingen avseende personalomsättning kan motverkas.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Revidera personal- och förhandlingsutskottets styrdokument för personal- och kompetensförsörjning, inklusive listan på bristyrken i kommunen.
- Färdigställa den kommunövergripande kompetensförsörjningsstrategin och säkerställa att denna implementeras i förvaltningarna.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi barn- och utbildningsnämnden att:

- Vidta åtgärder för att reducera förvaltningens personalomsättning.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi miljö- och hälsoskyddsnämnden att:

- Skapa dokumenterade rutiner för att inventera och analysera verksamheternas kompetensbehov.
- Överväga att ta fram en egen kompetensförsörjningsplan för nämndens verksamheter.
- Vidta åtgärder för att reducera förvaltningens personalomsättning.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi byggnadsnämnden att:

- Skapa dokumenterade rutiner för att inventera och analysera verksamheternas kompetensbehov.
- Överväga att ta fram en egen kompetensförsörjningsplan för nämndens verksamheter.
- Vidta åtgärder för att reducera förvaltningens personalomsättning.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi socialnämnden att:

- Vidta åtgärder för att reducera förvaltningens personalomsättning.

Vänersborg kommun
Granskning av kommunens kompetens- och personalförsörjning

2023-11-30

Datum som ovan

KPMG AB

Fredric Gyllensten
Verksamhetsrevisor

Amalie Christensen
Verksamhetsrevisor

Ludwig Reismer
Certifierad kommunal yrkesrevisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

A Granskade dokument och intervjupersoner

Dokumentförteckning

- Mål och resursplan 2023–2025 samt 2024–2026
- Personalpolicy
- Personalekonomisk redovisning 2022
- Personal- och kompetensförsörjning – styrdokument, personal- och förhandlingsutskottet
- Personal- och kompetensförsörjningsplan, socialförvaltningen
- Personal- och kompetensförsörjningsplan, barn- och utbildningsförvaltningen
- HÖK 21 strategisk kompetensförsörjningsplan
- Mall avgångssamtal
- Kom-KR handlingsplan
- Information om medarbetarundersökning
- Information kring medarbetarsamtal
- Verksamhetsplan och detaljbudget kommunstyrelsen 2023
- Verksamhetsberättelse 2022, kommunstyrelsen
- Verksamhetsberättelse 2022, socialnämnden
- Verksamhetsberättelse 2022, barn- och utbildningsnämnden
- Verksamhetsberättelse 2022, miljö- och hälsoskyddsnämnden
- Verksamhetsberättelse 2022, byggnadsnämnden
- Rutin hållbara scheman
- Rutin tjänstefördelning inför nytt läsår, barn och utbildningsförvaltningen

Intervjuförteckning

- Kommundirektör
- Personalchef, kommunstyrelseförvaltningen
- Förvaltningschef socialförvaltningen, verksamhetschef IFO, verksamhetschef VSU samt verksamhetschef administrativa avdelningen
- Förvaltningschef barn och utbildningsförvaltningen samt HR- partner
- Förvaltningschef miljö- och byggnadsförvaltningen, miljö- och hälsoskyddschef, plan- och bygglovschef samt HR-partner

B Nyckeltal

eNPS - per förvaltning

Andelen ambassadörer eNPS (%)	2020	2021	2022
Kommunstyrelsen	50	46	58
Socialförvaltningen	48	50	49
Miljö- och byggnadsförvaltningen	46	61	65
Barn- och utbildningsförvaltningen	51	50	48

Källa: Personalekonomisk redovisning 2022

Andelen negativa eNPS (%)	2020	2021	2022
Kommunstyrelsen	17	22	13
Socialförvaltningen	17	16	17
Miljö- och byggnadsförvaltningen	21	20	2
Barn- och utbildningsförvaltningen	15	14	17

Källa: Personalekonomisk redovisning 2022

AVI nyckeltal - per förvaltning

Nyckeltal	Bou		Ks		Kof		Mob		Sb		Soc	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Tillsvidareanställningar (%)	87,3	88,7	91,5	89,3	97,1	90,7	93,2	93,2	92,6	88,0	94,1	89,8
Medianlön (kr.)	34 000	34 760	38 000	40 050	32 628	34 377	37 875	39 600	28 160	28 525	27 880	28 290
Lika chefskarriär (kvot)	0,96	0,93	0,98	0,87	1,26	1,20	0,83	0,81	0,90	0,92	1,06	1,04
Korttidssjukfrånvaro (%)	5,0	5,4	1,1	2,2	2,9	3,1	1,6	2,2	3,5	3,7	4,2	4,9
Långtidssjukfrånvaro (%)	5,0	4,6	2,6	3,1	1,6	4,0	2,1	0,8	3,2	4,6	7,8	7,3
Personalansvar (antal/chef)	24,0	24,2	5,4	6,1	9,9	9,8	13,8	13,8	15,9	15,7	26,1	26,2
Avgångar (%)	6,6	9,8	17,6	14,7	7,0	13,2	11,3	12,7	7,9	8,4	8,1	11,7
Rörlighet nyanställda (%)	75	92	73	73	100	67	100	89	83	74	85	84

Källa: Personalekonomisk redovisning 2022

Revisorerna
2023-12-07

Till:

Samtliga ledamöter och ersättare i kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden, byggnadsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden samt socialnämnden.

För kännedom:

Kommunfullmäktige

Granskning av kompetens- och personalförsörjning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Vänersborgs kommun har KPMG granskat kommunens kompetens- och personalförsörjning. Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen och berörda nämnder säkerställt en ändamålsenlig styrning och uppföljning av personal- och kompetensförsörjningen.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen, socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden i allt väsentlighet har säkerställt en ändamålsenlig styrning och uppföljning av kompetens- och personalförsörjning. Vidare är vår samlade bedömning att miljö- och hälsoskyddsnämnden samt byggnadsnämnden delvis har säkerställt en ändamålsenlig styrning och uppföljning av kompetens- och personalförsörjning.

Granskningen visar att samtliga nämnder formulerat förväntade resultat utifrån kommunfullmäktiges relevanta inriktningsmål och vision om att vara en attraktiv arbetsgivare. Flera nämnder uppnådde inte dessa förväntade resultat, bland annat avseende minskad sjukfrånvaro och hållbart medarbetarengagemang. Kommunstyrelsens personal- och förhandlingsutskott har fastställt övergripande riktlinjer för kommunens kompetensförsörjningsarbete. Granskningen visar att dessa inte reviderats sedan år 2018 samt att det inte finns någon kommunövergripande handlingsplan för kompetensförsörjningsarbetet. En övergripande strategi för kompetensförsörjningsarbetet utarbetas vid tidpunkten för granskningen.

Granskningen visar även att miljö- och byggnadsförvaltningen saknar nedtecknade rutiner för att bedöma och analysera personal och kompetensbehov. Den externa personalomsättningen har sedan åren 2020-2021 ökat i barn- och utbildningsförvaltningen, miljö- och byggnadsförvaltningen samt socialförvaltningen.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Revidera personal- och förhandlingsutskottets styrdokument för personal- och kompetensförsörjning, inklusive listan på bristyrken i kommunen.
- Färdigställa den kommunövergripande kompetensförsörjningsstrategin och säkerställa att denna implementeras i förvaltningarna.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi barn- och utbildningsnämnden att:

- Vidta åtgärder för att reducera förvaltningens personalomsättning.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi miljö- och hälsoskyddsnämnden att:

- Skapa dokumenterade rutiner för att inventera och analysera verksamheternas kompetensbehov.
- Överväga att ta fram en egen kompetensförsörjningsplan för nämndens verksamheter.
- Vidta åtgärder för att reducera förvaltningens personalomsättning.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi byggnadsnämnden att:

- Skapa dokumenterade rutiner för att inventera och analysera verksamheternas kompetensbehov.
- Överväga att ta fram en egen kompetensförsörjningsplan för nämndens verksamheter.
- Vidta åtgärder för att reducera förvaltningens personalomsättning.

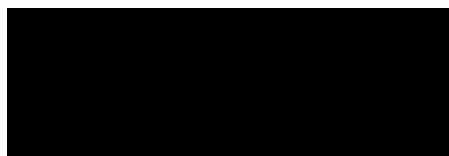
Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi socialnämnden att:

- Vidta åtgärder för att reducera förvaltningens personalomsättning.

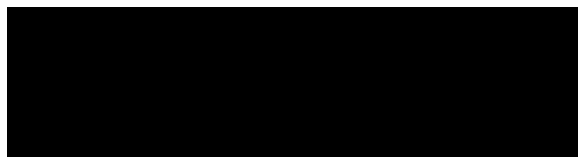
Rapporten överlämnas för kännedom och beaktande i enlighet med de av kommunfullmäktige antagna rutinerna för rapportering.

Vi önskar svar från kommunstyrelsen samt berörda nämnder senast 2023-02-07.

För kommunens revisorer

Gunnar Lidell
Ordförande

Magnus Cassel
Vice ordförande

§ 11

Lokalplanering för Brålanda förskola

KS 2023/313

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att återremittera lokalplanering för Brålanda förskola till samhällsbyggnadsnämnden för vidare utredning av lösningsalternativ för förskolans utökning i samverkan med barn- och utbildningsnämnden

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden har överlämnat lokalplaneringsunderlag avseende tillbyggnad av Brålanda förskola till kommunstyrelsen och föreslår kommunstyrelsen utreda eventuell uppstart av projektering och genomförande. Miljö- och byggnadsförvaltningen har meddelat att den planändring som behövs för att kunna bygga till förskolan enligt lokalplaneringen inte är genomförbar. Orsaken är biobränslepannans placering på grannfastigheten. Vänersborgs kommun är ägare till bägge fastigheterna. Innan kommunstyrelsen kan besluta om projektering och byggnation behöver lämpliga lösningsalternativ för förskolans utökning utredas vidare.

I förstudien som ligger till grund för lokalplaneringen beskrivs att behovet av utökade förskoleplatser i Brålanda kan behöva ses över innan beslut om projektering och byggnation fattas med anledning av osäkerheter i befolkningsprognosen. Då platsbehovet påverkar vilka lösningar som är möjliga och lämpliga bör samhällsbyggnadsnämnden utreda lösningsalternativ för förskolans utökning i samverkan med barn- och utbildningsnämnden. I investeringsplan för åren 2024–2026 finns 1 mnkr avsatt för projektering av utbyggnaden år 2026.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-01-03 Lokalplanering för utbyggnad av Brålanda förskola

2024-01-03

Dnr: KS 2023/313

Handläggare

Anna Högmark
anna.hogmark@vanersborg.se
0521-72 25 27

Mottagare

Kommunstyrelsen

Lokalplanering för utbyggnad av Brålanda förskola

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att återremittera lokalplanering för Brålanda förskola till samhällsbyggnadsnämnden för vidare utredning av lösningsalternativ för förskolans utökning i samverkan med barn- och utbildningsnämnden

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden har överlämnat lokalplaneringsunderlag avseende tillbyggnad av Brålanda förskola till kommunstyrelsen och föreslår kommunstyrelsen utreda eventuell uppstart av projektering och genomförande. Miljö- och byggnadsförvaltningen har meddelat att den planändring som behövs för att kunna bygga till förskolan enligt lokalplaneringen inte är genomförbar. Orsaken är biobränslepannans placering på grannfastigheten. Vänersborgs kommun är ägare till bägge fastigheterna. Innan kommunstyrelsen kan besluta om projektering och byggnation behöver lämpliga lösningsalternativ för förskolans utökning utredas vidare.

I förstudien som ligger till grund för lokalplaneringen beskrivs att behovet av utökade förskoleplatser i Brålanda kan behöva ses över innan beslut om projektering och byggnation fattas med anledning av osäkerheter i befolkningsprognosen. Då platsbehovet påverkar vilka lösningar som är möjliga och lämpliga bör samhällsbyggnadsnämnden utreda lösningsalternativ för förskolans utökning i samverkan med barn- och utbildningsnämnden. I investeringsplan för åren 2024–2026 finns 1 mnkr avsatt för projektering av utbyggnaden år 2026.

Fördjupad beskrivning av ärendet

2021-01-18 § 7 beslutar barn- och utbildningsnämnden föreslå samhällsbyggnadsnämnden starta lokalplanering för utbyggnad av förskoleplatser i Dalsland i enlighet med "Förstudie om tillskapande av förskoleplatser i Dalsland" daterad 2020-12-10. I förstudien förordas att de fyra nya förskoleavdelningar som behövs i Brålanda tillskapas i anslutning till Brålanda förskola.

2023-01-26 § 5 beslutar samhällsbyggnadsnämnden överlämna lokalplaneringsunderlag avseende tillbyggnad av Brålanda förskola till kommunstyrelsen och föreslår kommunstyrelsen utreda eventuell uppstart av projektering och genomförande. I enlighet med lokalplaneringsunderlaget bör avdelningarna byggas fristående från befintlig byggnad i det östra hörnet av fastigheten Höga 1:87. För att byggnationen ska vara möjlig behöver detaljplanen ändras med avseende på höjd och "prickad mark". I lokalplaneringen

bedöms att det är svårt att bygga till fyra avdelningar på aktuell fastighet om inte detaljplanen ändras enligt förslaget.

2023-06-13 meddelar miljö- och byggnadsförvaltningen att planändring enligt nuvarande ansökan inte är genomförbar. Orsaken är att biobrännspannan på grannfastigheten begränsar möjligheten till utveckling av förskolan på grund av risken för störningar. Hittills har störningarna varit ringa men vid en planändring eller nytt tillstånd för pannan realiserar planeringsförutsättningarna på nytt. Miljö- och byggnadsförvaltningen bedömer även att det på befintlig fastighet är svårt att uppnå 40 kvm friyta för det prognostiserade antalet barn. Det mest naturliga stället att utöka förskolegården är mot pannan.

Fastigheten som biobrännspannan är placerad på heter Höga 1:69 och även den ägs av Vänersborgs kommun. Samhällsbyggnadsförvaltningen rekommenderas av miljö- och byggnadsförvaltningen att ändra begäran om planuppdraget så att även platsen där pannan idag är belägen och en ny plats för pannan ingår. Detta för att i detaljplanen kunna säkerställa att pannan kan flyttas och att förskolefastigheten kan utvidgas.

Med anledning av att utbyggnad av Brålanda förskola i enlighet med nuvarande lokalplanering inte är möjlig under rådande förutsättningar behöver lösningsalternativ för förskolans utökning utredas vidare. Innan beslut om projektering och byggnation kan fattas behöver det utredas vidare om detaljplaneansökan ska ändras så att den även omfattar biobrännspannan eller om alternativ lösning finns för att tillgodose behovet av utökade förskoleplatser.

I förstudien lyfts även att behovet av utökade förskoleplatser i Brålanda kan behöva ses över innan beslut om projektering och byggnation fattas av kommunstyrelsen med anledning av att den prognosticerade utvecklingen av 1–5 åringar i Brålanda var osäker då förstudien genomfördes. Då platsbehovet påverkar vilka lösningar som är möjliga och lämpliga bör samhällsbyggnadsnämnden utreda lösningsalternativ i samverkan med barn- och utbildningsnämnden. I investeringsplan för åren 2024–2026 finns 1 mnkr avsatt för projektering av utbyggnaden år 2026.

Beredning

Barn- och utbildningsnämnden 2021-01-18 § 7, *Tillskapande av förskoleplatser i Dalsland* (dnr: BUTN 2020/147).

Samhällsbyggnadsnämnden 2023-01-26 § 5, *Lokalplanering Brålanda förskola* (dnr: SBN 2022/285)

Underlag

Rapport *Förstudie om tillskapande av förskoleplatser i Dalsland*, daterad 2020-12-10 (dnr: BUTN 2020/147).

Rapport *Lokalplanering för Brålanda förskola*, daterad 2023-01-02 (dnr: SBN 2022/285).

Skrivelse. Brålanda förskola – planuppdrag, daterad 2023-06-13 (dnr: KS 2023/313)

Thomas Sannemalm
Ekonomichef

Sändlista

Barn- och utbildningsnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden

§ 5

Lokalplanering Brålanda förskola

SBN 2022/285

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden överlämnar lokalplaneringsunderlaget avseende tillbyggnad av Brålanda förskola till kommunstyrelsen och föreslår kommunstyrelsen att utreda eventuell uppstart av projektering och genomförande.

Bilaga/bilagor

- Lokalplanering Brålanda förskola

Reservationer, protokollsanteckningar, jäv

Felskrivningar i tjänsteskrivelsen uppmärksammades på nämndsammanträdet och justerades i protokollet inför beslut i ärendet.

Sammanfattning av ärendet

I enlighet med dokumentet "Lokalförsörjning – Riktlinjer" har Samhällsbyggnadsförvaltningen utfört lokalplanering gällande utbyggnad av Brålanda förskola åt barn och utbildningsförvaltningen. Lokalplaneringen är en del av lokalförsörjningsprocessen.

Bakgrunden till att ärendet ska upp till kommunstyrelsen är att det i dokumentet "Lokalförsörjning – Riktlinjer" står att läsa följande: *"Beslut om att starta projektering och genomförande fattas av kommunstyrelsen. Avser projektet förhyrning av lokaler ska kommunstyrelsen godkänna lokalplaneringen innan hyresavtal får ingås. Innan ärendet beslutas i kommunstyrelsen så ska finansieringen av projektet vara klar."*

Brålanda förskola behöver utökas från fyra avdelningar till totalt åtta avdelningar. Två av de tillkommande avdelningar ersätter moduler som står på fastigheten idag. Uppskattad yta för de tillkommande utrymmena uppskattas till 737 kvadratmeter. Denna ytan kan komma att revideras under projekteringen. För tillbyggnad bedöms kostnaden blir 30.480.000 och för köket 12.000.000 SEK. Det innebär en hyreshöjning på 2.078.200 SEK/år för förskolan och 725.000 SEK/år för kostenheten. Tiden från skisser till färdig byggnad bedöms ta 2 år och 6 månader.

I samband med utbyggnationens färdigställande kommer de moduler som finns idag tas bort senast 2026, då det tidsbegränsade bygglovets går ut.

Lokalplanering avseende utbyggnation av Brålanda förskola har arbetats fram av fastighet och service tillsammans med tjänstemän på både Barn och

Utdragsbestyrkande

2023-01-26

utbildningsförvaltningen, Kommunstyrelseförvaltningen och Miljö- och Byggnadsförvaltningen. Projektet finns med i den mål och resursplan som fastställdes av kommunfullmäktige 2022-06-22.

Beslutsunderlag

- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2023-01-19

Sändlista

Samhällsbyggnadsnämnden
Samhällsbyggnadsförvaltningschefens ledningsteam
Kommunstyrelsen

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

2023-01-19

Dnr: SBN 2022/285

Handläggare

Henrik Frifelt
henrik.frifelt@vanersborg.se
0521-72 25 18

Mottagare

Samhällsbyggnadsnämnden

Lokalplanering Brålanda förskola

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden överlämnar lokalplaneringsunderlaget avseende tillbyggnad av Brålanda förskola till kommunstyrelsen och föreslår kommunstyrelsen att utreda eventuell uppstart av projektering och genomförande.

Sammanfattning av ärendet

I enlighet med dokumentet "Lokalförsörjning – Riktlinjer" har Samhällsbyggnadsförvaltningen utfört lokalplanering gällande utbyggnad av skördeгатans förskola åt barn och utbildningsförvaltningen. Lokalplaneringen är en del av lokalförsörjningsprocessen.

Bakgrunden till att ärendet ska upp till kommunstyrelsen är att det i dokumentet "Lokalförsörjning – Riktlinjer" står att läsa följande: *"Beslut om att starta projektering och genomförande fattas av kommunstyrelsen. Avser projektet förhyrning av lokaler ska kommunstyrelsen godkänna lokalplaneringen innan hyresavtal får ingås. Innan ärendet beslutas i kommunstyrelsen så ska finansieringen av projektet vara klar."*

Brålanda förskola behöver utökas från fyra avdelningar till totalt åtta avdelningar. Två av de tillkommande avdelningar ersätter moduler som står på fastigheten idag. Uppskattad yta för de tillkommande utrymmena uppskattas till 737 kvadratmeter. Denna ytan kan komma att revideras under projekteringen. För tillbyggnad bedöms kostnaden blir 30.480.000 och för köket 12.000.000 SEK. Det innebär en hyreshöjning på 2.078.200 SEK/år för förskolan och 725.000 SEK/år för kostenheten. Tiden från skisser till färdig byggnad bedöms ta 2 år och 6 månader.

I samband med utbyggnationens färdigställande kommer den modul som finns idag tas bort senast 2026, då det tidsbegränsade bygglovet går ut.

Lokalplanering avseende utbyggnation av skördeгатans förskola har arbetats fram av fastighet och service tillsammans med tjänstemän på både Barn och utbildningsförvaltningen, Kommunstyrelseförvaltningen och Miljö- och Byggnadsförvaltningen. Projektet finns med i den mål och resursplan som fastställdes av kommunfullmäktige 2022-06-22.

Morten Sörö
Verksamhetschef

Bilagor

Lokalplanering Brålanda förskola

Sändlista

Samhällsbyggnadsnämnden
Samhällsbyggnadsförvaltningschefens ledningsteam.

Vänersborgs kommun
Samhällsbyggnadsnämnden

RAPPORT

1(16)

2023-01-02

Dnr: 2022/285

Handläggare
Henrik Frifelt

Mottagare
Kommunstyrelsen

Lokalplanering för Brålanda förskola

Philip Ekström, projektledare fastighet och service

Sammanfattning av rapporten

Brålanda förskola behöver utökas från fyra avdelningar till totalt åtta avdelningar. Två av de tillkommande avdelningar ersätter moduler som står på fastigheten idag.

Uppskattad yta för de tillkommande utrymmena uppskattas till 737 kvadratmeter.

Denna ytan kan komma att revideras under projekteringen. För tillbyggnad bedöms kostnaden blir 30.480.000 och för köket 12.000.000 SEK. Det innebär en hyreshöjning på 2.078.200 SEK/år för förskolan och 725.000 SEK/år för kostenheten. Tiden från skisser till färdig byggnad bedöms ta 2 år och 6 månader.

Philip Ekström

Projektledare

Henrik Frifelt

Enhetschef

Innehållsförteckning

1	UPPDRAG	5
1.1	UPPDRAGSBESKRIVNING	5
1.2	MÅL OCH SYFTE	5
1.3	BERÖRDA PARTER/AKTÖRER	5
1.4	AVGRÄNSNING	5
1.5	UNDERLAG.....	5
1.6	METOD	6
2	RESULTAT OCH SLUTSATSER	6
3	UTREDNING	6
3.1	LOKALPROGRAM	6
3.1.1	<i>Verksamhetsbeskrivning</i>	6
3.1.2	<i>Lokalfunktioner</i>	7
3.2	PRINCIPLAYOUT	12
3.3	TIDPLAN	13
3.4	FLEXIBILITET OCH NYTTA	13
3.4.1	<i>Flexibilitet</i>	14
3.4.2	<i>Nytta</i>	14
3.5	EKONOMI	14
3.5.1	<i>Investering</i>	14
3.5.2	<i>Verksamhetens driftskostnader</i>	15
4	RISKER	15
5	BILAGOR	15

1 Uppdrag

1.1 Uppdragsbeskrivning

Enligt riktlinjer för lokalförsörjning ska en lokalplanering upprättas som underlag till kommunstyrelsens beslut om projektering och genomförande. Barn-och utbildningsnämnden föreslog samhällsbyggnadsnämnden att starta lokalplanering för tillskapande av förskoleplatser i Dalsland i enlighet med förstudien daterad 2020-12-10 vid sammanträdet 2021-01-18 § 7. Denna del avser endast tillskapande av förskoleplatser på Brålanda förskola.

1.2 Mål och syfte

Målet för lokalplaneringen är att tillhandahålla ett beslutsunderlag till kommunstyrelsen för beslut om projektering och genomförande. Lokalplaneringen ska innehålla ett lokalprogram, tidplan, redovisning av flexibilitet och koncernnytta, preliminär hyreskostnad och förslag till preliminär investering.

Syftet med kommunens lokalförsörjningsarbete är att möta verksamheternas behov av ändamålsenliga lokaler i tid, samt att använda kommunens resurser på ett hållbart och effektivt sätt för att uppnå en god ekonomisk hushållning.

1.3 Berörda parter/aktörer

Barn-och utbildningsnämnden

Samhällsbyggnadsnämnden

Kommunstyrelsen

1.4 Avgränsning

Lokalplaneringen innehåller lokalprogram, principiayout, tidplan, redovisning av flexibilitet i projektet och av koncernnyttan, förslag till preliminär hyreskostnad samt förslag till eventuell preliminär investering. Fullständiga handlingar utifrån val av entreprenadform (anbudsunderlag), definitiv tidplan för projektet, upphandling och anbudsutvärdering, ekonomisk kalkyl över hyreskostnaderna och definitivt investeringsbehov tas fram under projekteringen.

1.5 Underlag

2021-01-18 beslutar barn-och utbildningsnämnden att föreslå samhällsbyggnadsnämnden starta lokalplanering för ett tillskapa förskoleplatser i Dalsland enlighet med förstudien daterad 2020-12-10.

Sammanträdesprotokoll barn-och utbildningsnämnden 2021-01-18, § 7

Förstudie, tillskapande av förskoleplatser i Dalsland BUTN 2020/147

1.6 Metod

Vänersborgs kommun

Lokalplaneringen har upprättats i samarbete med barn-och utbildningsförvaltningen, kommunstyrelseförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen via mejlkontakt och samtal och genom informationsinhämtning från ovanstående dokument. Besök på platsen har gjorts under hösten 2022

2 Resultat och slutsatser

Målgruppen för förskola är barn mellan åldrarna 1-5 år. Som det är nu finns det plats för 79 barn fördelat på 4 avdelningar. Detta är i den permanenta förskolebyggnaden. Det behövs skapas platser för 88 barn till.

För att kunna bygga till fyra avdelningar behöver detaljplanen ändras. Byggrätten på 2929 kvadratmeter och högsta byggnadshöjden på 4 meter behövs inte ändras. Det som behövs ändras är den prickade marken. Eftersom verksamheten är nöjda med de utemiljöerna som är avsedda för lek som ligger i de nordöstra och sydvästra delarna av fastigheten bör de tillkommande avdelningarna inte byggas där. Som alternativ till detta kan man bygga de nya avdelningarna fristående. Det bedöms vara för lite yta i det västra hörnet av fastigheten (där modulen står idag). I det östra hörnet bedöms utrymmet för de nya avdelningarna vara tillräckligt. Det finns en höjd där som i så fall måste tas bort.

Uppskattad yta för de nya utrymmena uppskattas till 737 kvadratmeter i lokalyta. Denna yta kan komma att revideras under projektering.

För att uppnå kraven enligt kapitel 3.1.2 Lokalfunktioner måste anpassning får göras i de befintliga delarna av förskolan.

För storköket är ytan inte tillräcklig. Kostenheten bedömer att ytan är för liten som det är. Under projekteringen kan man behöva utreda om det är bättre med ny placering av köket.

Tiden från skisser till färdig byggnad bedöms ta 2 år och 6 månader.

I mål och resursplanen är det angivet att det totala anslaget för åren 2023-2025 är 47 miljoner SEK.

För tillbyggnad bedöms kostnaden blir 30.480.000 och för köket 3.525.000 SEK. Det innebär en hyreshöjning på 2.078.200 SEK/år för förskolan och 725.000 SEK/år för kostenheten. Investeringen behöver därmed flyttas fram ett år eftersom det bedöms ta ett år att ändra detaljplanen.

3 Utredning

3.1 Lokalprogram

Lokalplaneringen beskriver först verksamhetens syfte och innehåll, sedan kommer ett avsnitt som allmänt beskriver hur förskolan ska utformas.

3.1.1 Verksamhetsbeskrivning

Målgruppen för förskola är barn mellan åldrarna 1-5 år. Som det är nu finns det plats för 79 barn fördelat på 4 avdelningar. Detta är i den permanenta förskolebyggnaden. Det behövs skapas platser för 88 barn till. I och med detta behövs fyra nya avdelningar. Två av de nya

Vänersborgs kommun

avdelningarna ersätter de moduler som finns idag. En avdelning ska vara för 22 barn och tre personal. Utöver detta jobbar kökspersonal. Barn-och utbildningsförvaltningen anser att rummen på Propellergatans förskola ska vara förebild för denna förskola.

Barn och utbildningsförvaltningen strävar efter 10 kvm lokalyta per barn. Barn och utbildningsförvaltningen strävar efter 40 kvm per barn för utomhusvistelse.

Kostenheten anser att köken på Belfragegatans förskola och Propellergatans förskola är bra och därför ska stå förebild för köket på denna förskola.

3.1.2 Lokalfunktioner

Byggnader ska minst uppfylla krav enligt de byggnadsregler som finns. Om något motsäger detta ska byggnadsregler gälla.

Barn-och utbildningsnämnden har upprättat ett dokument som förklarar vilka rumsfunktioner som ska finnas på förskolor i Vänersborg. Antal rum i dokumentet är beräknat för förskolor på fyra avdelningar. Nedan finns vilka rumsfunktioner som ska finnas och antal, förutsatt att förskolan har fyra avdelningar.

Typ av rum	antal	
hemvist	4	
ateljé	2	
skötrum	3	(kan kombineras med toaletter)
förråd	3	
kapprum	3	
personalrum	1	
samtalsrum/mötesrum	1	
kontor	1	
arbetsrum	1	
vilrum för personal	1	
kök (tillagning)	1	
vilrum (ute, under skärmtak)	1	
toaletter	12	(tre per avdelning)

Plats för större kassaskåp och kopiator vilka kan stå i samma utrymme.

Klädskåp för pedagoger samt kökspersonal men även för vikarier och extra resurs/förstärkning/pool.

1 toalett per 15 personer. (Tre barntoaletter skulle vara önskvärt per hemvist. Om man tänker fyra hemvister så bör i alla fall två hemvister ha tre toaletter för varje hemvist men där man tänker att de yngsta barnen ska vara så behövs det två små toaletter samt skötbord/dubbelt som är höj och sänkbart).

3.1.2.1 Rumsförteckning

Vänersborgs kommun

Utifrån de krav på rumsfunktioner som står angivet under rubriken 3.1.2 Lokalfunktioner görs bedömningen att följande rum behövs för de fyra nya avdelningarna på Brålanda förskola:

4 hemrum 60 kvadratmeter

8 mindre grupprum/vilrum 20 kvadratmeter

2 atelje 30 kvadratmeter

12 toaletter 2 kvadratmeter (tre per avdelning)

3 skötrum 15 kvadratmeter

3 kapprum 25 kvadratmeter

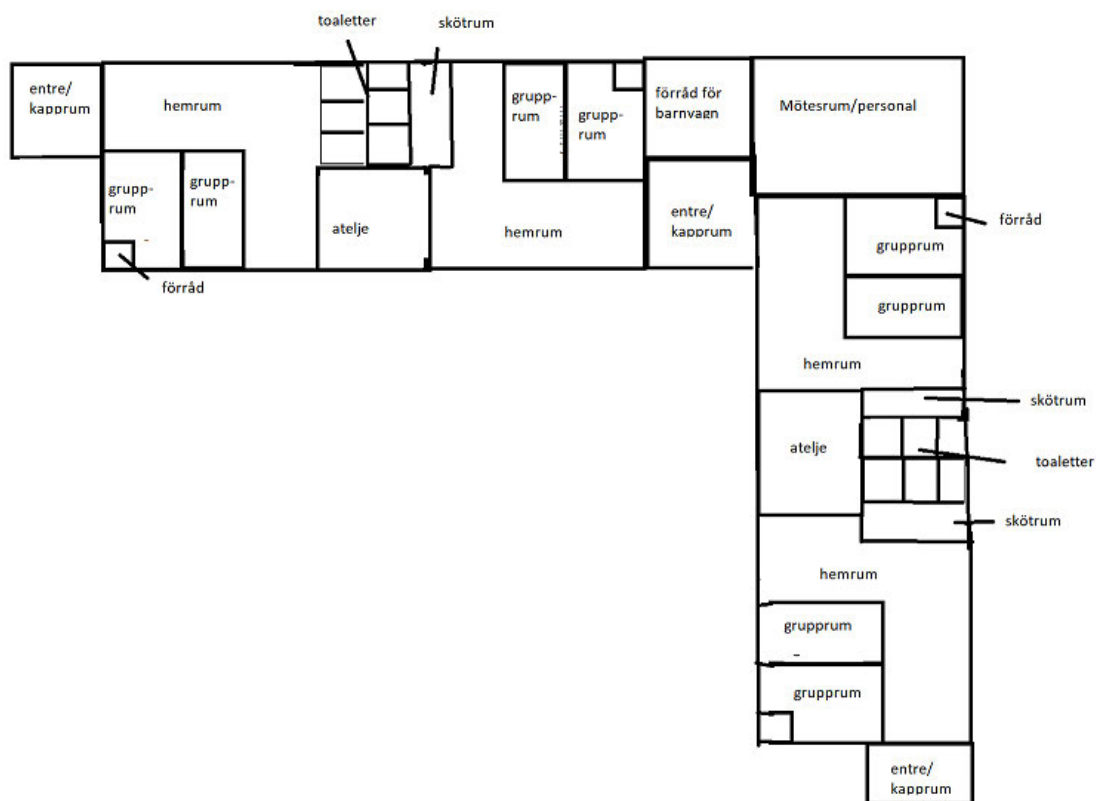
3 entré 13 kvadratmeter

4 förråd 6 kvadratmeter

1 möteslokal för 40 personer 60 kvadratmeter

1 förråd för barnvagnar 10 kvadratmeter

Summa: 737 kvadratmeter

Förslag på hur rummen kan vara placerade i förhållande till varandra om nya avdelningar byggs fristående

Observera att 737 kvadratmeter är en uppskattning av den ytan som behövs. Under vidare projektering och utredning är det viktigt att utgå från att tillkommande ytor är tillräckliga för 88 barn.

Man bör undvika att hemvister blir passager från en avdelning till en annan. Ateljén bör vara placerad så att man har fönsterutsikt.

Vänersborgs kommun

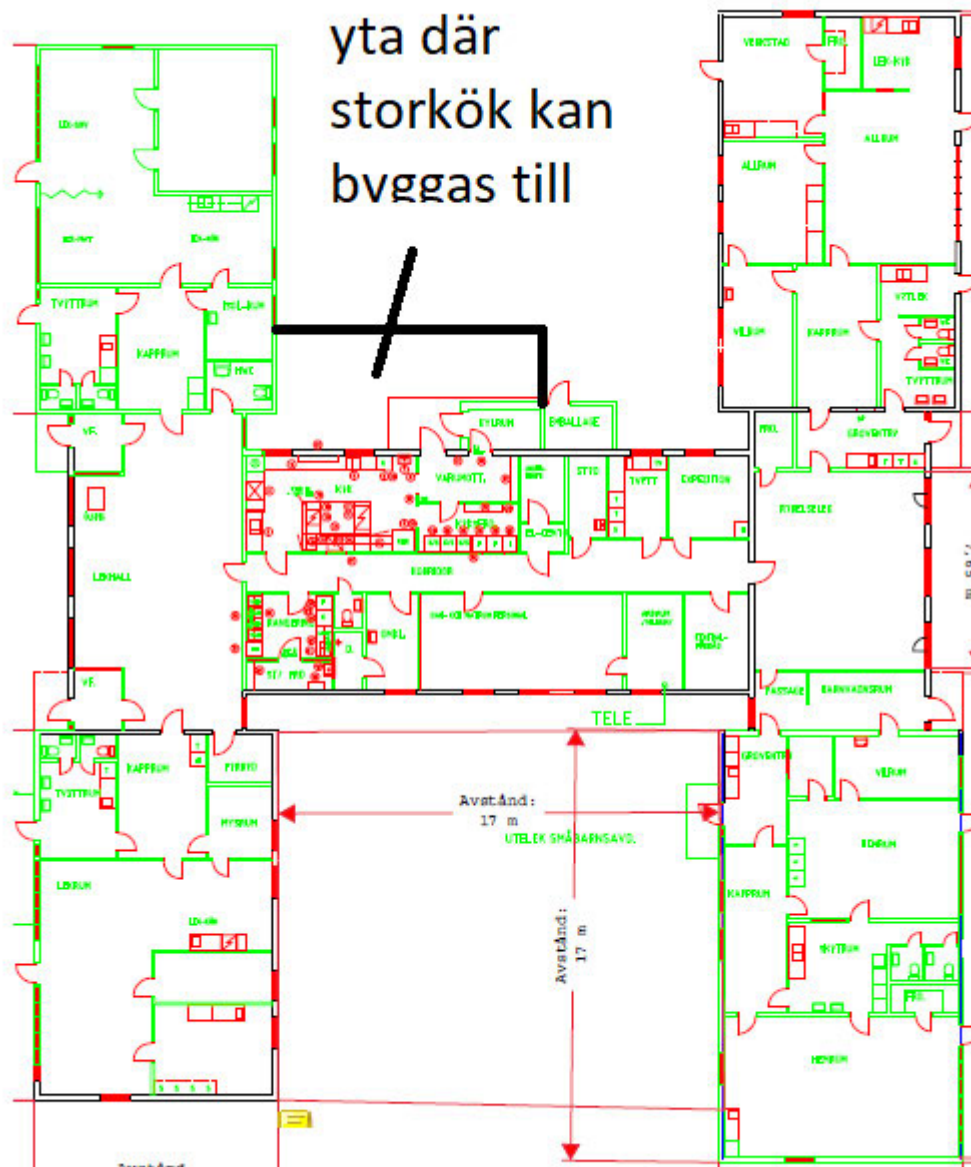
Det behöver även tillkomma ett skärmtak för vila utomhus. Förrådet för barnvagnar bör ligga i anslutning till detta.

Mötesrum behöver tillkomma då det idag finns begränsade personalutrymmen. Möteslokal ska vara dimensionerad för 40 personer och detta mötesrum kan även fungera som matrum/rastrum för personalen och kräver då ett pentry för disk och värmning av mat.

Eventuella verksamhetsanpassning i de befintliga delarna av förskola måste utredas under projekteringen.

För storköket är ytan inte tillräcklig. Kostenheten bedömer att ytan är för liten som det är. Under projekteringen kan man behöva utreda om det är bättre med ny placering av köket. Kokgrytor saknas idag och det är ett krav om det ska byggas om. Frysrum och kylrum måste finnas samt separat kyl-frysskåp och avsvälningsskåp. Både storlek och funktion är ej optimal i köket, nedan följer synpunkter kring vad som saknas och är bristfälligt i köket:

- Trångt i köket mellan olika arbetsytor och maskiner
- Varuintaget är för litet.
- Förråd för specerivaror är för litet och trångt, detta är ej bra ur arbetsmiljösynpunkt.
- Ugnar har inte tillräcklig kapacitet. Ugnar ska inte placeras ovanpå varandra. Detta för att undvika tunga lyft.
- Golvgryta saknas
- Diskrum saknas och det är för liten plats för att separera disk från smutsig och ren. Torkplats för ren disk är för liten
- För liten plats för bordsvagnar.
- Kontor och omklädningsrum är i dag i samma rum. Det bör bara ett rum för omklädning och ett för kontor.

Yta där storkök kan byggas till om man inte hittar en ny plats till storköket

Material till tak, väggar och golv bör väljas så att buller absorberas. Materialval ska göras så att det är lätt att göra rent

3.1.2.2 Kravspecifikation

Allmänt: Material till tak, väggar och golv bör väljas så att buller absorberas samt att material ska vara lätt att göra rent

Vilrum: gardin

Vänersborgs kommun

Hemrum/hemvist/allrum: anslagstavla, om pentry finns: Bänkskiva diskbank, spis och spisfläkt (kolfilter)

Skötrum: högskåp, skötbord med ho, höj- o. sänkbart, tvättränna och toalettpappershållare

Lekrum: radiatorskydd fäste för projektor samt duk

Stådrum:hanteras som våtrum

Tvättrum: tvättpelare, torkskåp, tvättbank, bänkskiva, golvstående väggskåp låsbart

Groventré: tvättbank, torkskåp, garderob, anslagstavla, skohylla

Kaprum: hyllinredning och kapprumsinredning,

Wc: pappershandukshållare, tvåautomat, toapappershållare

Rwc: samma som wc samt nödsignal, stödhandtag, klädkrok samt armstöd

Förråd: hyllor

Omkläd personal: klädska och spegel

Utemiljö: ljudnivå bör inte överstiga 50 dB, goda skuggförhållande antingen via träd och buskage eller via ett solsegl.

3.1.2.3 Funktionsprogram

Hemvist: Med ett större och ett mindre rum, alternativt ett större rum samt två mindre rum så att alla barn kan få möjlighet till ”tystnad” då de inte kan gå ”på rast” och kan ha riktigt långa dagar

Ateljé: Beroende på hur de placeras kan de samnyttjas av hemvisterna. Bör vara ett på två hemvister

Skötrum/vattenlek: Beroende på hur de placeras kan de samnyttjas av hemvisterna.

Förråd: Skall finnas i anslutning till alla hemvister men kan samnyttjas.

Kaprum: Skall finnas 2-3 ingångar där barnen hämtas och lämnas. Utrymme för torkskåp i samtliga kaprum

Personalrum: Bör inte ligga vägg i vägg med hemvist

Samtalsrum: Bör finnas på förskolan där man kan sitta ostört vid möten och ha plats för 5-6 personer

Kontor (fsk/administratör): Dessa funktioner sitter nu centralt placerade. Bör finnas ett kontor som också kan vara en arbetsplats för reflektion i arbetslag

Arbetsrum: Måste finnas så att arbetslagen kan mötas men också att pedagoger kan ha sin reflektionstid där tillsammans över hemvisterna för att kunna ha kollegiala reflektioner etc.

Vilrum för personal: Ev. beroende på personalrummets utformning

Kök: Ett kök med stekbord och fettavskiljare så att man kan laga all mat från grunden

Vilrum för barnen: Barnen vilar utomhus under ett skärmtak. Viktigt att det finns ”varmförråd för förvaring av vagnar som barnen kommer att sova/vila i utomhus.

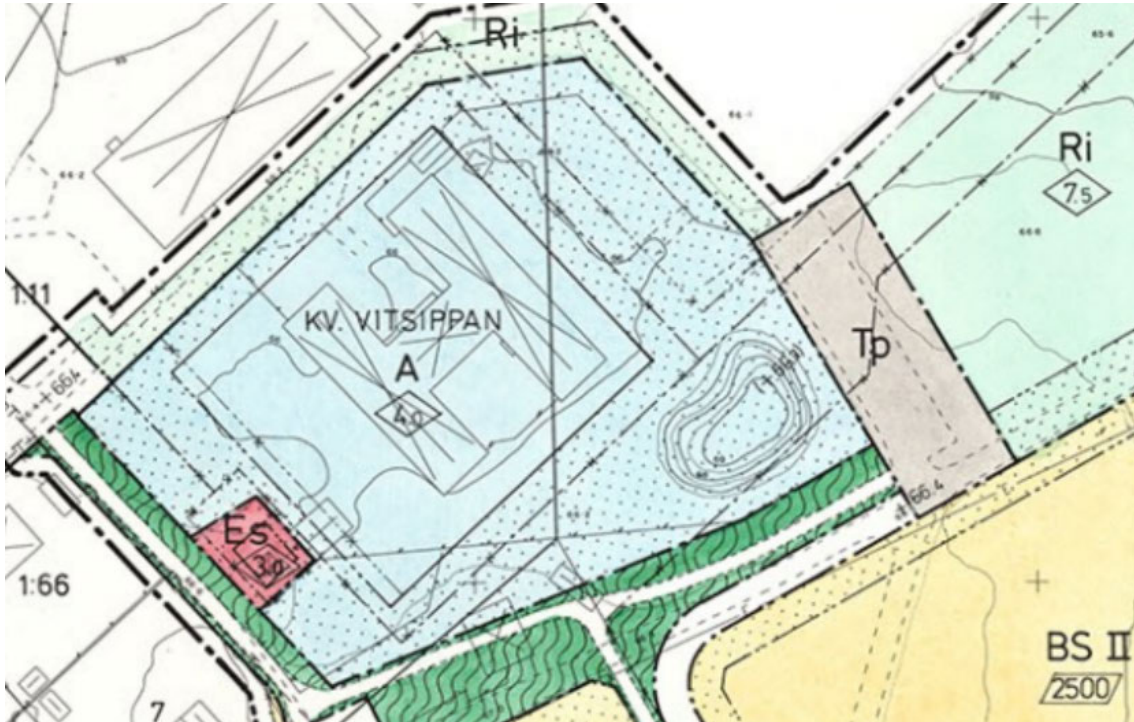
3.2 Principlayout

Fastigheten Höga 1:87 är 8787 kvadratmeter. På fastigheten gäller detaljplan 306 förslag till stadsplan för Brålanda tätort (sjukhem m m) samt upphävande av delar av stadsplaner i

Vänersborgs kommun

Brålanda tätort. För fastigheten gäller att den får användas för allmänt ändamål. Byggnad får uppföras till högst 4 meters höjd. Högst en tredjedel av fastigheten får bebyggas det vill säga 2929 kvadratmeter får bebyggas. Prickad mark får inte bebyggas. Befintlig huvudbyggnad är ca 950 kvadratmeter.

För att kunna bygga till fyra avdelningar behöver detaljplanen ändras. Byggrätten på 2929 kvadratmeter och högsta byggnadshöjden på 4 meter behövs inte ändras. Det som behövs ändras är den prickade marken. Eftersom verksamheten är nöjda med de utemiljöerna som är avsedda för lek som ligger i de nordöstra och sydvästra delarna av fastigheten bör de tillkommande avdelningarna inte byggas där. Som alternativ till detta kan man bygga de nya avdelningarna fristående. Det bedöms vara för lite yta i det västra hörnet av fastigheten (där modulen står idag). I det östra hörnet bedöms utrymmet för de nya avdelningarna vara tillräckligt. Det finns en höjd där som i så fall måste tas bort. Som det framgår av bilden ovan är det prickad mark där och det måste ändras till ej prickad mark.

Om byggnadsnämnden beslutar att inte ändra detaljplanen bedöms det vara svårt att bygga fyra avdelningar på fastigheten Höga 1:87.

I utkanten av Brålanda ligger fastigheten Källeberg 1:6. För delar av den fastigheten gäller detaljplanen Detaljplan 554 för Källeberg 1:205 m.fl. I den detaljplanen anges ett område som kan användas som skola/förskola. Det har inte gjorts någon avstyckning ännu. Området är ca 10200 kvadratmeter. För området gäller att största byggnadsarean får vara 30% av fastighetsarean, dvs. ca 3060 kvadratmeter. Högsta nockhöjd får vara 15 meter och högsta byggnadshöjd för komplementbyggnad är 3,5 meter. Prickad mark får ej förses med byggnad. Det är inte aktuellt att bygga en förskola där eftersom barn-och utbildningsnämnden har fattat beslut om att tillskapande av förskoleplatser i Dalsland för den del som gäller Brålanda förskola ska ligga i anslutning till den befintliga förskolan i Brålanda.

3.3 Tidplan

Vänersborgs kommun

Denna tidplan gäller för renovering och tillbyggnad på befintlig förskola.

Skisser 3 veckor

Projektering 12 veckor

Bygglov 10 veckor

Kommunala beslut 4 veckor

Upphandling 6 veckor

Kommunala beslut 4 veckor

Tilldelningsbeslut vinner laga kraft 2 veckor

Utflyttning för verksamhet 5 veckor

Byggtid 78 veckor

Besiktning och slutbesked 5 veckor

summa = 129 veckor (ca 2 år och 6 månader)

Utöver dessa tider kommer även ändring av befintlig detaljplan att ta tid. Det tar cirka ett år.

3.4 Flexibilitet och nytta

Avsnittet börjar med en beskrivning av byggnadens flexibilitet. Därefter görs en bedömning av projektets nytta.

3.4.1 Flexibilitet

Med flexibilitet avses både omställbarhet till annan verksamhet och möjligheter till att anpassa lokalerna till ett minskat eller utökat behov av platser. Möjligheterna både till att ställa om för annan verksamhet och att utöka antalet platser bedöms vara begränsat.

3.4.2 Nytt

Med nytta avses hur byggnationen kommer kommunen som organisation samt medborgarna till gagn.

För att bedöma nyttan för organisationen kan byggnationen ställas i relation till hur den bidrar till syftet med lokalförsörjningen.

Syftet med kommunens lokalförsörjningsarbete är att möta verksamheternas behov av ändamålsenliga lokaler i tid, samt att använda kommunens resurser på ett hållbart och effektivt sätt för att uppnå en god ekonomisk hushållning. Om byggnationen genomförs inom tidplanen och enligt lokalprogrammet kommer den att leva upp till första delen av syftet.

Från och med januari 2020 är Barnkonventionen svensk lag vilket betyder att vid alla beslut som rör barn ska i första hand beaktas det som bedöms vara barnets bästa. Förskolor och skolor berör barn i allra högsta grad och i denna utredning ska därför ett barnperspektiv tas i

Vänersborgs kommun

beaktande. Under lokalplaneringen har detta tagits i beaktande genom att tillgodose att de nya lokalerna blir trygga och säkra.

Prognoser från Förstudie, tillskapande av förskoleplatser i Dalsland BUTN 2020/147 säger att antalet barn kommer att öka. Därför bedöms en utbyggnad av Brålanda förskola ge en högre tillgänglighet för medborgarna.

3.5 Ekonomi

I avsnittet behandlas en preliminär kalkyl över investeringskostnaden samt en preliminär kalkyl över förskolans driftskostnader.

3.5.1 Investering

I mål- och resursplan för 2023-2025 är det angivet 47.000.000 SEK för utbyggnad av förskoleplatser och storkök. 35.000.000 SEK är för förskola och 12.000.000 SEK för storkök. Investeringen är fördelade mellan åren 2023-2025. Eftersom arbetet med att ändra detaljplanen bedöms ta ett år bör investeringen förskjutas med ett år, det vill säga mellan 2024-2026.

Tillkommande ytor på förskolan (tillbyggnad) beräknas enligt: $yta * 40.000 \text{ sek/kvm}$

$737 * 40.000 = 29.480.000 \text{ SEK}$

Projektering uppskattas till 1.000.000 SEK.

För förskola blir då summan 30.480.000 SEK.

För storkök bedöms 12.000.000 SEK vara tillräckligt.

3.5.2 Verksamhetens driftskostnader

Hyreshöjning per år = Komponentavskrivning + ränta för investering + driftkostnad

450 sek/kvm är för drift. I detta ingår el, värme, eventuella reparationer, sophämtning och vatten.

Räntan på 1,5% kan ändras.

Komponentavskrivning är beräknad för 25 år

Kostnad för personal, mat, lokalvård och vaktmästeri ingår ej i denna beräkning.

Hyreshöjning för förskoldelen: 2.078.200 SEK/år

Hyreshöjning för storköksdelen: 725.000 SEK/år

4 Risker

Det är ännu inte utrett var verksamheten ska befinna sig under byggtiden. Fastighet och service håller i att utreda vilka lokaler som kan vara lämpliga ersättningslokaler. Om denna fråga inte löses kan det innebära att byggnationen inte blir av. Om verksamheten eller delar av verksamheten stannar kvar under byggtiden är det viktigt att detta beaktas under

Vänersborgs kommun

projekteringsfasen och byggfasen. Storköket kommer att ha begränsad kapacitet under byggtiden då även det behöver utökas.

5 Bilagor

BUTN 2020/147 § 7

Vänersborgs kommun

**”Vänersborgs kommun
– attraktiv och hållbar
i alla delar, hela livet”**

§ 12

Strategi för internationella arbeten åren 2024-2028

KS 2023/993

Beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar anta den Internationella strategin för Vänersborgs kommun 2024-2028.
2. Kommunfullmäktige beslutar upphäva Internationell Policy, KF 2013-05-29 §61

Bilaga/bilagor

- Bilaga 1: Internationell strategi för Vänersborgs kommun 2024–2028

Sammanfattning av ärendet

Vänersborgs kommun bedriver sedan 2008 ett strategiskt samordnat internationellt utvecklingsarbete. Det huvudsakliga syftet är verksamhets- och kvalitetsutveckling av förvaltningarnas verksamheter genom externfinansiering, samverkan, erfarenhetsutbyte, utbyten. Den internationella strategin fastställer övergripande prioriteringar, omfattning, organisation och ansvar för arbetet under perioden 2024-2028. Strategin omfattar tre övergripande fokusområden, inkluderande samhällen, digitaliserade samhällen och gröna och hållbara samhällen.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-01-18 Internationell Strategi för Vänersborgs kommun 2024 - 2028
- Internationell strategi för Vänersborgs kommun 2024-2028
- Internationell Policy 2013 (antagen KF 2013-05-29 §61)

2024-01-18

Dnr: KS 2023/993

Handläggare

Anders Fridén
anders.friden@vanersborg.se
0521-72 29 93

Mottagare

Kommunfullmäktige

Internationell Strategi för Vänerns kommun 2024 - 2028

Förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar anta den Internationella strategin för Vänerns kommun 2024-2028.
2. Kommunfullmäktige beslutar upphäva Internationell Policy, KF 2013-05-29 §61

Sammanfattning av ärendet

Vänerns kommun bedriver sedan 2008 ett strategiskt samordnat internationellt utvecklingsarbete. Det huvudsakliga syftet är verksamhets- och kvalitetsutveckling av förvaltningarnas verksamheter genom externfinansiering, samverkan, erfarenhetsutbyte, utbyten. Den internationella strategin fastställer övergripande prioriteringar, omfattning, organisation och ansvar för arbetet under perioden 2024-2028. Strategin omfattar tre övergripande fokusområden, inkluderande samhällen, digitaliserade samhällen och gröna och hållbara samhällen.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Vänerns internationella samarbeten har sedan 2008 utvecklats till en etablerad verksamhet i organisationen genom vilket samtliga förvaltningar aktivt medverkat genom åren. Betydande externfinansiering har tillkommit för verksamhetsutveckling till gagn för både anställda och invånare.

Förutsättningarna för denna utveckling ligger både i den kapacitet som organisationen besitter och kan utveckla men även vilka nätverk som tillgås. För att bidra till kommunens organisationsutveckling, måluppfyllelse, inriktningsmål och uppdrag är verksamhetsnära nätverk betydelsefulla.

Sedan 2006 är Vänerns medlem av nätverket SERN, Sweden Emilia Romagna Network som i dagsläget når potentiella partners i samtliga EU-länder. Vidare är Vänerns medlemmar av ENSA, European Network of Social Authorities, ett nätverk riktat till socialtjänst och skol- ungdomshälsa.

Internationellt utvecklingssamarbete sker även utanför EU genom ICLD, Internationellt Centrum för Lokal Demokrati och är sprunget ur Vänerns historia i Namibia och Botswana. Inriktningen på ICLD's partnerskapsprogram är direkt kopplad till Agenda 2030 och de 17 globala målen för hållbar utveckling.

Under perioden 2024 – 2028 finns stora möjligheter att vidare utveckla det internationella arbetet genom analys av övergripande EU-strategier för kommande tidsperiod och ingående programområden, ytterligare inriktningar, nya nätverk och nya samarbetspartners för att möta Vänersborgs behov och utmaningar.

Bilaga

Internationell strategi 2024-2028

Underlag

Internationell policy 2013

Beredning

Efter utarbetande har strategin behandlats i KDL, kommundirektörens ledningsgrupp.

Jenny Broberg Kudryk

Avdelningschef hållbar utveckling

Sändlista

Samtliga nämnder och bolag

Strategi för Vänersborgs kommuns internationella arbete 2024 - 2028

Innehållsförteckning

Inledning	3
Strategi	3
Omfattning	5
Organisation och ansvar	5
Internationella nätverk	6
Uppföljning	6

Dokumenttyp Strategi	Dokumentnamn Strategi för Vänersborgs kommun internationella arbete 2024 - 2028	Antagen 2024- xx-yy §.	Antagen av Kommunfullmäktige
Dokumentägare Kommunstyrelsen	Dokumentansvarig Avdelningschef Hållbar utveckling	Reviderad Skriv ÅÅÅÅ-MM-DD och ev. § X.	Giltighet 2028-12-31
Dokumentinformation Strategin avser prioriterad inriktning för Vänersborgs kommuns externa samarbete med internationella partners och externfinansierat utvecklingsarbete.	Diarienummer KS 2023/993	Uppföljning En gång per mandatperiod	
Ämnesområden Internationellt utvecklingsarbete, externfinansiering, verksamhetsutveckling, omvärldsbevakning, hållbar utveckling, nätverk, EU-program, ICLD, Vänorter, uppföljning		Intranät ⊗	Hemsida ⊗

Inledning

Vänersborgs internationella strategi säkerställer att kommunen tillvaratar de möjligheter och kunskaper som internationella kontakter, nätverk och projekt kan ge samt synliggör Vänersborgs kommun på den internationella arenan. Ett aktivt internationellt arbete gör att Vänersborgs intressen tas tillvara och ger ökade möjligheter att följa, påverka och ta del av processer som gynnar och utvecklar kommunen.

Vänersborg påverkas av både positivt och negativt av händelser inom och utanför Europa i allra högsta grad. Utbildningsmöjligheter, arbetsmarknad, företagande och besöksnäring påverkas men även klimatförändringar, konflikter och nya migrationsmönster, därtill sjukdomar som kan sprida sig snabbt i en globaliserad värld.

Omvärlden som Vänersborgs kommun i olika internationella nätverk verkat i under de senaste åren har genomgått viktiga förändringar. Sedan FN:s 2030 Agenda för hållbar utveckling fastställdes 2015 har den blivit alltmer relevant både på global och EU-nivå.

Strategi

Det internationella arbetet utgår från kommunens vision, dess inriktningsmål och förväntade resultat.

Internationellt arbete är ett verktyg för ökad mål- och resultatuppfyllnad. Genom att använda internationellt arbete som en integrerad del i kommunens verksamheter möjliggörs informations- och erfarenhetsutbyte. Därtill ökade resurser som ger nytta till kommunen både i form av nätverk och utvecklingsmedel som kan användas för ökad kvalitet och kompetensutveckling.

Vidare bidrar internationellt samarbete till:

- möten och samverkan med andra länder som skapar ökad förståelse och bidrar därmed till fred och säkerhet.
- att förbereda såväl vuxna, som barn och ungdomar på ett samhälle med kontakter över kultur- och nationsgränser vilket främjar tolerans och förståelse mellan människor.
- en internationell dimension i utbildningar på alla nivåer som höjer dess attraktionskraft och ger mervärden för såväl pedagoger som elever.
- extern stimulans, inspiration och kompetensutveckling för medarbetarna och bidrar till att kommunen blir en mer attraktiv arbetsgivare.
- verksamhetsutveckling i projektform via internationella fonder och program öppnar upp för extern finansiering och internationell spetskompetens.

2019 påbörjade Europeiska kommissionen sitt arbete med ett nytt strategiskt genomförande av den nya programperioden 2021–2027. Vissa av dessa drivande makrostrategier, utgör en grundläggande referensram i EU:s programområden. Följande tre makrostrategier är betydelsefulla och tillämpbara genom sektorsprogram och strukturfonder i det internationella utvecklingsarbetet.

Inkluderande samhällen

Att minska ojämlikhet och social utestängning i lokalsamhällen är en avgörande framtida utmaning. Dessutom finns det en stor potential för lokalsamhällen i Europa genom de möjligheter som erbjuds, till exempel genom nya former av innovation och invånarnas engagemang. Genom att hjälpa individer och grupper att få en ordentlig utbildning, hitta ett arbete, delta aktivt i lokala beslut och få tillgång till tjänster som hjälper dem att hantera sina sårbarheter, kan internationellt utvecklingssamarbete bidra till en tillväxt som är mer inkluderande och jämlik.

Digitaliserade samhällen

Den digitaliserade omvandlingen kan skapa fördelar och möjligheter för alla invånare i samhället. Med syftet att inte lämna någon utanför, är digitalisering en av sex prioriteringar som gjorts av Europeiska Kommissionen, som strävar efter att stärka och inkludera invånare. I denna kontext är strategin "Shaping Europe's Digital Future" (EU 2021/694) färdplanen som i de kommande fem åren kommer leda ansträngningarna från EU mot tre centrala mål: en teknologi som fungerar för människorna, en rättvis och konkurrenskraftig digital ekonomi och ett öppet, demokratiskt och hållbart samhälle.

Gröna och hållbara samhällen

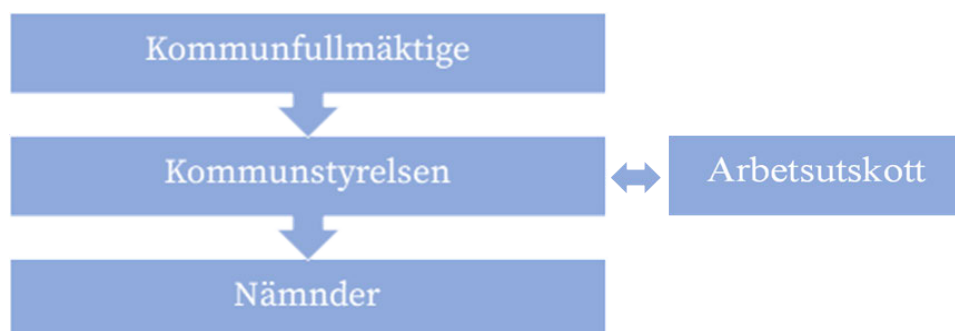
För att bekämpa klimatförändringar över hela världen har initiativ övervägts av de internationella och europeiska institutionerna. Framför allt Parisavtalet, den första bindande internationella klimatförändringspakten, som syftar till att begränsa den globala uppvärmningen till 1,5 ° C genom att å ena sidan minska växthusgasutsläppen och å andra sidan stärka samhällets förmåga att hantera effekterna av klimatförändringarna. Det är särskilt viktigt för lokala, regionala och nationella myndigheter att bli mer motståndskraftiga genom att minska deras sårbarhet för effekterna av klimatförändringar och samarbeta på regional och internationell nivå för att uppnå sina klimatmål.

Omfattning

Strategin omfattar kommunens alla nämnder, förvaltningar och verksamheter samt helägda kommunala bolag. I aktuella fall inkluderas även det lokala civilsamhället.

Organisation och ansvar

Tydliga ansvarsförhållanden och befogenheter är av stor betydelse för det internationella arbetets genomförande. Detta berör förtroendevalda samt kommunanställda och beskrivs nedan.

Kommunfullmäktige

- beslutar om internationell strategi som sätter inriktning och övergripande mål med det internationella arbetet.
- delegerar ansvar för det internationella arbetet i kommunstyrelsens reglemente.
- fastställer beslut om vänorter.
- kommunfullmäktiges presidie representerar kommunen vid vänortskontakter

Kommunstyrelsen

- ansvarar för uppföljning och revidering av verksamhetsplan.
- utser genom delegation, eller i förekommande fall särskild beslut styrgrupp för internationella projekt.

Nämnderna

- ansvarar för det operativa genomförandet och att integrera relevanta internationella aktiviteter i det ordinarie utvecklingsarbetet med stöd och samordning från Kommunstyrelsen

Förväntade resultat

Vänersborgs kommuns internationella arbete är ett verktyg för att uppnå verksamheternas förväntade resultat. Nämndernas förväntade resultat som finns i Mål och resursplanen utgör utgångspunkten för vad kommunens internationella resurser ska användas till.

Internationella nätverk

Internationellt arbete både inom och utanför Europa är beroende av nätverk för att utvecklas. Genom aktiv medverkan i olika nätverk knyts kontakter med samarbetspartners som har likartade utvecklingsbehov eller har lärdomar att dela med sig av. Beroende på syfte kan nätverk inom det internationella området vara av tematisk, strategisk, strukturell, geografisk och historisk karaktär.

Vänersborgs kommun ingår i den största av Nordens Vänortsringar, dessa kan användas aktivt och utvecklas i olika samarbeten. Vidare kan det finnas anledning att ingå tematiska partnerskap för att tillgå nya nätverk och programområden i framtiden. Detta sker genom aktiv bevakning och inventering för att finna nytta och nya möjligheter för Vänersborg.

Uppföljning

Uppföljning av kommunens internationella arbete görs i ordinarie uppföljningshjul genom delårsrapporter, bokslut och årsbokslut. Sammanställning görs av kommunstyrelseförvaltningen och återspeglar årligen till kommunstyrelsen.

Internationell Policy

Innehållsförteckning

Inledning	1
Syfte	1
Prioriterade fokusområden	1
Genomförande	2
Ansvar	2

Dokumenttyp	Dokumentnamn	Antagen	Version
Policy	Internationell Policy	KF 2013-05-29, § 61	1.0
Dokumentägare	Dokumentansvarig	Reviderad	Giltighet
Kommunstyrelseförvaltningen	Internationell samordnare		Tillsvidare
Dokumentinformation		Publicerad på hemsidan	
Policy rörande syfte, fokusområde, genomförande och ansvar för kommunens internationella arbete		2013-10-15	

Inledning

Vi lever i en globaliserad värld med snabb förändringstakt. I vår vardag påverkas vi både direkt och indirekt av skeenden och politiska beslut utanför våra gränser, inte minst genom ett alltmer integrerat Europa.

Det finns en rik tradition i Vänersborg av att knyta kontakter med omvärlden, utbyta kunskap och erfarenheter att bygga vidare på. Redan i mitten av 1800-talet knöt vi band med södra Afrika genom upptäcktsresande, som sedan följdes av en mindre emigrantvåg.

Vänersborgs kommun vill bedriva ett aktivt internationellt arbete och ta tillvara på de utvecklingsmöjligheter som erbjuds genom samarbeten över gränserna. Genom detta vill kommunen få tillgång till ny kunskap, innovativa lösningar och möjligheter att be- vaka och påverka omvärlden i vårt intresse. Internationalisering är därför ett långsiktigt åtagande och en integrerad del i kommunens samtliga verksamheter. En framgångsrik internationalisering av kommunens verksamheter förutsätter förvaltningsövergripande samarbete och politiskt ställningstagande.

Syfte

Det internationella arbetet bedrivs för att skapa en konkurrenskraftig och attraktiv kommun. Arbetet ska grunda sig på kunskaper om hur Vänersborg som kommun och geografiskt område påverkas av omvärlden, vilket kräver en aktiv och strategisk om- världsbevakning.

De internationella aktiviteterna ska:

- utveckla kommunens egna verksamheter och ge en högre kompetensnivå hos medarbetare och förtroendevalda
- ge ett mervärde för kommunens invånare och företag
- marknadsföra och profilera Vänersborgs kommun
- skapa kontaktytor som öppnar möjligheter till hållbar tillväxt för vårt näringsliv
- bidra till att stödja ett ömsesidigt lärande kring demokratiseringsprocesser med andra länder och motverka antidemokratiska krafter

Prioriterade fokusområden

Det internationella arbetet ska inriktas på aktiviteter som skapar förutsättningar och stöd för:

- goda levnadsvillkor genom boende, näringsliv, turism, natur och kultur
- sysselsättning och hållbar tillväxt
- livslångt lärande
- resurssnåla kretslopp
- ökad jämställdhet och mångfald i samhällslivet
- frivilligorganisationernas humanitära arbete

Genomförande

De internationella aktiviteterna ska ha en direkt koppling till verksamheternas utvecklingsbehov och till syftet som anges i denna policy. Arbetet ska vara målinriktat och organiserat på ett sådant sätt att det säkerställer effektivt nyttjande av resurser och uppföljning av aktiviteterna. Omvärldsbevakning och hög kunskap om fonder och program för extern finansiering är viktiga verktyg för att stödja detta.

Internationella samarbetsrelationer ska byggas i en positiv och öppen anda, med långsiktighet som grund. Naturliga samarbetspartners är aktörer från europeiska nätverk och kommunens vänorter, men kan i lika stor utsträckning vara uppgiftsorienterade partnerskap. Lokalt ska breda samarbeten som involverar olika typer av aktörer från kommunen, till exempel företag, kommunala bolag och föreningar, uppmuntras.

Arbetet kan bedrivas genom flera olika typer av aktiviteter, till exempel med deltagande i transnationella projekt, nätverk inom relevanta områden, konferenser och utbildningar samt studiebesök och utbyten.

Ansvar

Kommunfullmäktige

Fastställer den internationella policyn och delegerar ansvar för det internationella arbetet genom kommunstyrelsens reglemente. Fastställer beslut om vänorter.

Kommunstyrelsen

Fastställer övergripande prioriteringar för det internationella arbetet samt ansvarar för uppföljning och revidering av policyn. Handlägger vänortsfrågorna och samordnar verksamheten. Fastställer övriga övergripande internationella styrdokument och fattar beslut om tilldelning av centralt budgeterade medel för internationalisering. Ansvarar för uppföljning av nämndernas internationella arbete. Återrapportering sker till Kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsens arbetsutskott utgör genom delegering styrgrupp för det internationella arbetet (Kommunstyrelsen 2012-06-05, § 173).

Kommunstyrelseförvaltningen

Kommunstyrelseförvaltningens Utvecklingskontor ansvarar genom sin internationella funktion för det operativa genomförandet av de internationella styrdokument. I detta ingår bland annat att samordna, stötta och stimulera förvaltningarnas internationella arbete. Deltar i det operativa arbetet vid vänortsaktiviteter.

Nämnder och förvaltningar

Ansvarar för att integrera relevanta internationella aktiviteter i det ordinarie utvecklingsarbetet. Utser kontaktpersoner inom varje förvaltning med ansvar att stimulera och utveckla det internationella arbetet samt delta i den samordningsgrupp som drivs av utvecklingskontoret.

§ 14

Aktualisering av Miljöprogram 2030 – Nu Miljöstrategi 2030

KS 2022/250

Beslut

Kommunfullmäktige antar Miljöstrategi 2030 enligt bilaga och upphäver därmed Miljöprogram 2030 antagen av kommunfullmäktige 2016-02-24 § 34.

Bilaga/bilagor

- Bilaga 3: Miljöstrategi 2030

Sammanfattning av ärendet

Miljöstrategi 2030 beskriver ett önskat framtidsscenario för år 2030 och gäller hela den geografiska kommunen. För att miljö och klimat ska vara en självklar del i det ordinarie arbetet krävs ett strukturerat och tydligt arbetssätt samt en tydlig övergripande målbild och riktning att arbeta mot. Miljöstrategi 2030 konkretiserar vad det faktiskt innebär och pekar ut ansvariga nämnder för olika delar. Detta för att synliggöra hur arbetet ska bedrivas. Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar och har därför en samordnande roll inom samtliga områden.

Ett arbete med revidering av Miljöprogram 2030 startades i oktober 2022 i den förvaltningsövergripande tjänstepersongruppen för miljöprogrammet. När en grund för ett nytt förslag tagits fram, presenterades arbetet och förslaget för den politiska samordningsgruppen för miljö och klimat 2023-04-28. Samordningsgruppen beslutade att lämna ärendet vidare till kommunstyrelsen för remiss till samtliga nämnder innan ärendet slutligen lämnas till kommunfullmäktige för antagande. Detta så att alla nämnder skulle få chans att yttra sig kring föreslagna ändringar och inkomma med synpunkter.

Samtliga nämnder i organisationen har erbjudits möjlighet att inkomma med synpunkter under perioden 1 juni 2023 – 30 september 2023. Efter slutdatum för remisstiden har miljöstrategi gått igenom och sammanställt samtliga synpunkter och bearbetat dessa (se ”Synpunktssammanställning” i underlag).

Den senaste versionen av Miljöstrategin har tillsammans med Synpunktssammanställning och synliga ändringar åter skickats som information till den politiska samordningsgruppen för miljö och klimat. Anledningen till att ärendet endast skickats ut som information till gruppen efter remisstid och inte tagits upp på dagordningen är för att gruppen inte har möte förrän i april 2024.

2024-02-12

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-01-24 Aktualisering av Miljöprogram 2030 – Nu Miljöstrategi 2030
- Miljöstrategi 2030
- Miljöstrategi 2030 (Remissversion) inklusive synliga ändringar
- Miljöprogram 2030 (Antagen av Vänersborgs kommunfullmäktige 2016-02-24)

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

2024-01-24

Dnr: KS 2022/250

Handläggare

Hedvig Särög
hedvig.sarg@vanersborg.se
0521 – 72 24 29

Mottagare

Kommunfullmäktige

Aktualisering av Miljöprogram 2030 – Nu Miljöstrategi 2030

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige antar Miljöstrategi 2030 enligt bilaga och upphäver därmed Miljöprogram 2030 antagen av kommunfullmäktige 2016-02-24 § 34.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade 2016-02-24, § 34 om Miljöprogram 2030 för Vänerns kommun. Miljöprogrammet ska revideras varje mandatperiod. Arbetet startades i gång under 2022.

En förarbetad version av strategin har varit ute på remiss under perioden 1 juni 2023 – 30 september 2023, där samtliga nämnder har erbjudits möjlighet att inkomma med synpunkter. Efter slutdatum för remisstiden har miljöstrategi gått igenom och sammanställt samtliga synpunkter och bearbetat dessa (se underlag - ”Synpunktssammanställning”).

Sammanfattning av de viktigaste förändringarna

- Utifrån den nya riktlinjen för styrdokument ändrar programmet form till strategi.
- Bilder som illustrerar processer samt fördelning och koppling till styrande dokument har tagits bort för att strategin ska hålla över tid och inte innehålla föränderliga processer och dokument.
- Sidan som beskriver syfte har skrivits om. Miljöstrategin ska inte längre hanteras i en parallell process, utan ska ingå i kommunens ordinarie styrnings- och ledningssystem.
- Rubriken ”Trygg miljö för stora och små” har ändrats till ”Trygg och tillgänglig miljö för stora och små” där det även skrivits in ett avsnitt kring frågan.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Miljöstrategi 2030 beskriver ett önskat framtidsscenario för år 2030 och gäller hela den geografiska kommunen. För att miljö och klimat ska vara en självklar del i det ordinarie arbetet krävs ett strukturerat och tydligt arbetssätt samt en tydlig övergripande målbild och riktning att arbeta mot. Miljöstrategi 2030 konkretiserar vad det faktiskt innebär och pekar ut ansvariga nämnder för olika delar. Detta för att synliggöra hur arbetet ska bedrivas. Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar och har därför en samordnande roll inom samtliga områden.

Ett arbete med revidering av Miljöprogram 2030 startades i oktober 2022 i den förvaltningsövergripande tjänstepersongruppen för miljöprogrammet. När en grund för ett nytt förslag tagits fram, presenterades arbetet och förslaget för den politiska samordningsgruppen för miljö och klimat 2023-04-28. Samordningsgruppen beslutade att lämna ärendet vidare till kommunstyrelsen för remiss till samtliga nämnder innan ärendet slutligen lämnas till kommunfullmäktige för antagande. Detta så att alla nämnder skulle få chans att yttra sig kring föreslagna ändringar och inkomma med synpunkter.

Samtliga nämnder i organisationen har erbjudits möjlighet att inkomma med synpunkter under perioden 1 juni 2023 – 30 september 2023. Efter slutdatum för remisstiden har miljöstrateg gått igenom och sammanställt samtliga synpunkter och bearbetat dessa (se ”Synpunktssammanställning” i underlag).

Den senaste versionen av Miljöstrategin har tillsammans med Synpunktssammanställning och synliga ändringar åter skickats som information till den politiska samordningsgruppen för miljö och klimat. Anledningen till att ärendet endast skickats ut som information till gruppen efter remisstid och inte tagits upp på dagordningen är för att gruppen inte har möte förrän i april 2024.

Beredning

Ärendet har beretts av miljöstrateg i samarbete med den förvaltningsövergripande tjänstepersongruppen för Miljöprogrammet samt i den politiska samordningsgruppen för miljö och klimat.

Miljöstrateg har också efter sista slutdatum för remisstiden, gått igenom och sammanställt och bearbetat samtliga synpunkter som inkommit från nämnderna och skickat ut information till den politiska samordningsgruppen för miljö och klimat.

Underlag

Miljöstrategi 2030 (Remissversion) inklusive synliga ändringar

Synpunktssammanställning

Miljöprogram 2030

Jenny Kudryk

Avdelningschef för Hållbar Utveckling

Bilagor

Miljöstrategi 2030

Sändlista

Samtliga nämnder

Miljöstrategi 2030

Innehållsförteckning

Inledning	3
Syfte	3
Agenda 2030	3
De nationella miljömålen	4
De regionala tilläggsmålen	4
Miljöstrategins fokusområden och kopplingar till kommunala styrdokument	5
Grönskande stad och land	6
Vatten i världsklass	7
Trygg och tillgänglig miljö för stora och små	8
Klimatsmart i alla led	10
Publicering	11
Uppföljning	11

Dokumenttyp Strategi	Dokumentnamn Miljöstrategi 2030	Antagen Skriv ÅÅÅÅ- MM-DD och ev. §	Antagen av Kommunfullmäktige	
Dokumentägare Avdelningen för hållbar utveckling	Dokumentansvarig Miljöstrateg	Reviderad Skriv ÅÅÅÅ- MM-DD och ev. § X.	Giltighet Tillsvidare	
Dokumentinformation Övergripande vision och målbilder	Diarienummer Nämndkod. Diariernr	Uppföljning En gång per mandatperiod		
Ämnesområde Miljö och klimat		Intranät ☒	Hemsida ☒	
Andra regelverk som omnämns Agenda 2030. Nationella miljömålen. Regionala tilläggsmålen				

Inledning

Vänersborgs kommun har en vision om att kommunen ska vara attraktiv och hållbar i alla delar, hela livet. Kommunens miljöstrategi målar upp en bild av vad visionen innebär i praktiken, med fokus på miljöområdet. En bild av hur det bör se ut i kommunen i framtiden. Miljöstrategin består av nåbara och rimliga målsättningar som det finns förutsättningar för alla att genomföra. Förhoppningen är att alla vill delta i detta arbete!

Syfte

Miljöstrategin beskriver ett önskat framtidsscenario för år 2030 och gäller hela den geografiska kommunen. För att miljö och klimat ska vara en självklar del i det ordinarie arbetet krävs ett strukturerat och tydligt arbetssätt samt en tydlig övergripande målbild och riktning att arbeta mot. Miljöstrategi 2030 konkretiserar vad det faktiskt innebär och pekar ut ansvariga nämnder för olika delar. Detta för att synliggöra hur arbetet ska bedrivas. Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar och har därför en samordnande roll inom samtliga områden.

Strategin ska vara en del av kommunens ordinarie styrning och ledning och visar ett önskat framtidsscenario för år 2030. Nämnderna ska årligen ta fram förväntade resultat utifrån gällande inriktningsmål som förvaltningarna har som utgångsläge vid verksamhetsplanering. Miljöstrategin är ett av flera styrdokument som ska ligga till grund både för framtagande av förväntade resultat och verksamhetsplanering.

Agenda 2030

Vid FN:s toppmöte den 25 september 2015 antog världens stats- och regeringschefer 17 globala mål och Agenda 2030 för hållbar utveckling. ”Genom Agenda 2030 har världens länder åtagit sig att från och med den 1 januari 2016 till år 2030 utrota fattigdomen och hungern överallt; att bekämpa ojämlikheter inom och mellan länder; att bygga fredliga, rättvisa och inkluderande samhällen; att skydda de mänskliga rättigheterna och främja jämställdhet och kvinnor och flickors egenmakt; att säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser”.

Miljöstrategi 2030 har bäring på flera av de globala målen och målen är också beroende av varandra.

De nationella miljömålen

Sveriges riksdag har antagit 16 nationella miljömål. Statliga myndigheter såväl som länsstyrelser och kommuner arbetar för att nå målen. Övergripande för dessa mål är det så kallade generationsmålet: ”Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.” (www.miljomal.se)

1. Begränsad klimatpåverkan
2. Frisk luft
3. Bara naturlig försurning
4. Giffri miljö
5. Skyddande ozonskikt
6. Säker strålmiljö
7. Ingen övergödning
8. Levande sjöar och vattendrag
9. Grundvatten av god kvalitet
10. Hav i balans samt levande kust och skärgård
11. Myllrande våtmarker
12. Levande skogar
13. Ett rikt odlingslandskap
14. Storslagen fjällmiljö
15. God bebyggd miljö
16. Ett rikt växt- och djurliv

Miljöstrategi 2030 är uppbyggt utifrån en lokal förankring men med de nationella miljömålen som grund.

De regionala tilläggsmålen

Utöver de nationella miljömålen finns också regionala tilläggs mål¹ som lyfter fram regionala särdrag och områden som kräver ytterligare insatser och därmed tydliggör vad som behöver uppnås i Västra Götaland för att nå målen. Vänersborgs kommun ska aktivt arbeta för att bidra till uppfyllelse av de regionala tilläggs målen och bör ha dessa som en av utgångspunkterna vid framtagande av förväntade resultat som kopplar till miljö och klimat.

¹ [Regionala miljömål från Västra Götaland \(lansstyrelsen.se\)](http://Regionala miljömål från Västra Götaland (lansstyrelsen.se))

Miljöstrategins fokusområden och kopplingar till kommunala styrdokument

Miljöstrategi 2030 för Vänersborgs kommun är uppdelat i fyra fokusområden: Grönskande stad och land, Vatten i världsklass, Trygg och tillgänglig miljö för stora och små och Klimatsmart i alla led. Texterna för respektive område beskriver det önskade resultatet av kommunens miljöarbete år 2030. De bör därför läsas som framtidsbilder och inte som beskrivningar av nuläget. Samtliga nationella miljömål, med undantag för målet om en storslagen fjällmiljö, finns representerade i fokusområdena. En del av miljömålen kommer in under flera rubriker.

Kommunen har även styrdokument på olika nivåer som stödjer de olika fokusområdena och mer detaljerat beskriver olika områden närmare. Förutom de kommunala styrdokumenterna har Vänersborg också andra överenskommelser som inverkar på miljöarbetet. Kommunen är bland annat Fairtrade-diplomerad sedan 2008, och har även skrivit under en budkavle om att bli en fossiloberoende kommun år 2030.

Grönskande stad och land

Biologisk mångfald frodas

Den naturliga miljön och den blågröna infrastrukturen stärks så att både växter och djur får stor plats och möjlighet att tillgodose sina behov. Alla naturligt förekommande växt- och djurarter i kommunen får möjlighet att fortleva i livskraftiga bestånd under naturliga betingelser.

Ekosystemtjänster värderas högt både som resurs och som prioritering.

Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden

Levande skogar

Skogens flerdimensionella värden utvecklas och tillvaratas. Stor hänsyn tas till biologisk mångfald, vattenkvalitet, rekreationsvärden och kulturhistoriska värden. I tätortsnära skog prioriteras naturvård, friluftsliv, rekreation och god tillgänglighet. Skogen förvaltas på ett långsiktigt hållbart sätt ur såväl ett ekologiskt, socialt som ekonomiskt perspektiv.

Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden

Bevara och främja ett artrikt jordbrukslandskap

Jordbruksmarken är en viktig långsiktig resurs som bevaras och tas tillvara på ett hållbart sätt, även för framtida livsmedels- och energiproduktion. Jordbruket är variationsrikt och främjar biologisk mångfald och olika kulturmiljövärden. Viktiga ekosystemtjänster och naturliga biotoper bevaras i odlingslandskapet.

Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden

Häsofrämjande miljöer

Den bebyggda miljön utgår från människors behov, ger skönhetsupplevelser och trevnad och möjliggör hälsofrämjande livsvillkor samt har ett varierat utbud av bostäder, arbetsplatser och service.

Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Kultur- och fritidsnämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden

Naturen runt knuten

Det är enkelt för alla invånare att ta sig till fots, med cykel eller med kollektivtrafik till grönområden och strandmiljöer. Kommunens naturmiljöer är tillgängliga för alla.

Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden

Hushållning med naturresurser

Användningen av mark, vatten och naturresurser sker på ett effektivt, resursbesparande och miljöanpassat sätt.

Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Samhällsbyggnadsnämnden

Vatten i världsklass

Vatten och näringsämnen i balans

Vattenburna utsläpp av kväve och fosfor från mänskliga verksamheter minskar successivt. En naturlig rening i vattendragen har återskapats. Nya våtmarker och näringsfällor bidrar till jämnare vattenflöden och ett rikare växt- och djurliv. Den ekologiska och kemiska statusen för kommunens sjöar och vattendrag är god.

Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden

Vatten att lita på

Genom smarta tekniska lösningar renas vattnet från läkemedelsrester och farliga kemikalier, parasiter och bakterier och virus. Mängden kemiska bekämpningsmedel i jordbruket minskar kontinuerligt. Nybyggnationer görs utan negativ påverkan på grund- och ytvatten.

Skyddsföreskrifter finns för större vattentäcker.

Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Samhällsbyggnadsnämnden

Tryggad vattenförsörjning

Vänersborg har en långsiktig och trygg vattenförsörjning. Frågan är väl integrerad i samhällsplaneringen med beredskap att möta såväl nutida som framtida klimatförändringar.

Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden

Strandmiljöer för växt- och djurlivet och allmänhetens tillgänglighet

Strändernas höga naturvärden värnas till fördel för såväl djur- och växtarter som för turister.

Vänerns stränder hålls fria från igenväxning genom betande djur och en anpassad vattenreglering.

Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Kommunstyrelsen, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Samhällsbyggnadsnämnden

Dagvatten renas lokalt

I våra stadsmiljöer har dammar och diken blivit ett vanligt inslag som uppskattas av fåglar och andra djur och även är vackra för ögat. Den öppna dagvattenhanteringen renar vattnet lokalt och minskar risken för översvämningar.

Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Samhällsbyggnadsnämnden

Trygg och tillgänglig miljö för stora och små

Leka och lära

Alla barn har möjlighet att leka och vistas såväl inomhus som utomhus i hälsosamma och inspirerande miljöer. Utemiljöer för förskolor, grundskolor och fritidshem är grönskande och utformade med bästa förutsättningar för pedagogik och lärande. Alla förskolor och grundskolor arbetar aktivt med lärande för hållbar utveckling.

Huvudansvar: Barn- och utbildningsnämnden, Byggnadsnämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Samhällsbyggnadsnämnden

Kunskapskommun

Vänersborgs kommun arrangerar kontinuerligt föreläsningar om klimat, miljö och hållbar livsstil för kommunanställda såväl som för invånare, organisationer och näringsliv.

Huvudansvar: Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden

Lätt att göra rätt

I Vänersborgs kommun kan alla invånare vara delaktiga i resan mot det hållbara samhället. Omställningen av den hållbara kommunen utgår från invånarnas perspektiv och har alltid tillgänglighet och inkludering i fokus.

Huvudansvar: Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden

Användningen av farliga ämnen minskar

Genom information, samarbete och tillsyn fasas farliga ämnen ut ur kretsloppet. Föroreningar i mark minskar successivt.

Huvudansvar: Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Samhällsbyggnadsnämnden

Upphandling och inköp bidrar till hållbar utveckling

Andelen ekologiska, närproducerade och rättvisemärkta livsmedel som köps in till kommunen ökar med hjälp av hållbara upphandlingar och inköp. Maten som serveras i kommunens verksamheter erbjuder möjlighet till hälsosamma val. Vid upphandling av olika varor väljs produkter som inte innehåller hälsopåverkande eller svårnedbrytbara ämnen, vilket särskilt gäller i miljöer för barn. Vid upphandling väljs även material, varor och ämnen som har producerats på ett hållbart sätt.

Huvudansvar: Samtliga nämnder

Cirkulära flöden

Kommunen främjar cirkulära flöden av resurser och material där återvinning och återbruk är centrala begrepp. I samverkan med näringsliv och företag ges utrymme för cirkulära modeller som skapar nya möjligheter där avfall ses som en resurs.

Huvudansvar: Samtliga nämnder

Minskat avfall

Vänersborgs avfallshantering fungerar effektivt och är enkel att använda för invånarna. Kretslopp och återanvändning är ledord för kommunen, vilket har lett till att mängden avfall minskat avsevärt i alla fraktioner. Matsvinnet minskar i kommuninvånarnas hushåll, kommunens måltidsservice samt i restauranger och livsmedelsbutiker.

Huvudansvar: Samhällsbyggnadsnämnden

Renare, tystare och säkrare

Invånarna i kommunen utsätts allt mindre för skadliga luftföroreningar eller ljudnivåer. Utsläppen från industrin minskar kontinuerligt. Trafiken blir allt tystare, renare och säkrare med hjälp av ny miljösmart teknik, fler gående och cyklister, bättre kollektivtrafik och minskat bilåkande. Bullernivån är en viktig aspekt vid planering av bostäder och offentliga inrättningar.

Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Miljö- och hälsoskydds-nämnden, Samhällsbyggnadsnämnden

Ozon och strålning

Utsläpp av ozonnedbrytande ämnen har upphört inom kommunen. Invånare och verksamma i Vänersborg bidrar till att ozonskiktet börjar återväxa genom att ta hand om gamla vitvaror och isoleringsmaterial på rätt sätt. Invånare skyddas från radon i inomhusmiljön och skadlig strålning i offentliga miljöer.

Huvudansvar: Miljö- och hälsoskydds-nämnden, Samhällsbyggnadsnämnden

Klimatsmart i alla led

Hållbar byggnation

Genom att välja resurseffektiva byggprocesser och sunda material minskar Vänersborgs kommun sin miljö- och klimatpåverkan ur ett livscykelperspektiv. Vid byggnation skapas byggnader som är ändamålsenliga och trivsamma, samt bidrar till ett hållbart samhälle.

Huvudansvar: Samhällsbyggnadsnämnden

Renare och smartare energi

100 % av den använda energin i kommunens verksamhet kommer från förnybara källor och energieffektiviseringen ökar kontinuerligt.

Huvudansvar: Samhällsbyggnadsnämnden

Lokalproducerad el

Produktionen av förnybar energi inom kommunen ökar med källor som biogas, sol, vind och vatten.

Huvudansvar: Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden

Hållbar konsumtion och livsstil

Det är enkelt för kommuninvånarna att göra hållbara val. Energi- och klimatrådgivning erbjuds kostnadsfritt till boende och verksamheter i Vänersborgs kommun. Konsumtion och produktion blir allt resurssnålare och klimatsmartare. Kommunen verkar för innovativt återbruk av material och produkter.

Huvudansvar: Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden, Socialnämnden

Omställning av transporter och resvanor

Kommunen agerar föregångare när det gäller att ställa om till miljösmarta transporter, drivmedel och resvanor. Gång- och cykelvägnätet är sammanhängande och väl utbyggt. Laddinfrastruktur, tankställen för biogas och en attraktiv kollektivtrafik bidrar till hållbara resvanor. Nybyggnation och service sprids till kommunens små och stora tätorter, vilket minskar transportbehovet. Möjligheterna till omlastning av gods till sjö- och järnväg är goda.

Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden

Hänsyn till ett förändrat klimat

Bebyggelse och viktiga samhällsfunktioner är anpassade utifrån framtida översvämningsrisker och mer extremt väder. Krisberedskap finns för extrema väderhändelser.

Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden

Naturlig klimatreglering

Naturens klimatreglerande förmåga värnas och tas tillvara. Stor hänsyn tas till detta vid samhällsplanering och exploatering genom att grönområden sparas eller utvecklas för att kunna dämpa och hantera effekterna av klimatförändringarna. Därmed stärks motståndskraften mot klimatförändringar och samhällets sårbarhet minskar. Den tätortsnära grönskan värderas högt.

Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden

Publicering

Styrdokumentet publiceras på hemsidan och intranätet.

Uppföljning

Miljöstrategin bygger till stor del på de nationella och regionala miljömålen samt på existerande kommunala styrdokument. Strategin faller ut i två grupper av mätbara mål för kommunen: Miljörelaterade mål som ligger i verksamheternas grunduppdrag samt förväntade resultat i mål- och resursplanen. Måluppfyllelsen redovisas och följs upp årligen genom tillämpat styr- och ledningssystem. Alla nämnder redovisar sina resultat i samband med ordinarie verksamhetsuppföljning.

Miljöstrategin ska revideras en gång per mandatperiod.

Miljöstrategi 2030

Antagen av Kommunfullmäktige XXX-MM-DD § X

Innehållsförteckning

Inledning	3
Syfte	3
Agenda 2030	4
De nationella miljömålen	5
Miljöstrategins fokusområden och kopplingar till kommunala styrdokument	6
Grönskande stad och land	7
Vatten i världsklass	8
Trygg miljö för stora och små	9
Klimatsmart i alla led	11
Publicering	12
Uppföljning och utvärdering	12

Dokumenttyp Strategi	Dokumentnamn Miljöstrategi 2030	Antagen Skriv ÅÅÅÅ- MM-DD och ev. §	Antagen av Kommunfullmäktige
Dokumentägare Avdelning	Dokumentansvarig Skriv i dokumentansvarigs befattning	Reviderad Skriv ÅÅÅÅ- MM-DD och ev. § X.	Giltighet Skriv "Tillsvidare" om inget annat gäller.
Dokumentinformation Skriv en kort informationstext om dokumentet t.ex. Struktur, terminologi och beslutsnivåer för styrande dokument.	Diarienummer Nämndkod. Diariernr	Uppföljning En gång per mandatperiod	
Ämnesområde Skriv i dokumentets ämnesområde		Intranät ☐	Hemsida ☐
Andra regelverk som omnämns Skriv vilka andra styrande dokument som omnämns t.ex. "Kommunallagen (KL, 2017:725), Regler för mål- och resultatstyrning (KF, 2013-12-11, § 161)			

Inledning

Vänersborgs kommun har en vision om att kommunen ska vara attraktiv och hållbar i alla delar, hela livet. Kommunens miljöstrategi målar upp en bild av vad visionen innebär i praktiken, med fokus på miljöområdet. En bild av hur det bör se ut i kommunen i framtiden. Miljöstrategin består av nåbara och rimliga målsättningar som det finns förutsättningar för alla att genomföra. Förhoppningen är att alla vill delta i detta arbete!

Syfte

Miljöstrategin beskriver ett önskat framtidsscenario för år 2030 och gäller hela den geografiska kommunen. För att miljö och klimat ska vara en självklar del i det ordinarie arbetet krävs ett strukturerat och tydligt arbetssätt samt en tydlig övergripande målbild och riktning att arbeta mot. Syftet med strategin är att Samtliga av kommunens nämnder har ansvar för att följa alla delar av miljöstrategin, men huvudansvariga nämnder utses för de olika områdena. Huvudansvaret innebär att aktuella nämnder årligen ska ta fram förväntade resultat och förvaltningen tar fram aktiviteter för dessa områden samt hittar lösningar för hur målbilden ska kunna nås. Miljöstrategi 2030 konkretiserar vad det faktiskt innebär och pekar ut ansvariga nämnder för olika delar. Detta för att synliggöra hur arbetet ska bedrivas. Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar och har därför en samordnande roll inom samtliga områden.

Strategin ska vara en del av kommunens ordinarie styrning och ledning och visar ett önskat framtidsscenario för år 2030. Nämnderna ska årligen ta fram förväntade resultat utifrån gällande inriktningsmål som förvaltningarna har som utgångsläge vid verksamhetsplanering. Miljöstrategin är ett av flera styrdokument som ska ligga till grund både för inriktningsmålen, men också vid framtagande av förväntade resultat och verksamhetsplanering.

Kommenterad [HS2]: Borttagen

Agenda 2030

Vid FN:s toppmöte den 25 september 2015 antog världens stats- och regeringschefer 17 globala mål och Agenda 2030 för hållbar utveckling. ”Genom Agenda 2030 har världens länder åtagit sig att från och med den 1 januari 2016 till år 2030 utrota fattigdomen och hungern överallt; att bekämpa ojämlikheter inom och mellan länder; att bygga fredliga, rättvisa och inkluderande samhällen; att skydda de mänskliga rättigheterna och främja jämställdhet och kvinnor och flickors egenmakt; att säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser”.

Miljöstrategi 2030 har bäring på flera av de globala målen och målen är också beroende av varandra.

De nationella miljömålen

Sveriges riksdag har antagit 16 nationella miljömål. Statliga myndigheter såväl som länsstyrelser och kommuner arbetar för att nå målen. Övergripande för dessa mål är det så kallade generationsmålet: ”Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.” (www.miljomal.se)

Vänersborgs kommun har sedan början av 2000-talet arbetat med lokala miljömål för att uppfylla de nationella miljömålen. Miljöstrategi 2030 för Vänersborgs kommun ersätter de tidigare lokala miljömålen.

De regionala tilläggsmålen

Utöver de nationella miljömålen finns också regionala tilläggs mål¹ som lyfter fram regionala särdrag och områden som kräver ytterligare insatser och därmed tydliggör vad som behöver uppnås i Västra Götaland för att nå målen. Vänersborgs kommun ska aktivt arbeta för att bidra till uppfyllelse av de regionala tilläggs målen och bör ha dessa som en av utgångspunkterna vid framtagande av förväntade resultat som kopplar till miljö och klimat.

¹ [Regionala miljömål från Västra Götaland \(lansstyrelsen.se\)](http://Regionala miljömål från Västra Götaland (lansstyrelsen.se))

Miljöstrategins fokusområden och kopplingar till kommunala styrdokument

Miljöstrategi 2030 för Vänersborgs kommun är uppdelat i fyra fokusområden: Grönskande stad och land, Vatten i världsklass, Trygg miljö för stora och små och Klimatsmart i alla led. Texterna för respektive område beskriver det önskade resultatet av kommunens miljöarbete år 2030. De bör därför läsas som framtidsbilder och inte som beskrivningar av nuläget. Samtliga nationella miljömål, med undantag för målet om en storlagen fjällmiljö, finns representerade i fokusområdena. En del av miljömålen kommer in under flera rubriker. Kommunen har även befintliga styrdokument i form av planer och program, som kopplar till de olika fokusområdena (se bilden nedan). Förutom de kommunala styrdokumenterna har Vänersborg andra överenskommelser som inverkar på miljöarbetet. Kommunen är Fairtrade-diplomerad sedan 2008 samt har skrivit under en budkavle om att bli en fossiloberoende kommun år 2030. När det gäller vattenfrågor har kommunen ansvar för att miljö kvalitetsnormer uppfylls. I det arbetet spelar styrdokumentet Förvaltningsplan för Västerhavet 2022-2027 en betydande roll.

Grönskande stad och land

Biologisk mångfald frodas

Den naturliga miljön och den blågröna infrastrukturen stärks så att både växter och djur får stor plats och möjlighet att tillgodose sina behov. Alla naturligt förekommande växt- och djurarter i kommunen får möjlighet att fortleva i livskraftiga bestånd under naturliga betingelser.

Ekosystemtjänster värderas högt både som resurs och som prioritering.

Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, **Kommunstyrelsen**, Samhällsbyggnadsnämnden

Levande skogar

Skogens flerdimensionella värden utvecklas och tillvaratas. Stor hänsyn tas till biologisk mångfald, vattenkvalitet, rekreationsvärden och kulturhistoriska värden. I tätortsnära skog prioriteras naturvård, friluftsliv, rekreation och god tillgänglighet. Skogen förvaltas på ett långsiktigt hållbart sätt ur såväl ett ekologiskt, socialt som ekonomiskt perspektiv.

Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, **Kommunstyrelsen**, Samhällsbyggnadsnämnden

Närodlat och artrikt **Bevara och främja ett artrikt jordbrukslandskap**

Jordbruksmarken är en viktig långsiktig resurs som bevaras och tas tillvara på ett hållbart sätt, även för framtida livsmedels- och energiproduktion. Jordbruket är variationsrikt och främjar biologisk mångfald och olika kulturmiljövärden. Viktiga ekosystemtjänster och naturliga biotoper bevaras i odlingslandskapet.

Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, **Kommunstyrelsen**, Samhällsbyggnadsnämnden

Hälsofrämjande miljöer

Den bebyggda miljön utgår från människors behov, ger skönhetsupplevelser och trevnad och möjliggör hälsofrämjande livsvillkor samt har ett varierat utbud av bostäder, arbetsplatser och service.

Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Kultur- och fritidsnämnden, **Kommunstyrelsen**, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Samhällsbyggnadsnämnden

Naturen runt knuten

Det är enkelt för alla invånare att ta sig till fots, med cykel eller med kollektivtrafik till grönområden och strandmiljöer. Kommunens naturmiljöer är tillgängliga för alla.

Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, **Kommunstyrelsen**, Samhällsbyggnadsnämnden

Hushållning med naturresurser

Användningen av mark, vatten och naturresurser sker på ett effektivt, resursbesparande och miljöanpassat sätt.

Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Samhällsbyggnadsnämnden

Vatten i världsklass

Vatten och näringsämnen i balans

Vattenburna utsläpp av kväve och fosfor från mänskliga verksamheter minskar successivt. En naturlig rening i vattendragen har återskapats. Nya våtmarker och näringsfällor bidrar till jämnare vattenflöden och ett rikare växt- och djurliv. Den ekologiska **och kemiska** statusen för kommunens sjöar och vattendrag är god.

Huvudansvar: **Byggnadsnämnden**, **Kommunstyrelsen**, **Miljö- och hälsoskyddsnämnden**, **Samhällsbyggnadsnämnden**

Vatten att lita på

Genom smarta tekniska lösningar renas vattnet från läkemedelsrester och farliga kemikalier, parasiter och bakterier **och virus**. Mängden kemiska bekämpningsmedel i jordbruket minskar kontinuerligt. Nybyggnationer görs utan negativ påverkan på grund- och ytvatten. Skyddsföreskrifter finns för större vattentäkter.

Huvudansvar: **Byggnadsnämnden**, **Miljö- och hälsoskyddsnämnden**, **Samhällsbyggnadsnämnden**

Tryggad vattenförsörjning

Vänersborg har en långsiktig och trygg vattenförsörjning. Frågan är väl integrerad i samhällsplaneringen med beredskap att möta såväl nutida som framtida klimatförändringar.

Huvudansvar: **Byggnadsnämnden**, **Kommunstyrelsen**, **Samhällsbyggnadsnämnden**

Strandmiljöer för **växt- och djurlivet** **fåglar, kreatur och turister** **allmänhetens tillgänglighet**

Strändernas höga naturvärden värnas till fördel för såväl djur- och växtarter som för turister. Väners stränder hålls fria från igenväxning genom betande djur och en anpassad vattenreglering.

Huvudansvar: **Byggnadsnämnden**, **Kommunstyrelsen**, **Miljö- och hälsoskyddsnämnden**, **Samhällsbyggnadsnämnden**

Dagvatten renas lokalt

I våra stadsmiljöer har dammar och diken blivit ett vanligt inslag som uppskattas av fåglar och **andra** djur och även är vackra för ögat. Den öppna dagvattenhanteringen renar vattnet lokalt och minskar risken för översvämningar.

Huvudansvar: **Byggnadsnämnden**, **Miljö- och hälsoskyddsnämnden**, **Samhällsbyggnadsnämnden**

Trygg och tillgänglig miljö för stora och små

Leka och lära

Alla barn har möjlighet att leka och vistas såväl inomhus som utomhus i hälsosamma och inspirerande miljöer. Utemiljöer för förskolor, grundskolor och fritidshem är grönskande och utformade med bästa förutsättningar för pedagogik och lärande. Alla förskolor och grundskolor arbetar aktivt med lärande för hållbar utveckling.

Huvudansvar: Barn- och utbildningsnämnden, Byggnadsnämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Samhällsbyggnadsnämnden

Kunskapskommun

Vänersborgs kommun arrangerar kontinuerligt föreläsningar om klimat, miljö och hållbar livsstil för kommunanställda såväl som för invånare, organisationer och näringsliv.

Huvudansvar: Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden

Lätt att göra rätt

I Vänersborgs kommun kan alla invånare vara delaktiga i resan mot det hållbara samhället. Omställningen av den hållbara kommunen utgår från invånarnas perspektiv och har alltid tillgänglighet och inkludering i fokus.

Huvudansvar: Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden

Användningen av farliga ämnen minskar

Genom information, samarbete och tillsyn fasas farliga ämnen ut ur kretsloppet. Föreningar i mark minskar successivt.

Huvudansvar: Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Samhällsbyggnadsnämnden

Hållbara inköp Upphandling och inköp bidrar till hållbar utveckling

Andelen ekologiska, närproducerade och rättvisemärkta livsmedel som köps in till kommunen ökar med hjälp av hållbara upphandlingar och inköp. Maten som serveras i kommunens verksamheter erbjuder möjlighet till hälsosamma val. Vid upphandling av olika varor väljs produkter som inte innehåller hälsopåverkande eller svårnedbrytbara ämnen, vilket särskilt gäller i miljöer för barn. Vid upphandling väljs även material, varor och ämnen som har producerats och kan användas på ett hållbart sätt.

Huvudansvar: Samtliga nämnder

Cirkulära flöden

Kommunen främjar cirkulära flöden av resurser och material där återvinning och återbruk är centrala begrepp. I samverkan med näringsliv och företag ges utrymme för cirkulära modeller som skapar nya möjligheter där avfall ses som en resurs.

Huvudansvar: Samtliga nämnder

Minskat avfall

Vänersborgs avfallshantering fungerar effektivt och är enkel att använda för invånarna.

Kretslopp och återanvändning är ledord för kommunen, vilket har lett till att mängden avfall minskat avsevärt i alla fraktioner. Matsvinnet minskar i Vänersborgarnas kommuninvånarnas

hushåll, kommunens måltidsservice samt i restauranger och livsmedelsbutiker.

Huvudansvar: Samhällsbyggnadsnämnden

Renare, tystare och säkrare

Invånarna i kommunen utsätts allt mindre för skadliga luftföroreningar eller ljudnivåer. Utsläppen från industrin minskar kontinuerligt. Trafiken blir allt tystare, renare och säkrare med hjälp av ny miljösmart teknik, fler gående och cyklister, bättre kollektivtrafik och minskat bilåkande. Bullernivån är en viktig aspekt vid planering av bostäder och offentliga inrättningar.

Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Miljö- och hälsoskydds-nämnden, Samhällsbyggnadsnämnden

Ozon och strålning

Utsläpp av ozonnedbrytande ämnen har upphört inom kommunen. Invånare och verksamma i Vänersborg bidrar till att ozonskiktet börjar återväxa genom att ta hand om gamla vitvaror och isoleringsmaterial på rätt sätt. Invånare skyddas från radon i inomhusmiljön och skadlig strålning i offentliga miljöer.

Huvudansvar: Miljö- och hälsoskydds-nämnden, Samhällsbyggnadsnämnden

Klimatsmart i alla led

Hållbar byggnation

Genom att välja resurseffektiva byggprocesser och sunda material ska minska Vänersborgs kommun minska sin miljö- och klimatpåverkan ur ett livscykelperspektiv. När vi bygger så skapar vi byggnader. Vid byggnation skapas byggnader som är ändamålsenliga och trivsamma, samt bidrar till att skapa ett hållbart samhälle.

Huvudansvar: Samhällsbyggnadsnämnden

Renare och smartare energi

100 % av den använda energin i kommunens verksamhet kommer från förnybara källor och energieffektiviseringen ökar kontinuerligt.

Huvudansvar: Samhällsbyggnadsnämnden

Lokalproducerad el

Produktionen av förnybar energi inom kommunen ökar med källor som biogas, sol, vind och vatten.

Huvudansvar: Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden

Hållbar konsumtion och livsstil

Det är enkelt för Vänersborgarna kommuninvånarna att göra hållbara val. Energi- och klimatrådgivning erbjuds kostnadsfritt till boende och verksamheter i Vänersborgs kommun. Konsumtion och produktion blir allt resurssnålare och klimatsmartare. Kommunen verkar för innovativt återbruk av material och produkter.

Huvudansvar: Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden, Socialnämnden

Omställning av transporter och resvanor

Kommunen agerar föregångare när det gäller att ställa om till miljösmarta transporter, drivmedel och resvanor. Gång- och cykelvägnätet är sammanhängande och väl utbyggt. Laddinfrastruktur, tankställen för biogas och en attraktiv kollektivtrafik bidrar till hållbara resvanor. Nybyggnation och service sprids till kommunens små och stora tätorter, vilket minskar transportbehovet. Möjligheterna till omlastning av gods till sjö- och järnväg är goda.

Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden

Hänsyn till ett förändrat klimat

Bebyggelse och viktiga samhällsfunktioner är anpassade utifrån framtida översvämningsrisker och mer extremt väder. Krisberedskap finns för extrema väderhändelser.

Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden

Naturlig klimatreglering

Naturens klimatreglerande förmåga värnas och tas tillvara. Stor hänsyn tas till detta vid samhällsplanering och exploatering genom att grönområden sparas eller utvecklas för att kunna dämpa och hantera effekterna av klimatförändringarna. Därmed stärks motståndskraften mot klimatförändringar och samhällets sårbarhet minskar. Den tätortsnära grönskan värderas högt.

Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden

Publicering

Styrdokumentet publiceras på hemsidan och intranätet.

Uppföljning och utvärdering

Miljöstrategin bygger till stor del på de nationella och regionala miljömålen samt på existerande kommunala planer och program styrdokument. Strategin ger två grupper av mätbara mål för kommunen: Miljörelaterade mål som ligger i verksamheternas grunduppdrag samt förväntade resultat i mål- och resursplanen. Måluppfyllelsen redovisas och följs upp årligen genom tillämpat styr- och ledningssystem. Alla nämnder redovisar sina resultat i samband med ordinarie verksamhetsuppföljning. Miljöstrategen sammanställer årligen en miljöaktivitetsplan utifrån framtagna förväntade resultat, mål i grunduppdrag och aktiviteter. Denna följs upp i form av en årlig miljöredovisning. Miljöstrategin ska revideras en gång per mandatperiod.

Miljöprogram 2030

Antagen av Vänersborgs kommunfullmäktige 2016-02-24

Vänersborgs kommun

Vänersborgs kommun

- attraktiv och hållbar i alla delar, hela livet

Vi har en vision om att Vänersborgs kommun ska vara attraktiv och hållbar i alla delar, hela livet. Vårt nya miljöprogram målar upp en bild av vad visionen innebär i praktiken, med fokus på miljöområdet. Helt enkelt en bild av hur vi vill att det ska se ut i vår kommun i framtiden. I miljöprogrammet har vi satt upp nåbara och rimliga målsättningar som vi har alla förutsättningar att genomföra. Vi hoppas att du också vill delta i detta arbete!

”Rent och friskt vatten är en förutsättning för allt liv och en viktig fråga för näringslivet och för vår framtid. Därför har vatten fått ett eget fokusområde i miljöprogrammet.”

Marie Dahlin (S)

”För mig är det viktigt att vi har tillgång till hållbara och närproducerade livsmedel. Jag vill veta var maten kommer ifrån och hur den har producerats. I framtiden ser jag en levande landsbygd där vi producerar mycket av våra livsmedel inom vår egen kommun.”

Bo Carlsson (C)

”Energifrågan är en nyckelfråga för framtiden. I vår kommun har vi goda möjligheter att producera förnyelsebar el, inte minst från biogas där vi är föregångare. Även solenergi tror jag kommer att komma stort inom kort.”

Gunnar Lidell (M)

Vad är miljöprogrammet?

Miljöprogrammet beskriver ett önskat framtidsscenario för år 2030 och gäller hela den geografiska kommunen. För det kommunala arbetet anger miljöprogrammet en övergripande målbild och en riktning att sträva mot. Samtliga av kommunens nämnder har ansvar för att följa alla delar av miljöprogrammet, men huvudansvariga nämnder utses för de olika områdena. Huvudansvaret innebär att aktuella nämnder årligen ska ta fram förväntade resultat och förvaltningen tar fram aktiviteter för dessa områden samt hittar lösningar för hur målbilden ska kunna nås.

Miljöprogrammet bygger till stor del på de nationella och regionala miljömålen samt på existerande kommunala planer och program. Programmet faller ut i två grupper av mätbara mål för kommunen: miljörelaterade mål som ligger i verksamheternas grunduppdrag samt förväntade resultat i mål- och resursplanen. Måluppfyllelsen redovisas och följs upp årligen genom tillämpat styr- och ledningssystem. Alla nämnder redovisar sina resultat i samband med ordinarie verksamhetsuppföljning. Miljöstrategen sammanställer årligen en miljöhandlingsplan utifrån framtagna förväntade resultat, mål i grunduppdrag och aktiviteter. Denna följs upp i form av en årlig miljöredovisning. Miljöprogrammet ska revideras en gång per mandatperiod.

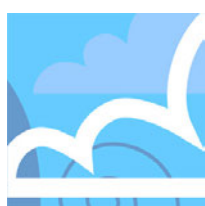
De nationella miljömålen

Sveriges riksdag har antagit 16 nationella miljömål. Statliga myndigheter såväl som länsstyrelser och kommuner arbetar för att nå målen. Övergripande för dessa mål är det så kallade generationsmålet:

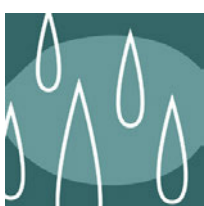
”Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.” (www.miljomal.se)

1

2

3

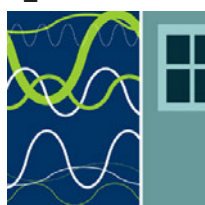

4

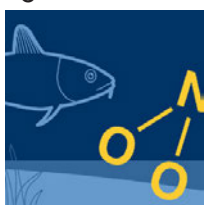
1. Begränsad klimatpåverkan
2. Frisk luft
3. Bara naturlig försurning
4. Giffri miljö

5

6

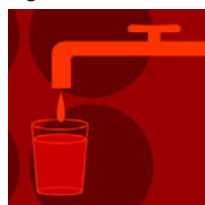

7

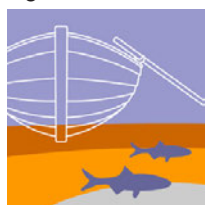

8

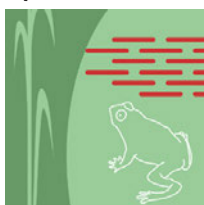
5. Skyddande ozonskikt
6. Säker strålmiljö
7. Ingen övergödning
8. Levande sjöar och vattendrag

9

10

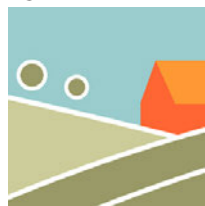

11

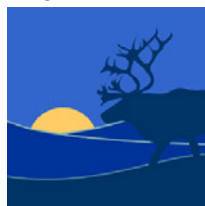

12

9. Grundvatten av god kvalitet
10. Hav i balans samt levande kust och skärgård
11. Myllrande våtmarker
12. Levande skogar

13

14

15

16

13. Ett rikt odlingslandskap
14. Storslagen fjällmiljö
15. God bebyggd miljö
16. Ett rikt växt- och djurliv

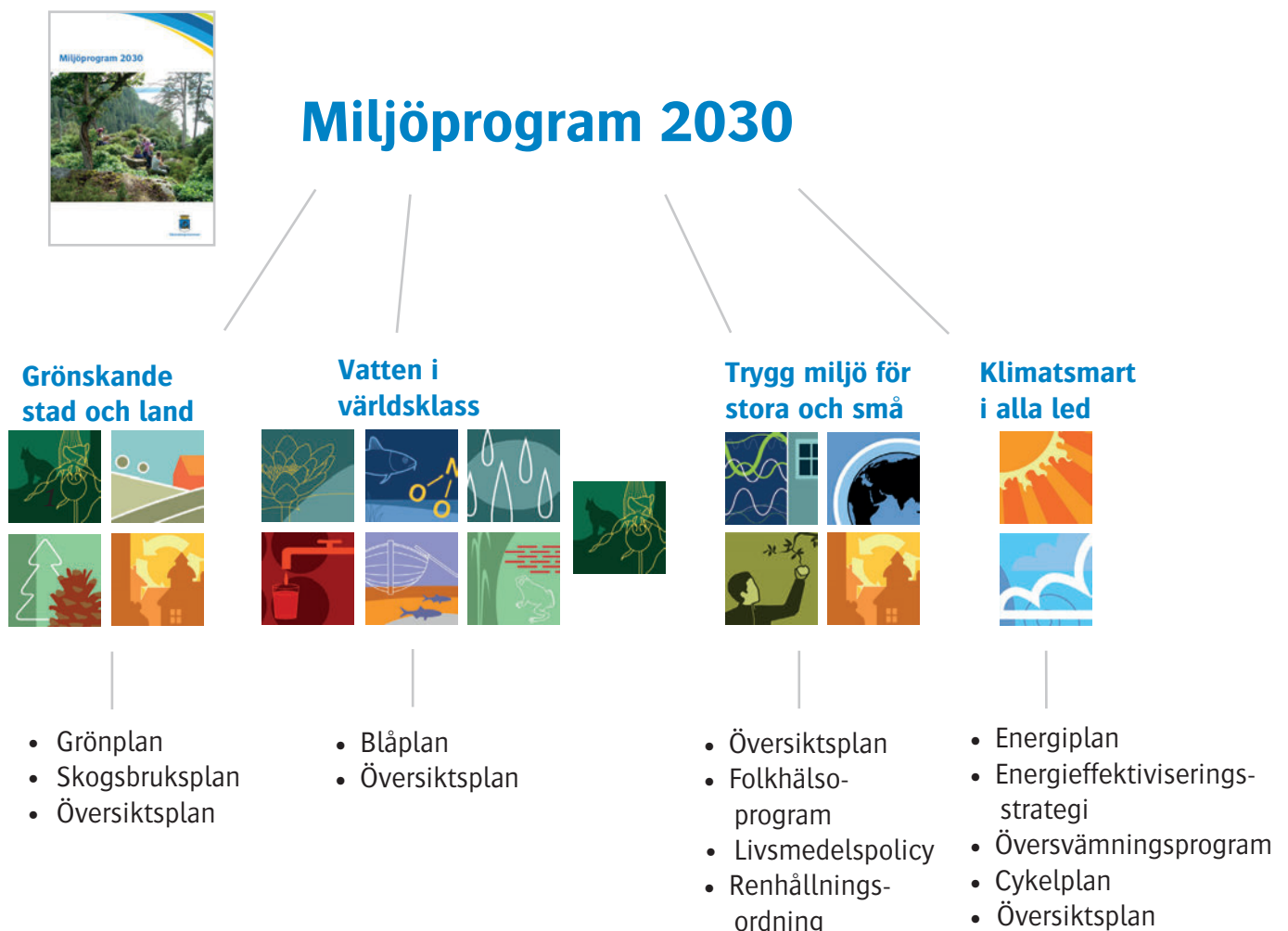
Vänersborgs kommun har sedan början av 2000-talet arbetat med lokala miljömål för att uppfylla de nationella miljömålen. Miljöprogram 2030 för Vänersborgs kommun ersätter de tidigare lokala miljömålen.

Miljöprogrammets fokusområden och kopplingar till kommunala styrdokument

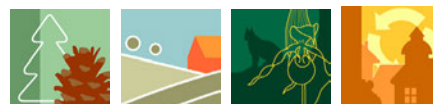
Miljöprogram 2030 för Vänersborgs kommun är uppdelat i fyra fokusområden: *Grönskande stad och land*, *Vatten i världsklass*, *Trygg miljö för stora och små* och *Klimatsmart i alla led*. Texterna för respektive område beskriver det önskade resultatet av kommunens miljöarbete år 2030. De bör därför läsas som framtidsbilder och inte som beskrivningar av nuläget.

Samtliga nationella miljömål, med undantag för målet om en storslagen fjällmiljö, finns representerade i fokusområdena. En del av miljömålen kommer in under flera rubriker. Kommunen har även befintliga styrdokument i form av planer och program, som kopplar till de olika fokusområdena (se bilden nedan).

Förutom de kommunala styrdokumenterna har Vänersborg andra överenskommelser som inverkar på miljöarbetet. Kommunen är Fairtrade-diplomerad sedan 2008 samt har skrivit under en budkavle om att bli en fossiloberoende kommun år 2030. När det gäller vattenfrågor har kommunen ansvar för att miljö kvalitetsnormer uppfylls. I det arbetet spelar styrdokumentet *Förvaltningsplan för Västerhavet* en betydande roll.

Grönskande stad och land

Levande skogar. Skogens flerdimensionella värden utvecklas och tillvaratas. Stor hänsyn tas till biologisk mångfald, vattenkvalitet, rekreationsvärden och kulturhistoriska värden. I tätortsnära skog prioriteras naturvård, friluftsliv, rekreation och god tillgänglighet. Skogsbruket producerar biologiska råvaror av god kvalitet.
Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Samhällsbyggnadsnämnden

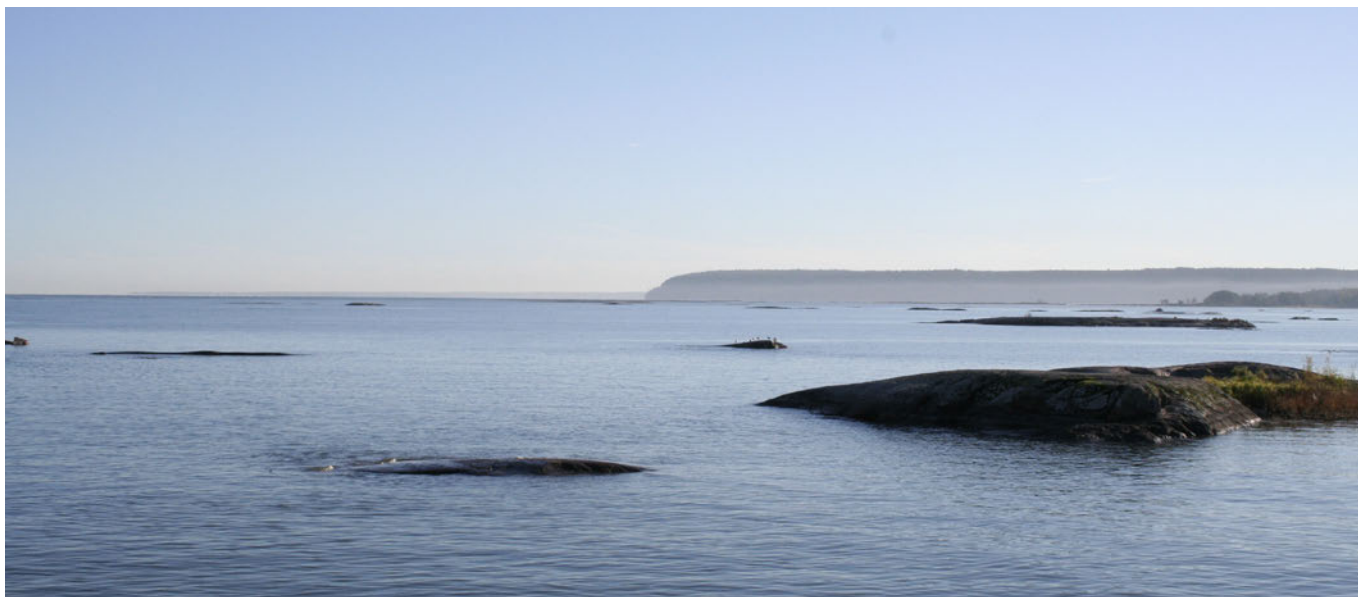
Närodlat och artrikt. Jordbruket producerar livsmedel och biologiska produkter på ett uthålligt vis för att bevara odlingslandskapets viktiga ekosystemtjänster och naturliga biotoper. Jordbruket är variationsrikt och främjar biologisk mångfald och olika kulturmiljövärden. Alla naturligt förekommande växt- och djurarter i kommunen får möjlighet att fortleva i livskraftiga bestånd under naturliga betingelser.
Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Samhällsbyggnadsnämnden

Hälsofrämjande miljöer. Den bebyggda miljön utgår från människors behov, ger skönhetsupplevelser och trevnad och möjliggör hälsofrämjande livsvillkor samt har ett varierat utbud av bostäder, arbetsplatser och service.
Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Kultur- och fritidsnämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Samhällsbyggnadsnämnden

Naturen runt knuten. Det är enkelt för alla invånare att ta sig till fots, med cykel eller med kollektivtrafik till grönområden och strandmiljöer. Kommunens naturmiljöer är tillgängliga för alla.
Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Samhällsbyggnadsnämnden

Hushållning med naturresurser. Användningen av mark, vatten och naturresurser sker på ett effektivt, resursbesparande och miljöanpassat sätt.
Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Samhällsbyggnadsnämnden

Vatten i världsklass

Vatten och näringsämnen i balans. Vattenburna utsläpp av kväve och fosfor från mänskliga verksamheter minskar succesivt. En naturlig rening i vattendragen har återskapats. Nya våtmarker och näringsfällor bidrar till jämnare vattenflöden och ett rikare växt- och djurliv. Den ekologiska stausen för kommunens sjöar och vattendrag är god.

Huvudansvar: Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Samhällsbyggnadsnämnden

Vatten att lita på. Genom smarta tekniska lösningar renas vattnet från läkemedelsrester och farliga kemikalier, parasiter och bakterier. Mängden kemiska bekämpningsmedel i jordbruket minskar kontinuerligt. Nybyggnationer görs utan negativ påverkan på grund- och ytvatten. Skyddsföreskrifter finns för större vattentäkter.

Huvudansvar: Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Samhällsbyggnadsnämnden

Tryggad vattenförsörjning. Vänersborg har en långsiktig och trygg vattenförsörjning. Frågan är väl integrerad i samhällsplaneringen med beredskap att möta såväl nutida som framtida klimatförändringar.

Huvudansvar: Samhällsbyggnadsnämnden

Strandmiljöer för fåglar, kreatur och turister. Strändernas höga naturvärden värnas till fördel för såväl djur- och växtarter som för turister. Vänerns stränder hålls fria från igenväxning genom betande djur och en anpassad vattenreglering.

Huvudansvar: Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Samhällsbyggnadsnämnden

Dagvatten renas lokalt. I våra stadsmiljöer har dammar och diken blivit ett vanligt inslag som uppskattas av fåglar och djur och även är vackra för ögat. Den öppna dagvattenhanteringen renar vattnet lokalt och minskar risken för översvämningar.

Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Leka och lära. Alla barn har möjlighet att leka och vistas såväl inomhus som utomhus i hälsosamma och inspirerande miljöer. Utemiljöer för skolor, förskolor och fritids är grönskande och utformade med bästa förutsättningar för pedagogik och lärande. Alla förskolor och skolor arbetar aktivt med lärande för hållbar utveckling.
Huvudansvar: Barn- och utbildningsnämnden, Miljö- och hälsoskydds-nämnden, Samhällsbyggnadsnämnden

Kunskapskommun. Vänersborgs kommun arrangerar kontinuerligt föreläsningar om klimat, miljö och livsstil för kommunanställda såväl som för invånare, organisationer och näringsliv.

Huvudansvar: Kommunstyrelsen

Användningen av farliga ämnen minskar. Genom information, samarbete och tillsyn fasas farliga ämnen ut ur kretsloppet. Föroreningar i mark minskar succesivt.

Huvudansvar: Miljö- och hälsoskydds-nämnden

Hållbara inköp. Andelen ekologiska, närproducerade och rättvisemärkta livsmedel som köps in till kommunen ökar med hjälp av hållbara upphandlingar och inköp. Maten som serveras i kommunens verksamheter erbjuder möjlighet till hälsosamma val. Vänersborgs kommun väljer bort varor med farliga ämnen och icke-nedbrytbara föreningar redan i upphandlingen. Samma sak gäller för material, varor och ämnen som producerats på ett icke hållbart sätt.

Huvudansvar: Samtliga nämnder

Minskat avfall. Vänersborgs avfallshantering fungerar effektivt och är enkel att använda för invånarna. Kretslopp och återanvändning är ledord för kommunen, vilket har lett till att mängden avfall minskat avsevärt i alla fraktioner. Matsvinnet minskar i Vänersborgarnas hushåll, kommunens måltidsservice samt i restauranger och livsmedelsbutiker.

Huvudansvar: Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden

Renare, tystare och säkrare. Invånarna i kommunen utsätts allt mindre för skadliga luftföroreningar eller ljudnivåer. Utsläppen från industrin minskar kontinuerligt. Trafiken blir allt tystare, renare och säkrare med hjälp av ny miljösmart teknik, fler gående och cyklister, bättre kollektivtrafik och minskat bilåkande. Bullernivån är en viktig aspekt vid planering av bostäder och offentliga inrättningar.

Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Miljö- och hälsoskydds-nämnden, Samhällsbyggnads-nämnden

Ozon och strålning. Utsläpp av ozonnedbrytande ämnen har upphört inom kommunen. Invånare och verksamma i Vänersborg bidrar till att ozonskiktet börjar återväxa genom att ta hand om gamla vitvaror och isoleringsmaterial på rätt sätt. Invånare skyddas från radon i inomhusmiljön och skadlig strålning i offentliga miljöer.

Huvudansvar: Miljö- och hälsoskydds-nämnden, Samhällsbyggnads-nämnden

Klimatsmart i alla led

Renare och smartare energi. 100 % av den använda energin i kommunens verksamhet kommer från förnybara källor och energieffektiviseringen ökar kontinuerligt.

Huvudansvar: Samhällsbyggnadsnämnden

Lokalproducerad el. Produktionen av förnybar energi inom kommunen ökar med källor som biogas, sol, vind och vatten.

Huvudansvar: Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden

Hållbar konsumtion och livsstil. Det är enkelt för Vänersborgarna att göra hållbara val. Energi- och klimatrådgivning erbjuds kostnadsfritt till boende och verksamma i Vänersborg. Konsumtion och produktion blir allt resurssnålare och klimatsmartare. Kommunen verkar för innovativt återbruk av material och produkter.

Huvudansvar: Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden, Socialnämnden

Omställning av transporter och resvanor. Kommunen agerar föregångare när det gäller att ställa om till miljösmarta transporter, drivmedel och resvanor. Gång- och cykelvägnätet är sammanhängande och väl utbyggt. Elladdningsstolpar, tankställen för biogas och en attraktiv kollektivtrafik bidrar till hållbara resvanor. Nybyggnation och service sprids till kommunens små och stora tätorter, vilket minskar transportbehovet. Möjligheterna till omlastning av gods till sjö- och järnväg är goda.

Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden

Hänsyn till ett förändrat klimat. Bebyggelse och viktiga samhällsfunktioner anpassas utifrån framtida översvämningsrisker och mer extremt väder. Krisberedskap finns för extrema väderhändelser.

Huvudansvar: Byggnadsnämnden, Kommunstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden

Agenda 21 i Vänersborg

Vänersborgs kommun har sedan 1990-talet arbetat med Agenda 21, som är FN:s handlingsprogram för en hållbar utveckling. Arbetet med hållbarhetsfrågorna inom kommunen har sett olika ut genom åren. Sedan 2004 har Vänersborg tagit fram egna lokala miljömål och nu är det dags att ersätta dessa med ett miljöprogram.

Arbetet med Agenda 21 inom kommunen leds av en politisk styrgrupp, bestående av ett av kommunalråden samt representanter från miljö- och hälsoskyddsnämnden och samhällsbyggnadsnämnden.

Bo Carlsson
(C)
Kommunalråd

Per Sjö Dahl
(MP)
Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Henrik Harlitz
(M)
Miljö- och hälsoskyddsnämnden

”Vi har tagit fram ett miljöprogram som syftar till att värna livsbetingelser för våra kommuninvånare, idag och i framtiden.”

Benny Augustsson (S)
Samhällsbyggnadsnämnden

Peter Göthblad (L)
Samhällsbyggnadsnämnden

Anders Wiklund (MP)
Samhällsbyggnadsnämnden

”Vi hoppas att du som läser detta blir inspirerad! Alla som bor eller är verksamma i Vänersborg ska känna sig välkomna att delta i miljöarbetet.”

Vill du veta mer om vårt miljöarbete? Hör av dig!

www.vanersborg.se/miljo

Helena Persson,
Miljöstrateg

Vänerns kommun

462 85 Vänernsborg
Besöksadress: Sundsgatan 29
Telefon: 0521-721000
E-post: kommun@vanersborg.se
www.vanersborg.se

§ 16

Samråd för Friluftstrategi

KS 2022/64

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att samråda om Friluftstrategi.

Sammanfattning av ärendet

En arbetsgrupp under ledning av kommunstyrelseförvaltningen har tagit fram ett förslag till friluftstrategi att samråda om. Samrådet vänder sig till berörda nämnder och intressenter som deltagit i projektets referensgrupp. Som underlag till strategin finns även en utredningsrapport som innehåller sammanställning av kartläggning och analys samt åtgärdsförslag samt vägledning kring hur strategin kan genomföras.

Förslaget till Friluftstrategi innehåller övergripande syfte och inriktning. Under samrådet samlas synpunkter in på utformningen av strategin, men även på utredningsrapporten. Efter samrådet kommer synpunkterna att sammanställas och handlingarna kommer att revideras innan strategin läggs fram för antagande av kommunfullmäktige.

En viktig del av arbetet rör hur ansvaret för kommunens friluftsrarbete ska fördelas och finansieras. Förslaget på framtida organisation ingår inte i strategin men beskrivs i utredningen. I samband med antagandet av strategin kommer förslag på ansvarig nämnd för samordning av friluftsrarbete läggas fram som ett separat beslut till kommunfullmäktige.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-01-30 Samråd för Friluftstrategi
- Friluftstrategi – samrådshandling
- Friluftsutredning samrådshandling
- Beslut Rådet för hälsa och social hållbarhet §1 Friluftstrategi

2024-01-30

Dnr: KS 2022/64

Handläggare
Pål Castell
pal.castell@vanersborg.se
0521-72 10 91

Mottagare
Kommunstyrelsen

Samråd för Friluftsstrategi

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att samråda om Friluftsstrategi.

Sammanfattning av ärendet

En arbetsgrupp under ledning av kommunstyrelseförvaltningen har tagit fram ett förslag till friluftsstrategi att samråda om. Samrådet vänder sig till berörda nämnder och intressenter som deltagit i projektets referensgrupp. Som underlag till strategin finns även en utredningsrapport som innehåller sammanställning av kartläggning och analys samt åtgärdsförslag samt vägledning kring hur strategin kan genomföras.

Förslaget till Friluftsstrategi innehåller övergripande syfte och inriktning. Under samrådet samlas synpunkter in på utformningen av strategin, men även på utredningsrapporten. Efter samrådet kommer synpunkterna att sammanställas och handlingarna kommer att revideras innan strategin läggs fram för antagande av kommunfullmäktige.

En viktig del av arbetet rör hur ansvaret för kommunens friluftsrarbete ska fördelas och finansieras. Förslaget på framtida organisation ingår inte i strategin men beskrivs i utredningen. I samband med antagandet av strategin kommer förslag på ansvarig nämnd för samordning av friluftsrarbete läggas fram som ett separat beslut till kommunfullmäktige.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Uppdraget att ta fram ett styrdokument för friluftsliv ingick i Mål- och resursplan 2022-2024 (fastställd av kommunfullmäktige 2021-06-16 § 79). Det är även med som fortsatt arbete i Översiktsplan 2017 (antagen av kommunfullmäktige 2017-12-13 § 197). Inför igångsättandet av arbetet gjordes en förstudie och ekonomiskt stöd söktes av naturvårdsverket (LONA). Bidrag beviljades och arbetet startade upp i maj 2022.

Behovet av ett styrdokument för friluftslivet har länge varit påtalat. Förstudien visade på flera brister, bland annat rörande kommunens interna organisering. Avsaknad av samordnande ansvar och tydlig budget för friluftsrinsatser är två delar som lyfts fram. Under arbetets gång har många förslag på utvecklingsåtgärder kommit upp. Bland det viktigaste, utöver ansvars- och resursfrågan, är att tillhandahålla samlad information (till exempel friluftskarta) och att utveckla formerna för samverkan mellan kommunen och föreningslivet.

Under de första arbetsfaserna genomfördes flera olika typer av underökningar för att samla in kunskapsunderlag. Sedan gjordes ett analysarbete och förslag togs fram. Arbetet redovisas i utredningen.

Ansvarsfrågan har varit central i projektet. Olika modeller har diskuterats. Den modell som föreslås i samrådet innebär bland annat följande:

- Kultur- och fritidsnämnden får det samordnande ansvaret för kommunens friluftsbete. Nämnden får även övergripande ansvar för kommunala friluftsanläggningar (se undantag nedan) och att en friluftskarta tas fram.
- Kultur- och fritidsnämnden bemannar sin förvaltning för att klara mindre driftåtgärder för friluftsanläggningar.
- Samhällsbyggnadsnämnden behåller (i alla fall under ett första skede) ansvaret för bland annat underhåll av badplatser, småbåtsanläggningar, parkeringsplatser och toaletter.
- I ett andra skede, utifrån utvärdering av förändringarna, kan övervägas att kultur- och fritidsnämnden tar över ansvaret för badplatser och nationella leder.
- Kultur- och fritidsnämnden kan beställa mer omfattande insatser från samhällsbyggnadsförvaltningen.
- Barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden har viktiga ansvarsområden som rör utbildning och utomhusaktiviteter för barn, unga, äldre och nyanlända.
- En friluftsgrupp tillsätts med representanter från kommunens berörda parter (förvaltningar, stiftelser, bolag, ekonomiska föreningar) för att samordna friluftsbetet, ta fram friluftspan och följa upp friluftsstrategin.

De föreslagna förändringarna bedöms innebära en utökad budget på 1,2 mnkr/år i första skedet och efter hand ytterligare 0,7 mnkr/år. I första skedet innebär det överföring av 0,3 mnkr/år från samhällsbyggnadsnämnden till kultur- och fritidsnämnden, och sedan ytterligare 0,6 mnkr om även ansvaret för badplatser flyttas.

Beredning

Handlingarna har tagits fram av en arbetsgrupp med representanter från kommunstyrelseförvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen, miljö- och hälsoskyddsförvaltningen, byggnadsförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen.

Politisk referensgrupp har varit Rådet för hälsa och social hållbarhet. Vid sammanträdet 2024-01-16, § 1, beslutades att föreslå kommunstyrelsen att förslaget till Friluftstrategi går till samråd.

Avstämningar har gjorts vid flera tillfällen i kommundirektörens ledningsgrupp.

Vid två tillfällen har en referensgrupp med representanter från föreningsliv och andra intressenter bjödits in till workshop.

Jenny Kudryk

Avdelningschef hållbar utveckling

Bilagor

- Friluftstrategi – samrådshandling
- Friluftsutredning - samrådshandling

Sändlista

Kultur- och fritidsnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Byggnadsnämnden
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Barn- och utbildningsnämnden
Socialnämnden
Handläggare på kommunstyrelseförvaltningen

Friluftstrategi

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
Inledning.....	3
Tidigare ställningstaganden.....	3
De nationella friluftsmålen	3
Centrala begrepp.....	4
Övergripande syfte med kommunens friluftslivsarbete.....	5
Inriktning	5
Tillgång till natur och friluftsområden	5
Friluftsanläggningar.....	6
Kunskap och information	6
Samverkan.....	6
Uppföljning	7

Dokumenttyp	Dokumentnamn	Antagen	Antagen av
Strategi	Friluftsstrategi	ÅÅÅÅ-MM-DD, § XX	Kommunfullmäktige
Dokumentägare	Dokumentansvarig	Reviderad	Giltighet
Kommunstyrelseförvaltningen	...		Tillsvidare
Dokumentinformation		Diarienummer	
Övergripande mål och ambitioner. Kopplad till utredning.		KS 2017/427	
Ämnesområde		Intranät	Hemsida
Friluftsliv		☒	☒
Andra styrande dokument som omnämns			
Miljöprogram 2030 (KF, 2016-02-04). Översiktsplan 2017 (KF, 2017-12-13).			

Inledning

Detta är det första styrdokumentet med fokus på friluftslivet i Vänersborgs kommun. Vänersborg har en stor tillgång till friluftresurser i form av vatten- och naturområden, men det har tidigare saknats tydliga ansvarsområden och strategier för att förvalta och utveckla dessa.

Som underlag till strategin finns en utredningsrapport som redovisar kartläggning och analyser samt ger vägledning till genomförandet. Statliga bidrag till lokala naturvårdsprojekt (LONA) har använts för att medfinansiera arbetet med friluftstrategin.

Tidigare ställningstaganden

Enligt *Miljöprogram 2030* (antagen av kommunfullmäktige 2016-02-24) ska naturvård, friluftsliv, rekreation och god tillgänglighet prioriteras i tätortsnära skog. Vidare ska det vara enkelt för alla invånare att ta sig till fots, med cykel eller med kollektivtrafik till grönområden och strandmiljöer.

I *Översiktsplan 2017* (antagen av kommunfullmäktige 2017-12-13) handlar utvecklingsprincip 4 om att *Bevara och utveckla grönområden och rekreativsmöjligheter*. Där finns bland annat följande formuleringar:

Människor söker olika typer av friluftsupplevelser. Därför bör områden utvecklas så att olika naturtyper finns representerade, så att många olika aktiviteter kan utövas och så att olika önskemål angående nyttjandet av friluftsområdet kan tillgodoses.

En målsättning är att alla som bor i kommunen ska ha möjlighet att ta sig med cykel till ett område lämpat för friluftaktiviteter. Det är viktigt att tillgängligheten är god. Det ska vara lätt att hitta fram till bra friluftsområden och att vistas där, också för barn, äldre och rullstolsburna. Men graden av tillrättläggning bör variera så att även den som söker avskildhet och strapats lätt ska kunna hitta till mer orörda platser.

I kommunens *Naturvårdsstrategi* (antagen av kommunfullmäktige 2023-05-17) finns bland annat prioritering 5 som handlar om att ytan kommunalt skyddad natur ska öka och där ett antal förslag presenteras till nya naturreservat eller andra områdesskydd för att bevara viktiga natur- och friluftsvärden. Strategins prioritering 6 handlar om att öka tillgängligheten till naturområden och kunskap om naturen.

Grundprinciperna i kommunens *Skogspolicy* (antagen av kommunfullmäktige 2023-06-21) innefattar bland annat att friluftslivet i skogen ska stärkas, att skogen ska bidra till ökad folkhälsa och ett aktivt föreningsliv, att förutsättningar för besöksnäring och turism ska skapas och att bra dialog ska eftersträvas med berörda parter.

De nationella friluftsmålen

Riksdagen fastställde 2012 tio nationella friluftsmål, som Naturvårdsverket har i uppdrag att följa upp¹:

¹ Se mer på Naturvårdsverkets hemsida: <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/friluftsliv/sveriges-friluftlivsmal/>

1. Tillgänglig natur för alla
2. Starkt engagemang och samverkan
3. Allemansrätten
4. Tillgång till natur för friluftsliv
5. Attraktiv tätortsnära natur
6. Hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling
7. Skyddade områden som resurs för friluftslivet
8. Ett rikt friluftsliv i skolan
9. Friluftsliv för god folkhälsa
10. God kunskap om friluftslivet

De nationella målen har varit en utgångspunkt för Vänersborgs kommuns arbete med friluftsstrategin. Då flera av de nationella målen överlappar varandra har friluftstrategins syfte och inriktning utformats efter en annan struktur, men alla de tio nationella målen täcks in av strategin.

Centrala begrepp

Friluftsliv

Vanligtvis används följande definition för friluftsliv:

”friluftsliv: vistelse utomhus i natur- eller kulturlandskapet för välbefinnande och naturupplevelser utan krav på tävling”

3 §, Förordning (2010:2008) om statsbidrag till friluftsförbund

Detta kan omfatta många typer av aktiviteter, från promenader, bad eller picknick under bilresan till fågelskådning, bergsklättring och vandringssemester med tält.

Även om en förening ägnar sig åt tävlingssport kan en stor del av dess verksamhet klassas som friluftsliv så länge den sker utomhus med välbefinnande och naturupplevelser i centrum.

Friluftsområde

Med friluftsområde avses vissa större natur- eller vattenområden som pekats ut i översiktsplan eller liknande handling för att de har en särskild betydelse för kommunens friluftsliv.

Utpekade friluftsområden behöver inte ägas av kommunen. Allemansrätten innebär att allmänhet normalt sett får vistas där oavsett vem fastighetsägaren är. Om kommunen vill anlägga friluftsanläggningar eller på annat sätt underlätta för friluftsliv på annans fastighet kan avtal behöva upprättas.

Det är inte bara friluftsområden som har betydelse för friluftslivet. Även mindre naturområden, parker, badplatser med mera används för friluftsliv.

Friluftsanläggning

Med friluftsanläggning avses medvetet skapade konstruktioner som syftar till att underlätta eller förbättra för friluftaktiviteter. Det kan till exempel handla om stigar, sittbänkar, grillplatser, vindskydd, bryggor, ilägningsramper eller informationsskyltar. Även parkeringsplatser, toaletter och papperskorgar kan ses som del av friluftsanläggningar.

En friluftsanläggning kan vara såväl kommunal som privat eller statlig.

Övergripande syfte med kommunens friluftslivsarbete

Med utgångspunkt i Vänersborgs kommuns vision ”attraktiv och hållbar i alla delar, hela livet” ska kommunens friluftslivsarbete

- (a) skapa mer jämlika förutsättningar att delta i och uppleva vardagsnära friluftaktiviteter i naturen som inte kräver så stora resurser av den enskilda;
- (b) utveckla och bevara friluftsområden och mötesplatser för att stärka natur-, kultur- och rekreationsvärden;
- (c) möjliggöra för utveckling av besöksnäring och föreningsverksamhet med koppling till friluftsliv; samt
- (d) öka kunskapen om allemansrätten och friluftslivets möjligheter och värden.

Att skapa *mer jämlika förutsättningar* att delta i och uppleva naturen handlar om att göra friluftslivet tillgängligt. Det innebär att arbeta för att minska och ta bort de hinder för deltagande som människor kan ha av funktionsmässiga, ekonomiska, sociala eller kulturella anledningar. Vänersborgs kommun vill stärka förutsättningarna för mer vardagsnära friluftsliv för återhämtning, rekreation och social samvaro i hela kommunen.

Att *utveckla och bevara friluftsområden* handlar om att strategiskt och långsiktigt tillvarata natur-, kultur- och rekreationsvärden. Det handlar bland annat om biologisk mångfald, kulturhistoriska lämningar, landskapsbild och vyer, men även om möjligheter till olika typer av friluftaktiviteter.

Att *möjliggöra för utveckling av besöksnäring och föreningsverksamhet* handlar om att stärka möjligheterna för olika aktörer att bidra till och vara delaktig i utvecklingen av friluftslivet i kommunen. I samverkan med andra parter kan kommunen möjliggöra för fler aktiviteter i naturen, ifråga om utvecklandet av upplevelsebaserade aktiviteter, mötesplatser och anläggningar.

Att *öka kunskapen* om allemansrätten och friluftslivets möjligheter och värden handlar om att förvalta och bygga vidare på en kultur med stor betydelse för folkhälsa och samtidigt värna om våra naturresurser.

Sammantaget leder detta till ökad folkhälsa i linje med kommunens värdeord levande, attraktiv, hållbar och tillsammans.

Inriktning

Tillgång till natur och friluftsområden

- I planering av bebyggelse och infrastruktur ska kommunen sträva efter att naturområden sparas eller utvecklas inom gång- och cykelavstånd från bostaden.
- Viktiga större friluftsområden ska pekas ut i översiktsplanen och skyddas från exploatering.
- Gång- och cykelvägar ska underlätta för boende i tätort att nå natur- och friluftsområden.

- Kommunen ska tillgodose parkering, toalett och avfallsinsamling vid friluftsområden där det bedöms finnas ett stort behov

Friluftsanläggningar

- Kommunala friluftsanläggningar ska i grunden vara kostnadsfria för alla att använda. Avgifter kan dock tas ut för viss infrastruktur, som till exempel parkeringsplatser och båtplatser, för att täcka driftskostnader.
- Kommunala friluftsanläggningar ska där så är möjligt och lämpligt göras tillgängliga enligt principen om universell utformning².
- Kommunen ska utveckla friluftsanläggningar inom friluftsområden och andra platser för bred användning för olika användargrupper.
- Kommunens satsningar på friluftsanläggningar ska prioriteras för att användas av många kommuninvånare och besökare. Avvägningar behöver göras mellan geografisk spridning och fördelar med att samla anläggningar.
- Friluftsanläggningar kan behöva undvikas på platser med mycket höga bevarandevärden.

Kunskap och information

- Det ska finnas lättillgänglig information för kommuninvånare och besökare om kommunens friluftsområden och friluftsanläggningar. Informationen ska finnas digitalt, samt via turistorganisationer och på kommunhuset.
- En friluftskarta i både digital form och tryckt på papper ska bland annat visa platser för friluftsliv, friluftsanläggningar och hur man kan ta sig till dessa med olika färdmedel.
- Huvudleder ska vara tydligt uppmärkta och det ska finnas informationsskyltar vid entréer till friluftsområden.
- Kommuninvånare ska få tillgång till kunskap om friluftsliv och allemansrätt. Särskilt viktiga målgrupper är barn, unga och nyanlända från andra länder. Kommunen ska arbeta med detta bland annat inom förskola, grundskola, fritidsverksamheter och samhällsorientering för nyanlända.

Samverkan

- Det ska finnas en tjänsteperson på kommunen med övergripande samordningsansvar för friluftsfrågor.
- Kommunen ska organisera forum regelbundet där föreningar och andra organisationer som arbetar med friluftsfrågor erbjuds möjlighet till dialog om friluftsliv

² Enligt Myndigheten för delaktighet kan universell utformning förklaras som "design av produkter, tjänster och miljöer som är användbara för en så stor del av befolkningen som möjligt, utan att det krävs speciell anpassning" (<https://delaktighetsguiden.se/ordlista>). Det innebär anpassning till olika funktionsnedsättningar, men även andra aspekter på tillgänglighet ska vägas in, till exempel säkerhet för små barn och utrymme för barnvagnar. Avvägningar kan på vissa ställen behöva göras mellan tillgänglighet och miljöpåverkan.

- Ideella föreningar ska erbjudas att söka stöd och initiera samarbete med kommunen för friluftsverksamhet.
- Föreningar och andra organisationer ska erbjudas att söka stöd för investeringar och drift av friluftsanläggningar som kostnadsfritt kan användas av allmänheten. Avtal ska upprättas som tydliggör den långsiktiga ansvarsfördelningen.

Uppföljning

En samlad uppföljning av friluftstrategin genomförs minst en gång per mandatperiod. Ansvaret för uppföljningen ligger på kultur- och fritidsnämnden, som rapporterar till kommunstyrelsen. En utredningsrapport har tagits fram som ger vägledning i hur strategin kan genomföras.

Friluftsutredning

Underlagsrapport till Friluftsstrategi

Vänersborgs kommun
Kommunstyrelseförvaltningen

SAMRÅDSHANDLING

Sammanfattning

I denna rapport sammanställs kunskapsunderlag som samlats in i arbetet med att ta fram en friluftsstrategi för Vänersborgs kommun. Sammanställningen visar på de många resurser som finns i kommunen för friluftsliv i form av naturområden, vatten, anläggningar och engagerade föreningar. Den visar även på brister och utvecklingsmöjligheter.

Rapporten är tänkt att vara ett stöd vid genomförandet av kommunens Friluftsstrategi.

Avsnittet *Kartläggning och analys* redovisar resultat från undersökningar och workshops. Där sammanfattas även diskussioner som förts om ett antal viktiga frågeställningar.

Avsnittet *Förslag till utvecklingsarbete* redovisar tankar om hur kommunen kan jobba vidare med utveckling av friluftsområden och friluftsanläggningar.

Avsnittet *Förslag till organisering av kommunens friluftsbete* redovisar förslag på framtida ansvarsfördelning. En viktig del av förslaget är att det samordnande ansvaret för friluftsförågor bör läggas på Kultur- och fritidsnämnden.

Avslutningsvis sammanfattas det fortsatta tillvägagångssättet i avsnittet *Genomförande*.

Dokumenttyp	Dokumentnamn	Framtagen	Antagen av
Underlagsrapport	Friluftsutredning	-	-
Dokumentägare	Dokumentansvarig	Reviderad	Giltighet
Kommunstyrelseförvaltningen	...		-
Dokumentinformation		Diarienummer	
Bakgrund, inventering och analys. Kopplad till Friluftsstrategi.		KS 2022/64	
Ämnesområde	Intranät	Hemsida	
Friluftsliv	☒	☐	
Andra styrande dokument som omnämns			
Miljöprogram 2030 (KF, 2016-02-04). Översiktsplan 2017 (KF, 2017-12-13).			

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
Innehållsförteckning	3
Inledning	4
Bakgrund	4
Rapportens syfte och roll som underlag	4
Arbetsätt	5
Kartläggning och analys	7
Resultat från referensgruppsträffar	7
Resultat från skolenkäter	7
Resultat från enkäter till allmänhet	8
Resultat från undersökning hos äldre	9
Resultat från undersökning bland andra kommuner	9
Reflektioner kring vad friluftsliv är och kan vara	11
Besöksnäringens relation till friluftslivet	11
Reflektioner kring organisering av friluftsarbetet	12
Förslag till utvecklingsarbete	15
Informationsinsatser	15
Friluftsområden	16
Bad och båtliv	25
Leder för vandring och cykling	29
Skolskogar och utomhuspedagogik	30
Kommunala friluftslivsaktiviteter	31
Övriga friluftsanläggningar och insatser	32
Förslag till organisering av kommunens friluftsbete	34
Styrande dokument	34
Politiska ansvarsområden	35
Förvaltningsorganisationen	36
Andra aktörer	37
Genomförande	37

Inledning

Bakgrund

Det har under en lång tid funnits behov av att utveckla förutsättningarna för friluftslivet i Vänersborg. I kommunens översiktsplan står med som fortsatt arbete:

”Ta fram en friluftsplän för att ge information om värdefulla friluftsområden samt ge förslag på åtgärder som kan förbättra dem, bland annat rörande underhåll, framkomlighet, tillgänglighet och förutsättningar för ökad besöksnäring. De nationella friluftsmålen bör vara vägledande.”

Översiktsplan 2017, sid 66 (antagen av kommunfullmäktige 2017-12-13 § 197)

Några år senare kom ett uppdrag inför verksamhetsåren 2022-2024:

”Kommundirektören ges i uppdrag att samordna ett förvaltningsövergripande arbete, för att ta fram ett styrdokument som innehåller strategier och prioriteringar för naturvård och friluftsliv, som underlag för fysisk planering.”

Mål och resursplan 2022-2024, sid 14 (fastställd av kommunfullmäktige 2021-06-16 § 79)

Kommundirektören lämnade över uppdraget till Kultur- och fritidsförvaltningen som redan under 2021 gjorde en nulägesanalys och skickade in en ansökan om statligt stöd i form av Lokala Naturvårdssatsningen (LONA) från Naturvårdsverket. I arbetet deltog tjänstepersoner från flera berörda förvaltningar.

LONA-medel beviljades och projektet inleddes i maj 2022, under ledning av kommunstyrelseförvaltningen. För att anpassa till kommunens *Riktlinjer för styrande dokument* har beslutats att skriva fram styrdokumentet som en strategi.

Naturvårdsstrategi antogs av kommunfullmäktige 2023-05-17 § 73, som resultat av ett arbete som påbörjades redan 2019. Samma år antogs även *Skogspolicy* (kommunfullmäktige 2023-06-21 § 108) och *Riktlinjer för kommunal skogshantering* (Samhällsbyggnadsnämnden 2023-09-21 § 113). Friluftsstrategin är ett komplement till dessa styrdokument och till *Grönplan 2008*, *Miljöprogram 2030* och kommunens översiktsplaner.

Behovet har också påtalats i olika tjänsteskrivelser, rapporter och från Visit Trollhättan Vänersborg.

Rapportens syfte och roll som underlag

Denna utredningsrapport har tagits fram som underlag till Friluftsstrategi. Den läggs inte fram för politiskt antagande. Syftet är att redovisa den kunskapsinhämtning och de analyser som gjorts i arbetet, för att ge en bättre förståelse för strategin. Rapporten kan även användas som stöd vid genomförande och uppföljning av strategin.

Arbetsätt

Projektorganisation

Arbetet har letts av en tjänsteperson på kommunstyrelseförvaltningen som tillsammans med en mindre projektgrupp har träffats regelbundet för att driva arbetet framåt. I projektgruppen har en representant från vardera kultur- och fritidsförvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen samt miljö- och byggnadsförvaltningen har ingått.

En större arbetsgrupp har träffats med jämna mellanrum under processen för att stämma av hur arbetet fortskrider. Förutom de fyra i projektgruppen har ytterligare sju personer ingått.

Följande har deltagit i det löpande arbetet:

Pål Castell	strategisk samhällsplanerare, kommunstyrelseförv.	projektledare
Magnus Olofsson	föreningskonsulent, kultur- och fritidsförvaltningen	projektgrupp
Morgan Fast	enhetschef skog och natur, samhällsbyggnad	projektgrupp
Lisa Rex	kommunekolog, miljö- och byggnadsförvaltningen	projektgrupp
Per-Ola Rasmussen	utredare, kommunstyrelseförvaltningen	arbetsgrupp
Anne Ekstedt	folkhälsosamordnare, kommunstyrelseförvaltningen	arbetsgrupp
Sofie Hagström	utvecklingsledare, kultur- och fritidsförvaltningen	arbetsgrupp
Fredrik Blomdahl	fritidsledare, kultur- och fritidsförvaltningen	arbetsgrupp
Sanna Fransson	mark- och exploateringsingenjör, samhällsbyggnad	arbetsgrupp
Hamdi Alsayed	planhandläggare, miljö- och byggnadsförvaltningen	arbetsgrupp
Ylva Gunnarsdotter /Veronica Wallberg	förskollärare/pedagog, barn- och utbildningsförvaltningen	arbetsgrupp

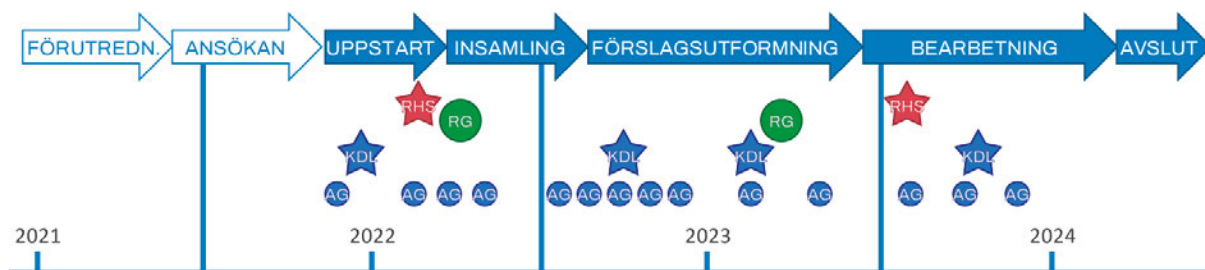
Rådet för hälsa och social hållbarhet har utgjort politisk referensgrupp. Under arbetets gång har flera avstämningar även gjorts med kommundirektörens ledningsgrupp.

Överblick över arbetsprocessen

Projekttiden är från maj 2022 till december 2024, se Figur 1. Innan dess gjordes en förutredning och en ansökan om LONA-stöd. Projektet planerades utifrån fem faser:

1. Uppstartsfas, maj-sep 2022. Projektledare utses, projekt- och arbetsgrupp formeras, kommunikationsplan tas fram, referensgruppsworkshop planeras, initial avstämning med Rådet för hälsa och social hållbarhet.
2. Insamlingsfas, okt 2022 – feb 2023. Kartläggning och insamling av data. Dialog kring fokusfrågor (t.ex. friluftsliv i skola/förskola, friluftsanslutet föreningsliv).
3. Förslagsutformningsfas, mar-dec 2023. Analys och utformning av förslag. Avstämning med referensgrupper.
4. Förslagsbehandlingsfas, jan-sept 2024. Internt samråd, revidering, antagande.
5. Avslutningsfas, okt-dec 2024. KommunikERING av resultat, överlämnande till genomförande- och uppföljningsorganisation, projektredovisning.

I praktiken har insamlings- och förslagsutformningsarbetet till stora delar pågått parallellt.

Figur 1: Överblick över processen. Röd stjärna – avstämning med Rådet för hälsa och social hållbarhet; Blå stjärna – avstämning med kommundirektörens ledningsgrupp; Grön cirkel – workshop med referensgruppen; Blå cirkel – möte med arbetsgruppen.

Inledande nulägesanalys

Under kultur- och fritidsförvaltningens ledning genomfördes hösten 2021 en förutredning i form av en nulägesanalys. Ett antal tjänstepersoner från olika förvaltningar deltog. Slutsatserna presenterades i en enkel sammanställning. Nulägesanalysen användes för att utforma projektplanen och ansökan om LONA-stöd.

Referensgruppträffar

Föreningar med kopplingar till friluftsliv har bjudits in att delta i en bred referensgrupp som genomfört två workshops under projektet. Till referensgruppen har även bjudits in kommunalråd, berörda nämndpresidier, Visit, Bergagården, länsstyrelsen och större markägare och arrendatorer.

Första referensgruppträffen hölls på Skidstugan i Dalbobergen 18 oktober 2022 med 49 deltagare. I smågrupper fick deltagarna arbeta med fyra olika teman: Resurser, brister och utmaningar, förväntningar och samverkan, samt möjligheter.

Andra referensgruppträffen hölls på samma plats 24 oktober 2023 med 32 deltagare. Tre gruppdiskussionspass genomfördes: Friluftsstrategin, Samverkansformer, Utvecklingsförslag.

Resultaten sammanställdes efter referensgruppträffarna och skickades ut till deltagarna, se bilagorna 1 och 2.

Enkäter och intervjustudie

Sommaren 2022 gjordes en enkätundersökning med människor på olika platser i kommunen för att få in tankar om friluftsliv.

Enkäter skickades ut hösten 2022 till kommunens grundskolor om hur naturområden och skolskogar används och om elevers syn på vistelse i naturen.

En webbenkät lades upp våren 2023 riktad till ungdomar om deras friluftsvanor.

Enkät till seniorer kring friluftsliv genomfördes vid olika tillfällen och i olika forum.

En enklare intervjustudie genomfördes för att ta reda på hur andra kommuner arbetar med friluftsliv. Kommuner med nyligen framtagna styrdokument kring friluftsliv valdes ut.

Resultaten från alla undersökningar presenteras översiktligt i avsnittet *Kartläggning och analys*.

Övriga kunskapsunderlag

Utöver det som nämns har även genomförts flera andra aktiviteter inom ramen för arbetet med friluftsstrategin:

- Deltagande på event där projektet presenterats och allmänhet kunnat lämna synpunkter: Miljöforum 2021, Kommunens födelsedag 2022
- Träffar med flera föreningar och andra organisationer
- Workshop med kommunala pensionärsrådet
- Deltagande på olika forum och konferenser kring friluftsliv, exempelvis Länsstyrelsen – Regional tankesmedja för hållbart friluftsliv

Kartläggning och analys

Vänersborgs kommun har ett rikt utbud av resurser för friluftsliv. Övergripande kan konstateras att det framför allt är när det kommer till kommunens organisation som det finns stora brister.

Resultat från referensgruppsträffar

Sammanställningar från de båda referensgruppsträffarna ligger som bilagor 1 och 2 till denna rapport. Båda träffarna gav ett omfattande material om friluftsresurser och utvecklingsförslag. En stor del av idéerna från referensgruppsträffarna har använts i avsnittet *Förslag till utvecklingsarbete*.

Resultat från skolenkäter

Enkät till skolorna om natur i undervisningen

En enkät skickades till de elva kommunala grundskolorna för elever i förskoleklass till årskurs 6 (låg- och mellanstadiet). Frågorna rör tillgången till och användningen av skolskogar och andra naturområden. Tio av skolorna svarade.

Merparten av skolorna uppger att de saknar skolskog, även om ett par av dessa har tillgång till skogsområde alldeles intill skolan. Samtidigt menar två av de fyra skolor som svarat att de har skolskog att den inte kan användas i någon högre omfattning, eftersom det är svårt att ta sig dit eller eftersom den är riskabel på grund av risk för fallande träd. Några skolor trycker på att de har mycket dålig tillgång till naturområden.

De flesta skolorna uppger att de använder sig av utomhusundervisning, dock i mycket olika utsträckning. Vissa menar att de nyttjar naturområden varje vecka som del av undervisningen medan någon uppger att det kan röra sig om några gånger per läsår. Ämnen som nämns är hälsa och idrott, teknik, biologi och matte. Naturmiljöer används även på friluftsdagar och av fritidsverksamheten.

Flera av skolorna skriver att de värdesätter möjligheten till utomhusvistelse och naturkontakt. Flera efterfrågar bättre tillgång till naturmiljöer nära skolan. Det efterfrågas även bättre möjligheter att göra utflykter till naturmiljöer, till exempel genom bussturer. En skola lyfter fram att de vill kunna åka oftare till naturskolan på Bergagården.

Enkät till barnen om friluftsliv med mera

En enkät gick även ut till barn på Granåsskolan (förskoleklass, årskurs 2-3), Onsjöskolan (årskurs 2-3), Tärnan (förskoleklass och årskurs 3) och Öxnereds skola (förskoleklass –

årskurs 6). Enkäten innehöll frågor om vad naturen är, känslor för naturen, vad man kan göra i naturen och vad som kan vara bra med det. Här är en sammanställning av resultaten:

- De flesta eleverna har positiva tankar och känslor om skog och natur och ser ett stort värde av att vistas ute och ta vara på vår miljö.
- Även de elever som är mer sällan i skog och natur i undervisningssyfte har generellt ändå svarat att de har en positiv känsla av den.
- Vissa elever har svårt att beskriva känslorna som skogen ger dem.
- På frågan om vad eleverna tycker om att göra i skogen, kommer eleverna på en mängd olika aktiviteter.
- Många uttrycker att naturen är en fin och vacker plats. De beskriver den med flera olika känslor- och sinnesord.
- De ser den som variationsrik där de både kan finna lugn och ro men även lust till spring och lek.
- Vidare ser de skog och natur som en plats där fantasi och kreativitet kan gro, men även skapa en känsla av rädsla.
- Skogen ger dem möjligheter att fylla på sina skafferier och njuta av svamp, bär, harsyra och även glädja någon annan med att plocka vackra blommor.
- Barnen beskriver skogen som en plats för lek och samvaro, en plats för att finna ro och väcka känslor, upptäcka djur och växter och pedagogerna får ett klassrum utomhus.

Resultat från enkäter till allmänhet

Undersökning sommaren 2022

Under sommaren 2022 genomfördes en enkätundersökning av två feriepraktiserande gymnasieelever på kommunstyrelseförvaltningen. De gick runt på olika platser i Vänersborg och ställde frågor om vad friluftsliv är, hur ofta de ägnar sig åt friluftsliv, vad de då gör och var, samt om de ser något som borde förbättras för friluftslivet i kommunen. Sammanlagt ingick 52 personer i undersökningen, med spridda åldrar från 15 år och uppåt.

Det framgick av undersökningen att vuxna i högre utsträckning än ungdomar lyfter fram ”promenera” som den främsta friluftaktiviteten. Aktiviteten ”bollsporter” rankades även högt, i synnerhet av ungdomar och boende i Torpaområdet. ”Bada” tillhörde också en av de populäraste aktiviteterna.

När det kommer till förbättringsåtgärder var det vanligaste önskemålet billigare transportmöjligheter för att komma till badplatser och andra ställen för friluftsliv. Enligt de som utförde undersökningen var det framför allt utlandsfödda som efterfrågade billigare transporter, medan svenskfödda i högre utsträckning efterfrågade förbättrade cykelvägar och belysning. Ungdomar boende i Torpaområdet efterfrågade specifikt bättre konstgräsmatta i Siriusparkens multiarena.

Undersökning våren 2023

Under vårterminen 2023 lades en enkät upp för att få in svar från företrädesvis ungdomar i kommunen. Den utformades som en öppen enkät på internet och information delades ut via fritidsgårdar. Endast 19 svar kom in, vilket gör att det inte går att dra alltför starka slutsatser från resultatet. Merparten av de svarande uppgav att de går på högstadiet, sex stycken på gymnasiet eller vuxna, två stycken på mellanstadiet.

Drygt hälften av de svarande menar att de ägnar sig åt friluftsliv i kommunen, var fjärde varje vecka. Promenera eller gå är de vanligaste aktiviteterna som räknas upp, följt av grilla.

Halle-/Hunneberg är det som flest nämner under frågan om var det bästa friluftsområdet finns i kommunen.

Resultat från undersökning hos äldre

Enkät till seniorer gällande friluftsliv genomfördes vid olika tillfällen och i olika forum som exempelvis kommunens födelsedag och på kommunens träffpunkter. Totalt svarade 93 personer.

Följande frågor ställdes:

- Nyttjar du friluftslivet i Vänersborgs kommun? Om ja, hur?
Majoriteten av de svarande nyttjar friluftslivet i Vänersborgs kommun. Promenader är den aktivitet som genomförs av flest men även cykling, fika, svamp- och bärplockning nämns av många.
- Hur ofta utövar du någon friluftaktivitet?
Svarsalternativen var varje dag, varje vecka, minst 10 ggr/år och mer sällan. Över hälften, 52 procent, svarade att de utövar någon friluftaktivitet varje dag, 30 procent svarade varje vecka, 11 procent minst 10 ggr/år/mer sällan. 7 procent angav inget svar.
- Vad är det som bidrar till ett rikt friluftsliv?
Omgivningen, närheten till friluftsområden, naturen, vattnet, att det finns många fina områden som det finns i vår kommun.
- Vad fungerar mindre bra idag när det gäller friluftsliv i Vänersborgs kommun?
Belysning, halkbekämpning, toaletter, parkbänkar och cykelvägar.
- Hur kan vi utveckla friluftslivet i Vänersborgs kommun?
Belysning, fler bänkar, fler toaletter, tillgängligheten både för funktionshindrade men också möjlighet att ta sig med kollektivtrafik till friluftsområden samt närheten av friluftsområden till sitt boende. Barnaktiviteter längs promenadslingsor.

Resultat från undersökning bland andra kommuner

En intervjustudie har genomförts med fem kommuner i Sverige. Dessa har valts ut utifrån ranking i "Sveriges friluftskommun" och storlek. Följande kommuner har medverkat: Trollhättan, Nyköping, Örnsköldsvik, Karlshamn samt Uddevalla.

Två kommuner har en av KF antagen Friluftsplän, en har en Friluftsstrategi som är beslutad på nämndnivå och övriga utgår från ÖP/Naturvårdsplan/Grönplan som omfattar friluftsliv.

I fyra kommuner ligger uppdraget att genomföra och samordna planen/strategin på Kultur- och fritidsförvaltningarna. I en kommun har förvaltningarna skapat en tvärfunktionell friluftsgupp på egen begäran.

Kommunerna har valt ett liknande upplägg för att genomföra arbetet och har skapat tvärfunktionella arbetsgrupper mellan berörda förvaltningar som hålls ihop av kultur- och fritidsförvaltningarna. Allt som oftast handlar det om att representanter från kultur/fritid, samhällsbyggnad/tekniska, MEX/Strategisk planering samt näringsliv/landsbygdsutvecklare medverkar i arbetsgrupperna men också folkhälsosamordnare och representanter från barn- och utbildningsförvaltning. Grupperna tar fram handlingsplaner med prioriteringar.

Tre kommuner har en separat inrättad tjänst för arbetet med friluftsliv och ytterligare en är i färd med att inrätta en sådan tjänst.

I fyra kommuner har kultur- och fritidsförvaltningarna ansvaret för underhåll och utveckling av områden/faciliteter och flera köper denna tjänst av samhällsbyggnad/tekniska. I en kommun ansvarar näringsliv och fritid för arbetet gemensamt med tekniska som utförare. En kommun har gjort undantag för reservat som hanteras separat via beslutad naturvårdsplan som omfattar insatser för friluftsliv.

Flera kommuner saknar en separat budget för utveckling, investering och underhåll av infrastruktur för friluftsliv. En kommun arbetar just nu med gränsdragningslistor i syfte att få till en separat budget. Den kommun som har en separat budget för friluftsliv har 1 mkr i ram för utveckling, 2,1 mkr för skärgårdsutveckling och friluftsbad samt 0,8 mkr för förbättringar, det så kallade "Friluftsliftet" där skolor och föreningar kan ansöka om förbättringar som förbättrar förutsättningarna för verksamhet och invånare.

En kommun lyfter utmaningen med att fördela ansvar och kostnad mellan kultur och samhällsbyggnad, en kommun beskriver hur de arbetat med gränsdragningslistor för att tydliggöra det och en annan kommun har fattat beslut om att alla förvaltningar ska avsätta pengar varje år och den totala potten är det som man har att arbeta med för att utveckla friluftslivet.

Samtliga kommuner samverkar med föreningar och friluftsförbund. Tre kommuner gör detta formaliserat genom ett friluftsråd. I råden återfinns tjänstepersoner, politiker, föreningar av olika slag och i vissa fall också Länsstyrelsen och markägare. I råden diskuterar man intressenternas utvecklingsplaner och möjliga konsekvenser eller möjligheter kopplat till dessa samt fångar upp behov och utmaningar som behöver hanteras. Denna input används för att planera och göra prioriteringar.

Samtliga kommuner har olika typer av föreningsbidrag, lokalbidrag samt aktivitetsbidrag. Ifråga om verksamhet som bedrivs utan lokal finns det olika varianter av stöd t.ex. friluftsbidrag, sträckbidrag för spår och leder, grönytebidrag osv. En del kommuner har extra bidrag till noder och anläggningar som många besöker.

Många kommuner har särskilt riktade föreningsbidrag eller använder idéburet offentligt partnerskap (IOP) för att klara sina åtaganden och kostnader. Ofta använder man skötselbidrag i olika former kopplat till leder och anläggningar. Exempel på IOP:er kan vara integrationsprojekt med läxhjälp, städning av återvinningsstationer och föreningslokaler samt skötsel av långa leder. En kommun lägger hela 10,5 mkr per år på uppdragsavtal med föreningar för att frigöra personella resurser till andra uppgifter.

Några kommuner har en näringslivsstrategi som berör friluftslivet medan andra arbetar tätt med näringslivsutvecklare i kommunerna. I två kommuner finns det samverkan mellan näringslivs- och friluftslivsansvariga gällande underhåll och utveckling och ytterligare en kommun arbetar för att det ska bli så. Erfarenhetsmässigt gör kommunerna följande medskick:

- Det är viktigt att en friluftslivsstrategi beslutas politiskt och att den förs in som en egen punkt i verksamhetsplaneringen.
- Det behövs en egen fristående utvecklings- och underhållsbudget för friluftsliv eftersom det är ett område som inte är tvingande. Resurserna behöver vara realistiska i förhållande till ambition och planer.

- Använd gränsdragningslistor mellan förvaltningar så att det klart och tydligt framgår vems ansvar en sak är och vem som finansierar/bekostar insatsen.
- Det är viktigt att säkra friluftslivsområden i ÖP/FÖP och att det finns kartor som visar gränserna.

Reflektioner kring vad friluftsliv är och kan vara

Frågan om vad friluftsliv är och kan vara har ständigt återkommit under projektet. Diskussionerna har ofta tagit sin utgångspunkt i den definition som vanligtvis används och som kan hänvisas till *Förordning (2010:2008) om statsbidrag till friluftsanslagställen*. Enligt den definieras friluftsliv som ”vistelse utomhus i natur- eller kulturlandskapet för välbefinnande och naturupplevelser utan krav på tävling”. Denna definition ger upphov till följdfrågor så som:

- Vilka platser kan räknas som ”natur- och kulturlandskap”?
- Vilka aktiviteter kan räknas som ”vistelse... för välbefinnande och naturupplevelse utan krav på tävling”?

När frågan lyftes inledningsvis i arbetsgruppen om exempel på platser och aktiviteter som är relevanta för kommunens friluftstrategi är uppfattningarna väldigt olika inom gruppen. Alla var överens om att större tätortsnära skogsområden som Dalbobergen är relevanta och att kyrkogårdar inte är det. Men när det kommer till parker, skogsdungar, campingområden, småbåtshamnar med mera gick meningarna isär. Cykeltur och bad är exempel på aktiviteter som samtliga såg som relevanta. De flesta var även eniga kring ridning, klättring, motionsträning, båtliv, jakt och fiske som friluftaktiviteter. Nästan alla var även eniga om att motocross, paintball, lajvrollspel och trädgårdsodling är exempel på aktiviteter som inte är relevanta. Golf och agility är exempel på aktiviteter som det rådde stor oenighet om.

Sett till andra kommuners friluftsplåner och liknande dokument görs olika tolkningar om vad som ingår. Till exempel kan simhallar räknas in trots att det uppenbart inte rör sig om vistelse utomhus. De flesta inkluderar idrottsföreningar som har sin verksamhet i naturmark – orientering, skidor, cykling med mera – trots den officiella definitionens lydelse om ”utan krav på tävling”. Detta kan dock förstås utifrån att föreningarna i hög utsträckning erbjuder möjligheter till motionsträning.

Även frågor till allmänheten visar att synen på vad som kan vara friluftsliv varierar (se avsnitt ovan). Spontanidrott i stadsmiljö (som bollspel på konstgräsplan) är exempel på vad många tänker in, men som kanske är svårt att koppla till ”naturlandskap” och ”naturupplevelser”.

Besöksnäring och friluftsliv

Besöksnäringens position som en av landets basnäringar är starkt beroende av friluftsliv och naturturism. Naturen är en viktig reseanledning både för lokala, nationella och internationella gäster. Besökare vill uppleva olika naturmiljöer och efterfrågar en lång rad av aktiviteter som vandring, paddling, sportfiske, cykling och fiske.

Svenskarnas vana att röra sig i skog och mark och starka engagemang för friluftsliv skapar mervärde inte bara för utövarna. På liknande vis som den kommunala musikskolan bidrar till framgångar för svensk musikexport, är friluftslivet en viktig resurs för ett växande näringsliv kring naturturism. Det finns många beröringspunkter mellan naturturism och friluftsliv. De båda begreppen går delvis in i varandra och det finns starka gemensamma intressen, inte

minst kring behovet av vacker natur och friluftsanläggningar. Både friluftsliv och naturturism handlar om rekreation och bidrar till bättre folkhälsa. Trots att naturturismbranschen präglas av mindre enmans- och familjeföretag är det en av landsbygdens främsta källor till nya jobb. Det innebär en tillväxtmöjlighet utanför Sveriges större städer och tätorter.

Viktiga frågor för friluftsliv- och naturturism i framtiden:

- **Leder**
Under lång tid har en utmaning varit att det som regel finns finansiering för att anlägga nya leder via ex. projektpengar, men saknar resurser för underhåll och skötsel över tid.
- **Digital tillgänglighet**
Vi behöver planera för flera typer av tekniklösningar för att få snabb och robust uppkoppling även på naturbesöksmål.
- **Transporter**
Idag planeras och prioriteras kollektivtrafiken i stor utsträckning utifrån arbetspendling och annat vardagsresande. Sätt att öka möjligheterna att nå besöksmål för naturturism kan vara exempelvis att använda skolbussar för lokala transferturer på helger eller att förlänga busslinjer med några hållplatser i samband med ledigheter och semester.
- **Regelverk**
Regelverken är i låg utsträckning anpassade för besöksnäringens behov. Myndigheter behöver samverka för att hitta samsyn i avvägningar mellan olika aspekter på att tillgängliggöra besöksmål och möjliggöra näringsverksamhet, till exempel i relation till strandskydd.
- **Hållbarhet**
Enligt World Tourism Organization (UNWTO) kommer den globala turismen växa med 50 procent fram till 2030. Flera bedömare menar att friluftsliv- och naturturism är ett av de snabbast växande segmenten. Vilket ställer väldiga krav på att den tillväxten sker på ett hållbart vis. Senaste har frågan om överbelastning på attraktiva platser behövt hanteras allt oftare i Sverige, framför allt i fjällvärlden.

Reflektioner kring organisering av friluftsliv

Hur organiseras friluftsliv idag?

Inom kommunens politiska organisation samt kommunalt ägda bolag kan följande roller och ansvarsområden kopplade till friluftsliv identifieras:

Kommunfullmäktige

- Kommunövergripande beslut, bland annat budget

Kommunstyrelsen

- Kommunövergripande strategisk samhällsplanering, bland annat översiktsplanering
- Samordning av folkhälsoarbete
- Besöksnäring, inklusive led- och destinationsutveckling
- Medlemskap och medverkan i stiftelser, föreningar, förbund och samarbeten som arbetar med utveckling där friluftslivet är en förutsättning, exempelvis Stiftelsen för Dalslands

kanals framtida bestånd, Visit Trollhättan Vänersborg, och Besöksnäring – 8 kommuner i en del av Västsverige (V8).

Kultur- och fritidsnämnden

- Kontakt med föreningar, föreningsbidrag
- Friluftaktiviteter på fritidsgårdar, lovaktiviteter
- Ansvar för vård av fornminnen

Samhällsbyggnadsnämnden

- Förvaltning och utveckling av kommunens park-, skogs- och naturmark, lekplatser, badplatser, bryggor med mera (gatuenheten)
- Markköp, arrenden, skötselavtal med mera (fastighet och service)

Byggnadsnämnden

- Detaljplaner, bygglov, strandskydd med mera (plan och bygglov)
- Kartor, geodatahantering och visualisering (karta och geodata)
- Lantmäteriåfrågor (lantmäteriet)

Miljö- och hälsoskyddsämnden

- Naturvårdsaspekter och ekosystemtjänster
- Prövningar gentemot miljöbalken
- Bidragsansökningar för olika typer av åtgärder

Barn- och utbildningsnämnden

- Utomhuspedagogik och skolskogar (förskola, grundskola)
- Utbildning om natur, friluftsliv och allemansrätt (förskola, grundskola)

Socialnämnden

- Utomhusaktiviteter för äldre, kommunens frivilligsamordnare
- Information om allemansrätt till nyanlända invandrare ingår för tillfället i samhällsorienteringen de erbjuds

Halle och Hunneberg AB (som tar över från Stiftelsen Bergagården)

- Utveckling och förvaltning av friluftsanläggningar på Halle- och Hunneberg

Kunskapsförbundet Väst (gymnasieskola, vuxenutbildning)

- Undervisning om natur, friluftsliv och allemansrätt

Visit Trollhättan och Vänersborg (turistorganisation)

- Marknadsföring av friluftdestinationer

Brister

De tydligaste bristerna i kommunens organisering av friluftsarbetet är:

- Det saknas utpekade ansvar för samordning av friluftsförfrågor
- Det saknas forum för samordning av friluftsförfrågor både internt och externt
- Det saknas utpekade mål och strategier för att utveckla friluftslivet
- Det saknas resurser för att utveckla friluftslivet
- Det saknas en besöksnäringstrategi som anger de friluftslivsområden och -aktivitetsmöjligheter som är av vikt för besöksnäringen och på vilket sätt de behöver utvecklas och tillgängliggöras för att vara attraktiva och hållbara.

Reflektioner kring framtida ansvarsfördelning

Var ligger lämpligast samordningsansvaret för friluftsförfrågor på kommunen? Tabellen redovisar förenklade argument för och emot de nämnder som diskuterats.

Nämnd	Argument för	Argument emot
Kommunstyrelsen	Har övergripande ansvar och möjlighet att tycka till om andra nämnders ansvarsområden. Kan kopplas till befintliga ansvarsområden inom näringsliv, folkhälsa och översiktsplanering.	Ska hantera övergripande frågor och bör undvika att ta för mycket direktansvar för sektorsfrågor. Längre ifrån det praktiska arbetet med såväl föreningar som förvaltningsfrågor.
Kultur- och fritidsnämnden	Kan kopplas till befintliga ansvarsområden med föreningar och fritidsverksamhet. Det finns förväntningar på att kultur och fritid har hand om friluftsliv.	Har begränsade möjligheter att påverka andra nämnders ansvarsområden. Saknar genomförandeorganisation för anläggning och drift av friluftsanläggningar.
Samhällsbyggnadsnämnden	Kan kopplas till befintliga ansvarsområden med förvaltning av utemiljö samt fastighetsfrågor.	Har begränsade möjligheter att påverka andra nämnders ansvarsområden. Har fokus på kommunala verksamheter och kommunal mark.

Det vanligaste bland andra kommuner tycks vara att samordningsansvaret ligger hos kultur- och fritidsnämnd eller motsvarande.

En annan fråga rör hur genomförandeorganisationen bör utformas. Ett antal varianter har diskuterats, med utgångspunkten att samordningsansvaret ligger hos kultur och fritid alternativt samhällsbyggnad:

<i>Organisationsmodell</i>	<i>Argument för</i>	<i>Argument emot</i>
Kultur- och fritidsnämnden beställer och samhällsbyggnadsförvaltningen utför.	Optimerar kultur och fritids samordningsansvar med samhällsbyggnads utförarorganisation. Ger en tydlighet i ansvarsfördelning och budgetsättning.	Det finns utmaningar med ett beställare/utförare-system – kräver bra samverkan för att få det kostnadseffektivt och smidigt.
Kultur- och fritidsnämnden bygger upp en egen driftsorganisation för friluftsanläggningar.	Kultur- och fritidsnämnden kan hantera driftsfrågor smidigare med egen personal.	Det skulle innebära delvis parallella driftsorganisationer, vilket kan vara ineffektivt.
Samhällsbyggnadsnämnden tar samordningsansvaret och håller i förvaltningen.	Ansvar och förvaltning hamnar inom samma organisation.	Kultur- och fritidsnämnden får en väldigt liten roll trots att friluftsliv kan förväntas ligga under deras ansvar. Samhällsbyggnadsnämnden har traditionellt sett fokus på kommunens egna fastigheter.

De olika modellerna kan även kombineras, till exempel genom att Kultur- och fritidsnämnden tar hand om driften för vissa typer av anläggningar och uppgifter, men beställer andra uppgifter från Samhällsbyggnadsförvaltningen.

Förslag till utvecklingsarbete

Informationsinsatser

Visit Trollhättan och Vänersborg marknadsför vissa evenemang och destinationer med friluftsliv i fokus. Bland annat finns en flik på hemsidan med rubriken naturområden. Men det saknas täckande information om friluftsliv i kommunen samt vilka aktörer som använder dessa.

UTVECKLINGSFÖRSLAG:

- Ta fram en friluftskarta i samverkan med turistorganisation, föreningsliv och besöksnäring.

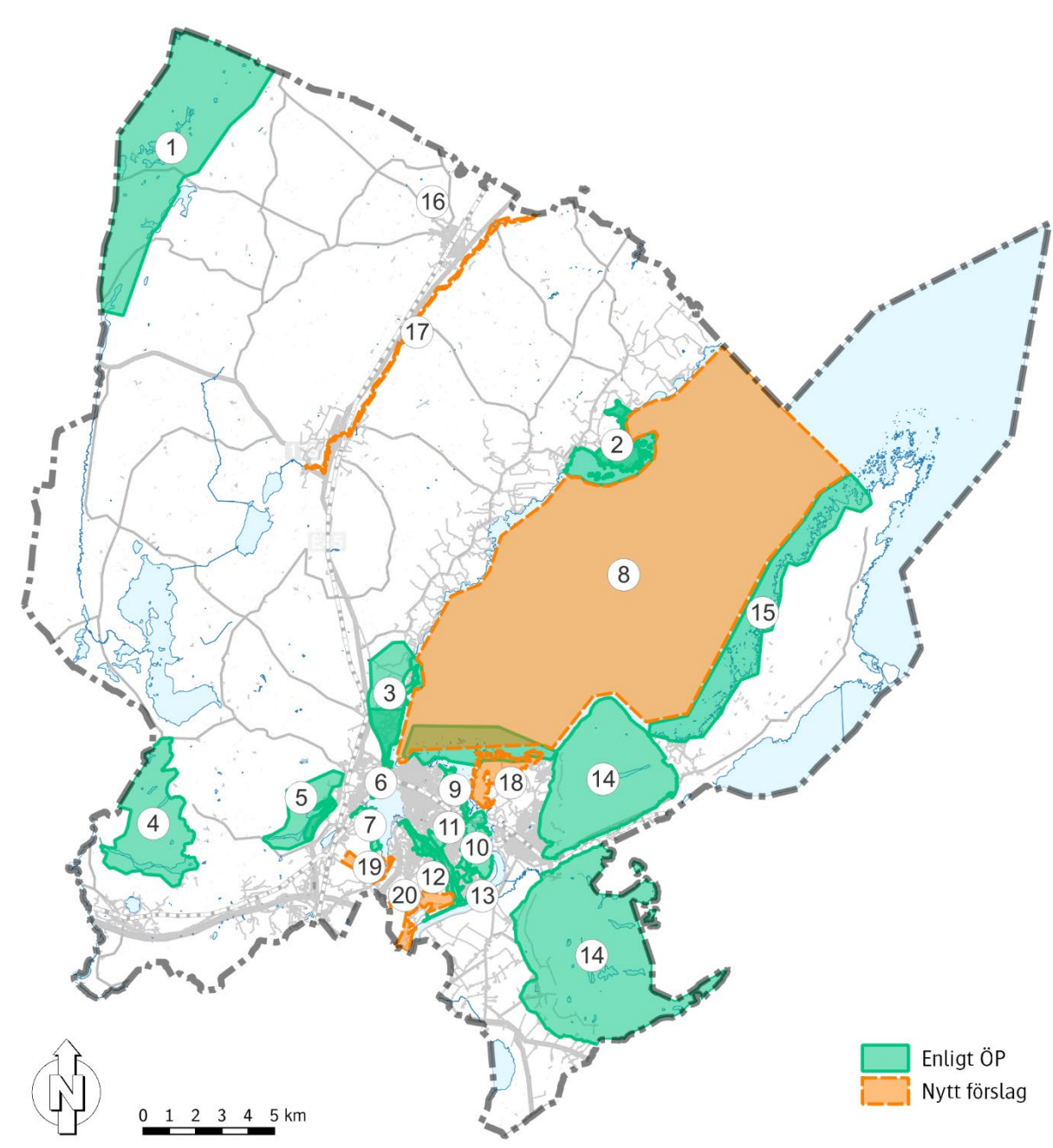
Friluftsområden

Kartan nedan visar kommunens friluftsområden enligt tidigare ställningstaganden och enligt rekommendationer från arbetsgruppen för friluftsstrategin. Merparten av områdena finns upptagna som friluftsområden i kommunens översiktsplan¹.

Nummer i kartan	Benämning	Areal (ha)	Markägare	Status/plan
1	Kroppefjäll	2819	Enskilt	ÖP 2017 (F1)
2	Sikhallsviken/Gälle udde	435	Enskilt + kommunalt	ÖP 2017 (F1/F2)
3	Dalbobergen	151	Kommunalt	ÖP 2017 (F1), FÖP VV (G16)
4	Skogarydsområdet	1045	Enskilt	ÖP 2017 (N5)
5	Boteredssjöområdet	408	Enskilt + kommunalt	ÖP 2017 (F1), FÖP VV (G25-G27)
6	Punschdalen	2	Kommunalt	FÖP VV (G22)
7	Skavens strandskogsområde	49	Kommunalt	FÖP VV (G31)
8	Vänersborgsviken	622	Enskilt + kommunalt	ÖP 2017 (F2)
9	Holmängenområdet	62	Kommunalt	FÖP VV (G6)
10	Lillåområdet	185	Enskilt + kommunalt	FÖP VV (G12)
11	Fridhemsgärdet	22	Kommunalt	FÖP VV (U10)
12	Kanalområdet kring Karls grav	121	Kommunalt	FÖP VV (G13, G15, U17)
13	Restad Gårds parkområde	18	Enskilt	FÖP VV (G14)
14	Halle- och Hunneberg	1872	Sveaskog	ÖP 2017 (F1)
15	Västra Vänersnäs	1344	Enskilt	ÖP 2017 (F2)
16	Mollbergsskogen, Brålanda	25	Enskilt	Nytt förslag

¹ Här ingår områden N5 enligt utvecklingsprincip 1 i ÖP 2017; F1 och F2 enligt utvecklingsprincip 4 i ÖP 2017; samt U- och G-områden där rekreation nämns specifikt i rekommendationerna i FÖP Vänersborg-Vargön.

17	Frändeforsån	142	Enskilt + kommunalt	Nytt förslag
18	Viksängen/Nordkroken	231	Enskilt	Nytt förslag
19	Vassända/Brätte	98	Nytt förslag	
20	Södra Onsjö/Sandbäck	182	Kommunalt	Nytt förslag

Figur 2. Karta över befintliga och föreslagna friluftsområden.

Nedan följer tankar om vart och ett av områdena om utvecklingsmöjligheter.

1. Kroppefjäll

Kroppefjäll är ett skogsområde med många småsjöar som ligger inom Vänersborgs, Färgelanda och Melleruds kommuner. Om hela området räknas in är det kommunens största sammanhängande naturområde. Området rymmer flera naturreservat, Natura 2000-område, biotopsskyddsområde och utgör riksintresse för både naturvård och friluftsliv. I Melleruds och Färgelanda kommuner finns anläggningar för besökare med bland annat övernattningsmöjligheter. I Vänersborgs del av Kroppefjäll saknas till stor del anläggningar och organisation för turism, men SK Granans anläggning utgör en utgångspunkt för lokalt friluftsliv och det finns leder och elljusspår. Kommunen samarbetar också med övriga kommuner kring Kroppefjällsleden. Kommunen har inget eget markinnehav på Kroppefjäll.

UTVECKLINGSFÖRSLAG:

- Utred möjligheterna till utveckling av leder och besöksanläggningar i samverkan med berörda kommuner, föreningar och företag.

2. Sikhallsviken/Gälle udde

Sikhallsviken är ett populärt besöksmål sommartid, främst på grund av badstranden och möjligheten till vattensport. Det finns även en småbåtshamn och två campingplatser. Kommunen äger marken kring en stor del av badstranden och delar av hamnen. Badmöjligheterna på stranden har sedan en tid försämrats till följd av igenväxning. Ett planarbete pågår sedan 2015 på initiativ av markägare som bland annat vill möjliggöra för fler bostäder, nya småbåtshamn och utökade campingplatser. Gälle udde är delvis obebyggt med flera värdefulla naturbiotoper, bland annat ute på små öar och skär. Ur ett friluftsperspektiv är det relativt otillgängligt.

UTVECKLINGSFÖRSLAG:

- Arbeta för att färdigställa detaljplanen så att hamnen och campingarna kan byggas ut.
- Vidta åtgärder för att återställa badstranden i gott skick.
- Uppmuntra dialog med markägare och campingplatser om hur området kan förbättras för friluftsliv, bland annat genom förbättrad vandringsrunda på Gälle udde.

3. Dalbobergen

Dalbobergen sträcker sig längs Vänerens kust från Vänersborgs tätort till Ursands camping. En stor del av området längs stranden är även naturreservat och i kommunens Naturvårdsstrategi föreslås utvidgning av reservatet åt väster och söder. Dalbobergen är mycket välanvänt som friluftsområde och rymmer många olika typer av anläggningar, bland annat Dalbostigen längs stranden, Skidstugan, Bastungen, scoutgård, elljusspår, cykelspår, fågelton, grillplatser och bänkar. Här möts också Pilgrimsled Dalsland och Pilgrimsled Göta Älv. I anslutning till området finns även caféet Skogshyddan, kulturmiljön kring Dalbogården, småbåtshamnen Grönvik, Ursands camping och brukshundsklubbens agilityanläggning. Flera föreningar driver verksamhet i Dalbobergen, bland annat Vänersborgs Skidklubb, Vänersborgs Scoutkår, Friluftsförbundet, Cykelklubben Wänerhof och Dalslands Gille. Kommunen har i översiktsplanen pekat ut några delar av Dalbobergen som utvecklingsområden för bostäder. Bland annat länsstyrelsen har framfört invändningar mot de planerna.

UTVECKLINGSFÖRSLAG:

- Följa upp Naturvårdsstrategins förslag på utökning av reservatet.
- Undersöka möjligheterna att låta intressenter anlägga en discgolfbana i anslutning till befintliga spår kring Skidstugan.
- Förbättrad entré till området i söder med karta och cykelparkering.

4. Skogarydsområdet och Gundlebosjön

I kommunens översiktsplan har sedan 2006 funnits ett område i västra delen av kommunen norr om Väne Ryr markerat som ett ”stort opåverkat område” enligt 3 kap. 2 § miljöbalken. Området är till stor del skogsmark, med inslag av mindre jordbruksmark och småsjöar och endast ett par små fritidshus. Inom området ligger även den långsmala Gundlebosjön, som till stora delar är inramad av skog och bergsformationer. Gundlebosjön kan utgöra en värdefull friluftresurs såväl sommartid som vintertid, men det är svårt att hitta dit för besökare.

UTVECKLINGSFÖRSLAG:

- Undersöka möjligheterna att avtala med markägare om att anlägga en besöksparkering och eventuellt grillplats vid Gundlebosjön.

5. Boteredssjöområdet

Boteredssjön ligger nära tätortsbebyggelsen i Vänersborgs västra stadsdelar. Där finns bland annat en liten sandstrand i anslutning till en rastplats vid E45. Badplatsen kan även nås via en gång- och cykeltunnel under vägen. Stora delar av strandområdena utgörs av oexploaterad naturmark och kommunen äger en del av den.

UTVECKLINGSFÖRSLAG:

- Utveckla stigsystemet på den kommunägda skogsmarken sydväst om badplatsen, bland annat med utsiktsplats och skyltning från badplatsen.

6. Punschdalen

Stadsdelen Blåsut är till större delen avskuren från vattenkontakt genom järnvägen som går längs kanten på Vassbotten. Men genom Punschdalen och Gaddes brygga finns möjlighet att vistas vid vattnet i vackra naturmiljöer.

UTVECKLINGSFÖRSLAG:

- Följa upp Naturvårdsstrategins förslag om naturreservat.
- Skylta till området vid entréerna.

7. Skavens strandskogsområde

Mellan Brätte och Öxnered finns ett stort tätortsnära skogsområde. Det är inte tillrättalagt för friluftsliv och det är svårtillgängligt framför allt längs stranden till Vassbotten. Översiktsplanen föreslår utbyggnad av bostäder stora delar av skogsområdet men längs strandkanten avses att ett brett grönstråk sparas och utvecklas för friluftsliv och naturvärden. Bland annat föreslås en badplats och en strandpark. En viktig åtgärd i översiktsplanen är även den sammanhängande strandpromenaden runt hela Vassbotten.

UTVECKLINGSFÖRSLAG:

- Skapa en promenadstig längs stranden med utblickar mot vattnet, sittbänkar och någon grillplats.
- Skapa anslutande gångvägar från nya bostadsområden.
- Utredda möjligheterna att anlägga en badplats och en liten strandpark

8. Vänersborgsviken

Den sydligaste delen av Vänern kallas ofta Vänersborgsviken. Det är ett viktigt rekreativområde, bland annat genom segelskola, möjligheter till fiske, paddling, fågelliv, badplatser, småbåtshamnar och flera destinationer för småbåtar. Delar av området närmast Vänersborg och längs Vänersnäs västsida är fullt med skär och grund. Längs Dalslandskusten löper farleden där även större fartyg går. Några platser har tillträdesförbud under häckningstid för att skydda fågellivet.

UTVECKLINGSFÖRSLAG:

- Se utvecklingsförslag för båtliv (sid. 28).

9. Holmängenområdet

Längs stranden mot det så kallade Älvsuget utgör Axel W Erikssons väg ett mycket populärt gångstråk på nordöstra delen av Huvudnäsön. Det är ett av områdena som föreslås som naturreservat i kommunens *Naturvårdsstrategi*². Området är stort nog för att utgöra en viktig del av den tätortsnära naturen för boende i Vänersborgs stad. Här finns många fina mindre platser att sitta ner i naturskönt läge och blicka ut över vattnet. Området domineras av lövskog, på många håll även kärr. I söder ett betydande antal särskilt skyddsvärda träd. Det finns stora naturvärden.

UTVECKLINGSFÖRSLAG:

- Undersök möjligheterna att inrätta som naturreservat.

10. Lillåområdet

Lillåområdet är ett större sammanhängande naturområde på sydöstra delen av Huvudnäsön och är därmed ett av de viktigaste tätortsnära natur- och rekreativområdena för Vänersborgs stad. Det är ett av områdena som föreslås som naturreservat i kommunens *Naturvårdsstrategi*³. Området kopplar till Holmängenområdet i norr och till kanalområdet längs Karls grav samt Restad gård i söder. Det omgärdar den lantliga bebyggelsen kring Önafors och jordbruksmarken där, men utgörs främst av skog. Det finns ett välbesökt vindskydd och stigar. Naturskyddsföreningen har en hemvist i Lillåstugan mitt i området. Längs älvstranden finns platser för fiske. Rester från vad som troligen är en järnmanufaktur vid Önafors, liksom nuvarande elkraftverk i älven, påminner om vattenkraftens stora betydelse för samhället.

² *Naturvårdsstrategi – Prioriteringar och riktlinjer för kommunens naturvårdsarbete*. Antagen av Kommunfullmäktige 2023-05-17 § 73.

³ *Naturvårdsstrategi – Prioriteringar och riktlinjer för kommunens naturvårdsarbete*. Antagen av Kommunfullmäktige 2023-05-17 § 73.

UTVECKLINGSFÖRSLAG:

- Följa upp Naturvårdsstrategins förslag om naturreservat i samverkan med Naturskyddsföreningen, markägare och andra intressenter.
- Synliggör områdets kulturhistoria

11. Fridhemsgärdet

Väster om Mariedal och Fridhem, relativt centralt i Vänersborgs tätort, finns ett relativt stort grönområde som inte lämpar sig för bebyggelse. Översiktsplanen föreslår att det utvecklas för bland annat dagvattenhantering, odling, natur och park. Genom området går en kraftledning. I båda ändarna finns kullar som bland annat möjliggör pulkaåkning. Delar av området är lite sankt.

UTVECKLINGSFÖRSLAG:

- Ta fram en plan för hur området kan utvecklas. Utvecklingsmöjligheter kan omfatta odlingslotter, hundrastgård, förbättrade pulkabackar och olika typer av habitatsutveckling.

12. Kanalområdet kring Karls grav

Kanalen Karls grav grävdes ut under 1600- och 1700-talet för att skapa möjlighet till sjöfart mellan Vänern och Västerhavet. Längs den fyra kilometer långa sträckan finns på båda sidor grönområden och promenadstigar, här går också Pilgrimsled Göta Älv. Det finns också flera kulturminnen och området är riksintresse för både kulturmiljövård och friluftsliv. Större delen av vattenområdet ianspråkats av sjöfarten och det är olämpligt att bada i kanalen. Men många uppskattar att fiska där.

UTVECKLINGSFÖRSLAG:

- Teckna avtal med Sjöfartsverket för att kunna möjliggöra förbättringar av rekreativsvägarna på båda sidor av kanalen samt anlägga grillplatser och sittbänkar längs dessa.
- Verka för att Sjöfartsverket möjliggör för byggnation av lokaler för besöksnäringens verksamhet i anslutning till den planerade nya slussleden inklusive offentliga toaletter.
- Anlägg en sittplats vid vattnet nedanför Kretsloppsparken.

13. Restad Gårds parkområde

Det gamla sjukhusområdet kring Restad Gård har sedan 2009 ägts av ett privat företag. Det finns många typer av verksamheter där, bland annat asylboende, kriminalvårdsanstalter, hotell och småföretag. Det finns också en fin parkanläggning med ett stort antal skulpturer samt en 18-håls discgolfbana. Detaljplanerna möjliggör utveckling av området med bland annat fler bostäder.

UTVECKLINGSFÖRSLAG:

- Samverka med markägare om hur området kan bindas ihop med sammanhängande strandpromenad med mera. Av särskild betydelse är promenadväg mellan Karls grav och Astrids ängar.

14. Halle- och Hunneberg

Halle- och Hunneberg hör till kommunens största sammanhängande skogsområden. Det är också välkända besöksmål med många omtalade värden. Det är de två mest särpräglade platåbergen i Platåbergens Geopark med världsarvsstatus enligt UNESCO. Den märkliga geologin, som är ett resultat av tidigare vulkanisk aktivitet och många istiders erosion, ger bergen en mycket speciell karaktär. De skarpa branterna har även legat till grund för forntida människors religiösa vördnad för bergen, deras funktion som befästningsverk och de höga naturvärden som gjort att rasbranterna utgör naturreservat och Natura 2000-områden. Dessutom finns kring bergen en omfattande historia av materialutvinning med spännande lämningar av stenbrott, kalkbränningsugnar, kolmilor och torvtäkter. Bergen har även gjort sig kända som kunglig älgjaktplats.

Det finns omfattande system av leder med vindskydd, grillplatser och utsikter. På Hunneberg finns Bergagården – en besöksanläggning med museum, klubblokaler, naturskolelokal och en enklare konferensanläggning. I närheten finns även en tidigare skidbacke som fungerar som mountainbikeanläggning. Halleberg har inte lika många anläggningar, men är välbesökt och uppskattat bland annat för fantastiska scenerier vid de mer orörda områdena i norr. Hallesjön har länge varit populär för fisket genom utplantering av regnbåge.

Det finns även flera platser i direkt anslutning till Halle- och Hunneberg med stora friluftslivsresurser. Där kan nämnas Tunhems ekhagar, Kyrkstigen, Vargöns vandrarhem, Halleskogen och Kvarntorpsbäcken med Skäktefallet. Nordkroken och Gaddesanna ligger också i anslutning till Halleberg, men de behandlas som egna områden här.

Det finns ett antal böcker och kartor som presenterar naturen och friluftslivet på Halle- och Hunneberg.

Viktiga aktörer på Halle- och Hunneberg är Sveaskog, som äger större delen av marken, kommunalägda Halle och Hunneberg AB (som tar över efter Stiftelsen Bergagården), Naturskyddsföreningen, OK Skogsvargarna, Hunneberg sport- och motionsklubb, Hunnebergs scoutkår, Hunnebergskolorna, Västra Tunhems hembygdsförening, Vargöns vandrarhem, Bergahästen och jaktlagen på bergen.

UTVECKLINGSFÖRSLAG:

- Samverka med Halle och Hunneberg AB, Sveaskog och andra intressenter om att ta fram en vision för utvecklingen av bergen.
- Utveckla Kyrkstigen som promenadstråk för att koppla ihop Västra Tunhem och Vargön
- Utred möjligheten att säkra en kalkgrotta för uppvisning.
- Förbättra toalettinfrastrukturen på bergen.
- Verka för en utbyggnad av telekommunikation på bergen för att möjliggöra trygghetsskapande mobiltäckning.

15. Västra Vänersnäs

Strandområdet längs västra sidan av Vänersnäs bjuder på ett rikt naturlandskap med många små skär och grunda vikar. Stora delar av kuststräckan är också oexploaterad och ostörd. Men det är svårt för besökare att hitta ut och det saknas till stora delar allmänt vägnät och parkeringslösningar.

UTVECKLINGSFÖRSLAG:

- Undersöka möjligheterna att avtala med markägare om att anlägga besöksparkeringar.
- Se även utvecklingsförslag för båtliv (sid. 28).

16. Mollbergsskogen, Brålanda

Brålanda ort ligger omgärdad av åkerlandskap. Det finns inte mycket tillgång till rekreationsområden i närheten. Men nordväst om tätorten finns ett mindre skogsområde där en liten skolskog och en löparrunda med elljusbelysning anlagts. Elljusspåret sköts av en förening. Området är privatägt.

UTVECKLINGSFÖRSLAG:

- Undersöka möjligheten att i samverkan med intresseförening avtala med markägare om rekreationsinriktad skötsel.

17. Frändeforsån

Frändeforsån leder vatten från Hästefjordarna, via orterna Frändefors och Brålanda ut mot Dalbergsån i Melleruds kommun. I huvudsak rinner ån genom ett flackt jordbrukslandskap, kantad av lummiga strandbrinkar. I samband med översiktsplanarbetet i Brålanda lyftes fram potentialen att tillgängliggöra ån och strandområdena mer, samt att ta vara på delar av ån som paddlingsled.

UTVECKLINGSFÖRSLAG:

- Tillgängliggöra mer av Frändeforsåns strandområden kring Brålanda och Frändefors.
- Undersöka möjligheten att i samverkan med intresseförening avtala med markägare om iläggningsplatser för att skapa en uppmärkt paddlingsled samt komma förbi hinder.

18. Viksängen/Nordkroken

Nordkroken är en av de mest populära badplatserna i kommunen. Platsen lyfts även fram som besöksplats inom Platåbergens geopark, på grund av de karaktäristiska flacka berghällarna väster om sandstranden, sandvallen och läget intill Hallebergs klippbrant. Strandområdet väster om Nordkroken och östra sidan av Älvsuget utgörs till stor del av betad skogsmark med mycket lövträd och inslag av äldre kulturlandskap. Området karaktäriseras även av den flikiga strandlinjen med många skär. Bortsett från badplatsen är friluftslivet idag relativt begränsat, vilket kan kopplas till att det till stora delar är svårtillgängligt, ont om skyltning, stigar med mera.

UTVECKLINGSFÖRSLAG:

- Följa upp Naturvårdsstrategins förslag om naturreservat.
- Avtala med markägare kring skötsel och användning av stranden.
- Vidta åtgärder för att minska igenväxningen kring stranden och peneplanet.
- Undersök möjligheterna för en kiosk vid stranden
- Avtala med markägare om att utveckla en strandpromenad runt Viksängen.

19. Vassända/Brätte

Gamla Brätte har en särskilt viktig kulturhistorisk betydelse då det var här samhället låg innan det flyttades upp till Huvudnäset. Området har höga naturvärden kopplade till de öppna och betade strandängarna. Söder om vägen mot Brättegården finns en skogskulle med både ek och tall. Både fåglar, groddjur och fladdermöss trivs i den mosaik av naturmiljöer som bildas av betet i kombination med skogsområden och närheten till Väneren. Då Vänersborgs stad till stor del väntas växa kring Öxnered och även Onsjö förväntas området få en allt mer strategisk placering som tätortsnära rekreativområde.

UTVECKLINGSFÖRSLAG:

- Följa upp Naturvårdsstrategins förslag om naturreservat.
- Koppla ihop med en promenadstig som kan leda runt hela Vassbotten.
- Utveckla besöksområdet Gamla Brätte med sittplatser och mer information (till exempel om naturmiljöer och Vassända kyrkoruin).

20. Södra Onsjö/Sandbäck

Sandbäck ligger direkt söder om Onsjö golfbana och gränsar till Trollhättans kommun. Området innefattar klibbsumpskog närmast Göta älv, ädellövskog, mindre barrskogsområden, åkermark och Naglums kyrkoruin. Naturvärdena är höga, framför allt kopplade till ädellövskogen i områdets nordvästliga delar. Området ligger inte i direkt anslutning till Vänersborgs tätort, men det ligger intill Överby och längs med cykel- och

gångstråk mellan Vänersborg och Trollhättan, vilket gör det mer intressant ur ett rekreativperspektiv. Pilgrimsled Göta älv går igenom detta område.

UTVECKLINGSFÖRSLAG:

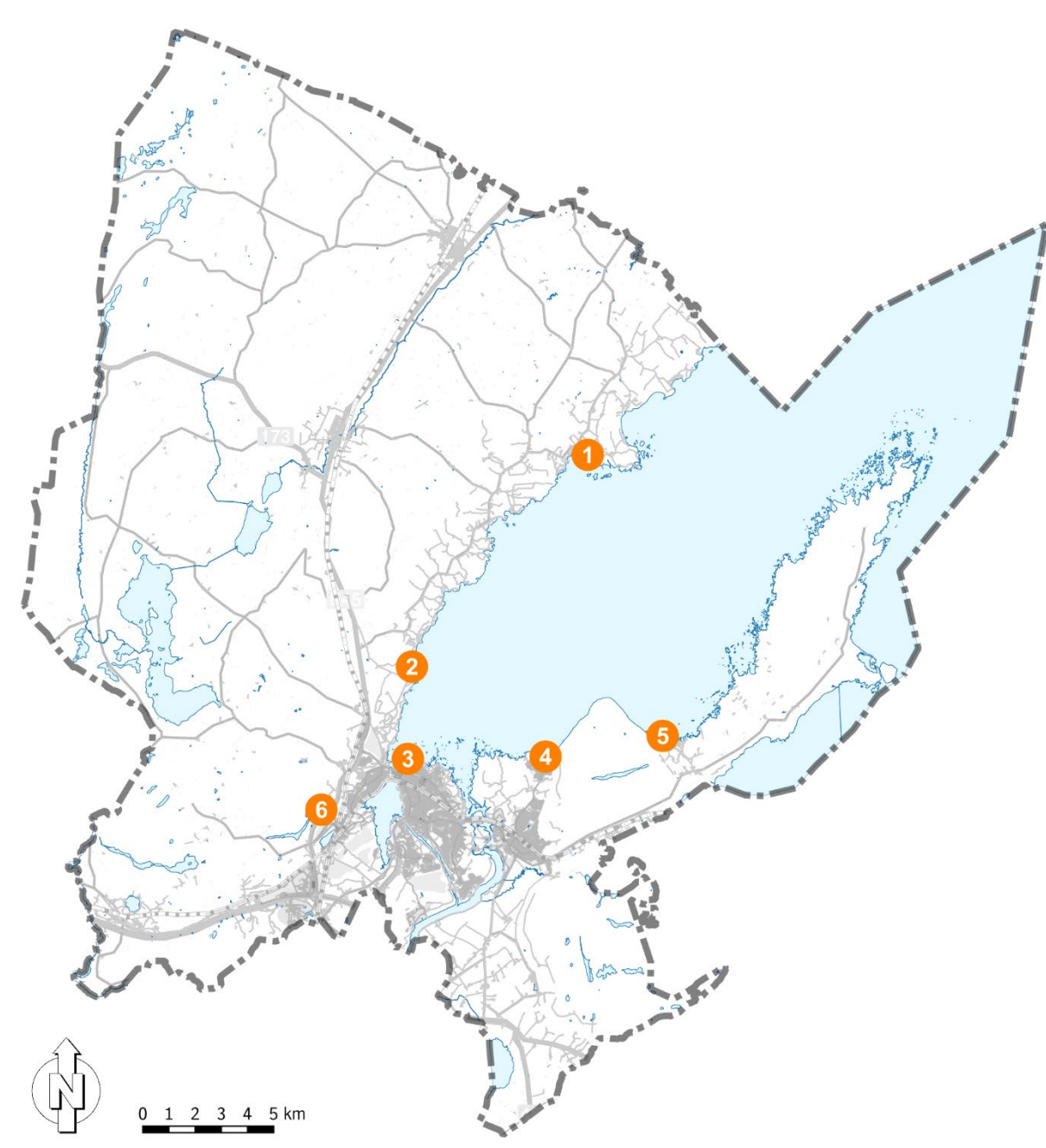
- Följa upp Naturvårdsstrategins förslag om naturreservat.

Bad och båtliv

Badplatser

Bad är en friluftaktiviteterna som nästan alla lyfter fram och rankar som viktig. Badmöjligheterna är stora i kommunen. Många badar från stränder eller bryggor längs den långa Vänerkusten eller i någon av alla småsjöar. Det finns sex badplatser som kommunen kontrollerar vattenkvaliteten på, underhåller och beskriver på hemsidan (se nedan). Utöver dessa finns ett stort antal mindre och några större badplatser med olika typer av badanläggningar som bryggor, stegar, livboj, grillplatser.

<i>Nummer i kartan</i>	<i>Namn</i>	<i>Faciliteter</i>	<i>Markägare</i>
1	Sikhall	Toalett, kiosk i närheten	Kommunen
2	Ursand	Toalett, kiosk och restaurang mm	Kommunen
3	Skräcklan (bl.a. Barnbadet och Jakobben)	Toalett, café i närheten	Kommunen
4	Boteredssjön	Gatukök i närheten	Kommunen
5	Nordkroken		Olika
6	Gaddesanna	Toalett	Olika

Figur 3. Karta över badplatser som kommunen sköter. Notera att det finns många andra badplatser som förvaltas av andra.

I projektrapporten Strategi för hållbar strandutveckling från 2018 diskuteras hur Vänersborg kan utvecklas som badkommun. Rapporten lyfter fram flera utvecklingsförslag och trycker bland annat på att många ungdomar efterfrågar hopptorn. Ett särskilt fokus ligger även på förslaget att bygga ett nytt kallbadhus i centralt läge. När fördjupad översiktsplan (FÖP) för Vänersborg och Vargön togs fram lades utvecklingsområdet U4 in vid västra delen av Skräcklan med syfte att underlätta för badanläggningar och eventuellt ett framtida kallbadhus. I FÖP:en finns även med att förbättra badmöjligheterna vid Vänerparken, Fredriksberg, Korseberg och Restad Gård.

UTVECKLINGSFÖRSLAG:

- En plan för utveckling och underhåll av badplatser tas fram, med målsättning att ge så många Vänersborgare som möjligt tillgång till bad inom gångavstånd.
- Möjligheterna att anlägga ett hopptorn utreds.
- Möjligheterna att anlägga ett kallbadhus utreds.
- Muddring av hamnkanalen i syfte att öka vattencirkulationen och skapa bättre förutsättningar för vattenkvaliteten vid badplatserna samt möjliggöra för mer djupgående båtar att utnyttja norra delarna av hamnkanalen.

Båtliv

2013 antogs *Strategi för lokalisering av småbåtshamnar längs Dalslandskusten*. Där föreslås att befintliga hamnanläggningar vid Grönvik och Sikhall ska utvecklas samt att ny hamn ska anläggas i närheten av Stigsberget-Bäsingebo. När kommunfullmäktige godkände strategin beslutades att undanta Sannebo från beslutet utifrån tankar om att även platsen eventuellt kunde vara mer utvecklingsbar än vad som föreslogs i strategin. Några år efter att strategin togs fram ändrades detaljplanerna för både Stigsberget, Bäsingebo och Sannebo. Inga ansatser gjordes då för att underlätta hamnutveckling på dessa platser. Däremot pågår sedan 2015 ett detaljplanearbete i Sikhallsviken där utbyggd småbåtshamnverksamhet är ett av syftena. Ambitionen är en större ny hamn med ett par hundra båtplatser och sjöbodar. I anslutning finns även planer på restaurang och andra typer av faciliteter.

I projektrapporten *Strategi för hållbar strandutveckling* från 2018 diskuteras utveckling av småbåtshamnar i kommunen. Det konstateras att gästhamnsfunktionen är av stor betydelse och att det finns fördelar med ett fåtal stora samlande anläggningar där olika typer av service kan erbjudas. Utbyggnad av hamnen i Sikhall ligger i linje med den utvecklingen. Ett orosmoment är att nuvarande gästhamn i Vänerparken kan tvingas stänga inom ett antal år eftersom fastighetsägaren har planer på annan utveckling där. Därför är det viktigt att kommunen förbereder för ett annat läge. Många har förespråkat Norra Sanden som ligger i nära anslutning till innerstaden. Detta förespråkas även i fördjupad översiktsplan för Vänersborg och Vargön.

I *Fördjupad översiktsplan för Vänersborg och Vargön* förespråkas även att möjligheterna för båtplatser i närheten av framtida bostadsområden vid Skaven, vid gamla "Norskens brygga" norr om Korseberg samt bryggan vid Restad gård utreds.

UTVECKLINGSFÖRSLAG:

- Förutsättningar skapas för flytt av gästhamnen till Norra Sanden, bland annat genom detaljplan och miljötillstånd för sjömack.
- Detaljplanearbetet i Sikhallsviken görs färdigt så att en ny småbåtshamn kan utvecklas där.
- Möjligheterna till fler båtplatser i Skavenområdet och vid Restad gård utreds.
- Möjliggöra en viss andel låsta bryggor för ökad trygghet och för att fler ska våga skaffa och lägga båtar i centrala lägen.
- Norskens brygga återbyggs norr om Korseberg.
- Kartlägg kustområdenas möjligheter för vattenburet friluftsliv, till exempel iläggningsramper, naturhamnar, bryggplatser, kajakuthyrning, förslag på leder för fritidsbåtar.

Vattenleder med mera

Farleden genom Trollhätte kanal förbinder Vänern med havet i väster. Farleden är av stor betydelse för båturet friluftsliv. Trafikverket och Sjöfartsverket utreder på regeringens uppdrag hur slussarna ska kunna byggas om för att farleden ska kunna bestå och utvecklas för framtida behov. Vänersborgs kommun medverkar i planeringen när det gäller Brinkebergskulle sluss. Den största osäkerheten handlar om slussarna genom Trollhättan, där påverkan på bebyggelse och kulturhistoria kan bli stor. Utgångspunkten är att farleden ska finnas kvar.

Det finns flera föreningar som organiserar vattenburet friluftsliv. Vänersborgs Segelsällskap har bland annat en stor verksamhet för unga som vill lära sig segla. Den största delen av verksamheten utgår från Norra Sanden, men de har även en anläggning i Sikhall. Friluftsförbundet ordnar utflykter med kajak på olika platser. Vänersborgs roddklubb erbjuder roddträning för både motionärer och tävlingsroddare med utgångspunkt från klubbhuset i Fredriksberg. Under 2023 har ett företag startats som erbjuder uthyrning av kajaker vid barnbadet i Skräcklan. Dessa verksamheter är inte beroende av särskilda leder, men i olika utsträckning behövs platser för iläggning och upptagning av båtar samt uppställningsplatser på land.

Det finns fiskeorganisationer men de erbjuder inte utfärder på sjön som regelbunden del av sin verksamhet. Däremot är fiske från båt en utbredd aktivitet och många använder iläggningsramperna istället för fasta båtplatser.

Vissa platser används mer frekvent för vattenskoter och vattenskidor. Det finns en förordning som begränsar användningen av vattenskoter till vissa platser, men rättsläget är oklart efter en EU-dom. Ett generellt problem med dessa aktiviteter är att de kan påverka andra friluftsvärden negativt, framför allt genom buller.

För båtutflykter är platser för iläggning och upptagning avgörande. Ett sätt att tillgängliggöra vattenupplevelser för allmänheten är att markera ut paddlingsleder. Miljöpåverkan från paddling är mycket liten jämfört med till exempel vattenskidor eller vattenskoter. Ofta räcker en smal remsa flack strandbrink fri från buskvegetation på rimligt gångavstånd från en parkeringsplats. Det finns många tänkbara platser för paddlingsleder i kommunen. I samband med fördjupad översiktsplanering i Brålanda har Frändeforsån lyfts fram som en intressant möjlig paddlingsled.

UTVECKLINGSFÖRSLAG:

- Ta vara på småbåtarnas intressen i samband med planeringen för ombyggnation av Brinkebergskulle sluss.
- Utveckla Frändeforsån som paddlingsled med iläggningsplatser och parkeringsmöjligheter.
- Undersök möjligheten att utveckla andra paddlingsleder i kommunen.

Leder för vandring och cykling

I kommunen finns flera vandrings- och cykelleder som är viktiga för vardagsmotion, träning, rekreation och besöksnäring. De flesta vandringsleder finns en bit utanför de centrala delarna av våra samhällen och i några få fall passerar de igenom dem. Området Halle- och Hunneberg erbjuder hela 14 markerade leder som ligger tätortsnära men som samtidigt saknar kollektivtrafikanslutning.

I kommunen finns också kvalitetssäkrade vandringsleder såsom Kroppefjällsleden på Kroppefjäll samt Pilgrimsled Göta älv. Pilgrimsled Göta älv passerar flera områden av Vänersborgs stad på sin väg mellan Överby - Brinkebergskulle – Centrum – Blåsut, vilket gör den lättillgänglig. I Blåsut, vid Dalbobergen, tar Pilgrimsled Dalsland vid och går längs Vänerkusten mot Mellerud och planeras att kvalitetssäkras i närtid.

I Region Västra Götaland finns ett stort nät av längre vandringsleder, som går genom många kommuner. Regionen har anslagit pengar till att, med dessa leder som bas, utveckla ett system av hållbara och kvalitetssäkrade leder i hela regionen.

Ambitionen i projektet är att Västra Götaland genom detta ska bli sverigeledande kring utvecklingen och förvaltningen av leder för vandring och cykling, med fokus både på närboende och turister.

För att kunna nå detta högt uppsatta mål samarbetar fyra stora regionala aktörer i projektet: Västkuststiftelsen, Turistrådet Västsverige, Förvaltningen för Kulturutveckling (VGR), samt Länsstyrelsen. Dessa parter ska tillsammans med kommuner och föreningar, utifrån sina respektive kompetenser, lyfta ledernas fysiska och digitala skick, driften av detta, samt dess innehåll och marknadsföring. Mot bakgrund av detta har en kvalitetsstandard utarbetats *Hållbara och kvalitetssäkrade vandringsleder i Västsverige*. Kvalitetsstandarden följer samma ambition som det Nationella Ramverket för Vandningsleder.

I kommunen finns ett stort antal cykelleder varav de flesta passerar genom Vänersborgs stad.

- Vänerleden är en nationell cykelled och ett samarbete mellan 13 kommuner runt Vänern.
- Linnéleden går mellan Trollhättan och Vänersborg och är ett samarbete mellan kommunerna
- Dalslandsleden, Sverigeleden och Västgötaleden är utvecklade av Svenska Cykelsällskapet. De är märkta med Trafikverkets cykelledsmärkning men uppfyller inte kvalitetskriterierna för Nationell led.

I centrala Vänersborg finns dessutom den kortare vandrings- och cykelleden "Hälsans stig", som ingår i Riksförbundet HjärtLungs koncept på totalt cirka 130 platser i Sverige. Sträckan går på lågtrafikerade gator och gångvägar och är anlagd nära bostadsområden för att vara lättillgänglig

UTVECKLINGSFÖRSLAG:

- Ta fram en trafiksäkrare och mer harmonisk sträckning för Vänersborgs del av Pilgrimsled Dalsland
- Kvalitetssäkra samtliga vandringsleder i kommunen enligt kvalitetsstandarderna *Hållbara och kvalitetssäkrade vandringsleder i Västsverige*
- Möjliggöra kollektivtrafiksanslutning till vandringslederna, ex. via anropsstyrd trafik.
- Arbeta för att berörda kollektivtrafiksfordon ska klara av att transportera cyklar och cykelkärror.
- Utöka möjligheterna för säker cykelförvaring vid transportnoder och växlingspunkter mellan transportslag.

Skolskogar och utomhuspedagogik

Naturen är världens bästa lekplats och klassrum. När man undervisar utomhus använder man flera sinnen och upplever det man gör med hela kroppen. Det finns mycket forskning som visar att man lär sig bättre om man genomför lektionerna utomhus.

Fem fördelar med utomhusundervisning enligt forskningen⁴:

1. Positiv effekt på inlärningsförmåga, arbetsminne och skolprestationer
2. Ökar studiemotivationen, förbättrar självkänslan, impulskontrollen och samarbetsförmågan
3. Jämnar ut skillnader mellan hög- och lågpresterande barn
4. Sänker stressnivåer och minskar sjukfrånvaron
5. En mer hälsosam livsstil på köpet

I läroplanen under centralt innehåll står det bland annat att förskoleklasserna ska behandla följande gällande natur, teknik och samhälle:

- Utforska naturen och vad som sker och samband i vad som händer i naturen.
- Lära sig om levnadsvillkoren för människor och natur,
- Sortera och gruppera vanligt förekommande växter och djur som finns i vår natur.
- Erbjudas vistelse utomhus i under olika årstider.

I läroplanens centrala innehållet för årskurs 1–3 står det bland annat att följande ska behandlas i ämnet naturorienterande ämnen gällande Året runt i naturen;

- Årstidsväxlingar, djur och växters livscyklar och hur de anpassar sig till olika årstider och miljöer.
- Gruppering av djur, växter och svampar i närmiljön.
- Näringskedjor och ekosystem.

Centralt innehåll i årskurs 4–6 ska bland annat behandla följande i biologi gällande natur och miljö;

⁴ Hämtat från Friluftsförbundet, <https://www.friluftsförbundet.se/detta-gor-vi/forskolor-och-skolor/pedagogiken/vad-sager-forskningen-om-undervisning-utomhus/>

- Evolutionsteorins förklaring av livets utveckling, hur organismer anpassar sig till miljön och biologisk mångfald.
- Kretslopp i din närmiljö och olika näringskedjor. Samspelet mellan olika växter, svampar och djur samt hur miljön påverkar dem.
- Fotosyntesen
- Artbestämning och hur vi grupperar identifierar vanligt förekommande arter. Namnge de vanligaste arterna inom djur och växtlivet.
- Hur vi människor använder naturen som resurs på olika sätt och ansvaret vi har för den.

För årskurs 7 – 9 gäller samma som för 4 – 6, men med en fördjupning och mer globala och lokala vinklingar. Man skall även känna till några genetiska metoder, riskerna med dem och etiska frågor kopplade till det.

I det centrala innehållet för Idrott och hälsa finns det en rubrik som heter friluftsliv och utevistelse, den gäller för hela grundskolan. I den står det tydligt att eleverna ska få möjlighet att;

- Orientera sig i närmiljön och okända miljöer med karta och kompass
- Genomföra vistelser och lekar i naturen
- Planera och genomföra friluftaktiviteter
- Se och lära sig om årstidsskiftningar i natur och miljö.
- Rättigheter och skyldigheter enligt allemansrätten.

En del av kommunens skolgårdar saknar nästan helt grönska runt gården. Det finns ofta en gräsplan att spela fotboll på, kanske finns det några häckar, buskar eller enstaka trä. I ett sådant läge är det inte lätt att leva upp till läroplanens kunskapskriterier gällande till exempel artbestämning. Alla skolor har inte heller tillgång till en egen skolskog eller någon annan typ av naturområde i närheten av skolan. Även det försvårar möjligheten att nå flera av läroplanens kunskapsmål.

Naturskola har funnits i många år på Hunneberg, som har erbjudit skolor möjlighet att få del av specialiserade naturpedagoger, anpassade undervisningsmiljöer och material. Naturskolans verksamhet upphörde 2023.

UTVECKLINGSFÖRSLAG:

- Utveckla undervisning om allemansrätten i förskola, grundskola och SFI.
- Utveckla utomhuspedagogik i förskola och grundskola.
- Inventera resurser för utomhuspedagogik och erbjuda alla skolor och förskolor tillgång till skolskogar, uteklassrum eller liknande.
- Utredda möjligheterna att åter öppna naturskola.

Kommunala friluftslivsaktiviteter

Ett effektivt sätt att sprida kunskap om friluftslivets möjligheter och locka uppmuntra människor att ta steget ut är att anordna olika typer av aktiviteter och evenemang. Detta sker sedan tidigare i viss utsträckning.

UTVECKLINGSFÖRSLAG:

- Erbjud mer friluftaktiviteter inom ramen för kommunens verksamheter, bland annat fritidsgårdar, ferieaktiviteter och socialomsorg.
- Samverka med föreningslivet kring ett årligt utåtriktat friluftsevenemang.
- Samverka med andra aktörer kring aktiviteter för äldre.
- Utred möjligheten till inköp av mobil sopsorteringsstation att erbjudas föreningar som arrangerar evenemang och aktiviteter.

Övriga friluftsanläggningar och insatser

Figur 4. Karta över vissa friluftsanläggningar i kommunen:

1. Granan, Kroppefjäll
2. Mollbergsskogen, Brålanda
3. Skidstugan Dolbobergen
4. Bergagården, Hunneberg
5. Brätte Ridskola
6. Bergahästen, Vargön
7. Discgolfbana i Skräcklan
8. Discgolfbana på Restad Gård

Ridning

Det finns ett flertal hästgårdar i kommunen och två ridskolor. Det finns ridvägar på vissa platser, men det finns också ställen där det saknas och där det finns olösta konflikter mellan ridning och andra trafikslag.

UTVECKLINGSFÖRSLAG:

- Samla representanter från ridskolorna för att ta fram förslag på strukturer för ridvägar med mera.

Orientering

Orientering är en utbredd och populär aktivitet som fungerar väl ihop med många andra typer av friluftaktiviteter. Orientering medför små ingrepp i naturen. Det finns aktiva orienteringsföreningar med hemvist på Kroppefjäll, Dalbobergen och Hunneberg. Föreningarna genomför även aktiviteter på andra platser.

Löpning och terränglöpning

Löpning i olika former är en utbredd och populär aktivitet som fungerar väl ihop med många andra typer av friluftaktiviteter. Leder, spår och promenadstigar utgör viktiga förutsättningar för denna typ av aktivitet. Det finns flera aktiva orienterings- och träningsföreningar som arrangerar olika löparaktiviteter i grupp. Det finns också privata initiativ med träningsgrupper som organiserar sig via främst sociala medier.

Skidåkning

Skidåkning utövas av många och är en av de mest populära aktiviteterna vintertid. Även om skidåkandet inte behöver vara organiserat har spårningen en avgörande betydelse. Spårning görs i hög utsträckning av orienteringsföreningarna verksamma på Kroppefjäll, Dalbobergen och Hunneberg. På dessa platser finns även elljusspår.

UTVECKLINGSFÖRSLAG:

- Utred möjligheten att bygga ut elljusspåret på Hunneberg med ett konstsnöspår som en gemensam satsning mellan Vänersborg och Grästorps kommun.

Mountainbike

Det finns ett stort intresse för att uppleva naturen med cykel som färdmedel. På Hunneberg har tidigare skidbacken gjorts om till mountainbikeanläggning och det finns tre uppmärkta cykelleder. Det finns även fyra uppmärkta mountainbikespår vid Dalbobergen och Vänersborgs skidklubb. För att minska risken för olyckor är det bra att hålla isär mountainbikespår från andra typer av spår och ordna tydlig skyltning.

Discgolf

Discgolf är en utomhusaktivitet som vuxit de senaste åren. Det finns en förening i Vänersborg och Trollhättan som är intresserad av att anordna fler banor, gärna i naturområde. I Vänersborg finns det en 18-hålsbana på Restad Gård. Discgolf kan bedrivas i anslutning till andra typer av spår, men banan behöver utformas på ett sätt så att konflikter inte uppstår.

UTVECKLINGSFÖRSLAG:

- Ta fram förslag på plats för discgolfbana ihop med utövare (se utvecklingsförslag för Dalbobergen).

Fiske och jakt

Fiske och jakt engagerar många kommuninvånare och det finns viktiga resurser.

UTVECKLINGSFÖRSLAG:

- För fritidsfiske, se utvecklingsförslag kring båtliv.

Fågel- och utsiktstorn

Fågeltorn finns vid Vänersborgsviken i södra änden av Dalbobergen samt på Sjövallen, vid Dättern samt på näset vid Frugården och Hullsjön. Fågeltornen fyller en viktig funktion för de som är intresserade av fågelskådning men fungerar även som utsiktsplatser för en bredare allmänhet.

UTVECKLINGSFÖRSLAG:

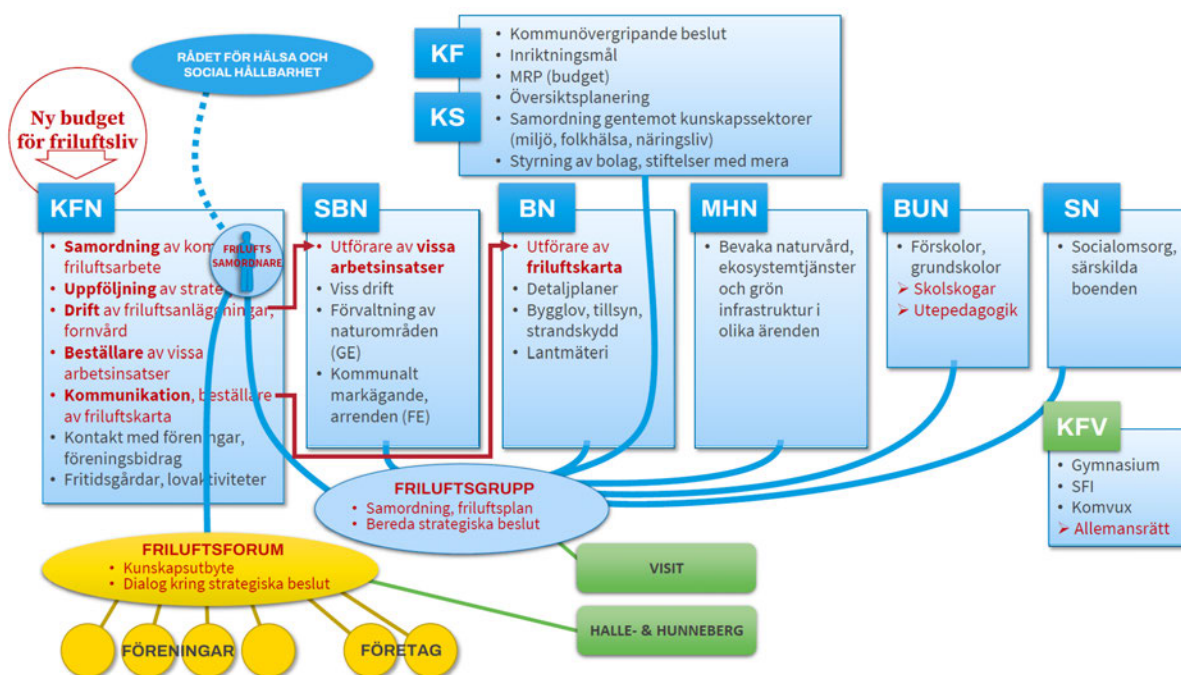
- Tillgodose behov av parkeringsmöjligheter och skyltning vid de fågel- och utsiktstorn som finns inom kommunen.

Promenad, svamplockning med mera

De mest lättillgängliga och mest utbredda typerna av friluftaktiviteter kräver ingen eller lite särskild utrustning, organisering eller speciella anläggningar. Hit hör sådant som att promenera, sitta ner och fika, plocka svamp och bär. Förutsättningarna för dessa typer av friluftaktiviteter gynnas av att det finns bostadsnära naturområden, röjda stigar, sittbänkar och grillplatser. Skyltning och information av olika slag kan också bidra.

Förslag till organisering av kommunens friluftsbete

I detta avsnitt presenteras förslag på hur kommunens arbete med friluftsbete kan organiseras. Figur 4 redovisar förslaget i en överskådlig illustration.

Figur 5. Överskådlig illustration av förslaget till framtida organisation och ansvarsfördelning kring friluftsbete. Rödmarkerad text syftar till sådant som är nytt eller där nya satsningar kan behövas för att genomföra strategin.

Styrande dokument

Friluftsbete

Kommunens *Friluftsbete* pekar ut övergripande syfte och långsiktig inriktning av kommunens friluftsbete, utan att specificera enskilda åtgärder. Strategin ska ha ett

tidsperspektiv på minst tio år framåt. Den ska antas av Kommunfullmäktige och revideras vid behov.

Friluftspan

En *Friluftspan* ska tas fram av friluftgruppen. Friluftspanen ska utifrån friluftstrategin peka ut prioriterade insatsområden för kommunens friluftsbete för en period av minst fem år framåt, med förslag på konkreta åtgärder. Den ska revideras vid behov och ge inspel till nämndernas verksamhetsplaner och kommunens mål- och resursplaner.

Översiktsplan

Vid revidering av översiktsplanen ska friluftstrategin följas upp med syfte att långsiktigt skydda friluftsområden från exploatering som kan skada natur- och rekreationsvärden.

Övriga styrdokument med betydelse för friluftsbetet

Naturvårdsstrategi innehåller riktlinjer för bevarande och utveckling av naturvärden.

Skötseln av kommunal skogsmark sker med stöd av samhällsbyggnadsförvaltningens *Skogsbruksplan* utifrån politiskt antagna styrdokumenterna *Skogspolicy* och *Riktlinjer för kommunens skogshantering*. Skogsbruksplanen ska även anpassas efter friluftstrategin, naturvårdsstrategin och översiktsplanen.

Besöksnäringstrategi är under framtagande. Där kommer att finnas förslag med koppling till friluftsliv.

Slutligt beslut om ramfördelning av medel till kommunens friluftsbete fattas i och med kommunfullmäktiges årliga beslut om *Mål- och resursplan*. Friluftspanen ska användas som underlag i budgetarbetet.

Politiska ansvarsområden

Kommunfullmäktige

- Fattar kommunövergripande beslut
- Antar övergripande styrdokument (bland annat översiktsplan och friluftstrategi), inriktningsmål och budget

Kommunstyrelsen

- Samordning gentemot strategiska frågor – bland annat näringsliv och folkhälsa
- Uppföljning av friluftstrategin i sin helhet
- Styrning och uppsiktsplikt över stiftelser, bolag, ekonomiska föreningar och samarbetsavtal, av betydelse för friluftsliv

Kultur- och fritidsnämnden

- Samordning av kommunens friluftsbete
- Drift av kommunens friluftsanläggningar
- Kommunikation, beställare av friluftskarta
- Kontakt med föreningar, föreningsbidrag

- Friluftaktiviteter inom ramen för fritidsgårdarnas verksamhet och lovaktiviteter

Samhällsbyggnadsnämnden

- Förvaltning av naturområden
- Kommunalt markägande, arrenden

Byggnadsnämnden

- Utförare av friluftskarta
- Detaljplanering
- Bygglov, tillsyn, strandskydd
- Lantmäteri

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

- Bevaka naturvård, ekosystemtjänster och grön infrastruktur i olika ärenden

Barn- och utbildningsnämnden

- Friluftaktiviteter inom ramen för förskolans och grundskolans verksamheter
- Utbildning i allemansrätt

Socialnämnden

- Friluftaktiviteter för äldre

Rådet för hälsa och social hållbarhet

- Politisk referensgrupp, informationsutbyte och samordning

Förvaltningsorganisationen

Friluftsgrupp

Friluftsgruppen består av tjänstepersoner från berörda förvaltningar, utsedda av förvaltningschefer. Även andra kommunalt ägda verksamheter med stark koppling till friluftsliv ska ingå i gruppen, till exempel Visit Trollhättan Vänersborg och Halle och Hunneberg AB. Gruppen bör sammankallas regelbundet, uppskattningsvis 6-8 gånger per år.

Uppgifter:

- Uppföljning av friluftstrategin
- Framtagande av friluftspan
- Förvaltningsövergripande beredning av ärenden kopplade till friluftsliv
- Kvalitetssäkra att stiftelser, bolag, ekonomiska föreningar och verksamheter verkar och strävar efter att uppfylla friluftstrategin.

Friluftssamordnare

Friluftssamordnaren utses av förvaltningschef på kultur- och fritid

Uppgifter:

- Leda, samordna, utveckla och utvärdera kommunens friluftsbete på tjänstemannanivå
- Sammankallande i friluftsgrupp och friluftsförum
- Samordning av friluftsärenden till Kultur- och fritidsnämnden och till Rådet för social hållbarhet samt initiera ärenden och frågeställningar till berörda stiftelser, bolag, ekonomiska föreningar.
- Kontaktperson för friluftsförfrågor inom kommunen och externt

Friluftsförum

Alla organisationer med stark koppling till friluftsliv i Vänersborg bör erbjudas möjlighet att vara representerade. Förbundet bör genomföras 1-2 gånger per år. Däremellan kan sändlistan fungera som informationskanal vid behov för att kommunicera viktiga händelser med mera.

Detta kommunövergripande friluftsförum är ett komplement till de forum för dialog som finns lokalt, till exempel Bergsintressenter i samverkan för Halle- och Hunneberg. Vid behov kan fler lokala friluftsförum genomföras.

Uppgift:

- Dialog och samverkan kring friluftsförfrågor

Andra aktörer

Här listas andra aktörer, för att visa vilka roller de kan ha.

Visit Trollhättan Vänersborg

Informera kommuninvånare och besökare om friluftsliv

Halle och Hunneberg AB

Utveckla och driva verksamhet och anläggningar

Kunskapsförbundet Väst

Sprida kunskap om allemansrätt och friluftsliv till elever på gymnasieskola, vuxenutbildning och svenska för invandrare

Föreningar med koppling till friluftsliv

Utveckla och driva verksamhet och anläggningar

Företag med koppling till friluftsliv

Utveckla och driva verksamhet och anläggningar

Genomförande

De föreslagna åtgärderna och organisationsförändringarna innebär ett ökat åtagande för kommunen och krav på utökad budget. Då det är ganska omfattande förändringar föreslås ett stegvis genomförande.

Steg 1, direkt efter antagande:

- Kultur och fritidsnämnden tar hand om samordningsansvar och drift av kommunala friluftsanläggningar (dock ej badplatser, småbåtshamnar, parkering och toaletter). Resurser som tidigare legat hos samhällsbyggnadsnämnden för drift av friluftsanläggningar och kapitalkostnader förs över till kultur- och fritidsnämnden.
- Friluftsgruppen sätts samman och tar fram en första friluftspan
- Friluftssamordnaren ger förslag på förändringar i uppdragsbeskrivningar som behöver implementeras i stiftelser, bolag, ekonomiska föreningar och verksamheter
- Rutinerna för samverkan stärks, bland annat med årligt friluftforum
- Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för att ta fram en friluftskarta

Steg 2, efter utvärdering när organisationen satt sig och utrymme finns i budgeten:

- Kultur- och fritidsnämnden får utökade medel för utveckling av friluftsanläggningar
- Kultur- och fritidsnämnden får utökade medel för föreningsstöd till friluftsanläggningar
- Kultur- och fritidsnämnden får medel för kommunikationsinsatser och friluftsevent
- Kultur- och fritidsnämnden tar över ansvaret för drift av badplatser, medel överförs från samhällsbyggnadsnämnden.
- Barn- och utbildningsnämnden får utökade medel för satsningar på skolskogar och utomhuspedagogik

Den största enskilda förändringen blir att inrätta en ny tjänst med en friluftssamordnare på kultur- och fritidsförvaltningen. Vidare kommer kultur- och fritidsförvaltningen att behöva anställa personal för att ta hand om löpande drift av kommunens friluftsanläggningar. Delvis kan driften köpas in som idag från Gatuenheten, men delvis kommer kultur- och fritidsförvaltningen att vilja använda egen personal för att ta hand om vardagliga driftsuppgifter. En stor del av utvecklingsförslagen kan genomföras inom befintlig ram.

Handläggare:

Pål Castell
pal.castell@vanersborg.se
0521-721091

Dnr: KS 2022/64
2022-11-03

Sammanställning – Referensgruppträff friluftstrategi

Tisdag 18 okt 2022, kl 18-20, Skidstugan Dalbobergen

Innehållsförteckning

Inledning	1
Bakgrund	2
Kommentar till sammanställningen	2
Resultat från grupparbeten	3
Resurser	3
Brister och utmaningar	5
Aktörer, roller och samverkansforum	7
Åtgärdsförslag	9
Deltagare och tillvägagångssätt	11
Deltagare	11
Upplägg	13
De fyra temana	13

Inledning

Bakgrund

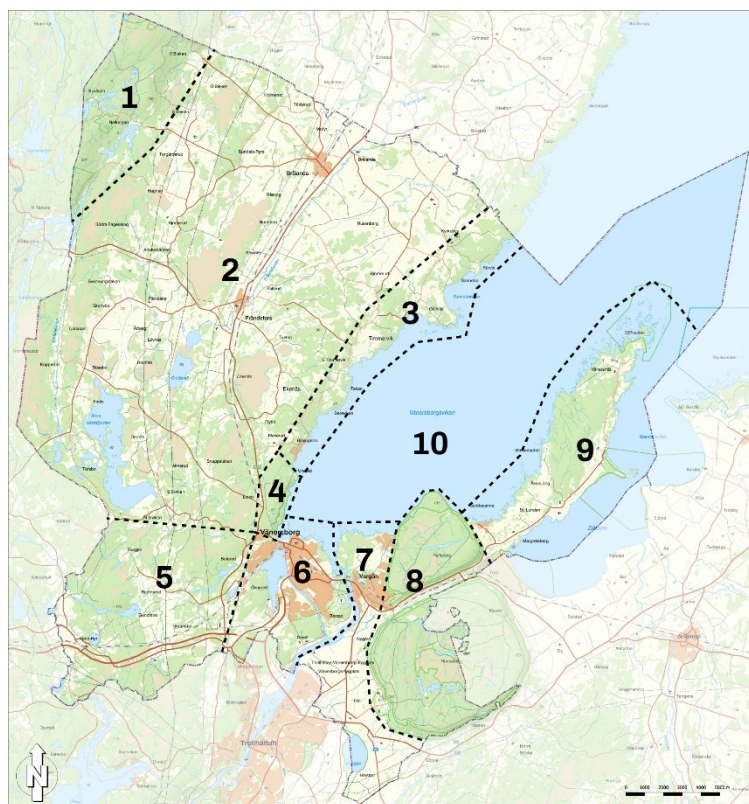
Vänersborgs kommun arbetar med att ta fram en friluftsstrategi, med stöd av Naturvårdsverket (LONA). Som ett led i arbetet bjöds en referensgrupp in till en inledande workshop. Deltagarlista och upplägg redovisas längre fram i dokumentet. Huvudsyftet med träffen var att bidra till att sammanställa en vild av kommunens resurser, utmaningar och möjligheter när det gäller att utveckla förutsättningar för friluftsliv.

Kommentar till sammanställningen

Materialet från de åtta borden har nedan omarbetats och sammanställts under fyra huvudrubriker. Även om rubrikerna motsvarar de fyra olika teman som grupperna jobbade med har en omsortering gjorts där alla bordens tankar som rör till exempel resurser tagits upp under den rubriken. Omformuleringar har gjorts för att föra samman liknande punkter.

I punktlistorna och i kartorna har resultatet från prioriteringsövningen lagts in som ett antal gröna prickar inom hakparantes. Antalet motsvarar sammanlagda antalet prioriteringsmarkörer som placerades ut på respektive punkt.

Kartan nedan visar ordningen på delområden i de skriftliga redovisningarna:

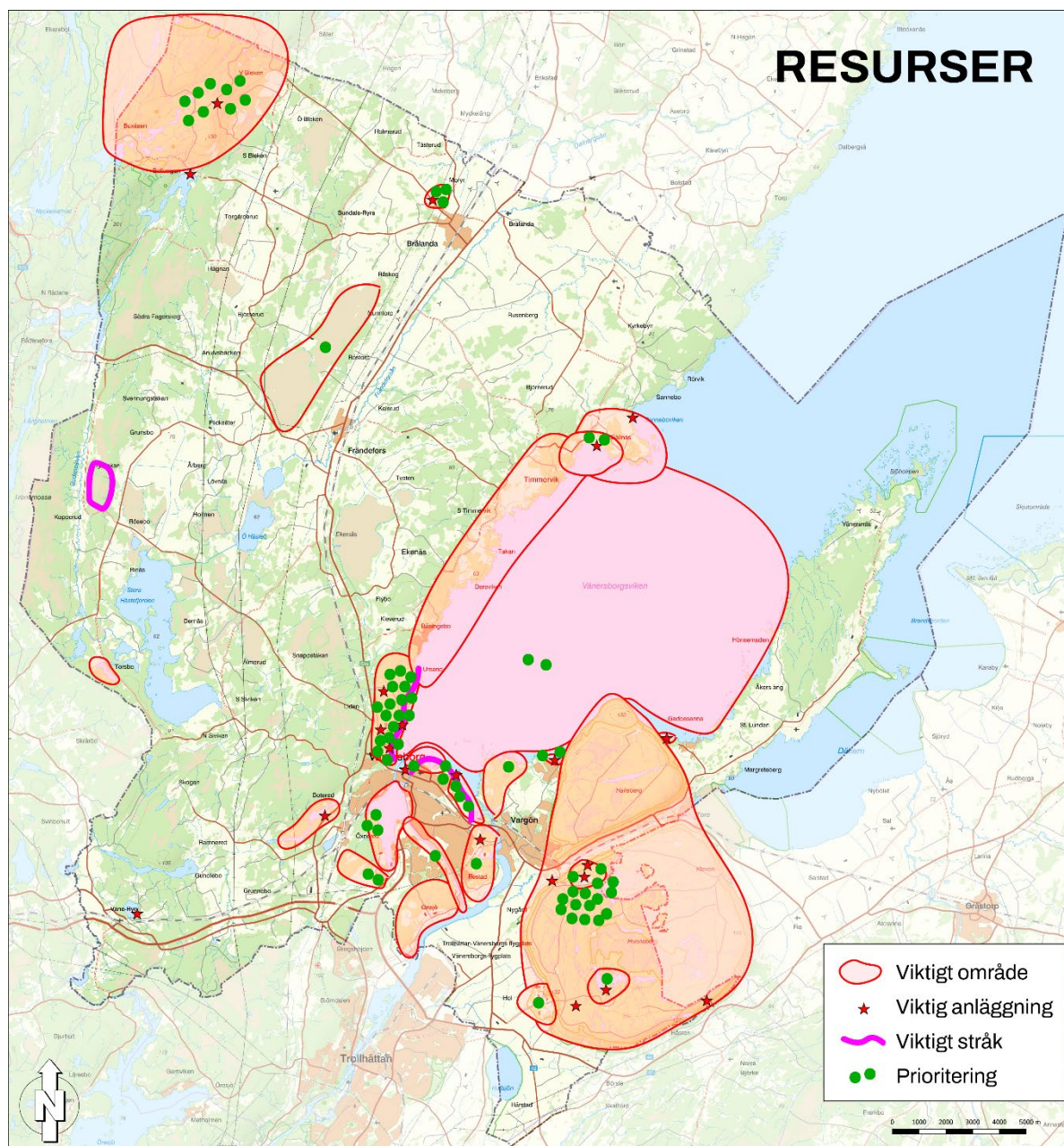

- 1 – Kroppefjäll
- 2 – Södra Dalsland förutom Kroppefjäll och kustområdet
- 3 – Dalslandskusten norr om Ursand
- 4 – Dalbobergen och Ursand
- 5 – Väne Ryrs församling väster om E45
- 6 – Vänersborg tätortsområde
- 7 – Vargöns tätortsområde och Västra Tunhem
- 8 – Halle- och Hunneberg
- 9 – Vänersnäs
- 10 – Vänern

Fördelningen av tankar och synpunkter speglar naturligtvis sammansättningen av gruppen. Det innebär att vissa aspekter eller geografiska områden fått stor uppmärksamhet medan andra kan ha hamnat oförtjänt i skymundan. Bland annat är Vänersnäs en del av kommunen som inte lyfts fram i hög utsträckning trots att områdets potential för friluftsliv är tydligt utpekad i översiktsplanen. Det bör även påpekas att flera viktiga aktörer inte deltog. Materialet ska därför inte ses som en heltäckande sammanställning av kommunens friluftsförhållanden.

Resultat från grupparbeten

Resurser

Platser och anläggningar

1 – Kroppefjäll

- Kroppefjäll (friluftsgudstjänster, mtb, terränglöpning, skidträning, tävlingar, aktiva gamla, mulle, utflykt mm, SK Granan) [●●●●●]

2 – Södra Dalsland förutom Kroppefjäll och kustområdet

- Sundals-Ryr (vandningsleder)
- Elljusspår Brålanda (SK Granan)
- Brålanda (skidspår, skolskog)
- Frändefors utegym
- Hästefjordarna (båt, paddling, fiske)
- Lillesjön väster om Stora Hästefjorden (bad)

Bilaga 1 - Referensgruppträff 2022

3 – Dalslandskusten norr om Ursand

- Sikhall (bad, camping, båt, fiske) [●]
- Cykelleder mellan Dalbobergen och Sikhall [●]
- Vänerkusten (vid Ursand mm) [●●●●●●●●]

4 – Dalbobergen och Ursand

- Dalbobergen (Orientering, skidor, mtb-spår, löparspår, vandring, utegym, grillplats, elljusspår, Vbg SK, Vbg Scoutkår, [●])
- Dalbostigen [●●●]
- Bastungen/Friluftsfrämjandet
- Ursand(mtb-spår, bad)
- Vänersborgs brukshundsklubb
- Kullen ovanför Skogshyddan (fågeltorn)

5 – Väne Ryrs församling väster om E45

- Ryrsjön (bad)

6 – Vänersborg tätortsområde

- Strandpromenaden längs Skräcklan och Holmängen (Promenad, löpning, cykling, utegym) [●●●●]
- Hälsans stig i Vänersborg
- Ridskolan i Brätte (uteridning, utbildning, träning, unga som gamla)
- Södra Onsjö - tätortsnära strövområde
- Onsjö Golfklubb
- Sanden (kajak, segling)
- Lillåstugan (tätortsnära skog) [●]
- Vassbotten [●●●●]
- Gropbron-Brinkebergskulles sluss (promenadstråk)
- Brinkebergskulles sluss, speciellt som besöksmål

7 – Vargöns tätortsområde och Västra Tunhem

- Nordkroken (bad) [●●]
- Viksängen [●]

8 – Halle- och Hunneberg

- Halle- och Hunneberg (OK Skogsvargarna, Sveaskog, Naturskyddsföreningen/Grinnsjötorp, Stiftelsen Bergagården, Hunneberg Sport och Motion, Hembygdsförening, leder, geopark, ekopark, vandring, bad, cykel, orientering, skidor, fiske, scouting, vindskydd/sova över) [●●●●●●●●]
- Hallsjön Halleberg (fiske, promenad runt)
- Hunnebergs scoutgård Högsäter
- Hunneberg bike- och aktivitetspark (Gamla slalombacken)

9 – Vänersnäs

- Gaddesanna (bad)

10 – Vänern

- Vänern (båtliv, fiske)

Platser med potential (underutnyttjade resurser)

- Dalslandskusten som helhet

Bilaga 1 - Referensgruppträff 2022

- Vänersborgsviken
- Hästefjordarna
- Viksängen
- Ske mosse

Organisatoriska resurser

Se nedan under rubriken Aktörer, roller och samverkansforum

Brister och utmaningar

Platser och anläggningar

1 – Kroppefjäll

- Dålig information och marknadsföring om lederna vid Granan, Kroppefjäll. Området behöver synliggöras och profilera sig. Sundals-ryrs byalag har mycket information men det behöver spridas. [●●]

2 – Södra Dalsland förutom Kroppefjäll och kustområdet

- Toalett på SK Granan för besökare som inte har nyckel in [●●●]
- Elljusspåret i Brålanda som SK Granan har, vill man ha en större ansvar från kommunens håll, då allmänheten använder den mest [●●]

3 – Dalslandskusten norr om Ursand

- Sikhalls badplats växer igen, saknas underhåll och skötsel

4 – Dalbobergen och Ursand

- Brist på toaletter/sanitära funktioner där det samlas många för friluftslivet. Framförallt framkom att det saknas vid Dalbobergen.
- Dåligt dränerat på elljusspåret vid skidstugan, svårt att få till bra skidspår på vintern när det blir för blött.
-

5 – Väne Rys församling väster om E45

6 – Vänersborg tätortsområde

- Kommunens utbyggnadsplaner kan vara ett hot mot ridskolans verksamhet i Brätte [●]
- Det är svårt att passera förbi Jutatorpet, vilket innebär en barriär för möjligheten att gå längs stranden på östra Huvudnäsön.

7 – Vargöns tätortsområde och Västra Tunhem

- Nordkroken behöver rustas upp och fixas till [●●●●]

8 – Halle- och Hunneberg

- Utveckla spår och leder ännu mer på Hunne- och halleberg med märkning/skyltning och komplettera med historisk information. [●●]

9 – Vänersnäs

10 – Vänern

- Utnyttja vattnet och närliggande platser. Idag utnyttjas inte möjligheterna med närhet till vattnet som är en stor resurs. Saknas karta för naturhamnar och mer unika/undangömda ställen att komma till med båt. Mer bryggor/småbåtshamnar närmre hamngatan för att turister ska kunna stanna till i Vänersborg. [●●●]

Bilaga 1 - Referensgruppträff 2022

- Saknas möjlighet för många att kunna ta sig ut på vattnet.

Organisatoriska brister och utmaningar

- Saknas en långsiktig plan för kommunens organisation rörande friluftslivet.
- Saknas en tydlig motpart att vända sig till (alltså en person med samordningsansvar inom kommunen).
- Saknas karta/app med samlad information om Vänersborgs kommuns friluftsliv.
- Flera föreningar upplever brist på dialog och framförallt lyfter de att de inte får några tydliga svar från Fastighet kring deras behov ifråga om arrendavtal, fastigheter och underhåll. Korta avtal gör att några känner sig osäkra på om de får vara kvar. Detta hämmar föreningarnas utvecklingsmöjligheter. Brist på underhåll och utveckling av markområden/fastigheter påverkar också föreningarnas attraktivitet negativt.

[●●●●●●●●●●●●●●●●●●]

- Brist på dialog kring utbyggnadsplaner [●●●●]
- Det behövs ett förebyggande underhåll av fastigheterna.
- Kommunen tar föreningar för givet och har en stor brist i bemötande
-

Tillgänglighet

- Information om vilka leder som är tillgänglighetsanpassade för rullstol och barnvagn till exempel.
- Brist på bra förbindelser som tex. kollektivtrafik och säkra GC-vägar och vägar som gör det lätt att nå friluftsområden. Bland annat badmöjligheter mm.
- Information som tillgängliggör friluftsområden och aktiviteter.
- Saknas enhetliga skyltar.
- Många skyltar är inaktuella.
- Saknas information om som ansvarar för leden/spåret. [●●●●]
- Dålig mobiltäckning vid friluftslivsområden.
- Brist på information om var man kan kallbada.

Övriga frågor, gäller för flera platser

- Brist på ridleder. Det är en utmaning att samsas hästar, gång och cykel på samma leder. Eventuellt att man kan ha separata ridleder till exempel. Finns också en utmaning att markägare kan säga stopp för hästar på deras marker.
- Belysning för dels ridverksamheten, dels för andra anläggningar. Det är olika förutsättningar för olika föreningar i kommunen gällande anläggningarna. Belysning gör att man kan nyttja anläggningar även kvällstid.
- Bristfälligt underhåll av leder och spår.
- Friluftsliv som är nära stadskärnan som dalbobergen, karlsgrav och Önafors är inte skyddade för exploatering [●●]
- Mer soptunnor, bland annat för hundbajs, på leder/promenadstråk och vid friluftsområden.
- Toalett kan behövas på ställen dit många tar sig.
- Saknar kallbadhus. [●●]
- Kommunen förbiser de mindre samhällena. [●]
- Samverkan mellan föreningar och kommunen har brister.
- Dålig uppföljning av uppsatta mål inom kommunen. [●]

Aktörer, roller och samverkansforum

OBS: Det finns fler föreningar och aktörer utöver nedan nämnda med betydelse för friluftslivet i Vänersborgs kommun.

Ideella föreningar

- Civilförsvarsförbundet
- CK Wänerhof (landsvägscyklning, MTB i Dalbobergen)
- OK Skogsvargarna (Orientering, terränglöpning, skidspår, tipspromenad mm på Hunneberg)
- Friluftsrämjandet (Alla åldrar, långfärdsskridsko, kajak, klättring mm, driver Bastungen i Dalbobergen, "Dojandagen" och andra event, söndagskafé)
- Naturskyddsföreningen (Lillåstugan, Grinnsjötorp, olika aktiviteter mm)
- Hunneberg Sport och Motion (MTB, löpning, utegympa, arrangemang)
- Hunnebergs scoutkår
- Hembygdsföreningar
- Röda Korset (Bra på dialog och integrationsarbete)
- Skidklubben Granan (Driver två anläggningar - Kroppefjäll och Brålanda, Skidor, MTB, terränglöpning, vandring mm)
- Vänersborgs Ryttdärförening (Ridskolan i Brätte)
- Vänersborgs Scoutkår (Scouting, scoutstugan i Dalbobergen, samverkan med skolor, hundklubb)
- Vänersborgs segelsällskap
- Vänersborgs skidklubb (Skidor, orientering, driver skidstugan i Dalbobergen, samarbetar med skolor, ordnar "stadsorientering", Ursandsstafetten mm)

Föreningarnas roller

- Flera föreningar samarbetar med civilsamhället i nödsituationer och dessa möjligheter kanske kan utvecklas.
- Många föreningar stärker individers förmågor och gör dem till bättre samhällsmedborgare och därför behövs det en bredd av föreningar och att medlemmar kan vara med utan krav på tävling.
- Många föreningar försöker bredda sitt utbud i syfte att nå olika målgrupper. Många tänker också att man ska kunna utöva föreningens aktiviteter på sin nivå och utifrån sina förutsättningar. Detta ökar invånarnas tillgänglighet och möjligheter att ta aktiv del av friluftsliv vilket är bra utifrån ett folkhälsoperspektiv.
- Föreningarna använder naturområden och anläggningar och bidrar med drift och skötsel.

Kommunens roller

- Bidrag till föreningar
- Drift och skötsel av kommunens anläggningar, bl.a. leder, vindskydd, grillplatser mm
- Skogsförvaltning
- Instifta reservat
- Kommunala badplatser
- Toaletter på flera ställen (Sikhall, Skräcklan, Nordkroken, Gaddesanna)
- Skolor och förskolor, som kan ha friluftsinriktad verksamhet.
- Folkhälsoarbete
- Kanalisera invånarnas önskemål genom politiska systemet
- Prioritering av resurser

Bilaga 1 - Referensgruppträff 2022

- Värna allmänna intressen
- Besluta om långsiktiga strategier och mål

Fastighetsägare

- Kommunen (Bl.a. Dalbobergen)
- Sveaskog (Halle- och Hunneberg)
- Privata markägare

Övriga

- Stiftelsen Bergagården (Bergagården, naturskola, leder, skyltning, projektsamordning med mera).
- Kungajaktsmuseet (Turistinformation, naturkunskap, ägt av Vänersborgs kommun).
- Visit Trollhättan och Vänersborg (Marknadsföring, besöksnäringssperspektiv)
- Leader framtidsbygder Dalsland Årjäng Munkedal (möjlighet att söka projektmedel)
- Länsstyrelsen
- Västtrafik (kollektivtrafik)

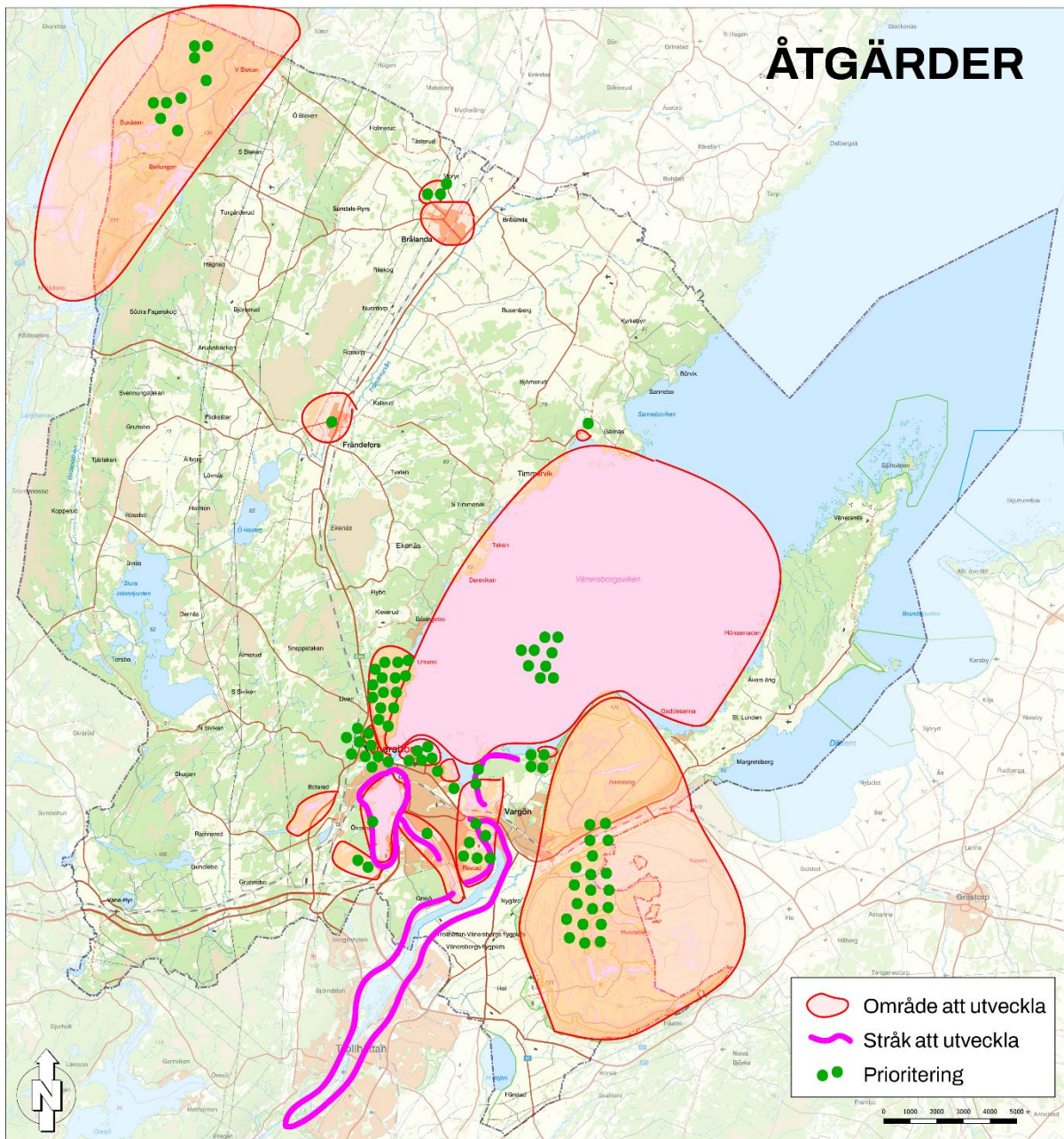
Allmänhet

- Turister
- Kommuninvånare

Samverkansforum

- Föreningar samverkar ofta med andra föreningar kopplat till geografiska områden och/eller verksamhet/tävlingar.
- Forum för alla aktörer på Halle- och Hunneberg.
- BIS – Bergintresserade i samverkan

Åtgärdsförslag

Övergripande strategier

- Utnyttja hela kommunen. Ta mer till vara på underutnyttjade resurser, till exempel Dalslandskusten och Kroppefjäll. [●●●●●]
- Öka gärna tillgängligheten, men var varsam så att känslan av "orörd" natur och naturupplevelsen inte förstörs.
- Behåll den "orörda" naturen, men stärk med småstigar.
- Utveckla möjligheterna till bostadsnära friluftsliv. [●]
- Samarbeta med, få tips och inspireras av grannkommuner.
- Informera om nya friluftslivsområden som tex Skogaryd eller Hästefjorden och utveckla för ett mer aktivt friluftsliv i området.
- Samarbeta med andra kommuner och knyta ihop GC-vägar och andra stråk som tillhör friluftslivet och tillgängligheten till områden.

Bilaga 1 - Referensgruppträff 2022

Åtgärder på platser och anläggningar

1 – Kroppefjäll

- Granan, stärk och sprid information och utveckla området.

2 – Södra Dalsland förutom Kroppefjäll och kustområdet

- Elljusspåret i Brålanda bör ligga på kommunens ansvar. [●]
- Skapa en slinga för promenader/motionsturer i Frändefors. Har tidigare funnits ett elljusspår. [●]

3 – Dalslandskusten norr om Ursand

- Utveckla friluftsområde från Dalbobergen upp till Sikhall.
- Förbättra badplatsen i Sikhall

4 – Dalbobergen och Ursand

- Utbyggnadsplanerna vid Dalbobergen bör avbrytas [●●]
- Utveckla Dalbobergen som friluftsområde och koppla till kuststräckan upp till Sikhall.
- Utegym Skidstugan [●●●]
- Bevara Grönvik till fritt friluftsliv
- MTB-äventyrsbana vid gamla kraftledningsgatan, Ursand. [●●●]
- Snöröjning. [●]

5 – Väne Ryrs församling väster om E45

- Utveckla möjligheterna vid Boteredssjön som badsjö, skridskosjö och med dykarberget.

6 – Vänersborg tätortsområde

- Kallbadhus vid Skräcklan. [●●]
- Värna ridskolan i Brätte när Skaven byggs ut. Bland annat viktigt med ridvägar. [●●●]
- Stråken kring Lillån och Önafors bör kopplas till Restad gård
- Se över stigstrukturen vid Lillån. [●]
- Gör naturreservat av Lillåområdet.
- Västra sidan av Karls grav behöver förbättras genom röjning och breddning. [●]
- Södra Onsjö bör bevaras som naturområde.
- 3-milsslänga runt älven, slussarna ner till Trollhättan.
- Båtuthyrning i centrala Vänersborg för turister och vänersborgare. [●]
- Ordna med dansplatser och grillplatser i naturområden nära nybyggnadsområden, som till exempel Holmängen och Skaven. Det blir hårt tryck på dessa naturområden så det krävs strategisk planering och utveckling och ordning och reda.
- Utveckla Brinkebergskulle, slussområdet, som är ganska unikt för oss och kan locka turister.
- Slinga runt Vassbotten. [●]

7 – Vargöns tätortsområde och Västra Tunhem

- Vandringsväg längs Viksängen bör iordningsställas.

8 – Halle- och Hunneberg

- Utveckla leder och cykling vid Halle- och Hunneberg. [●●]
- Naturum vid Halle- och Hunneberg.
- Utegym vid Bergagården. [●]

9 – Vänersnäs

Bilaga 1 - Referensgruppträff 2022

10 – Väner

- Bryggor vid Holmängen. [●]

Övriga informationsåtgärder

- Friluftskarta för kommunen. Lätt att söka information om friluftsområden, leder, badplatser, motionsanläggningar, vindskydd, utegym, lekplatser, kulturhistoriska platser mm. Även hur man tar sig dit kollektivt och med andra färdmedel. Behov av såväl digital som upptryckt karta [●●●●●●●●●●]
- Karta för båtliv. Var man kan lägga i båt, lägga till, toalett, tältplatser mm. [●●]
- Koppla samman befintliga stråk. Enhetlig märkning. Informationsskyltar och vägvisare. [●●●]
- Skylta tydligt vem som ansvarar för anläggningar, leder och spår. [●●●●]
- Koppling mellan friluftspatser och Västtrafiks to-go-app.
- Informera om bristfällig mobiltäckning i friluftsområden.

Organisatoriska åtgärder

- Förbättrad dialog med föreningar inför planeringsprojekt (t.ex. kring Brätte) [●●●●]
- Förbättrad skötselsamverkan när det gäller spår och leder. [●]
- Bra om det fanns en tydlig plan för friluftsinfrastruktur - spår och leder mm. [●●]
- Vi behöver hitta samverkansformer mellan kommunen och föreningarna där frågor om exempelvis anläggningar och markområden kan diskuteras regelbundet.
- Det behövs en samlad information om föreningar, de fastigheter/markområden som lånas/arrenderas samt tillhörande avtal och föreningsbidrag.
- Kontakten föreningar-kommun kan förbättras - ökad tillgänglighet.
- Bättre ordning på föreningsregistret
- Det behövs ett helhetsgrepp på föreningsbidragen ur ett rättviseperspektiv.
- Utse årets ungdomsledare och inte bara inom Idrottsvärlden.
- Inför likabehandling för föreningar oavsett om vilket riksförbund man tillhör.
- Kommunen borde ta över mer skötsel från föreningar, bland annat vandringsleder, MTB- och löpspår på Halle- och Hunneberg. [●]
- Inrätta ett naturvårdsråd. [●]

Övriga åtgärdsförslag

- Ordna konstsnöspår (ej specificerat var). [●]

Deltagare och tillvägagångssätt

Deltagare

Kommunpolitiker:

Benny Augustsson, ordförande kommunstyrelsen

Mats Andersson, kommunstyrelsen, Rådet för hälsa och social hållbarhet

Henrik Josten, Rådet för hälsa och social hållbarhet mm

Hans-Peter Norén, kultur- och fritidsnämnden

Kristina Edvinsson, kultur- och fritidsnämnden

Magnus Ekstrand, byggnadsnämnden

Ann-Mari Jonasson, miljö- och hälsoskyddsnämnden

Tor Wendel, samhällsbyggnadsnämnden

Bilaga 1 - Referensgruppträff 2022

Kommunala tjänstepersoner:

Pål Castell, strategisk planerare, kommunstyrelseförvaltningen,
Hamdi Alsayed, planhandläggare, miljö- och byggnadsförvaltningen
Sanna Fransson, mark- och exploateringsingenjör, samhällsbyggnadsförvaltningen
Magnus Olofsson, föreningskonsulent, kultur- och fritidsförvaltningen
Fredrik Andersson, fritidspedagog, kultur- och fritidsförvaltningen
Per-Ola Rasmussen, utredare, kommunstyrelseförvaltningen
Lisa Rex, kommunekolog, miljö- och byggnadsförvaltningen
Morgan Fast, chef skog och natur, samhällsbyggnadsförvaltningen
Anne Ekstedt, folkhälsosamordnare, kommunstyrelseförvaltningen
Ylva Gunnarsdotter, förskolelärare, barn- och utbildningsförvaltningen
Sandra Björkstrand, kommunikatör, kommunstyrelseförvaltningen

Föreningsrepresentanter:

Bo Nilsson, Civilförsvarsförbundet
Morgan Nilsen, CK Wänerhof
Lasse Falkeling, CK Wänerhof
Kerstin Webrell, Friluftsförbundet
Matti Karhu, Friluftsförbundet
Eva-Lis Larsson, Friluftsförbundet
Ann-Marie Havdahl, Friluftsförbundet
Johan Lindqvist, Hunneberg Sport- och Motionsklubb
Annalena Levin, Hunnebergs scoutkår
Susanne Björk, Naturskyddsföreningen
Lave Thorell, Naturskyddsföreningen
Gunnar Hall, OK Skogsvargarna
Peter Strömdahl, OK Skogsvargarna
Berith Pettersson, SK Granan
Linus Stenmark, SK Granan
Martin Eriksson, SK Granan
Göran Thorsell, Vänersborgs scoutkår
Peter Lenberg, Vänersborgs scoutkår
Björn Sikström, Vänersborgs scoutkår
Per Söderström, Vänersborgs Segelsällskap
Inger Cederberg, Vänersborgs Skidklubb
Michael Johansson, Vänersborgs Skidklubb
Pia Kronvall, Vänersborgs Ryttaförening
NN, Vänersborgs Ryttaförening

Övriga:

Alvin Arvidsson, Ungdomsrepresentant
Charlotta Bang, Stiftelsen Bergagården
Maria Engström Weber, Visit Trollhättan-Vänersborg
Thomas Lunneryd, markägare
Karin Johansson, Sveaskog Förvaltnings AB
Mattias Kjell, Sveaskog Förvaltnings AB

Bilaga 1 - Referensgruppträff 2022

Inbjudna som inte kunde delta:

Dalslands hästsportklubb

OK Roto

Onsjö Golfklubb

Sportfiskarna Trollhättan/Vänersborg

Vänersborgs Roddklubb

Visit Trollhättan och Vänersborg

Länsstyrelsen Västra Götaland

Ett antal privata markägare och arrendatorer av kommunal mark och jaktmark

Upplägg

Program för träffen:

17:30 Fika och mottagning

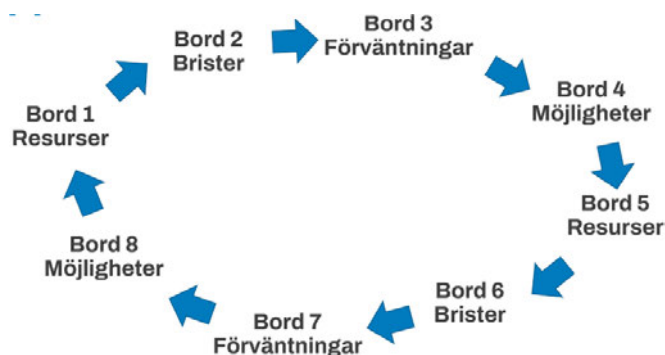
18:00 Presentation och introduktion, inledning av Benny och Mats

18:20 Grupparbete, 4 pass à 20 min

19:40 Redovisning av grupparbete

19:55 Avslutning

Deltagarna delades in i 8 grupper. Under grupparbetet flyttade grupperna runt så att varje grupp fick ägna ett pass åt var och en av fyra teman som beskrivs nedan. En eller två från arbetsgruppen stannade kvar och förde anteckningar vid varje bord. Det fanns alltså två bord för varje tema (se bild nedan).

Varje pass varade ungefär tjugo minuter, uppdelade på dessa moment:

1. Vad har sagts sedan tidigare (arbetsgruppsrepresentanten som sitter kvar vid bordet sammanfattar vad tidigare grupper kommit fram till, gäller ej första passet)
2. Gruppen vidareutvecklar och lägger till saker
3. Sista minuterna ägnas åt att alla gruppdeltagare markerar de viktigaste sakerna med två röda färgpluppar

Anteckningar gjordes på kartor eller tomma pappersark i A1-format, oftast med postit-lappar.

De fyra temana

Resurser för friluftsliv

Vilka är de viktigaste resurserna i Vänersborgs kommun som bidrar till ett rikt friluftsliv?

Bilaga 1 - Referensgruppsträff 2022

Markera i kartan:

- Viktiga friluftsområden
- Viktiga anläggningar

Notera även:

- Vilka huvudsakliga aktiviteter erbjuds?
- Vilka grupper använder platsen/anläggningen?
- Viktiga aktörer (t.ex. föreningar, markägare) knutna till platserna
- Finns det aktörer som är viktiga för friluftslivet utöver de kopplade till särskilda platser?
- På vilka sätt bidrar de?

Brister/utmaningar

Vad fungerar dåligt idag när det gäller friluftsliv i Vänersborgs kommun?

Markera i kartan:

- Platser där något behöver utvecklas
- Platser där något saknas

Notera även:

- Vad behöver utvecklas eller saknas?
- Vad är problemet idag?
- För vem är det ett problem?
- Finns det brister eller utmaningar utöver de kopplade till särskilda platser?

Förväntningar och samverkan

Vad finns för förväntningar på kommunen och andra aktörer när det gäller friluftsliv?

Hur kan vi samverka bättre mellan föreningar, kommunen och andra aktörer?

Rita upp en karta över aktörer:

- Namn på aktören
- Vad har denna aktör för roll när det gäller friluftsliv idag?
- Vad finns det för förväntningar på roll i framtiden?

Notera även:

- Vilka forum för samverkan finns idag?
- Vilka forum borde finnas, vilka borde ingå och hur ofta?

Möjligheter

Vad kan vi stärka eller utveckla för friluftslivet i Vänersborg kommun?

Markera i kartan:

- Platser som är strategiska att satsa på

Notera även:

- Vilka åtgärder skulle få stor effekt för att utveckla friluftslivet?
- På vilket sätt skulle det förbättra?
- För vem skulle det förbättra?
- Vem eller vilka kan bidra till förändringen?
- Anteckna även åtgärder som inte är kopplade till platser på kartan

Handläggare:

Pål Castell
pal.castell@vanersborg.se
0521-721091

Dnr: KS 2022/64
2023-10-25

Sammanställning – Referensgruppträff friluftsstrategi

Tisdag 24 okt 2023, kl 18-20, Skidstugan Dalbobergen

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	1
Inledning	2
Resultat från grupparbeten	2
Friluftsstrategin.....	2
Samverkansformer	3
Utvecklingsförslag.....	5
Deltagare och tillvägagångssätt	6
Deltagare	6
Upplägg	8

Inledning

Vänersborgs kommun arbetar med att ta fram en friluftsstrategi, med stöd av Naturvårdsverket (LONA). Som ett led i arbetet har två träffar genomförts med en referensgrupp där bland annat föreningslivet har bjudits in. Den första träffen hölls i oktober 2022 och en sammanställning av de resultaten finns. Syftet med denna andra träff var att stämna av förslag som arbetats fram under året inför färdigställande av samrådshandlingar. Deltagarlista och upplägg redovisas längre fram i dokumentet.

Resultat från grupparbeten

Kommentar till sammanställningen: Gruppdiskussioner hölls i tre pass som motsvarar de tre huvudrubrikerna nedan (Friluftsstrategin, Samverkansformer, Utvecklingsförslag). Även om varje pass hade tydliga frågeställningar har i flera fall diskussionen kommit att hamna mer om frågor som ligger inom ett annat pass. I sammanställningen har sortering gjorts för att passa in under rubrikerna.

Friluftsstrategin

Övergripande syfte med kommunens friluftslivsarbete

- Viktigt med tydliga avtal för att ha ordning på vem som tar ansvar för vad.
- Folkhälsan är en av de viktigaste sakerna i friluftslivet. Det står ej med i någon av de 4 punkterna, men den passar ju in i flera av punkterna.
- Tillgängligheten är en förutsättning för rikt friluftsliv. Olika behov på plats men även möjligheterna att ta sig till friluftslivets aktivitet har stor betydelse med transport, belysning mm.
- Kunskapsspridning med skyltar och digitala tjänster är viktigt. Olika grupper har olika behov av information och sättet att nå dem varierar stort. Barnen är viktiga då de är framtiden, men även äldre har stort behov av information och friluftsliv.
- Föreningarnas verksamheter utgör en viktig kraft i samhället där samarbetet med kommunen och mellan föreningarna har stor utvecklingspotential. Genom att satsa på friluftsliv som genererar bättre folkhälsa ger detta snabbt tillbaka skattepengar när människor mår bättre och kan arbeta.
- Skapa mer jämlika förutsättningar för föreningarna.
- Friluftsliv ska vara till för alla, både centralt där det går samt utanför 50-skyltarna.
- Allemansrätten innebär även skyldigheter.

Inriktning

- Kunskap och information ska gälla alla, inte bara kommuninvånare. Därför bör ordet kommuninvånare bytas ut till ett ord som omfattar fler målgrupper.
- Framförallt är målgruppen yngre viktig att fokusera på. Det man lär sig som barn har man med sig hela livet. Lättare att påverka yngre målgrupper.

Bilaga 2 - Referensgruppträff 2023

- Tydliggöra vad friluftsområden är och kopplingen till ÖP:s utpekade områden för friluftsliv/natur. Tydliggöra vilka områden som är utpekade för vilka intressen. T.ex. ridning eller skidor.
- Tydliggöra ansvarsområden för friluftslivet. Vem gör vad?
- Kommunen ska utveckla friluftsområden tillsammans/i samverkan med andra aktörer (företag, föreningar, stiftelser mm). Kommunen äger inte all mark och samverkan måste därför ske med andra aktörer.
- Det måste finnas budget för att betala ut bidrag/anläggningsstöd. Det bör även gå att ansöka om bidrag för friluftsföreningar, inte enbart idrottsföreningar.
- Skapa bättre grundförutsättningar för föreningar att överleva. Ett sätt är att det går att ansöka om bidrag och få stöttning ifrån kommunen på olika sätt.
- När det satsas på nya projekt måste det planeras in för underhåll
- Satsa på stadsnära naturområden. Första steget ut i friluftslivet ska vara enkelt.
- Skylta mer och tydligare så att det blir lättare att hitta till och från friluftsområden.
- Tryckt karta med lättläst information och bilder. Mer information via länk.
- Det bör vara enkelt och smidigt att nå områden med kollektivtrafik. Viktigt att ta med naturområdena när kollektivtrafiken planeras.
- Satsningar inom skolan är jätteviktigt! Naturskola är ett bra medel.

Samverkansformer

Vad är viktigt att samverka om?

- Resurser och ekonomi, bidrag
- Det önskas en transparent fördelning av resurser, gärna i dialog med föreningarna.
- Vad är kommunens ansvar respektive föreningens vid områden som nyttjas av alla?
- Vem ansvarar för renhållningen kring natur/leder/slingor? En kostnad för förening som har spår nu, de får ta kostnad för sopor från allmänheten vilket borde vara en kommunal sak.
- Samverka kring det som är svårt att sköta för en förening, tex kring byggnader, röjning av spår och leder.
- Mer resurser och samarbete kring leder och spår.
- Tillgängligheten
- Information, skyltning och gemensamma plattformar.
- Samverkan kring friluftskarta
- Informera varandra om olika evenemang och hjälpas åt att sprida informationen/marknadsföra event.
- Samverkan med skolor
- Samverkan kring sköteselbehov och skötselinsatser, till exempel vasslätter och röjning.
- Samverkan kring skogsförvaltning.
- Samverkan kring nya områdesskydd, som till exempel nya naturreservat.

Bilaga 2 - Referensgruppträff 2023

Friluftforum/friluftsråd

- Viktigt med sådana träffar!
- Friluftforum likt detta en gång/år. Utifrån detta kan andra forum skapas för olika områden eller intressen.
- Ser att det finns behov av att ses 2 gånger/år. Förslag att ses hela kommunen en gång och fokusera på specifika områden en gång.
- Större behov av mindre grupper vid träffar. Ofta behövs det diskuteras specifika konkreta saker som passar bättre i mindre grupper. Större träffar som typ denna referensgruppträff kan nog vara bra när något större eller generellare behöver diskuteras.
- Variera att träffas på olika anläggningar för att se och lära av varandra.

Idéburet offentligt partnerskap (IOP)

- Det finns idag varianter på avtal mellan kommunen och olika föreningar som lite påminner om IOP. Avtal som kräver vissa insatser mot att hyra/arrende är lägre än vad den skulle varit utan insatserna från föreningarna.
- En förening har samarbete med skolor där de tar emot elever för friluftaktiviteter och har idéer om att ta lite betalt för framtagandet av ett ”skolpaket” med kartor mm. Dock oklart om de tar betalt.
- Att byta ersättning mot att sköta om skötsel eller dylikt kan vara en bra lösning, men man kan också se att det är relativt få personer i föreningarna som är aktiva i insatser och det finns en trend i vissa kretsar att man hellre betalar mer till föreningen för att slippa vara delaktig med egna insatser.
- Värt att prova! Exempel är en fiskeklubb som kan sköta om fisket i en sjö och samtidigt bedriva fiskeverksamhet. Scouterna kan sköta om vindskydd i samband med att dom utövar sina aktiviteter.

Ytterligare idéer på samverkan

- Kan man skapa en ”friluftsdag”?
- ”Hittaut” (Svenska orienteringsförbundet) bör finnas i Vänersborg
- Det finns en del samverkan mellan föreningar som har liknande aktiviteter.
- När samverkan inte varit så stor och det har varit svårt att hamna hos rätt person på kommunen så har det upplevts som förening står ensam med sin fråga och ej hittar rätt inom kommunen för att få något svar.
- För att det ska vara lätt att samverka måste det gå att få tag på och svar från personer som söks. Man har förhoppningar att detta ska bli bättre med föreningskonsulent – en kontaktväg in i kommunen tror vi på.
- Gemensamma ansökningar, t.ex. Leader
- Vore bra med samlade hemsida eller liknande, eventuellt hos Visit?

Bilaga 2 - Referensgruppträff 2023

Utvecklingsförslag

Friluftskarta

- Leder på kartor, både digitalt och i pappersform.

Skolskogar och utomhuspedagogik

- Kommunen behöver en naturskola.
- NATURSKOLA!
- Samverka för att öka kunskapen i tidig ålder. Viktigt att unga får både teoretisk och praktisk kunskap om allemansrätt och naturkunskap mm. Alternativ är att fortbilda pedagoger på varje skola eller ha en naturskola eller liknande som alla skolor får ta del av.

Kunskapsspridning

- Upp med skyltar om allemansrätten kring spår och leder, ett enkelt sätt att utbilda personer.
- Föreningar gör viktiga insatser för kunskapsspridning. Friluftsrämjandet håller igång Mulleskolan. Alla runt bordet hade som barn varit med i Mulleskolan och mindes detta glädje. Ett exempel på verksamhet som satt fina minnen hos många barn över lång tid. I dagsläget igång på Hunneberg och vid Granan.
- Nå ut med information om allemansrätten till asylsökande på Restad gård.

Mollbergsskogen

- Mollbergsskogen med elljusspår borde rankas högt. Stort värde för många runt Brålanda.

Frändefors

- Frändeforsområdet har inget utpekats. Borde finnas någon typ av friluftsanslutning. Speciellt viktigt för den äldre generationen som är många i området – hur ska vi lyckas locka de äldre till aktiviteter och därmed bättre folkhälsa när det inte finns något i området?

Dalbobergen

- Tydliggöra regler för cykling
- Skydda mer av området mot exploatering

Lillåområdet

- Skydda området
- Skyltar naturguidning

Södra Onsjö

- I skogsområdet på Onsjö mellan Golfbanan, Karls grav och Johannesbergsvägen rör sig mycket människor och det bör vara utpekats som viktigt för friluftslivet.

Halle- och Hunneberg

- Fler bryggor i sjöarna.

Bilaga 2 - Referensgruppsträff 2023

Västra Tunhem

- Utveckla cykel- och ridväg längs östra älvstranden mellan Vargön och Trollhättan (förbi Gäddebäck)

Vänersnäs

- Oro finns kring Gaddesanna där det byggs vattenreningsverk/pumphus och grävs mycket. Detta är en plats för utveckling.
- P-problem finns även längs Dättern (inte enbart västra Vänersnäs).

Ske mosse

- Tillgång till Ske mosse från Nuntorp?

Fågelskådning

- Till exempel Dättern

Ridning

- Ridning på lämpliga vägar/leder. Bör ses över vart det är ok, skyltas.

Skidor

- Går att utöka mycket kring skidspår. Föreningarna vill mer än vad de har råd och kan fixa.

Cykelvägar

- Cykelväg till Brålanda är bra, men vart tar man vägen efter hundklubben? Behöver skyltas.

Bostadsnära natur

- När det byggs nya områden är det viktigt att dessa inte inkräktar på naturområden, bygg på rätt plats.

Evenemang

- Mer kampanjer likt "Håll Sverige rent".

Deltagare och tillvägagångssätt

Deltagare

Kommunpolitiker:

Henrik Harlitz, 2:e vice ordförande kommunstyrelsen
Kristina Edvinsson, kultur- och fritidsnämnden

Kommunala tjänstepersoner:

Pål Castell, strategisk planerare, kommunstyrelseförvaltningen,

Bilaga 2 - Referensgruppsträff 2023

Hamdi Alsayed, planhandläggare, miljö- och byggnadsförvaltningen
Sanna Fransson, mark- och exploateringsingenjör, samhällsbyggnadsförvaltningen
Magnus Olofsson, föreningskonsulent, kultur- och fritidsförvaltningen
Fredrik Andersson, fritidspedagog, kultur- och fritidsförvaltningen
Per-Ola Rasmussen, utredare, kommunstyrelseförvaltningen
Lisa Rex, kommunekolog, miljö- och byggnadsförvaltningen
Morgan Fast, chef skog och natur, samhällsbyggnadsförvaltningen
Anne Ekstedt, folkhälsosamordnare, kommunstyrelseförvaltningen
Sandra Björkstrand, kommunikatör, kommunstyrelseförvaltningen

Föreningsrepresentanter:

Matti Karhu, Friluftsförbundet
Eva-Lis Larsson, Friluftsförbundet
Ann-Marie Havdahl, Friluftsförbundet
Annalena Levin, Hunnebergs scoutkår
Susanne Björk, Naturskyddsföreningen
Lave Thorell, Naturskyddsföreningen
Göran Carlsson, Naturskyddsföreningen
Tommy Avekvist, OK Skogsvargarna
Peter Strömdahl, OK Skogsvargarna
Berith Pettersson, SK Granan
Göran Thorssell, Vänersborgs scoutkår
Peter Lenberg, Vänersborgs scoutkår
Björn Sikström, Vänersborgs scoutkår
Tina Åhlund, Vänersborgs Skidklubb
Michael Johansson, Vänersborgs Skidklubb

Övriga:

Charlotta Bang, Stiftelsen Bergagården
Robert Stenberg, Halle- och Hunneberg AB
Martin Nordin, Bergahästen AB
Elisabet Edensvärd, Sveaskog Förvaltnings AB
Mattias Kjell, Sveaskog Förvaltnings AB

Inbjudna som inte kunde delta:

Brålanda Sundals-Ryrs Hembygdsförening
Civilförsvarsförbundet
CK Wänerhof
Dalslands Gille
Dalslands hästsportklubb
Frändefors hembygdsförening
Gestads Hembygdsförening
Hunnebergskolorna
Hunneberg Sport och Motionsklubb
OK Roto
Onsjö Golfklubb

Bilaga 2 - Referensgruppträff 2023

Sportfiskarna Trollhättan/Vänersborg
Vassända Naglums Hembygdsförening
Vår Bygd 1891
Vänersnäs Bygdegårdsförening
Vänersnäs hembygds- och fornminnesförening
Vänersborgs Roddklubb
Vänersborgs ryttarförening
Västra Tunhems hembygdsförening
Visit Trollhättan och Vänersborg
Länsstyrelsen Västra Götaland
Ett antal privata markägare och arrendatorer av kommunal mark och jaktmark
Ett antal förtroendevalda och tjänstepersoner inom kommunen

Upplägg

Program för träffen

- 17:45 Fika och mottagning
- 18:00 Presentation av deltagare och introduktion
- 18:15 Presentation om friluftsarbetet i Trollhättan och utvecklingsplaner för Halle- och Hunneberg (Robert Stenberg)
- 18:30 Grupparbete, tre pass med presentation
- 20:00 Avslutning

Grupparbete pass 1 - Friluftsstrategin

Övergripande syfte med kommunens friluftslivsarbete

Med utgångspunkt i Vänersborgs kommuns vision ”attraktiv och hållbar i alla delar, hela livet” ska kommunens friluftslivsarbete

- skapa *mer jämlika förutsättningar* att delta i och uppleva vardagsnära friluftaktiviteter i naturen som inte kräver så stora resurser av den enskilda;
- utveckla och bevara friluftsområden* och mötesplatser för att stärka natur-, kultur- och rekreationsvärden;
- möjliggöra för utveckling av besöksnäring och föreningsverksamhet* med koppling till friluftsliv; samt
- öka kunskapen* om allemansrätten och friluftslivets möjligheter och värden.

Att skapa *mer jämlika förutsättningar* att delta i och uppleva naturen handlar om att göra friluftslivet tillgängligt. Det innebär att arbeta för att minska och ta bort de hinder för deltagande som människor kan ha av funktionsmässiga, ekonomiska, sociala eller kulturella anledningar. Vänersborgs kommun vill stärka förutsättningarna för mer vardagsnära friluftsliv för återhämtning, rekreation och social samvaro.

Att *utveckla och bevara friluftsområden* handlar om att strategiskt och långsiktigt tillvarata natur-, kultur- och rekreationsvärden. Det handlar bland annat om biologisk mångfald, kulturhistoriska lämningar, landskapsbild och vyer, men även om möjligheter till olika typer av aktiviteter.

Att *möjliggöra för utveckling av besöksnäring och föreningsverksamhet* handlar om att stärka möjligheterna för andra aktörer att bidra till och vara delaktig i utvecklingen av friluftslivet i kommunen. I samverkan med andra kan kommunen möjliggöra för fler aktiviteter i naturen, både vad gäller utvecklandet av upplevelse-baserad aktivitet, mötesplatser och anläggningar, så väl som mer fysisk aktivitet som klättring, ridning, orientering och motionsträning.

Att *öka kunskapen* om allemansrätten och friluftslivets möjligheter och värden handlar om att förvalta och bygga vidare på en kultur med stor betydelse för folkhälsa och samtidigt värna om våra naturessurser.

Inriktning

Tillgång till natur och friluftsområden

- Planering av ny bebyggelse ska sträva efter att naturområden sparas eller utvecklas inom gångavstånd från bostaden.
- Viktiga större friluftsområden ska pekas ut i översiktsplanen och skyddas från exploatering.
- Gång- och cykelvägar ska underlätta för boende i tätort att nå natur- och friluftsområden.
- Kommunen ska tillgodose parkering, toalett och avfallsinsamling vid friluftsområden där behoven är stora.
- Kommunala friluftsanläggningar ska i grunden vara kostnadsfria för alla att använda. Avgifter kan dock tas ut för parkeringsplatser och båtplatser för att täcka driftskostnader.

Friluftsanläggningar

- Kommunala friluftsanläggningar ska följa principen om universell utformning¹ där så är möjligt.
- Kommunen ska utveckla friluftsområden för bred användning för olika användargrupper.

Kunskap och information

- Kommuninvånare ska få tillgång till kunskap om friluftsliv och allemansrätt. Särskilt viktiga målgrupper är barn, unga och nyanlända från andra länder. Kommunen ska arbeta med detta bland annat inom förskola, grundskola, svenska för invandrare (SFI) och fritidsverksamheter.
- Det ska finnas lättillgänglig information om kommunens friluftsområden och friluftsanläggningar, bland annat i form av en friluftskarta, för kommuninvånare och besökare via digital media, samt via turistorganisationer och på kommunhuset.
- Huvudleder ska vara tydligt uppmärkta och det ska finnas informationsskyltar vid entréer till friluftsområden.

Samverkan

- Kommunen ska organisera ett forum där möjlighet för samtal om friluftsliv regelbundet erbjuds föreningar och andra organisationer som jobbar med friluftsfrågor.
- Ideella föreningar ska erbjudas att söka bidrag och initiera samarbete med kommunen för friluftsverksamhet.
- Föreningar och andra organisationer ska erbjudas att söka bidrag för investeringar och drift av friluftsanläggningar som kostnadsfritt kan användas av allmänheten.

Grupparbete pass 2 - Samverkansformer

Diskussionsfrågor om samverkan

Friluftsförum/friluftsråd

= Återkommande träff mellan kommunen och andra friluftssaktörer

- Är det en god idé?
- Hur ofta (en gång per år)?
- Vilka bör bjudas in?
- Plats, tid och former?
- Ett för hela kommunen eller uppdelat på områden (i så fall vilka områden)?

Idéburet offentligt partnerskap (IOP)

= Avtal med kommunen på initiativ från föreningslivet

- Är det en god idé?
- Förslag på samverkan?

Ytterligare idéer på samverkan?

- Samlande plattformar/kanaler i sociala media (vilka)?
- Samverkan kring friluftsevent?
- Gemensamma ansökningar?
- Annat?

Grupparbete pass 1 - Utvecklingsförslag

Utvecklingsförslag

1. Kroppefjäll

- Utred möjligheterna till utveckling av leder och besöksanläggningar i samverkan med berörda kommuner, föreningar och företag.

2. Sikhallsviken/Gälle udde

- Arbeta för att färdigställa detaljplanen så att hamnen och campingarna kan byggas ut.
- Vidta åtgärder för att återställa badstranden i gott skick.
- Uppmuntra dialog med markägare och campingplatser om hur området kan förbättras för friluftsliv, bland annat genom förbättrad vandringsrunda på Gälle udde.

3. Dalbobergen

- Följa upp Naturvårdsstrategins förslag på utökning av reservatet.
- Undersöka möjligheterna för Tvåstads discgolfklubb att anlägga en discgolfbana i anslutning till befintliga spår kring Skidstugan.
- Förbättrad entré till området i söder med karta och cykelparkering.

4. Skogarydsområdet och Gundlebosjön

- Undersöka möjligheterna att avtala med markägare om att anlägga en besöksparkering och eventuellt grillplats vid Gundlebosjön.

5. Boteredssjöområdet

- Utveckla stigsystemet på den kommunägda skogsmarken sydväst om badplatsen, bland annat med utsiktsplats och skyltning från badplatsen.

6. Punschdalen

- Följa upp Naturvårdsstrategins förslag om naturreservat.
- Skylta till området vid entréerna.

7. Skavens strandskogsområde

- Skapa en promenadstig längs stranden med utblickar mot vattnet, sittbänkar och någon grillplats.
- Skapa anslutande gångvägar från nya bostadsområden.
- Anlägg en badplats och en liten strandpark

8. Vänersborgsviken

- Se utvecklingsförslag för båtliv.

9. Holmängensområdet

- Undersök möjligheterna att inrätta som naturreservat.

10. Lillåområdet

- Följa upp Naturvårdsstrategins förslag om naturreservat i samverkan med Naturskyddsföreningen, markägare och andra intressenter.

Bilaga 2 - Referensgruppträff 2023

Badplatser

- En plan för utveckling och underhåll av badplatser tas fram, med målsättning att ge så många Vänersborgare som möjligt tillgång till bad inom gångavstånd.
- Möjligheterna att anlägga ett hopptom utreds.
- Möjligheterna att anlägga ett kallbadhus utreds.

Båtliv

- Förutsättningar skapas för flytt av gästhamnen till Norra Sanden, bland annat genom detaljplan och miljöfyllstånd för sjömack.
- Detaljplanearbetet i Sikhallsviken görs färdigt så att en ny småbåtshamn kan utvecklas där.
- Möjligheterna till fler båtplatser i Skavenområdet och vid Restad gård utreds.
- Norskens brygga återbyggs norr om Korseberg.
- Kartlägg kustområdenas möjligheter för vattenburet friluftsliv, till exempel iläggingsramper, naturhamnar, bryggplatser, kajakuthyrning, förslag på leder för fritidsbåtar.

11. Fridhemsgärdet

- Ta fram en plan för hur området kan utvecklas. Utvecklingsmöjligheter kan omfatta odlingslotter, hundrastgård, förbättrade pulkabackar och olika typer av habitatsutveckling.

12. Kanalområdet kring Karls grav

- Förbättra rekreativsvägarna på båda sidor av kanalen.
- Anlägg en sittplats vid vattnet nedanför Kretsloppsparken.

13. Restad Gårds parkområde

- Samverka med markägare om hur området kan bindas ihop med sammanhängande strandpromenad med mera. Av särskild betydelse är promenadväg mellan Karls grav och Astrids ängar.

Vattenleder med mera

- Ta vara på småbåtarnas intressen i samband med planeringen för ombyggnation av Brinkebergsskulle sluss.
- Utveckla Frändeforsån som paddlingsled med iläggingsplatser och parkeringsmöjligheter.
- Undersök möjligheten att utveckla andra paddlingsleder i kommunen.

Leder för vandring och cykling

Ridning

Orientering

Skidåkning

Mountainbike

Discgolf

14. Halle-/Hunneberg

- Samverka med Halle- och Hunnebergs AB, Sveaskog och andra intressenter om att ta fram en vision för utvecklingen av bergen.
- Samverka med länsstyrelsen, Naturvårdsverket och andra intressenter i utredning om att skapa en nationalpark.

15. Västra Vänersnäs

- Undersöka möjligheterna att avtala med markägare om att anlägga besöksparkeringar.
- Se även utvecklingsförslag för båtliv.

16. Mollbergsskogen, Brålanda

- Undersöka möjligheten att i samverkan med intresseförening avtala med markägare om rekreativsinriktad skötsel.

17. Frändeforsån

- Undersöka möjligheten att i samverkan med intresseförening avtala med markägare om iläggingsplatser för att skapa en paddlingsled.

Fiske

Fågel- och utsiktstorn

Skolskogar och utomhuspedagogik

- Utveckla undervisning om allemansrätten i förskola, grundskola och SFI.
- Utveckla utomhuspedagogik i förskola och grundskola.

Kommunala friluftslivsaktiviteter

- Erbjud mer friluftslivsaktiviteter inom ramen för kommunens verksamheter, bland annat fritidsgårdar, ferieaktiviteter och socialomsorg.
- Samverka med föreningslivet kring friluftslivsaktiviteter och -evenemang.

Informationsinsatser

- Ta fram en friluftskarta i samverkan med turistorganisation, föreningsliv och besöksnäring.

18. Viksängen/Nordkroken

- Följ upp Naturvårdsstrategins förslag om naturreservat.
- Avtala med markägare kring skötsel och användning av stranden.
- Vidta åtgärder för att minska igenväxningen kring stranden och peneplanet.
- Undersök möjligheterna för en kiosk vid stranden
- Avtala med markägare om att utveckla en strandpromenad runt Viksängen.

19. Vassända/Brätte

- Följ upp Naturvårdsstrategins förslag om naturreservat.
- Koppla ihop med en promenadstig som kan leda runt hela Vassbotten.
- Utveckla besöksområdet Gamla Brätte med sittplatser och mer information (till exempel om naturmiljöer och Vassända kyrkoruin).

20. Södra Onsjö/Sandbäck

- Följ upp Naturvårdsstrategins förslag om naturreservat.

§ 1

Friluftstrategi

Sammanfattning av ärendet

Pål Castell, utvecklingsledare strategisk samhällsutveckling informerade om det pågående arbetet med att ta fram en friluftstrategi för kommunen samt gick igenom aktuella handlingar i ärendet.

Bildspel bifogas protokollet.

Beslut

Rådet för hälsa och social hållbarhet beslutar föreslå kommunstyrelsen att förslaget till Friluftstrategi går till samråd.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

§ 13

Begäran om yttrande gällande försöksverksamhet med längre fordonståg (TSV 2023-5461)

KS 2024/66

Beslut

Kommunstyrelsen antar bilagt yttrande som sitt eget och översänder det till Transportstyrelsen.

Bilaga/bilagor

- Bilaga 2: Yttrande gällande försöksverksamhet med längre fordonståg

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen har mottagit begäran om yttrande från Transportstyrelsen. Ärendet gäller en ansökan om att få tillstånd hos Transportstyrelsen för att bedriva försöksverksamhet med cirka 27,5 meter långa fordonståg bestående av lastbil med två tillkopplade släpkärror, inskickad av AB Volvo och Kinnarps AB tillsammans med ytterligare aktörer. Ansökan berör ett antal vägar med stor geografisk spridning, bland annat ett antal vägar där Vänersborgs kommun är väghållare. Ett positivt yttrande från berörda väghållare är en förutsättning för att ett tillstånd ska kunna medges. Begäran om yttrande inkom 2024-01-03.

I bilagt yttrande meddelas vikten av att åtgärder vidtas för att minska olägenhet som kan uppstå i samband med försöksverksamheten. Buller som kan uppstå ska i största möjliga mån reduceras och även val av tid är något att ta hänsyn till. Buller kvälls- och nattetid bör alltid undvikas. Eventuell damning som kan uppkomma vid transportrörelserna bör bekämpas om bostäder eller annan verksamhet som kan påverkas finns nära. I övrigt har Vänersborgs kommun inget att erinra mot föreslagen försöksverksamhet.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-01-22 Yttrande gällande försöksverksamhet med längre fordonståg
- Yttrande gällande försöksverksamhet med längre fordonståg

2024-01-24

Dnr: KS 2024/66

Handläggare

Cornelia Sörman
Cornelia.Sorman@vanersborg.se
0521-72 10 46

Mottagare

Kommunstyrelsen

Yttrande gällande försöksverksamhet med längre fordonståg

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar bilagt yttrande som sitt eget och översänder det till Transportstyrelsen.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen har mottagit begäran om yttrande från Transportstyrelsen. Ärendet gäller en ansökan om att få tillstånd hos Transportstyrelsen för att bedriva försöksverksamhet med cirka 27,5 meter långa fordonståg bestående av lastbil med två tillkopplade släpkärror, inskickad av AB Volvo och Kinnarps AB tillsammans med ytterligare aktörer. Ansökan berör ett antal vägar med stor geografisk spridning, bland annat ett antal vägar där Vänerns kommun är vägghållare. Ett positivt yttrande från berörda vägghållare är en förutsättning för att ett tillstånd ska kunna medges. Begäran om yttrande inkom 2024-01-03.

I bilagt yttrande meddelas vikten av att åtgärder vidtas för att minska olägenhet som kan uppstå i samband med försöksverksamheten. Buller som kan uppstå ska i största möjliga mån reduceras och även val av tid är något att ta hänsyn till. Buller kvälls- och nattetid bör alltid undvikas. Eventuell damning som kan uppkomma vid transportrörelserna bör bekämpas om bostäder eller annan verksamhet som kan påverkas finns nära. I övrigt har Vänerns kommun inget att erinra mot föreslagen försöksverksamhet.

Beredning

Ärendet har beretts i samverkan med tjänstepersoner från Samhällsbyggnadsförvaltningens gatuenhet samt Miljö- och Byggnadsförvaltningens avdelning Miljö och hälsa.

Underlag

- Begäran om yttrande gällande försöksverksamhet med längre fordonståg (TSV 2023-5461), KS 2024.2
- Bilaga 1 Färder på följande allmänna vägar och gator, KS 2024.3
- Skiss på försöksfordon, KS 2024.4

Jenny Kudryk

Chef avdelningen hållbar utveckling

Bilagor

Yttrande gällande försöksverksamhet med längre fordonståg, daterat 2024-01-22

Sändlista

Transportstyrelsen

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Samhällsbyggnadsnämnden

2024-01-22

Dnr: KS 2024/66

Handläggare

Cornelia Sörman
Cornelia.Sorman@vanersborg.se
0521-72 10 46

Mottagare

Transportstyrelsen

Yttrande gällande försöksverksamhet med längre fordonståg

Bakgrund

AB Volvo och Kinnarps AB har tillsammans med ytterligare aktörer ansökt om att få tillstånd hos Transportstyrelsen för att bedriva försöksverksamhet med cirka 27,5 meter långa fordonståg bestående av lastbil med två tillkopplade släpkärror. Ansökan berör ett antal vägar med stor geografisk spridning, bland annat ett antal vägar där Vänerns kommun är väghållare.

Som en del av Transportstyrelsens utredning behöver berörda väghållare granska de delar av de för försöket begärda vägsträckorna som de är väghållare för och sedan inkomma med ett yttrande om dessa försöksfordonståg kan medges färdas på dessa sträckor. Ett positivt yttrande från berörda väghållare är en förutsättning för att ett tillstånd ska kunna medges. Begäran om yttrande inkom 2024-01-03.

Yttrande

Då den planerade åtgärden kommer att pågå under 5 år är den inte att anse som tillfällig. Det är därför viktigt att åtgärder vidtas för att minska olägenhet som kan uppstå. Buller som kan uppstå ska i största möjliga mån reduceras och även val av tid är något att ta hänsyn till. Buller kvälls- och nattetid bör alltid undvikas. Eventuell damning som kan uppkomma vid transportrörelserna bör bekämpas om bostäder eller annan verksamhet som kan påverkas finns nära.

I övrigt har Vänerns kommun inget att erinra mot föreslagen försöksverksamhet.

Benny Augustsson
Kommunstyrelsens ordförande

From: Ekström Pär
Sent: 2024-01-03 16:08:27
To: kommun@boxholm.se; kommunen@falkoping.se; kommun@grastorp.se; stadsledningskontoret@stadshuset.goteborg.se; kontaktcenter@helsingborg.se; kommunen@hassleholm.se; kontaktcenter@jonkoping.se; kontaktcenter@ljungby.se; kommun@linkoping.se; malmstad@malmo.se; mjolbykommun@mjolby.se; kommun@munkedal.se; kontakt@molndal.se; norrkoping.kommun@norrkoping.se; kommun@osby.se; kontaktcenter@stockholm.se; kontaktcenter@sodertalje.se; kommun@tanum.se; tranas.kommun@tranas.se; Kommunen@uddevalla.se; varbergdirekt@varberg.se; Kommunstyrelseförvaltningen, Vänersborgs kommun; info@engelholm.se; kommun@odeshog.se; servicecenter@orebro.se; transportdispenser@trafikverket.se
Subject: Begäran om yttrande gällande försöksverksamhet med längre fordonståg (TSV 2023-5461)
Attachments: Skiss försöksfordon.PNG, Bilaga 1 0.4.docx
Categories: Ärendet är påbörjat

Du får inte e-post ofta från par.ekstrom@transportstyrelsen.se. [Se varför det här är viktigt.](#)

Hej,

Med stöd av 4 kap. 17 d § trafikförordningen (1998:1276) får Transportstyrelsen meddela tillstånd för försöksverksamhet med fordonskombinationer som är längre (och tyngre) än vad som normalt är tillåtet om det behövs för att testa nya tekniker och nya konstruktioner. AB Volvo och Kinnarps AB (Bolagen) med flera har sedan år 2018 bedrivit försöksverksamhet med cirka 27,5 meter långa fordonståg bestående av lastbil med två tillkopplade släpkärror (även kallat "DUO-kärra"), se bifogad bild. Försöket har bedrivits på vissa vägar och gator i främst södra och sydvästra Sverige. Tillståndet upphörde att gälla den 31 december 2023.

Bolagen har tillsammans med ytterligare aktörer nu ansökt om att få tillstånd att bedriva ett nytt försök (med test av annan teknik och andra konstruktioner) med liknande kombinationer. Detta försök är planerat att pågå i fem år.

I likhet med det nu avslutade försöket ansöker bolagen inte om några högre axellaster eller bruttovikter, utan tillståndet avser endast en ökad längd (28 meter). Försöksfordonstågen klarar de vändningskrav som ställs för fordonståg som är 25,25 meter långa. Till skillnad mot det tidigare tillståndet önskar bolagen ett något utökat vägnät. Vägnätet framgår av bifogat Worddokument.

Utredningen av ansökan har nu kommit till den del då berörda väghållare behöva granska de delar av de för försöket begärda vägsträckorna som de är väghållare för och sedan inkomma med ett yttrande om dessa försöksfordonståg kan medges färds på dessa sträckor. Ett positivt yttrande från berörda väghållare är en förutsättning för att ett tillstånd ska kunna medges.

Observera att dessa försök inte ska jämföras med transporter av odelbar last. Väghållarna behöver inte heller ställa krav på särskilda villkor för fordonen, det är i Transportstyrelsens beslut om tillstånd och dess bilagor som dessa villkor ställs. Om det finns behov av särskilda villkor, kontakta då undertecknad.

Exempel på villkor som ställs vid medgivna tillstånd för större längder:

- Att fordonståget inte får överskrida det för vägen högsta tillåtna axel-, boggi- och trippelaxeltryck samt bruttovikt,

- särskild skylt fram och bak på fordonståget,
- att tillståndet kan återkallas om förutsättningarna för det inte längre finns eller om det finns någon annan särskild anledning att återkalla det,
- elektroniska bromssystem med anti-låsningssystem och automatisk bromsanpassning,
- stabilitetskrav m.m.

Bifogade dokument:

- Worddokument med samtliga vägar/gator uppspecificerade efter Europavägar och Riksvägar, Primära länsvägar, Övriga länsvägar samt Övriga vägar och gator.
- skiss över fordonskombination.

Vi önskar ert yttrande senast den **29 februari 2023**. Maila yttrandet till vag@transportstyrelsen.se. Glöm inte att ange diarienummer **TSV 2023-5461** på inskickade handlingar.

Ni får gärna lägga undertecknad som kopia på inskickade handlingar, och är det något ni undrar över är det bara att kontakta mig.

Med vänlig hälsning

Pär Ekström

Utredare

Väg och järnväg

Direkt: 010-495 55 13

Transportstyrelsen

781 23 Borlänge

transportstyrelsen.se

Telefon: 0771-503 503

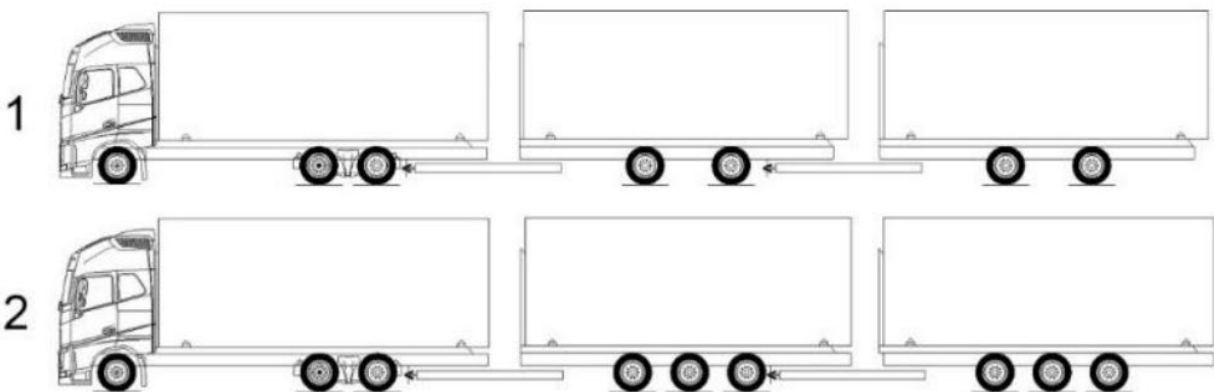

Bild: Försöksfordon

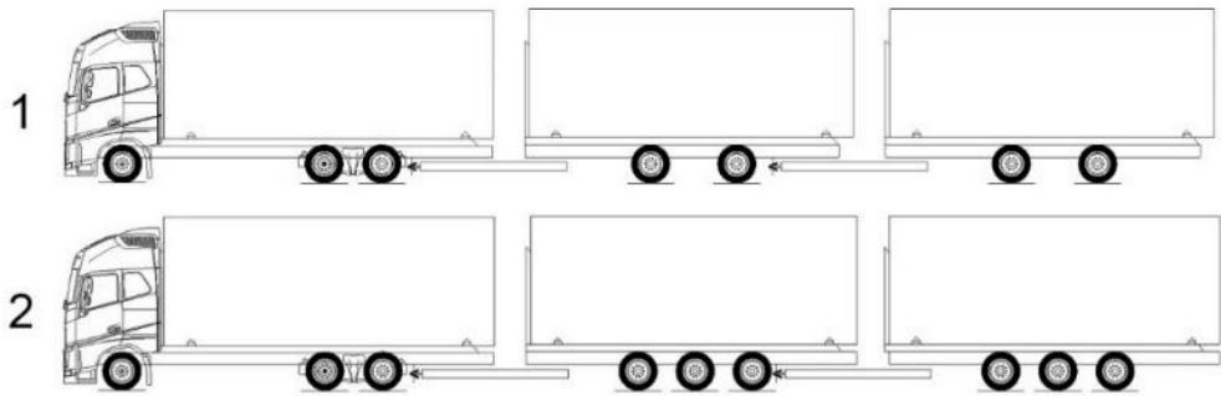

Bild: Försöksfordon

Tillståndet gäller färder på följande allmänna vägar och gator.
Förkortningen tpl avser trafikplats, förkortningen cpl avser cirkulationsplats
och förkortningen Rv avser riksväg.

Europavägar och riksvägar

Väg	mellan	och
E4	tpl 27 Ättekulla	tpl 171 Kista
E4.17 (Nydalavägen)	E4 tpl 85 (Värnamo Norra)	infart Finnvedens lastvagnar
E4.21	E4 tpl 113 Linköping Östra	Mörtlösarondellen
E6	tpl Vintrie (Malmö)	Riksgräns mot Norge vid Svinesund
E6.01 (Inre ringvägen)	tpl Hindby	Rv 11 tpl Bulltofta
E6.20		
E6.21 (Lundbyleden)		
E18	E20 tpl 121 Gräsnäs	E4 tpl 171 Kista
E18 (Karlskogavägen)	E20 tpl 110 Adolfsberg	cpl med Berglundavägen/ Mossbergavägen
E20	E6 tpl 74 Olskroksmotet	E4 tpl 143 Saltskog
E20.10		
E22	tpl 18 Kronetorp N	Rv 23 tpl 26 Rolsberga
E45	tpl 75 Gullbergsmotet	Rv 44 tpl Båberg (Vänersborg)
E65.1	tpl Hindby (Malmö)	E6 tpl 14 Fredriksberg
Rv 11	länsväg M858 (Mor Marnas väg Malmö)	E6.01 tpl Bulltofta
Rv 13 (Klippanvägen)	Rv 107 (Kungsgårdsleden)	cpl med Framtidsgatan

Rv 15	Rv 23 (Osby)	E4 tpl 75 Markaryd N
Rv 21	Rv 23 tpl Läranda	länsväg M2030 (Vannebergavägen)
Rv 23	E22 tpl 26 Rolsberga	Rv 15 (Osby)
Rv 25.5	Ringvägen (Ljungby)	E4 tpl 79 Ljungby Södra
Rv 26	E20 tpl Haggården	Rv 46
Rv 32	E4 tpl 108 Mjölby Västra	länsväg 133 (Säby)
Rv 40	E6 tpl 70 Kallebäcksmotet	E4 tpl 95 Ljungarum
Rv 42	Rv 180 (Borås)	Rv 40 tpl 86 Annelundsmotet (Borås)
Rv 44	E6 tpl 96 Torpmotet	länsväg O2561 (Östravägen)
Rv 46		
Rv 47	Rv 44 (Grästorps)	E4 tpl 95 Ljungarum
Rv 50	Rv 32	E4 södergående påfart tpl 108 (Mjölby Västra)
Rv 51	E4 tpl 121 Ingelsta	Rv 55 tpl Herstadberg
Rv 55 (Stockholmsvägen)	Rv 51 tpl Herstadberg	cpl med De Geersgatan/ Ståthögavägen
Rv 107	cpl Rv 13 (Klippanvägen)	Tordönsgatan
Rv 181		
Rv 184	Rv 46	E20 tpl Munkatorp (Skara)

Primära länsvägar

Väg	mellan	och
111	länsväg M1366 (Österleden)	E4 Södra Brunnsvägen/tpl 27 Ättekulla
131	Rv 32 tpl Tranås Norra	Hörngatan
133	E4 tpl 104	länsväg F1007 (Stationsvägen, Gripenberg)
133	länsväg F1007 (Månstorpsvägen, Gripenberg)	Rv 32 (Säby)
155	Syrahålsmotet, Rv 155 Torslandavägen (Göteborg)	E6.20 (Hisingsleden)
160	länsväg 374	E6 tpl 90 Stora Högamotet
163	Hajumvägen (Tanum)	E6 tpl 105 Tanumsmotet
167	länsväg 650	E6 tpl 92 Lyckornamotet

172	Rv 44 Kurödsmotet (Uddevalla)	Kurödsvägen (Uddevalla)
180	E20 (Alingsås)	Rv 42 (Borås)
190	Gamlestadsvägen (Göteborg)	E45 via Lärjemotet (Göteborg)
206	länsväg 638	E4 tpl 110 (södergående avfart)

Övriga länsvägar

Jönköpings län (F)

Väg	mellan	och
659	Kraftgatan	E4 tpl 94 (Råslätt)
846 (Storgatan)	Storgatan 68	länsväg 846.2 (Skillingaryd)
846.2	länsväg 846 (Storgatan)	E4 tpl 88 Skillingaryd Norra
1007		
1008	Rv 32 tpl Höganloft	Bredkärrsgatan

Skåne län (M)

Väg	mellan	och
858	Mor Marnas väg 2	Rv 11 tpl Sunnanå
1366 (Österleden)	Bunkalundsvägen	Rv 111 Österleden (Helsingborg)
1901	Rv 21 tpl Ignaberga	Rv 23
2030	Rv 21	Dolinvägen

Stockholms län (AB)

Väg	mellan	och
515 (Tvetavägen)	cpl med Genetaleden	Gröndalsvägen

Västra Götalands län (O)

Väg	mellan	och
514	Aminogatan	E6.20 tpl 66 (Åbromotet)
564 (Sörredsvägen)	Rv 155 (Sörredsmotet)	Pressvägen
573	Transportgatan	cpl med länsväg 574
574		
574.1		
645 (Vallenvägen)	cpl med länsväg 160	Vallenvägen 13
650		
678	Rv 44 Råsserödsmotet	E6 tpl 94 (Lerbomotet)

697	Björkbäcksvägen	Rv 44 Ramserödsmotet
832	Tradenvägen (Munkedal)	E6 tpl 100 (Håbymotet)
1040	E6 tpl 114 Nordbymotet	cpl till Svinesunds Handelsområde
2026	Edsvägen	Rv 44 tpl Skogsbo
2561/2559	Rv 47	Rv 44
2655	Rv 46	Rv 181
2870	Rv 46	Midfalegatan
1007 (Gripenberg)		

Örebro län (T)

Väg	mellan	och
690	E18/E20 tpl 111 Aspholmen/Bista	Nastagatan

Östra Götalands län (E)

Väg	mellan	och
638	länsväg 206	Västerlösavägen
757 (Tellbovägen)	länsväg 796	Hästhovsvägen
796 (Linghemsvägen)	Mörtlösarondellen	länsväg 757 (Tellbovägen)

Övriga gator och vägar

Boxholms kommun

Väg	mellan	och
Sättertörpsvägen	Rv 32	Sättertörpsvägen 4

Falköpings kommun

Väg	mellan	och
Lovenegatan	Midfalegatan	Lovenegatan 1
Midfalegatan	länsväg 2870 (Wetterlinsgatan)	Lovenegatan
Industrigatan	Rv 46	Industrigatan 1

Grästorps kommun

Väg	mellan	och
Flo Bergskullen	Rv 47	Flo Bergskullen 2

Göteborgs kommun (Lundby)

Väg	mellan	och
-----	--------	-----

Inlandsgatan	E6.21 (Lundbyleden)	cpl Gropegårdsgatan
Gropegårdsgatan		
Solskiftesgatan	Gropegårdsgatan	Prästvägen
Prästvägen		
Volvogatan	cpl Prästvägen	Volvogatan 10 (grind in till Volvo)
Åbogårdsgatan		
Stålhandskegatan	Åbogårdsgatan	Eriksbergsmotet
Kolhamnsgatan	Stålhandskegatan	E6.21 (Lundbyleden)

Göteborgs kommun (Torslanda)

Väg	mellan	och
Assar Gabrielssons väg		

Göteborgs kommun (Orrekulla)

Väg	mellan	och
Orrekulla Industrigata	Nortaganevägen	Orrekulla Industrigata 55 A

Göteborgs kommun (Göteborgs hamn)

Väg	mellan	och
Arendalsvägen		
Oljevägen ¹		
Ytterhamnsvägen		

Göteborgs kommun (Bäckebo)

Väg	mellan	och
Importgatan	E6 tpl 78 (Backadalsmotet)	länsväg 573 (Skälltorpsvägen/ Transportgatan)
Transportgatan	Importgatan	länsväg 573 (Skälltorpsvägen)

Göteborgs kommun (Alelyckan)

Väg	mellan	och
Bassänggatan	Gamlestadsvägen	Bassänggatan 5
Gamlestadsvägen		
Sandspåret	väg 190, avfart Lärjemotet	Gamlestadsvägen

¹ Hela vägen förutom vägsträcka in till port 6 som är enskild väg

Helsingborgs kommun

Väg	mellan	och
Bunkagårdsgatan	Bunkalundsvägen	Bunkagårdsgatan 14
Bunkalundsvägen	Bunkagårdsgatan	länsväg 1366, Österleden
Rusthållsgatan	Rv 111, Österleden	E4 tpl 27 (Ättekulla)
Trintegatan	Södra Brunnsvägen	Trintegatan 2
Södra Brunnsvägen	Trintegatan	Rv 111, Österleden

Hässleholms kommun

Väg	mellan	och
Dolinvägen	länsväg 2030 (Vannebergavägen)	Dolinvägen 8

Jönköpings kommun

Väg	mellan	och
Hedentorpsvägen	Rv 47 tpl 101	Hedentorpsvägen 3
Kraftgatan	länsväg 659	Kraftgatan 11

Ljungby kommun

Väg	mellan	och
Kungsgatan	Ringvägen	Kungsgatan 70
Ringvägen	Rv 25.5	infart Finnvedens lastvagnar

Linköpings kommun

Väg	mellan	och
Hästhovsvägen	länsväg 757 (Tellbovägen)	Hästhovsvägen 6

Malmö kommun

Väg	mellan	och
Östra Hindbyvägen	Ystadsvägen	Östra Hindbyvägen 63
Ystadsvägen	Östra Hindbyvägen	E65.1 tpl Hindby

Mjölby kommun

Väg	mellan	och
Hedvägen	Västerlösavägen	Infart Preem
Västerlösavägen	länsväg 638	Runvägen

Munkedals kommun

Väg	mellan	och
-----	--------	-----

Tradenvägen länsväg 832 (Håbyvägen) Tradenvägen 6

Mölnbalds kommun

Väg	mellan	och
Aminogatan	E6.20 (Fässbergsmotet)	länsväg 514 (Pepparedsleden)
Kryptogatan	Metangatan	Aminogatan
Metangatan	Kryptogatan	Metangatan 4

Norrköpings kommun

Väg	mellan	och
Fabriksgatan	Maskingatan	infart till Rejmes lastvagnar
Ingelstagatan	cpl med Ståthögavägen	Maskingatan
Maskingatan	Ingelstagatan	Fabriksgatan
Ståthögavägen	cpl med Rv 55	cpl med Ingelstagatan

Osby kommun

Väg	mellan	och
Vintervägen	Rv 15	Vintervägen 7

Stockholms kommun

Väg	mellan	och
Girovägen	Veddestavägen	Girovägen 7
Kungens Kurvaleden	Videgårdsvägen	cpl med Prismavägen
Prismavägen	cpl med Kungens Kurvaleden	Prismavägen 8
Veddestavägen	Viksjöleden	Girovägen
Videgårdsvägen	E4 tpl 150.2	Kungens Kurvaleden
Viksjöleden	E18 tpl 155 Barkarby	Veddestavägen

Södertälje kommun

Väg	mellan	och
Genetaleden	cpl med länsväg 515	E20 tpl 141 Vasa
Grönlandsvägen		
Hantverkarsvägen		
Hovsjövägen	Genetavägen	Grönlandsvägen
Stålhamravägen		

Tanums kommun

Väg	mellan	och
Brehogsvägen	Hajumvägen	Brehogsvägen 1
Hajumvägen	Brehogsvägen	Rv 163

Tranås kommun

Väg	mellan	och
Bredkärrsgatan	länsväg 1008	Bredkärrsgatan 7
Hörngatan	länsväg 131	Hörngatan 10

Uddevalla kommun

Väg	mellan	och
Björkbäcksvägen	Gräskärrsvägen	länsväg 697
Gräskärrsvägen	Kurödsvägen	Björkbäcksvägen
Kurödsvägen	länsväg 172	Gräskärrsvägen
Schillers väg	Kurödsvägen	Schillers väg 3

Varbergs kommun

Väg	mellan	och
Spannarp	E6 tpl Himle	Spannarp 30 (Rastplats Himle)

Vänersborgs kommun

Väg	mellan	och
Edsvägen	Gropbrovägen	länsväg 2026
Gropbrovägen	Tegelbruksvägen	Edsvägen
Herman Kreftings gata	Gropbrovägen	Herman Kreftings gata 4
Tegelbruksvägen	Tegelbrännargatan	Gropbrovägen
Tegelbrännargatan		
Tegelslagargatan	Tenggrenstorpsvägen	Tegelbrännargatan
Tenggrenstorpsvägen	Herman Kreftings gata	Tegelslagargatan

Ängelholms kommun

Väg	mellan	och
Framtidsgatan	cpl med Rv 13	Framtidsgatan 6
Tordöngatan	Rv 107 (Kungsgårdsleden)	Transportgatan
Transportgatan		

Ödeshögs kommun

Väg	mellan	och
Liljekonvaljvägen	E4 tpl 106 (Ödeshög)	Liljekonvaljvägen 3

Örebro kommun

Väg	mellan	och
Berglundavägen	E 18 (Karlskogavägen)	Berglundavägen 9
Bistagatan	cpl med Mossbergsvägen	Pilkullagatan
Hannelundsgatan		
Mossbergavägen	cpl med E18	cpl med Bistagatan
Nastagatan	länsväg 690	Hannelundsgatan
Pallgatan		
Pilkullagatan	Bistagatan	Pilkullagatan 2
Södra vägen	Hannelundsgatan	länsväg 690

REMISSVERSION

Tillståndet gäller färder på följande allmänna vägar och gator.
Förkortningen tpl avser trafikplats, förkortningen cpl avser cirkulationsplats
och förkortningen Rv avser riksväg.

Europavägar och riksvägar

Väg	mellan	och
E4	tpl 27 Ättekulla	tpl 171 Kista
E4.17 (Nydalavägen)	E4 tpl 85 (Värnamo Norra)	infart Finnvedens lastvagnar
E4.21	E4 tpl 113 Linköping Östra	Mörtlösarondellen
E6	tpl Vintrie (Malmö)	Riksgräns mot Norge vid Svinesund
E6.01 (Inre ringvägen)	tpl Hindby	Rv 11 tpl Bulltofta
E6.20		
E6.21 (Lundbyleden)		
E18	E20 tpl 121 Gräsnäs	E4 tpl 171 Kista
E18 (Karlskogavägen)	E20 tpl 110 Adolfsberg	cpl med Berglundavägen/ Mossbergavägen
E20	E6 tpl 74 Olskroksmotet	E4 tpl 143 Saltskog
E20.10		
E22	tpl 18 Kronetorp N	Rv 23 tpl 26 Rolsberga
E45	tpl 75 Gullbergsmotet	Rv 44 tpl Båberg (Vänersborg)
E65.1	tpl Hindby (Malmö)	E6 tpl 14 Fredriksberg
Rv 11	länsväg M858 (Mor Marnas väg Malmö)	E6.01 tpl Bulltofta
Rv 13 (Klippanvägen)	Rv 107 (Kungsgårdsleden)	cpl med Framtidsgatan

Rv 15	Rv 23 (Osby)	E4 tpl 75 Markaryd N
Rv 21	Rv 23 tpl Läranda	länsväg M2030 (Vannebergavägen)
Rv 23	E22 tpl 26 Rolsberga	Rv 15 (Osby)
Rv 25.5	Ringvägen (Ljungby)	E4 tpl 79 Ljungby Södra
Rv 26	E20 tpl Haggården	Rv 46
Rv 32	E4 tpl 108 Mjölby Västra	länsväg 133 (Säby)
Rv 40	E6 tpl 70 Kallebäcksmotet	E4 tpl 95 Ljungarum
Rv 42	Rv 180 (Borås)	Rv 40 tpl 86 Annelundsmotet (Borås)
Rv 44	E6 tpl 96 Torpmotet	länsväg O2561 (Östravägen)
Rv 46		
Rv 47	Rv 44 (Grästorps)	E4 tpl 95 Ljungarum
Rv 50	Rv 32	E4 södergående påfart tpl 108 (Mjölby Västra)
Rv 51	E4 tpl 121 Ingelsta	Rv 55 tpl Herstadberg
Rv 55 (Stockholmsvägen)	Rv 51 tpl Herstadberg	cpl med De Geersgatan/ Ståthögavägen
Rv 107	cpl Rv 13 (Klippanvägen)	Tordönsgatan
Rv 181		
Rv 184	Rv 46	E20 tpl Munkatorp (Skara)

Primära länsvägar

Väg	mellan	och
111	länsväg M1366 (Österleden)	E4 Södra Brunnsvägen/tpl 27 Ättekulla
131	Rv 32 tpl Tranås Norra	Hörngatan
133	E4 tpl 104	länsväg F1007 (Stationsvägen, Gripenberg)
133	länsväg F1007 (Månstorpsvägen, Gripenberg)	Rv 32 (Säby)
155	Syrahålsmotet, Rv 155 Torslandavägen (Göteborg)	E6.20 (Hisingsleden)
160	länsväg 374	E6 tpl 90 Stora Högamotet
163	Hajumvägen (Tanum)	E6 tpl 105 Tanumsmotet
167	länsväg 650	E6 tpl 92 Lyckornamotet

172	Rv 44 Kurödsmotet (Uddevalla)	Kurödsvägen (Uddevalla)
180	E20 (Alingsås)	Rv 42 (Borås)
190	Gamlestadsvägen (Göteborg)	E45 via Lärjemotet (Göteborg)
206	länsväg 638	E4 tpl 110 (södergående avfart)

Övriga länsvägar

Jönköpings län (F)

Väg	mellan	och
659	Kraftgatan	E4 tpl 94 (Råslätt)
846 (Storgatan)	Storgatan 68	länsväg 846.2 (Skillingaryd)
846.2	länsväg 846 (Storgatan)	E4 tpl 88 Skillingaryd Norra
1007		
1008	Rv 32 tpl Höganloft	Bredkärrsgatan

Skåne län (M)

Väg	mellan	och
858	Mor Marnas väg 2	Rv 11 tpl Sunnanå
1366 (Österleden)	Bunkalundsvägen	Rv 111 Österleden (Helsingborg)
1901	Rv 21 tpl Ignaberga	Rv 23
2030	Rv 21	Dolinvägen

Stockholms län (AB)

Väg	mellan	och
515 (Tvetavägen)	cpl med Genetaleden	Gröndalsvägen

Västra Götalands län (O)

Väg	mellan	och
514	Aminogatan	E6.20 tpl 66 (Åbromotet)
564 (Sörredsvägen)	Rv 155 (Sörredsmotet)	Pressvägen
573	Transportgatan	cpl med länsväg 574
574		
574.1		
645 (Vallenvägen)	cpl med länsväg 160	Vallenvägen 13
650		
678	Rv 44 Råsserödsmotet	E6 tpl 94 (Lerbomotet)

697	Björkbäcksvägen	Rv 44 Ramserödsmotet
832	Tradenvägen (Munkedal)	E6 tpl 100 (Håbymotet)
1040	E6 tpl 114 Nordbymotet	cpl till Svinesunds Handelsområde
2026	Edsvägen	Rv 44 tpl Skogsbo
2561/2559	Rv 47	Rv 44
2655	Rv 46	Rv 181
2870	Rv 46	Midfalegatan
1007 (Gripenberg)		

Örebro län (T)

Väg	mellan	och
690	E18/E20 tpl 111 Aspholmen/Bista	Nastagatan

Östra Götalands län (E)

Väg	mellan	och
638	länsväg 206	Västerlösavägen
757 (Tellbovägen)	länsväg 796	Hästhovsvägen
796 (Linghemsvägen)	Mörtlösarondellen	länsväg 757 (Tellbovägen)

Övriga gator och vägar

Boxholms kommun

Väg	mellan	och
Sättertörpsvägen	Rv 32	Sättertörpsvägen 4

Falköpings kommun

Väg	mellan	och
Lovenegatan	Midfalegatan	Lovenegatan 1
Midfalegatan	länsväg 2870 (Wetterlinsgatan)	Lovenegatan
Industrigatan	Rv 46	Industrigatan 1

Grästorps kommun

Väg	mellan	och
Flo Bergskullen	Rv 47	Flo Bergskullen 2

Göteborgs kommun (Lundby)

Väg	mellan	och
-----	--------	-----

Inlandsgatan	E6.21 (Lundbyleden)	cpl Gropegårdsgatan
Gropegårdsgatan		
Solskiftesgatan	Gropegårdsgatan	Prästvägen
Prästvägen		
Volvogatan	cpl Prästvägen	Volvogatan 10 (grind in till Volvo)
Åbogårdsgatan		
Stålhandskegatan	Åbogårdsgatan	Eriksbergsmotet
Kolhamnsgatan	Stålhandskegatan	E6.21 (Lundbyleden)

Göteborgs kommun (Torslanda)

Väg	mellan	och
Assar Gabrielssons väg		

Göteborgs kommun (Orrekulla)

Väg	mellan	och
Orrekulla Industrigata	Nortaganevägen	Orrekulla Industrigata 55 A

Göteborgs kommun (Göteborgs hamn)

Väg	mellan	och
Arendalsvägen		
Oljevägen ¹		
Ytterhamnsvägen		

Göteborgs kommun (Bäckebo)

Väg	mellan	och
Importgatan	E6 tpl 78 (Backadalsmotet)	länsväg 573 (Skälltorpsvägen/ Transportgatan)
Transportgatan	Importgatan	länsväg 573 (Skälltorpsvägen)

Göteborgs kommun (Alelyckan)

Väg	mellan	och
Bassänggatan	Gamlestadsvägen	Bassänggatan 5
Gamlestadsvägen		
Sandspåret	väg 190, avfart Lärjemotet	Gamlestadsvägen

¹ Hela vägen förutom vägsträcka in till port 6 som är enskild väg

Helsingborgs kommun

Väg	mellan	och
Bunkagårdsgatan	Bunkalundsvägen	Bunkagårdsgatan 14
Bunkalundsvägen	Bunkagårdsgatan	länsväg 1366, Österleden
Rusthållsgatan	Rv 111, Österleden	E4 tpl 27 (Ättekulla)
Trintegatan	Södra Brunnsvägen	Trintegatan 2
Södra Brunnsvägen	Trintegatan	Rv 111, Österleden

Hässleholms kommun

Väg	mellan	och
Dolinvägen	länsväg 2030 (Vannebergavägen)	Dolinvägen 8

Jönköpings kommun

Väg	mellan	och
Hedentorpsvägen	Rv 47 tpl 101	Hedentorpsvägen 3
Kraftgatan	länsväg 659	Kraftgatan 11

Ljungby kommun

Väg	mellan	och
Kungsgatan	Ringvägen	Kungsgatan 70
Ringvägen	Rv 25.5	infart Finnvedens lastvagnar

Linköpings kommun

Väg	mellan	och
Hästhovsvägen	länsväg 757 (Tellbovägen)	Hästhovsvägen 6

Malmö kommun

Väg	mellan	och
Östra Hindbyvägen	Ystadsvägen	Östra Hindbyvägen 63
Ystadsvägen	Östra Hindbyvägen	E65.1 tpl Hindby

Mjölby kommun

Väg	mellan	och
Hedvägen	Västerlösavägen	Infart Preem
Västerlösavägen	länsväg 638	Runvägen

Munkedals kommun

Väg	mellan	och
-----	--------	-----

Tradenvägen länsväg 832 (Håbyvägen) Tradenvägen 6

Mölnbalds kommun

Väg	mellan	och
Aminogatan	E6.20 (Fässbergsmotet)	länsväg 514 (Pepparedsleden)
Kryptongatan	Metangatan	Aminogatan
Metangatan	Kryptongatan	Metangatan 4

Norrköpings kommun

Väg	mellan	och
Fabriksgatan	Maskingatan	infart till Rejmes lastvagnar
Ingelstagatan	cpl med Ståthögavägen	Maskingatan
Maskingatan	Ingelstagatan	Fabriksgatan
Ståthögavägen	cpl med Rv 55	cpl med Ingelstagatan

Osby kommun

Väg	mellan	och
Vintervägen	Rv 15	Vintervägen 7

Stockholms kommun

Väg	mellan	och
Girovägen	Veddestavägen	Girovägen 7
Kungens Kurvaleden	Videgårdsvägen	cpl med Prismavägen
Prismavägen	cpl med Kungens Kurvaleden	Prismavägen 8
Veddestavägen	Viksjöleden	Girovägen
Videgårdsvägen	E4 tpl 150.2	Kungens Kurvaleden
Viksjöleden	E18 tpl 155 Barkarby	Veddestavägen

Södertälje kommun

Väg	mellan	och
Genetaleden	cpl med länsväg 515	E20 tpl 141 Vasa
Grönlandsvägen		
Hantverkarsvägen		
Hovsjövägen	Genetavägen	Grönlandsvägen
Stålhamravägen		

Tanums kommun

Väg	mellan	och
Brehogsvägen	Hajumvägen	Brehogsvägen 1
Hajumvägen	Brehogsvägen	Rv 163

Tranås kommun

Väg	mellan	och
Bredkärrsgatan	länsväg 1008	Bredkärrsgatan 7
Hörngatan	länsväg 131	Hörngatan 10

Uddevalla kommun

Väg	mellan	och
Björkbäcksvägen	Gräskärrsvägen	länsväg 697
Gräskärrsvägen	Kurödsvägen	Björkbäcksvägen
Kurödsvägen	länsväg 172	Gräskärrsvägen
Schillers väg	Kurödsvägen	Schillers väg 3

Varbergs kommun

Väg	mellan	och
Spannarp	E6 tpl Himle	Spannarp 30 (Rastplats Himle)

Vänersborgs kommun

Väg	mellan	och
Edsvägen	Gropbrovägen	länsväg 2026
Gropbrovägen	Tegelbruksvägen	Edsvägen
Herman Kreftings gata	Gropbrovägen	Herman Kreftings gata 4
Tegelbruksvägen	Tegelbrännargatan	Gropbrovägen
Tegelbrännargatan		
Tegelslagargatan	Tenggrenstorpsvägen	Tegelbrännargatan
Tenggrenstorpsvägen	Herman Kreftings gata	Tegelslagargatan

Ängelholms kommun

Väg	mellan	och
Framtidsgatan	cpl med Rv 13	Framtidsgatan 6
Tordöngatan	Rv 107 (Kungsgårdsleden)	Transportgatan
Transportgatan		

Ödeshögs kommun

Väg	mellan	och
Liljekonvaljvägen	E4 tpl 106 (Ödeshög)	Liljekonvaljvägen 3

Örebro kommun

Väg	mellan	och
Berglundavägen	E 18 (Karlskogavägen)	Berglundavägen 9
Bistagatan	cpl med Mossbergsvägen	Pilkullagatan
Hannelundsgatan		
Mossbergavägen	cpl med E18	cpl med Bistagatan
Nastagatan	länsväg 690	Hannelundsgatan
Pallgatan		
Pilkullagatan	Bistagatan	Pilkullagatan 2
Södra vägen	Hannelundsgatan	länsväg 690

REMISSVERSION

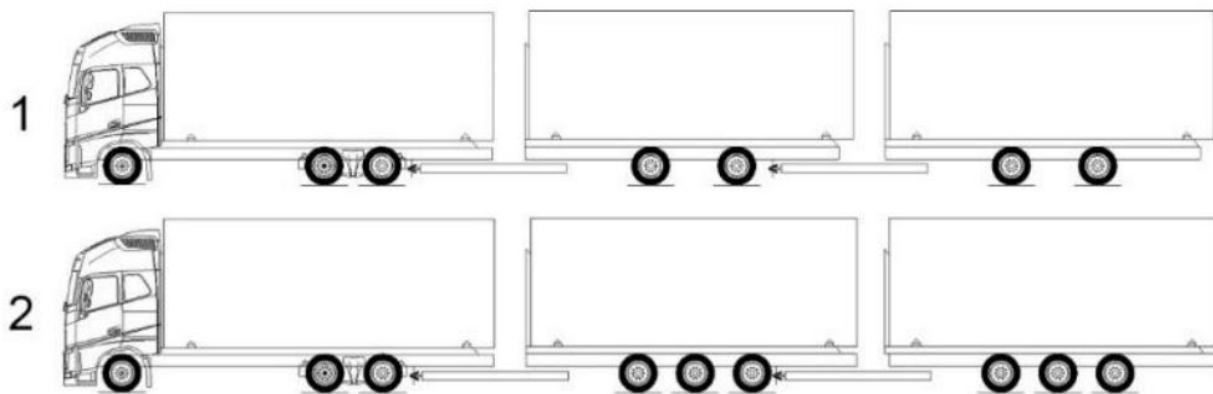

Bild: Försöksfordon

§ 17

Information om slussprojektet

KS 2022/162

Beslut

Kommunstyrelsen noterar informationen.

Sammanfattning av ärendet

Trafikverket arbetar ihop med Sjöfartsverket för att hitta ett sätt att bygga om slussleden Trollhätte kanal för att möjliggöra framtida sjöfart mellan Vänern och Västerhavet. Under 2021 genomfördes ett samråd kring en lokaliseringsutredning där alternativet att bygga ny sluss öster om befintlig sluss vid Brinkebergskulle förordades. Sedan dess har utredningsarbetet fortsatt och nya förutsättningar har uppdagats som ger anledning att även titta på ett nytt alternativ med en så kallad triangelsluss väster om befintlig sluss.

Lokalisering och utformning av slussen kommer att fastställas i en detaljplan och i ett tillstånd om vattenverksamhet. Planen tros kunna antas under 2025, en förskjutning från tidigare prognos med ett år. Samordnat med Trafikverkets utredningsarbete inleds under våren ett visionsarbete för att konkretisera kommunens vilja rörande platsens utveckling. Visionen blir ett underlag i planarbetet. Viktiga frågor som påverkar lokaliseringen av slussen är bland annat påverkan på kultur-, natur- och rekreationsvärden, möjligheter till destinationsutveckling, geoteknik, säkerhet för sjöfarten samt logistik och störningar under anläggningsarbetet.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-01-30 Information om slussprojektet

2024-01-30

Dnr: KS 2022/162

Handläggare
Pål Castell
pal.castell@vanersborg.se
0521-72 10 91

Mottagare
Kommunstyrelsen

Information om slussprojektet

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen noterar informationen.

Sammanfattning av ärendet

Trafikverket arbetar ihop med Sjöfartsverket för att hitta ett sätt att bygga om slussleden Trollhätte kanal för att möjliggöra framtida sjöfart mellan Vänern och Västerhavet. Under 2021 genomfördes ett samråd kring en lokaliseringsutredning där alternativet att bygga ny sluss öster om befintlig sluss vid Brinkebergskulle förordades. Sedan dess har utredningsarbetet fortsatt och nya förutsättningar har uppdagats som ger anledning att även titta på ett nytt alternativ med en så kallad triangelsluss väster om befintlig sluss.

Lokalisering och utformning av slussen kommer att fastställas i en detaljplan och i ett tillstånd om vattenverksamhet. Planen tros kunna antas under 2025, en förskjutning från tidigare prognos med ett år. Samordnat med Trafikverkets utredningsarbete inleds under våren ett visionsarbete för att konkretisera kommunens vilja rörande platsens utveckling. Visionen blir ett underlag i planarbetet. Viktiga frågor som påverkar lokaliseringen av slussen är bland annat påverkan på kultur-, natur- och rekreationsvärden, möjligheter till destinationsutveckling, geoteknik, säkerhet för sjöfarten samt logistik och störningar under anläggningsarbetet.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Dagens slussar är uttjänta kring 2030 och måste byggas om för att sjöfarten ska kunna fortsätta. Att bygga i befintlig led har avfärdats eftersom det skulle innebära ett alltför långt avbrott i sjöfarten. Ny sluss vid Brinkebergskulle behöver därför gå antingen öster eller väster om befintlig.

Detaljplanen för Karls grav 1:2, slussen följer Trafikverkets tidsplan. Nu när Trafikverket beslutat att utreda även den västra sidan av kanalen blir projektet fördröjt med ett år. Av den anledningen förväntas detaljplanen antas 2025 i stället för 2024 som angavs i planbeskedet.

Trafikverket har sedan kommunstyrelsen meddelat positivt planbesked genomfört ett antal utredningar med fokus på östra sidan, bland annat:

- Arkeologisk utredning
- Artinventeringar (fåglar, fladdermöss, groddjur)
- Bulleranalys
- NVI (Naturvärdesinventering)

- Kulturarvsanalys

Det har även gjorts ett antal utredningar rörande nautiska och tekniska förutsättningar för slussen och den nya kanalfåran, och det pågår utredningar bland annat kring landskapsanalys, strategi för masshantering och geoteknik.

Vid provtagning för den geotekniska undersökningen har man hittat kvicklera på den östra sidan vilket har väckt frågor kring stabilitet. Det finns även frågor kring hur fördämningsvallen på östra sidan kan hanteras på ett säkert sätt om kanalen behöver breddas åt det hållet. Kulturarvsanalysen har bidragit med en rikare förståelse kring slussarnas historia och de värden som finns i kulturmiljöerna.

I den första lokaliseringsutredningen valdes den västra sidan bort bland annat för att påverkan av den nya kanalfåran skulle bli stor på såväl kultur- som naturvärden. I Lilla Edet provas en så kallad triangelsluss, där farleden kan vinklas vilket kan ge en betydligt mindre påverkan på omgivningen. Alternativet med triangelsluss förbättrat förutsättningarna för en sluss på den västra sidan, men ger inga fördelar för en dragning i öster.

Oavsett om Trafikverket väljer att gå vidare med det östra eller västra alternativet, kommer sättet på vilket slussområdet återställs ha stor betydelse för framtida friluftsliv och besökare till området. För att bättre kunna kommunicera kommunens vilja samt som ett underlag till detaljplanen kommer kommunen under första och andra kvartalet genomföra ett visionsarbete.

Beredning

Kommunstyrelsen yttrade sig 2021-06-02 § 108 i samråd inför tillståndsansökan för vattenverksamhet enligt miljöbalken, vilket rör samma projekt som det aktuella ärendet.

Kommunstyrelsen meddelade positivt planbesked samt gav byggnadsnämnden i uppdrag att ta fram ett förslag till detaljplan 2022-04-27 § 100.

De förändrade förutsättningarna har diskuterats i en referensgrupp med tjänstepersoner från Miljö- och byggnadsförvaltningen, Kommunstyrelseförvaltningen och Samhällsbyggnadsförvaltningen samt med Trafikverkets representanter. Information har även gått ut till Samordningsgruppen för strategisk samhällsplanering.

Jenny Kudryk

Chef avdelningen hållbar utveckling

Sändlista

Miljö- och byggnadsförvaltningen

2024-02-12

§ 20

Rapport från socialnämnden om uppsökande verksamhet seniorer

KS 2023/543

Beslut

Kommunstyrelsen noterar informationen.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen beslutade 2023-05-03 § 109 att tillföra socialnämnden 475 tkr under 2023 till uppsökande verksamhet seniorer och att en utvärderingsrapport av verksamheten med bedömda effekter ska lämnas till kommunstyrelsen under januari 2024. Socialnämnden har inkommit med en utvärderingsrapport av verksamheten.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-02-05 Rapport från socialnämnden om uppsökande verksamhet seniorer
- Socialnämndens beslut 2024-01-25 samt socialförvaltningen tjänsteskrivelse 2024-01-04 samt Rapport avseende uppsökande verksamhet seniorer 2023-12-20

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

2024-02-05

Dnr: KS 2023/543

Handläggare
Ewa Lundqvist
ewa.lundqvist@vanersborg.se
0521-721155

Mottagare
Kommunstyrelsen

Rapport från socialnämnden om uppsökande verksamhet seniorer

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen noterar informationen.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen beslutade 2023-05-03 § 109 att tillföra socialnämnden 475 tkr under 2023 till uppsökande verksamhet seniorer och att en utvärderingsrapport av verksamheten med bedömda effekter ska lämnas till kommunstyrelsen under januari 2024. Socialnämnden har inkommit med en utvärderingsrapport av verksamheten.

Underlag

Socialnämndens protokoll 2024-01-25 § 2

Thomas Sannemalm
Ekonomichef

Sändlista

Socialnämnden

§ 2

Rapport avseende uppsökande verksamhet seniorer

SOC 2022/277

Beslut

Socialnämnden godkänner rapport avseende uppsökande verksamhet seniorer samt överlämnar rapporten till kommunstyrelsen.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen beslutade 2022-03-23, § 72, att tillföra socialnämnden 475 tkr under 2022, med finansiering ur särskilt avsatta medel i kommunstyrelsens förfogandeanslag till socialt förebyggande och trygghetskapande insatser. Socialnämnden äskade medel från kommunstyrelsen även för år 2023. Kommunstyrelsen tillförde, 2023-05-03 § 109, socialnämnden 475 tkr under 2023 till uppsökande verksamhet seniorer, med finansiering ur särskilt avsatta medel i kommunstyrelsens förfogandeanslag. En utvärderingsrapport av verksamheten med bedömda effekter ska lämnas till kommunstyrelsen under januari 2024.

Socialförvaltningen har sammanställt en rapport över projektet och dess bedömda effekter.

Beslutsunderlag

- Socialförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2024-01-04
- Rapport avseende uppsökande verksamhet seniorer

Sändlista

Kommunstyrelsen
Enhetschef förebyggande verksamhet

2024-01-04

Dnr: SOC 2022/277

Handläggare

Anette Karlsson
anette.karlsson01@vanersborg.se
0521-72 13 21

Mottagare

Socialnämnden

Rapport avseende uppsökande verksamhet seniorer

Förslag till beslut

Socialnämnden godkänner rapport avseende uppsökande verksamhet seniorer samt överlämnar rapporten till kommunstyrelsen.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen beslutade 2022-03-23, § 72, att tillföra socialnämnden 475 tkr under 2022, med finansiering ur särskilt avsatta medel i kommunstyrelsens förfogandeanslag till socialt förebyggande och trygghetsskapande insatser. Socialnämnden äskade medel från kommunstyrelsen även för år 2023. Kommunstyrelsen tillförde, 2023-05-03 § 109, socialnämnden 475 tkr under 2023 till uppsökande verksamhet seniorer, med finansiering ur särskilt avsatta medel i kommunstyrelsens förfogandeanslag. En utvärderingsrapport av verksamheten med bedömda effekter ska lämnas till kommunstyrelsen under januari 2024.

Socialförvaltningen har sammanställt en rapport över projektet och dess bedömda effekter.

Underlag

- Beslut från kommunstyrelsen 2023-05-03 § 109
- Beslut från socialnämnden 2023-02-28, § 27

Karin Hallberg

Förvaltningschef

Bilagor

Rapport avseende uppsökande verksamhet seniorer

Sändlista

Kommunstyrelsen
Enhetschef förebyggande verksamhet

2023-12-20

Dnr: SOC 2022/277

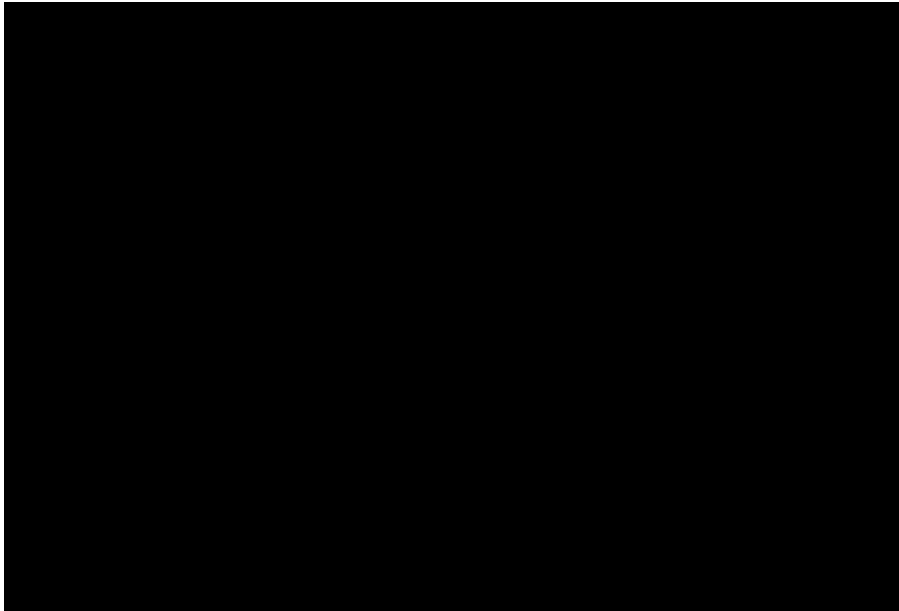
Handläggare

Maria Bergqvist
maria.bergqvist@vanersborg.se
0521-72 19 51

Mottagare

Kommunstyrelsen

Uppsökande verksamhet seniorer

Sammanfattning av rapporten

I det förbyggande och hälsofrämjande arbete som bedrivs på enheten har vi upplevt att det många gånger varit svårt att nå ut med information till seniorer med annat modersmål än svenska. Under pandemin blev det än mer tydligt att många människor inte kunde ta del av viktig samhällsinformation, dels kunde informationen vara svår att förstå och ta till sig och dels visste man inte var och hur man kunde söka den.

Träffpunkt Torpa har fyllt och fyller en viktig funktion i att förmedla och förklara samhällsinformation för dem som kommer dit. Vi såg ett behov av att nå fler än de som besöker träffpunkten. I projektet har vi kunnat anställa ytterligare en undersköterska, vilket skapat utrymme för att utforska olika sätt att hitta fram till och möta individer tillhörande målgruppen.

Till en början var fokus på att informera professionella om att vi fanns och om vad vi kunde erbjuda. Så småningom har fokus skiftat mot att arbeta mer direkt mot målgruppen. Vårt mål är att i dialog med målgruppen hålla i och utveckla detta uppsökande arbete framåt. Vi har i projektet haft möjlighet att översätta skriftlig information till fler språk, vilket skapat möjlighet att nå ut till fler.

Vi har medvetet arbetat med att möjliggöra för människor att besöka delar av kommunen som ligger utanför det egna närområdet. Detta har varit mycket uppskattat av de som deltagit. Det har varit positivt att besöka nya miljöer, hamna i nya sammanhang och möta nya människor, man annars inte skulle mött.

Maria Bergqvist

Enhetschef, förebyggande verksamhet

VSU, Socialförvaltningen

Innehållsförteckning

1	UPPDRAG	4
1.1	UPPDRAGSBESKRIVNING	4
1.2	MÅL OCH SYFTE	4
1.3	BERÖRDA PARTER/AKTÖRER	4
1.4	AVGRÄNSNING.....	4
1.5	UNDERLAG.....	4
1.6	ARBETSSÄTT	5
2	GENOMFÖRT ARBETE	5
3	DISKUSSION	6
4	BILAGOR	7

1 Uppdrag

1.1 Uppdragsbeskrivning

I juni 2021 gavs enheten förebyggande verksamhet inom Socialförvaltningen ett uppdrag från verksamhetschefen för vård, stöd och utredning. Uppdraget benämndes: ”Uppsökande verksamhet seniorer” och handlade om att hitta vägar och skapa förtroendefulla relationer till seniorer som, främst av språkliga skäl, upplever isolering och riskerar att gå miste om vad som skulle kunna upplevas som meningsfulla sociala sammanhang och viktig samhällsinformation.

1.2 Mål och syfte

Under Covid19-pandemin, blev det tydligt att många seniorer med annan språklig bakgrund riskerade att missa viktig samhällsinformation och att uppleva isolering då det fanns svårigheter att språkligt förstå och att göra sig förstådd. Syftet med projektet har varit att bryta isolering och att bidra till att sprida information om samhället vi lever i och om vilket stöd kommunen erbjuder.

Projektet syftar till att skapa trygghet hos de individer vi möter, vilket har en god överensstämmelse även med Medborgarlöfte Torpa. I och med att vi under projektets gång haft en förstärkning med en medarbetare så har det också varit möjligt att utforska olika sätt att arbeta uppsökande mot målgruppen, där målet blir att skapa en modell för hur vi möter upp målgruppen på bästa sätt.

Projektet ligger väl i linje med Vänersborgs kommuns vision: ”Attraktiv och hållbar i alla delar, hela livet” och kan ses som ett bidrag i arbetet med att skapa ökad hållbarhet hos äldre personer som av språkliga och ibland kulturella skäl har svårigheter att ta del av information som bidrar till att skapa hållbarhet hos individen och i förhållande till det omgivande samhället.

1.3 Berörda parter/aktörer

Enhetschefen på enheten för förebyggande verksamhet har tillsammans med enhetens verksamhetsledare hållit samman projektet. Största delen av det praktiska arbetet har utförts av projektanställd undersköterska och två ordinarie medarbetare på Träffpunkt Torpa. Enhetens frivilligsamordnare har varit ett stöd för projektanställd undersköterska och varit behjälplig med praktiska ting och med stöd utifrån det kontaktnät hon har i sin yrkesroll.

1.4 Avgränsning

Under projektets gång så har vi avgränsat målgruppen till seniorer boende i Torpaområdet. Det finns flera skäl till detta. Dels är Träffpunkt Torpa lokaliserat i detta område, vilket gjort att det varit enklare att stötta seniorer i att besöka träffpunkten där, dels har det funnits behov av att begränsa det geografiska området för att räkna till. Medarbetare i projektet har deltagit i dialogmöten som en del i medborgarlöfte Torpa, vilket också bidrog till att vi knöt projektet till stadsdelen Torpa.

1.5 Underlag

Upprinnelsen till projektet är dels insikter om upplevd ensamhet som pandemin givit oss, dels statsbidrag för att motverka ofrivillig ensamhet och isolering hos äldre, där Socialförvaltningen sökte och fick medel 2021. Från och med 2022 söktes medel från Kommunstyrelsens förfogandeanslag då projektet ligger väl i linje med kommunens

medborgarlöfte. Projektet som beskrivs i denna rapport är tänkt att vara en del i arbetet med att öka upplevd trygghet hos seniora invånare i framför allt område Torpa.

1.6 Arbetssätt

2021 anställdes en undersköterska på heltid i projektet. Hon har haft sin huvudplacering på Träffpunkt Torpa, men har del av tid arbetat uppsökande mot målgruppen. När hon har arbetat på träffpunkten har övriga två medarbetare där kunnat arbeta uppsökande. Med detta arbetssätt har vi kunnat nå fler eftersom vi med detta behärskar fler språk (svenska, somaliska, arabiska, bosniska, kroatiska, serbiska och romani) och därmed kan möta fler. Under 2021 och 2022 fokuserades det mycket på att göra projektet känt både för målgruppen men också känt för de professionella som kan fungera som en länk mellan projekt och målgrupp. Under senare delen av 2022 och hela 2023 har tyngdpunkten legat på insatser direkt mot målgruppen.

Projektet har ingått som en del i arbetet med Senior i VBG där vi genom projektet haft lättare att nå ut till fler och vice versa, det vill säga genom Senior i VBG:s informationskanaler har vi också kunnat sprida information om projektet. Att nå ut med information är många gånger svårt och samverkan är nyckeln för att kunna nå fler. Vi har under projektets gång frågat de seniorer vi mött om på vilket sätt de önskar få information och om vad som är viktigt för att skapa välmående hos dem. Den information vi fått i dialogen med medborgarna har vi använt oss av när vi halvårsvis planerat utformningen av projektet.

2 Genomfört arbete

Nedan exempel på insatser som genomförts för att synliggöra projektet för professionella

- Under projektets gång har information om arbetet lämnats till biståndsenheten. Information har givits muntligen på handläggartreffar och också skriftligen eftersom man önskat information att ge till hjälpsökande invånare.
- Enhetschef har deltagit på APM för hemtjänst som verkar i Torpaområdet. Information har givits om projektet och hemtjänstmedarbetare har fått skriftlig information på flera olika språk för att kunna lämna till vårdtagare.
- Via kontakt med AB Vänersborgsbostäder gjordes ett stort och fint reportage om projektet i deras tidning Dörrposten. Denna tidskrift når alla bolagets hyresgäster (se bilaga 1 Dörrposten nr 1, 2022).

Nedan exempel på insatser som genomförts i projektet direkt riktat till invånare

- Broschyrer och informationsmaterial om Träffpunkt Torpa och projektet har översatts till arabiska, somaliska, bosniska och romani, detta för att fler ska kunna få ta del av informationen på sitt modersmål.
- Deltagande på dialogmöten utifrån det medborgarlöfte som gällde för Torpaområdet under 2021 och 2022. Här har funnits möjlighet till dialog både med professionella och med invånare i området.

- Under 2022 genomfördes ett öppet hus på Träffpunkt Torpa. Det var välbesökt och här möttes både boende i området, reguljära besökare på träffpunkten och professionella.
- Vi har årligen (2022 och 2023) genomfört en höstfest på Mötesplats Norra Järnvägsgatan. Till dessa fester har deltagare på träffpunkter och frivilliga bjudits in. De har varit mycket välbesökta och uppskattade. Vi har här arbetat medvetet med att människor från olika delar av staden ska ges tillfälle att mötas och umgås. Lokalen har varit fullsatt och på 2023 års fest var det fler anmälda än vad vi hade möjlighet att ta emot. När vi samtalat med besökare på Träffpunkt Torpa efter festen så beskriver man det som mycket betydelsefullt; att komma utanför sin stadsdel och att få möta nya människor i ett nytt sammanhang.
- I arbetet med att stötta personer boende i Torpaområdet när det gäller att besöka andra delar av staden så har vi hjälpt personer att ansöka om seniorbiljett hos Västtrafik. Enhetens medarbetare har följt med på resan för att besöka till exempel biblioteket, olika träffpunkter i kommunen och konsthallen. Detta har uppskattats och vi har uppfattat att flera därefter provat att resa på egen hand.
- Vi har under hela projektets gång haft dialog med målgruppen. Under hösten 2023 har vi intervjuat deltagare för att få en ännu bättre bild av vad som är viktigt för dem.
- För att underlätta och bidra till att skapa trygghet hos nya träffpunktsbesökare har medarbetarna erbjudit följande mellan hem och träffpunkt under de första besöken. De besökare som använt sig av detta har givit positiv feedback på att det känts tryggt.

3 Diskussion

I arbetet med projektet har vi sett ett stort behov av och en önskan om att få ett gott socialt nätverk. Seniorer uttrycker att man ser positivt på de aktiviteter som kommunen genomför. Det upplevs viktigt att vara tillsammans med andra i olika sociala sammanhang, både det att man kan knyta nya kontakter, och att uppleva saker tillsammans med andra människor, man inte känner, har ett stort värde.

När vi samtalar med besökare på Träffpunkt Torpa så beskrivs det som mycket viktigt att ta del av samhällsinformation på sitt språk. Vi har på träffpunkten bland annat haft besök av Polisen, konsumentvägledare och fått information om samhällsskydd och beredskap. Vid dessa besök bistår medarbetarna med översättning av det som sägs och många gånger har en livlig dialog uppstått med många intresserade frågor från träffpunktens besökare.

Medarbetarna ger också individuellt stöd till besökare i hur man kontaktar till exempel sjukvård, socialtjänst och pensionsmyndighet.

Vid en av de intervjuer vi genomfört i projektet så ställs frågan om hur man upplevde det att träffa oss. Den intervjuade svarar så här: ” Jag har blivit trevligt bemött och samtidigt får jag stöd med mina kontakter med vården eftersom jag inte behärskar svenska språket, jag får även social samvaro. Jag kände mig trygg, avslappnad och det är ofta en trevlig stämning här.”

När vi förlagt träffpunktsaktiviteter utomhus har vi varit synliga för fler i området. Vi har då ofta knutit nya kontakter och under projektets gång har vi kunnat se att antalet besök till träffpunkt Torpa har ökat (bilaga 2 Besök träffpunkt Torpa).

Vi, som professionella, har lärt oss mycket under projektets gång. Det vi vill ta med oss i vårt fortsatta arbete är vikten av att hela tiden lyssna in målgruppen och ha en öppen dialog för att

kunna genomföra insatser som upplevs som viktiga och relevanta. De intervjuer vi genomfört har hjälpt oss att förstå vad som är viktigt och vi vill fortsätta med att intervjuva träffpunktsbesökare.

Vi har fått mycket positiva reaktioner på de aktiviteter som innebär att man besöker aktiviteter och platser som ligger utanför närområdet, även om det inledningsvis kan innebära lite större arbetsinsatser från personalen så har det stor betydelse för individen.

Sammanfattningsvis så kan vi se, genom vad projektdeltagare sagt till oss, att de aktiviteter som genomförs bidrar till att skapa förtroende för det som görs av kommunen. Vi tänker att detta är ett viktigt bidrag till upplevd trygghet och tillhörighet.

I vårt fortsatta arbete är fokus på att genom de kanaler vi funnit, skapa goda relationer till fler. Vi ser vikten av samhällsinformation och kommer att fortsätta att sprida den till målgruppen och som en del i detta bjuda in representanter för samhället till exempel, polis och konsumentvägledning. Vi ser oss som en viktig del i att skapa förtroende mellan individ och kommun, samhälle.

4 Bilagor

Bilaga 1 Dörrposten nr 1 2022

Bilaga 2 Besök träffpunkt Torpa

dip

DÖRRPOSTEN
BOMAGASIN

Vi måste ses!

Edita Diljaj arbetar på Träffpunkt Torpa med att bryta isolering och utanförskap bland våra äldre. Hon välkomnar alla seniorer till den mångkulturella gemenskapen på Kastanjevägen 35. [SID 4](#)

Vi efterlyser roliga idéer!

Läs om hur du och dina grannar kan söka pengar ur vår verksamhetsfond. [SID 13](#)

Säg hej till Peter!

Möt hockeyproffset som hälsar bland annat våra nya hyresgäster välkomna. [SID 14](#)

Friskare med goda grannar!

Forskning visar att det är bra för hjärtat att ha bra relation med sina grannar. [SID 8](#)

VB
VÄNERSBORGS
BOSTÄDER

En kopp kaffe, och dagens goda skratt.

TRÄFFPUNKT TORPA ÄR EN MÅNGKULTURELL
MÖTESPLATS FÖR SENIORER. VÄLKOMMEN HIT.

TEXT: FIA ERIXON FOTO: JERRY LÖVBERG

Vi finns också där och förklarar hur det svenska samhället fungerar, men också med kontakten till hyresvärderna om något gått sönder i lägenheten.

I snart fjorton år har Träffpunkt Torpa på Kastanjevägen 35 välkomnat, hjälpt och stöttat Vänersborgs seniorer. Hit är alla välkomna för att träffa andra, läsa tidningar, spela spel, gå på gemensamma promenader, laga mat tillsammans och delta i olika aktiviteter. Men också för att få hjälp och stöd med det mesta man undrar över och för att få information om kommunens andra verksamheter och hur man tar kontakt med dem.

Edita Diljaj är undersköterska och jobbar på Träffpunkt Torpa. Hon hoppas att fler hittar gemenskapen i deras gäng.

I en lägenhet på bottenplan på Torpaområdet i Vänersborg huserar Träffpunkt Torpa. När DP kommer på besök möts vi i dörren av Edita Diljaj. Edita är undersköterska i grunden och har jobbat här sedan i september 2021. Hon är ansvarig för ett nytt projekt där uppdraget är uppsökande verksamhet för att sprida information om verksamheten och få fler seniorer att komma med i gemenskapen.

Vi vill finnas här för fler

”Välkomna hit! Det är så kul att ni ville komma”, hälsar Edita och bjuder in oss i ett av de tre rummen som finns i lägenheten. I hörnet står ett löpband och en motionscykel. ”Ja, det är en del av våra besökare som brukar använda dem”, säger Edita. På bordet har hon radat upp med foldrar på flera olika språk. ”Vi är en mångkulturell mötesplats för seniorer och deras anhöriga. Många av våra besökare har utländsk bakgrund och för dem är det en fantastisk möjlighet att få komma hit och prata på sitt hemspråk”, förklarar Edita och berättar hur viktig verksamheten är för att bryta isolering och förhindra utanförskap. ”Mitt jobb just nu är att berätta för fler att vi finns!”

Mitt jobb just nu är att berätta för fler att vi finns!

Hjälp och stöd i vardagen

”Många äldre som kommer till Sverige och inte går i skolan eller arbetar har det betydligt tuffare att komma in naturligt i samhället”, förklarar Edita. ”Vi hjälper dem att översätta brev från till exempel myndigheter och annat som kan vara svårt att förstå. Vi finns där och förklarar hur det svenska samhället fungerar. Vi hjälper också till med kontakten med hyresvärderna om något gått sönder i lägenheten eller liknande. Allt som kan underlätta i vardagen.” Edita berättar också att om

På Träffpunkt Torpa får du som är senior hjälp med det mesta som rör vardagen. Det kan handla om översättning, hitta rätt hos kommunen, anmäla fel till fastighetsägaren och annat viktigt.

någon stammis inte dyker upp på ett par dagar så brukar de ringa och höra så att allt är bra. "Att vi finns här och bryr oss på riktigt är något som våra besökare uppskattar väldigt."

Samarbetar med andra organisationer

Edita berättar att Träffpunkten Torpa bedrivs i kommunens regi, i samarbete mellan anhörigstöd, frivilliga samt olika organisationer och ideella föreningar. "Genom att samarbeta kan vi erbjuda våra seniorer mer hjälp och ett bredare utbud." Hon berättar också att det finns flera olika träffpunkter i kommunen – från centrala Vänersborg till Brålanda och Frändefors. "På kommunens hemsida finns alla adresser, program och annan information. Jag försöker också dela ut foldrar lite varstans så att fler ska hitta oss!"

Stammisar sedan start

Många av de som kommer till Träffpunkten Torpa har gjort det sedan dag ett. En av dem är Leila Wahab. Hon har varit en flitig besökare i tolv år. När vi träffar henne sitter hon i vardagsrummet och fikar tillsammans med Mehmet Limoni – även han en stammis sedan verksamheten öppnade. "Jag brukar komma hit varje dag, utom på fredagar", berättar Leila. På bordet bredvid kaffet och de serbiska chokladkexen står två virkade kaffekoppar som Leila har virkat. Vi pratar om språk och Leila berättar att hon pratar fem olika. Under samtalet kring bordet förstår man snabbt att de flesta som kommer hit kan flera språk och att det blandas friskt. "Det viktigaste är att vi förstår varandra", säger Nedmija Iseni som har jobbat på Träffpunkt Torpa tillsammans med kollegan Mariam Omar sedan stället öppnade.

Du kan också umgås, handarbeta, spela spel, läsa, laga mat, odla växter, fira högtider och gå promenader tillsammans med andra aktiva och seniora vänersborgare.

Härlig gemenskap med många skratt

När DP hälsar på är det en solig men kall förmiddag i mars, men Nedmija plockar fram bilder från en iPad och visar hur de brukar odla växter och grönsaker på baksidan av huset under vår- och sommarhalvåret. "Det är viktigt att man rör på sig, men många äldre känner sig inte riktigt trygga med att gå ute på egen hand. Därför brukar vi även ge oss ut på gemensamma promenader i närområdet". Nedmija visar också bilder från när man firat olika högtider tillsammans och det syns på bilderna och även under vår korta visit att det är en härlig gemenskap med många skratt som erbjuds här. På DP önskar vi såklart Träffpunkt Torpa all lycka till i fortsättningen och hoppas att ännu fler nu tar tillvara på möjligheten att komma hit. *

Alla är välkomna till Träffpunkt Torpa

Personalen pratar flera olika språk och det kostar ingenting att besöka Träffpunkt Torpa. Fika och mat finns till självkostnadspris.

Adress: Kastanjevägen 35

Telefon: 0521-72 20 38

Verksamheten är öppen:

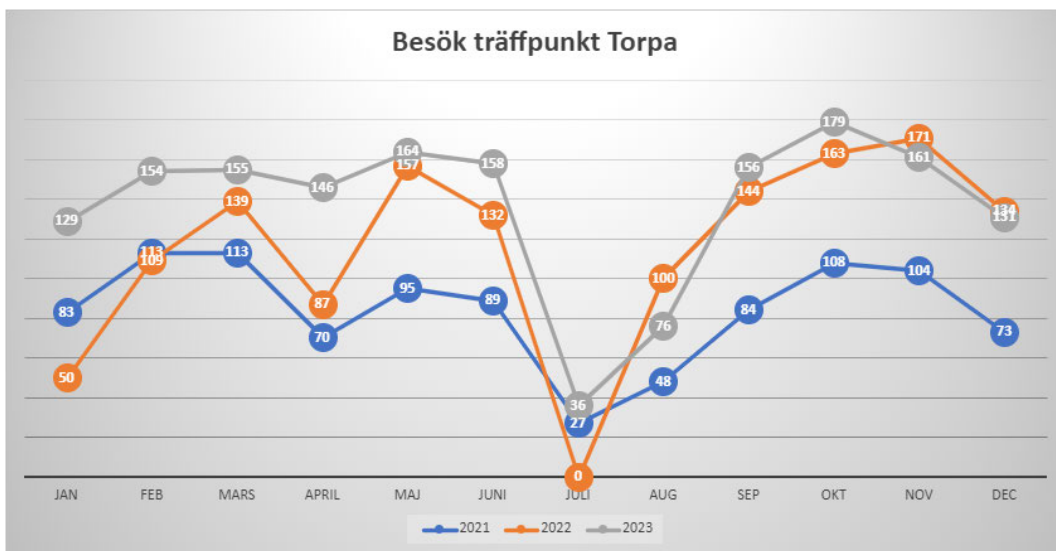
Mån, tis, tor, fre kl. 9.00-15.30

Ons kl. 9-13

Antal besök Träffpunkt Torpa

2021: 1007 besök
2022: 1386 besök
2023: 1645 besök

År	jan	feb	Mars	april	maj	juni	juli	aug	sep	okt	nov	dec
2021	83	113	113	70	95	89	27	48	84	108	104	73
2022	50	109	139	87	157	132	0	100	144	163	171	134
2023	129	154	155	146	164	158	36	76	156	179	161	131

§ 19

Fastighetsinvesteringar för kommunstyrelsen 2025-2027

KS 2024/76

Beslut

Kommunstyrelsen fastställer behov av fastighetsinvesteringar för åren 2025-2027 till 15 mnkr år 2025 för markinköp inför uppförande av ny räddningsstation och översänder beslutet till samhällsbyggnadsnämnden.

Sammanfattning av ärendet

Under 2023 färdigställdes en förstudie angående Norra Älvsborgs räddningsförbunds (NÄRF:s) lokaler i centrala Vänersborg. Förstudien förordar att lämplig mark införskaffas om en ny räddningsstation ska uppföras i centrala Vänersborg.

I lokalförsörjningsunderlaget för åren 2025-2034 beskrivs ett behov av 15 mnkr år 2025 för markinköp inför uppförande av ny räddningsstation. Kommunstyrelsen fastställde 2024-01-24 § 9 lokalförsörjningsunderlaget som ett referensunderlag i arbetet med mål- och resursplan 2025-2027.

Kommunstyrelseförvaltningen sammanställer behov av fastighetsinvesteringar för kommunstyrelsen åren 2025-2027 till 15 mnkr år 2025 för markinköp inför uppförande av ny räddningsstation.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-01-31
Fastighetsinvesteringar för kommunstyrelsen 2025–2027

Handläggare

Oskar Andersson
oskar.andersson@vanersborg.se
0521-72 12 25

Sändlista är en
sammanställning över vilka
organ, funktioner, personer
eller liknande som ska få
beslutet när ärendet är
färdigbehandlat

Dnr: KS 2024/76

Mottagare

Kommunstyrelsen

Fastighetsinvesteringar för kommunstyrelsen 2025-2027

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen fastställer behov av fastighetsinvesteringar för åren 2025-2027 till 15 mnkr år 2025 för markinköp inför uppförande av ny räddningsstation och översänder beslutet till samhällsbyggnadsnämnden.

Sammanfattning av ärendet

Under 2023 färdigställdes en förstudie angående Norra Älvsborgs räddningsförbunds (NÄRF:s) lokaler i centrala Vänersborg. Förstudien förordar att lämplig mark införskaffas om en ny räddningsstation ska uppföras i centrala Vänersborg.

I lokalförsörjningsunderlaget för åren 2025-2034 beskrivs ett behov av 15 mnkr år 2025 för markinköp inför uppförande av ny räddningsstation. Kommunstyrelsen fastställde 2024-01-24 § 9 lokalförsörjningsunderlaget som ett referensunderlag i arbetet med mål- och resursplan 2025-2027.

Kommunstyrelseförvaltningen sammanställer behov av fastighetsinvesteringar för kommunstyrelsen åren 2025-2027 till 15 mnkr år 2025 för markinköp inför uppförande av ny räddningsstation.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Under 2023 färdigställdes en förstudie angående NÄRF:s lokaler i centrala Vänersborg. Nuvarande lokaler bedöms av NÄRF inte fylla verksamhetens behov och de bedöms inte heller kunna anpassas för att göra det. Ska en ny räddningsstation uppföras i centrala Vänersborg förordar förstudien att för ändamålet lämplig mark införskaffas på Holmängens eller Tenggreatorps industriområde. Kostnaden för mark kan variera kraftigt beroende på olika faktorer. I och med att placeringen ännu är okänd föreslås i *Reviderad behovsinventering av lokaler för kommunstyrelsen, 2025-2034* att 15 mnkr avsätts för markinköp. Summan är högt räknad men föreslås för att inte begränsa möjligheterna.

Från 1 januari 2025 förväntas NÄRF slås samman med Mitt Bohuslän enligt beslut tagna under 2023. För att beslut ska hinna fattas angående hur lokaler ska finansieras

efter sammanslagningen samt ge den nya direktionen möjlighet att påverka placeringen föreslås vidare i nämnda behovsinventering markinköp genomföras tidigast 2026.

I *Lokalförsörjningsunderlag 2025-2034* bedömer dock lokalstyrgruppen att ärendet är så pass brådskande att möjligheten att tidigarelägga projektet bör undersökas. Medel för markinköp föreslås därmed till 2025. Kommunstyrelsen fastställde 2024-01-24 § 9 lokalförsörjningsunderlaget som ett referensunderlag i arbetet med mål- och resursplan 2025-2027, samt kompletterade med möjligheten till en framtida lokal för räddningstjänsten även på fastigheten Krickan 1.

För att inte begränsa möjligheterna gällande lokalisering av ny räddningsstation och för att möjliggöra att starta projektet har kommunstyrelsen behov av investeringsmedel enligt ovan beskrivning perioden 2025-2027.

Beredning

- Sammanträdesprotokoll kommunstyrelsen, 2023-05-03 § 108, *"Nya lokaler för räddningstjänstens verksamhet i Vänersborg – NÄRF"*.
- Sammanträdesprotokoll kommunstyrelsen, 2023-11-01 § 224, *"Lokalförsörjningsunderlag/behovsinventering 2025-2034"*.
- Sammanträdesprotokoll kommunstyrelsen, 2024-01-24 § 9, *"Lokalförsörjningsunderlag/behovsinventering 2025-2034"*.

Underlag

Reviderad behovsinventering av lokaler för kommunstyrelsen, 2025-2034 (dnr: KS 2023/41)

Lokalförsörjningsunderlag 2025-2034 (dnr: KS 2023/41)

Thomas Sannemalm

Ekonomichef

Sändlista

Samhällsbyggnadsnämnden
Förvaltningschef Samhällsbyggnadsförvaltningen
Ekonomichef
Budgetekonom Ekonomikontoret
Utredare Ekonomikontoret

§ 21

Förslag om tilläggsbudget för investering i boende för personer med sammansatta behov

KS 2024/113

Beslut

Kommunfullmäktige konstaterar att samhällsbyggnadsnämnden har att återkomma med sin begäran om utökad budget för investering i boende för personer med sammansatta behov i samband med förslag till mål- och resursplan 2025-2027.

Reservationer, protokollsanteckningar, jäv

Anders Strand (SD) deltog inte i beslutet.

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden begär 6,5 mnkr i tilläggsbudget för projektet boende för personer med sammansatta behov för året 2025. Beslutet förutsätter att socialnämnden godkänner preliminär internhyra om ca 1,6 mnkr per år. Hyran är preliminär och kan komma att bli högre eller lägre än beräknat. Vid planering och uppstart av projektet konstaterades att nuvarande budget om 17,5 mnkr inte räcker då ytorna behöver utökas till följd av tillgänglighetsanpassning och biareor som tillkommit. Sammanlagt beräknas kostnaden i stället till 24,0 mnkr.

Under förutsättning att samhällsbyggnadsnämnden får tilläggsbudget begär nämnden en omfördelning av den totala budgeten om 24 mnkr med 2 mnkr 2024 och 22 mnkr 2025.

Ekonomikontoret har inget att erinra mot förslaget men då det avser behov i budget 2025 har samhällsbyggnadsnämnden att lyfta i frågan i samband med sitt förslag till mål- och resursplan 2025-2027. Det är svårt att föregripa budgetprocessen där nämndernas uppdrag är att lämna in sina förslag till mål- och resursplan 2025-2027 den 17 april 2024 till budgetberedningen som i sin tur gör en samlad bedömning om förslag till mål- och resursplan 2025-2027.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-02-06 Begäran från samhällsbyggnadsnämnden om tilläggsbudget för investering i boende för personer med sammansatta behov.
- Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2024-01-25 samt Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-01-04 Förslag om tilläggsbudget för investering i boende för personer med sammansatta behov

Utdragsbestyrkande

2024-02-06

Dnr: KS 2024/113

Handläggare

Ewa Lundqvist
ewa.lundqvist@vanersborg.se
0521-721155

Mottagare

Kommunstyrelsen

Begäran från samhällsbyggnadsnämnden om tilläggsbudget för investering i boende för personer med sammansatta behov.

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige konstaterar att samhällsbyggnadsnämnden har att återkomma med sin begäran om utökad budget för investering i boende för personer med sammansatta behov i samband med förslag till mål- och resursplan 2025-2027.

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden begär 6,5 mnkr i tilläggsbudget för projektet boende för personer med sammansatta behov för året 2025. Beslutet förutsätter att socialnämnden godkänner preliminär internhyra om ca 1,6 mnkr per år. Hyran är preliminär och kan komma att bli högre eller lägre än beräknat. Vid planering och uppstart av projektet konstaterades att nuvarande budget om 17,5 mnkr inte räcker då ytorna behöver utökas till följd av tillgänglighetsanpassning och biareor som tillkommit. Sammanlagt beräknas kostnaden i stället till 24,0 mnkr.

Under förutsättning att samhällsbyggnadsnämnden får tilläggsbudget begär nämnden en omfördelning av den totala budgeten om 24 mnkr med 2 mnkr 2024 och 22 mnkr 2025.

Ekonomikontoret har inget att erinra mot förslaget men då det avser behov i budget 2025 har samhällsbyggnadsnämnden att lyfta i frågan i samband med sitt förslag till mål- och resursplan 2025-2027. Det är svårt att föregripa budgetprocessen där nämndernas uppdrag är att lämna in sina förslag till mål- och resursplan 2025-2027 den 17 april 2024 till budgetberedningen som i sin tur gör en samlad bedömning om förslag till mål- och resursplan 2025-2027.

Underlag

Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2024-01-25 § 12

Thomas Sannemalm
Ekonomichef

Sändlista

Samhällsbyggnadsnämnden
Socialnämnden
Ekonomikontoret

§ 12

Förslag om tilläggsbudget för investering i boende för personer med sammansatta behov

SBN 2023/7

Beslut

1. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att samhällsbyggnadsnämnden beviljas 6,5 mnkr i tilläggsbudget för projektet boende för personer med sammansatta behov för året 2025. Beslutet förutsätter att socialnämnden godkänner preliminär internhyra om ca 1,6 mnkr per år. Hyran är preliminär och kan komma att bli högre eller lägre än beräknat.
2. Med förutsättning att punkt 1 beslutas föreslås kommunfullmäktige besluta om ny fördelning av total budget för projektet boende för personer med sammansatta behov där den nya totala budgeten om 24 mnkr fördelas med 2 mnkr 2024 och resterande 22 mnkr 2025.

Sammanfattning av ärendet

Investeringsprojektet ”Boende för personer med sammansatta behov” har startat upp under år 2023 med en årsbudget om 1,5 mnkr. Enligt beslutad Mål- och resursplan 2024–2026 fortlöper projektet under 2024 med 16 mnkr i årsbudget. Total budget för hela projekttiden uppgår till 17,5 mnkr. För 2023 har 40 tkr upparbetats av 1,5 mnkr som budgeterades för året.

Vid planering och uppstart av projektet har det konstaterats att nuvarande budget inte räcker för att genomföra projektet utifrån aktuell utformning och behov. Orsak till den prognostiserade kostnadsökningen är att de beräknade ytorna har ökat till följd av tillgänglighetsanpassning och biareor som tillkommit. Totalt har ytan ökat från 300 m² till 484 m². Prognosen är att kostnaderna för projektet ökar med 6,5 mnkr vilket innebär behov av en totalbudget om 24 mnkr för projektet. Med anledning av detta föreslås kommunfullmäktige besluta att samhällsbyggnadsnämnden beviljas tilläggsbudget om 6,5 mnkr för år 2025.

Då projektstarten har dragit ut på tiden finns det även behov av att justera budget mellan åren. Enligt prognos inleds arbete med projektering och upphandling 2024 och byggnation kan påbörjas först under 2025. Därför föreslås den totala budgeten fördelas med 2 mnkr 2024 och resterande 22 mnkr 2025.

Ärendet har beretts i samråd med socialförvaltningen.

Beslutsunderlag

- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2024-01-04

Sändlista

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

Vänersborgs kommun
Samhällsbyggnadsnämnden

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

2024-01-25

Kommunstyrelsen
Budgetekonom
Förvaltningsekonom
Verksamhetschef, Fastighet & service
Ekonom, Fastighet & service

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

2024-01-04

Dnr: SBN 2023/7

Handläggare

Clara Sannemalm
clara.sannemalm@vanersborg.se
0521-72 12 59

Mottagare

Samhällsbyggnadsnämnden

Förslag om tilläggsbudget för investering i boende för personer med sammansatta behov

Förslag till beslut

1. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att samhällsbyggnadsnämnden beviljas 6,5 mnkr i tilläggsbudget för projektet boende för personer med sammansatta behov för året 2025. Beslutet förutsätter att socialnämnden godkänner preliminär internhyra om ca 1,6 mnkr. Hyran är preliminär och kan komma att bli högre eller lägre än beräknat.
2. Med förutsättning att punkt 1 beslutas föreslås kommunfullmäktige besluta om ny fördelning av total budget för projektet boende för personer med sammansatta behov där den nya totala budgeten om 24 mnkr fördelas med 2 mnkr 2024 och resterande 22 mnkr 2025.

Sammanfattning av ärendet

Investeringsprojektet ”Boende för personer med sammansatta behov” har startat upp under år 2023 med en årsbudget om 1,5 mnkr. Enligt beslutad Mål- och resursplan 2024-2026 fortlöper projektet under 2024 med 16 mnkr i årsbudget. Total budget för hela projekttiden uppgår till 17,5 mnkr. För 2023 har 40 tkr upparbetats av 1,5 mnkr som budgeterades för året.

Vid planering och uppstart av projektet har det konstaterats att nuvarande budget inte räcker för att genomföra projektet utifrån aktuell utformning och behov. Orsak till den prognostiserade kostnadsökningen är att de beräknade ytorna har ökat till följd av tillgänglighetsanpassning och biareor som tillkommit. Totalt har ytan ökat från 300 m² till 484 m². Prognosen är att kostnaderna för projektet ökar med 6,5 mnkr vilket innebär behov av en totalbudget om 24 mnkr för projektet. Med anledning av detta föreslås kommunfullmäktige besluta att samhällsbyggnadsnämnden beviljas tilläggsbudget om 6,5 mnkr för år 2025.

Då projektstarten har dragit ut på tiden finns det även behov av att justera budget mellan åren. Enligt prognos inleds arbete med projektering och upphandling 2024 och byggnation kan påbörjas först under 2025. Därför föreslås den totala budgeten fördelas med 2 mnkr 2024 och resterande 22 mnkr 2025.

Ärendet har beretts i samråd med socialförvaltningen.

Lovisa Wagnervik

Verksamhetschef, Administrativa
enheten

Sändlista

Kommunstyrelsen

Budgetekonom

Förvaltningsekonom

Verksamhetschef, Fastighet & service

Ekonom, Fastighet & service

§ 22

Begäran om tilläggsbudget samt omfördelning av budget avseende investeringar år 2024

KS 2024/114

Beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar att bevilja samhällsbyggnadsnämnden 42 549 tkr i tilläggsbudget i investeringsbudget 2024 fördelade till respektive investeringsprojekt enligt nämndens förslag. Finansiering kan ske genom ökad upplåning.
2. Kommunfullmäktige beslutar att omfördela 8 000 tkr från investeringsprojekt Sanden Södra till investeringsprojekt Källeberg i investeringsbudget 2024.

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden begär sammanlagt 42 549 tkr i tilläggsbudget i investeringsbudgeten för 2024. Det avser projekt som är påbörjade innan 2024 och som kommer att fortskrida under 2024 och behöver utnyttja den del av budgeten som återstår för respektive projekt.

Mål- och resursplan 2023 innehåller investerings- och exploateringsbudget om 419 900 tkr. Under hösten 2023 beslutade kommunfullmäktige att avsätta ytterligare 15 124 tkr för inköp av fastigheten Frode samt 2 000 tkr till inköp av eldrivna lastbilar. Inklusivt samhällsbyggnadsnämndens begäran om tilläggsbudget uppgår investeringsbudget 2024 till 479 573 tkr. Då det är en mycket hög nivå kan det bli nödvändigt att flytta fram projekt i budget 2024 till kommande år.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-02-06 Begäran från samhällsbyggnadsnämnden om tilläggsbudget samt omfördelning av investeringsbudget 2024
- Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2024-01-25 Begäran om tilläggsbudget samt omfördelning av budget avseende investeringar år 2024

Utdragsbestyrkande

2024-02-06

Dnr: KS 2024/114

Handläggare

Ewa Lundqvist
ewa.lundqvist@vanersborg.se
0521-721155

Mottagare

Kommunstyrelsen

Begäran från samhällsbyggnadsnämnden om tilläggsbudget samt omfördelning av investeringsbudget 2024

Förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar att bevilja samhällsbyggnadsnämnden 42 549 tkr i tilläggsbudget i investeringsbudget 2024 fördelade till respektive investeringsprojekt enligt nämndens förslag. Finansiering kan ske genom ökad upplåning.
2. Kommunfullmäktige beslutar att omfördela 8 000 tkr från investeringsprojekt Sanden Södra till investeringsprojekt Källeberg i investeringsbudget 2024.

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden begär sammanlagt 42 549 tkr i tilläggsbudget i investeringsbudgeten för 2024. Det avser projekt som är påbörjade innan 2024 och som kommer att fortskrida under 2024 och behöver utnyttja den del av budgeten som återstår för respektive projekt.

Mål- och resursplan 2023 innehåller investerings- och exploateringsbudget om 419 900 tkr. Under hösten 2023 beslutade kommunfullmäktige att avsätta ytterligare 15 124 tkr för inköp av fastigheten Frode samt 2 000 tkr till inköp av eldrivna lastbilar. Inklusivt samhällsbyggnadsnämndens begäran om tilläggsbudget uppgår investeringsbudget 2024 till 479 573 tkr. Då det är en mycket hög nivå kan det bli nödvändigt att flytta fram projekt i budget 2024 till kommande år.

Underlag

Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2024-01-25 § 11

Thomas Sannemalm

Ekonomichef

Sändlista

Samhällsbyggnadsnämnden
Ekonomikontoret

§ 11

Begäran om tilläggsbudget samt omfördelning av budget avseende investeringar år 2024

SBN 2023/7

Beslut

1. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta om tilläggsbudget avseende investeringar under år 2024 till ett belopp av 42 549 tkr i enlighet med förvaltningens upprättade förslag.
2. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att omfördela 8 000 tkr från investeringsprojektet Sanden Södra till investeringsprojektet Källeberg för år 2024.

Bilaga/bilagor

Begäran om tilläggsbudget samt omfördelning av budget avseende investeringar år 2024

Protokollsanteckningar

En felskrivning uppmärksammas i bilagan *Begäran om tilläggsbudget samt omfördelning av budget avseende investeringar år 2024* som justeras innan protokollet justeras.

Sammanfattning av ärendet

Totalt föreslagen tilläggsbudget 2024 för samhällsbyggnadsnämnden uppgår till 42 549 tkr. Projekt som är påbörjade innan år 2024 och som kommer att fortskrida under år 2024 behöver få utnyttja den del av budgeten som återstår för respektive projekt. För flera pågående projekt har eventuella förseningar helt eller delvis redan hanterats i Mål- och resursplan 2024, och därför behöver tilläggsbudget inte begäras, trots större budgetavvikelser i vissa projekt för år 2023.

Den totalt föreslagna tilläggsbudgeten för år 2024 är fördelad enligt följande:

Samhällsbyggnadsnämnden (tkr)	Tilläggsbudget 2024
Gatuenheten	2 209
Fastighet	15 842
Exploatering	15 140
Kretslopp och Vatten	9 358
Summa samhällsbyggnadsnämnden	42 549

Utdragsbestyrkande

2024-01-25

I beslutad mål- och resursplan 2024 så har samhällsbyggnadsnämnden en investeringsbudget om totalt 393 300 tkr. Utöver detta har tilläggsbudget för inköp av del av fastigheten Frode 3 beslutats enligt KF 2023-11-15 §200 med 15 124 tkr och tilläggsbudget för eldrivna lastbilar till serviceenheten med 2 000 tkr enligt beslut KF 2023-11-15 §198. Med förslag om tilläggsbudget med 42 549 tkr ökar investeringsplanen 2024 till totalt 452 973 tkr.

För 2024 års investeringar föreslås även att omfördela 8 000 tkr från projektet Sanden, Södra till projektet Källeberg i Brålanda. Sanden Södras kostnadsprognos för 2024 har minskat på grund av att planuppdraget är pausat per januari 2024. Källeberg har av flera skäl ökade kostnader mot projektets totala budget.

Beslutsunderlag

- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2024-01-18

Sändlista

Kommunstyrelsen
Samhällsbyggnadsförvaltningen ledningsteam
Ekonom

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

Begäran om tilläggsbudget samt omfördelning av budget avseende investeringar år 2024

Sammanfattning

Totalt föreslagen tilläggsbudget 2024 för samhällsbyggnadsnämnden uppgår till 42 549 tkr. Projekt som är påbörjade innan år 2024 och som kommer att fortskrida under år 2024 behöver få utnyttja den del av budgeten som återstår för respektive projekt. För flera pågående projekt har eventuella förseningar helt eller delvis redan hanterats i Mål- och resursplan 2024, och därför behöver tilläggsbudget inte begäras, trots större budgetavvikelser i vissa projekt för år 2023.

Den totalt föreslagna tilläggsbudgeten för år 2024 är fördelad enligt följande:

Samhällsbyggnadsnämnden (tkr)	Tilläggsbudget 2024
Gatuenheten	2 209
Fastighet	15 842
Exploatering	15 140
Kretslopp och Vatten	9 358
Summa samhällsbyggnadsnämnden	42 549

I beslutad mål- och resursplan 2024 så har samhällsbyggnadsnämnden en investeringsbudget om totalt 393 300 tkr. Utöver detta har tilläggsbudget för inköp av del av fastigheten Frode 3 beslutats enligt KF 2023-11-15 §200 med 15 124 tkr och tilläggsbudget för eldrivna lastbilar till serviceenheten med 2 000 tkr enligt beslut KF 2023-11-15 §198. Med förslag om tilläggsbudget med 42 549 tkr ökar investeringsplanen 2024 till totalt 452 973 tkr.

För 2024 års investeringar föreslås även att omfördela 8 000 tkr från projektet Sanden, Södra till projektet Källeberg i Brålanda. Sanden Södras kostnadsprognos för 2024 har minskat på grund av att planuppdraget är pausat per januari 2024. Källeberg har av flera skäl ökade kostnader mot projektets totala budget.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Fastighetsverksamheten

Av den totalt föreslagna tilläggsbudgeten för pågående investeringar utgör fastighetsinvesteringarnas del 15 785 tkr. Den nya Holmängens skolan bidrar till en större del av totalen med en föreslagen tilläggsbudget om 6 273 tkr. Projektet pågår och förväntas färdigställas under 2024. Ett annat större projekt är Flickskolan varav föreslagen tilläggsbudget uppgår till 4 540 tkr. Projektet pågår och förväntas kunna tas i bruk av Socialförvaltningen i mars 2024. Projektet kommunhus, innergård som hänger ihop med nya mötessalen för har en föreslagen tilläggsbudget om 500 tkr motsvarande budgetdifferensen för år 2023 då projektet inte är färdigställt. Projekt för underhåll- och verksamhetsanpassning av kulturhuset har pågått under året men avviker från tidsplan med 459 tkr för 2023 vilket motsvarar föreslagen tilläggsbudget för 2024.

Takbyte av Arena Vänersborg har påbörjats med projektering men är fördröjt utifrån de 2 000 tkr som budgeterades 2023 och därav föreslås tilläggsbudget om 1 066 tkr motsvarande budgetdifferens 2023. Även WC Gaddesanna har påbörjats med projektering under hösten men har fördröjts utifrån årets budget om 1 272 tkr. Föreslagen tilläggsbudget motsvarar 2023 års budgetdifferens om 1 272 tkr.

Investering i multianläggningen Frendevi IP har pågått under 2023 med en mindre fördröjning till 2024 då löparbanan inte är färdigställd och slutbesiktning återstår, därav föreslagen tilläggsbudget om 372 tkr vilket motsvarar årets budgetdifferens.

Onsjö förskola, Skördegatan, har påbörjats med projektering under 2023 men på grund av fördröjning återstår 1 360 tkr i föreslagen tilläggsbudget för 2024. Budgetdifferensen 2023 uppgick till 1 860 tkr men 500 tkr av fördröjningen har redan hanterats i MRP 2024.

Fastighet (tkr)	Budget 2023	Totalt utfall 2023	Budgetdifferens 2023	Tilläggsbudget 2024
Holmängen skola	121 500	115 227	6 273	6 273
Fd Flickskolan	17 250	12 710	4 540	4 540
Kommunhus, innergård	500	0	500	500
Kulturhuset	19 500	19 041	459	459
Takbyte Arena Vänersborg	2 000	934	1 066	1 066
WC Gaddesanna	1 300	28	1 272	1 272
Frendevi IP	2 500	2 128	372	372
Onsjö förskola, Skördegatan	2 000	140	1 860	1 360
Summa fastighet	166 550	150 162	16 388	15 842

Gatuenheten

Gatuenhetens föreslagna tilläggsbudget för 2024 uppgår till 2 209 tkr. Det projekt som främst bidrar till förslaget är gång- och cykelväg Vänersborg-Frändefors som har försenats på grund av en rättsprocess. Projektet förväntas kunna komma igång med anläggning 2024 och därför föreslås tilläggsbudget om 1 642 tkr år 2024 motsvarande budgetdifferensen 2023. I MRP 2024 är 800 tkr budgeterade för projektet och enligt beslut KF 2023-12-13 §228 har ytterligare 1 000 tkr omfördelats till GC-väg Vänersborg-Frändefors från investeringsprojektet GC-anlutningar vid järnvägsbron för 2024 då projektets kostnader har stigit från 3 800 tkr till 4 800 tkr.

Gång- och cykeltunnel vid järnväg Lillån är ett samarbetsprojekt med Vattenfall som handlar om åtgärder kring förhöjda vattennivåer. Projektet har varit vilande under en tid och är avhängt Vattenfalls medverkan men förhoppningen är att projektet kan startas upp 2024. Föreslagen tilläggsbudget år 2024 uppgår till 500 tkr, motsvarande budgetdifferensen för år 2023.

Gång- och cykelväg Vassbottenleden har en föreslagen tilläggsbudget om 67 tkr motsvarande 2023 års budgetdifferens. Asfaltering återstår i projektet under 2024.

Gatuenheten (tkr)	Budget 2023	Totalt utfall 2023	Budgetdifferens 2023	Tilläggsbudget 2024
GC-väg VBG-Frändefors	2 970	1 328	1 642	1 642
GC-tunnel jvg Lillån	500	0	500	500
GC-väg Vassbottenleden	600	533	67	67
Summa Gatuenheten	4 070	1 861	2 209	2 209

Exploatering

Föreslagen tilläggsbudget för exploateringar uppgår till totalt 15 140 tkr. Det exploateringsprojekt som bidrar till störst del av tilläggsbudgeten i förslaget är Trestad Center Västra, med en tilläggsbudget om 4 750 tkr. Projektet är i princip färdigställt men asfaltering återstår innan området kan tas i bruk. Projektet förväntas bli färdigställt för försäljning till sommaren 2024.

Exploatering vid Skaven/Öxnered etapp 2 har fördröjts utifrån ursprunglig tidsplan och förväntas fortskrida under 2024. Projektets budgetavvikelse för 2023 uppgår till 10 940 tkr och 1 000 tkr av årets fördröjning har redan planerats in i MRP 2024, därav föreslås tilläggsbudget om 9 940 tkr.

Projektet personbiltunnel Skaven/Öxnered har en föreslagen tilläggsbudget om 450 tkr. 1 460 tkr av 2023 års fördröjning planerades redan in i MRP 2024 då den fördröjda tidsplanen var känd redan i våras och därför uppgår inte tilläggsbudgeten till den totala avvikelsen för 2023.

Exploatering (tkr)	Budget 2023	Totalt utfall 2023	Budgetdifferens 2023	Tilläggsbudget 2024
Trestad C västra	9 540	4 790	4 750	4 750

Skaven/Öxnered	22 700	11 760	10 940	9 940
Tunnel Skaven/Öxnered	1 910	2	1 908	450
Summa Exploatering	34 150	16 553	17 597	15 140

Förslag omfördelning mellan exploateringsprojekt 2024

Exploatering vid Källeberg i Brålanda har pågått med byggnation under året. Projektet har fått kraftigt ökade kostnader mot budget och redovisade ett totalt utfall om 17,4 mnkr för 2023 vilket innebär en budgetavvikelse om 5,1 mnkr. Projektet har tidigare tillfördelats 5,5 mnkr i budget under innevarande år för att täcka ökade kostnader, men under hösten har kostnaderna ökat ytterligare. Det är flera orsaker till de ökade kostnaderna. Som tidigare beskrivits har projektet budgeterats med för lågt beräknade transportkostnader utifrån att byggnationens geografiska läge. De för lågt uppskattade transporterna har även påverkat till en felaktig bedömning gällande antal maskintimmar. Geotekniken har även visat sig vara en större faktor än vad som beräknades då en högre grundvattennivå i området har behövt hanteras varsamt för att inte påverka miljön och kringliggande områden på ett negativt sätt. Uppstart för projektet försenades under flera års tid och grundkalkylen togs fram under 2019 då projektet beslutades. De senaste åren har präglats av hög inflation och kraftiga prisökningar vilket också är en orsak till de ökade kostnaderna för projektet Källeberg.

Kvarstående kalkylerade kostnader är 9 mnkr vilket innebär att projektets slutprognos uppgår till 31,5 mnkr. Nuvarande totalbudget uppgår till 17,3 mnkr inklusive de 5,5 mnkr som tidigare omfördelats från Skaven/Öxnered. Detta innebär ett prognostiserat underskott om 14,2 mnkr. 1 mnkr av de återstående kostnaderna avser toppbeläggning och prognostiseras att utföras som tidigast under 2027. Det kan konstateras att de prognostiserade kostnaderna för Källeberg kommer att överstiga potentiella försäljningsintäkter i projektet beräknat utifrån dagens marknadsläge.

Exploateringsprojektet Sanden Södra har budgeterats med 30 mnkr år 2024. Vid planering av investeringsplanen 2024-2026 var bedömningen att projekt för Sanden Södra troligtvis skulle påbörjas med hög intensitet under 2024. Sedan dess har olika faktorer förändrats och i januari 2024 är status att planuppdraget för området är pausat. Detta innebär att de 30 mnkr som budgeterats för 2024 inte kommer att behöva nyttjas fullt ut. Prognos är att projektet redovisar upp till 15 mnkr under 2024 vilket innebär ett prognostiserat budgetöverskott med motsvarande.

Med anledning av ovanstående faktorer föreslås budgetomfördelning med 8 mnkr från projektet Sanden, Södra till projektet Källeberg under år 2024.

Kretslopp och Vatten

Kretslopp och Vattens del av den totalt föreslagna tilläggsbudgeten uppgår till 9 358 tkr. Tilläggsbudgeten består av tre projekt. Rörviks vattenverk bidrar med störst del med en föreslagen tilläggsbudget om 8 116 tkr. Rörviks vattenverk har pågått med byggnation under året men avviker från tidsplan då projektet har fördröjts utifrån vad som prognostiserades av entreprenören tidigare under 2023.

Projekt för dagvattenanläggningar har en föreslagen tilläggsbudget om 614 tkr vilket motsvarar budgetavvikelse 2023. I den nuvarande dagvattenplanen intensifieras arbetet med dagvatten under kommande år och det beskrivs åtgärder som ska genomföras under 2024. De nuvarande 3 mnkr som beslutades för 2024 beräknas inte räcka till för att genomföra de tilltänkta åtgärderna och därför föreslås tilläggsbudget för projektet.

Projektet Dagvatten vid Kasenallén pågår över årsskiftet och budgetdifferensen från 2023 behövs i det fortsatta arbetet under 2024. Därför föreslås tilläggsbudget om 318 tkr motsvarande 2023 års budgetdifferens.

Säkerhetsarbete för avloppsreningsverk har en föreslagen tilläggsbudget om 310 tkr för år 2024 motsvarande 2023 års budgetdifferens med anledning av att beställd utrustning har försenats och kommer behöva hanteras under 2024.

Kretslopp och vatten (tkr)	Budget 2023	Totalt utfall 2023	Budgetdifferens 2023	Tilläggsbudget 2024
Rörviks vattenverk	58 400	50 284	8 116	8 116
Dagvattenanläggningar	1 400	786	614	614
Dagvatten Kasenallén	600	282	318	318
Säkerhetsarbete avr	500	190	310	310
Summa Kretslopp och vatten	60 900	51 542	9 358	9 358

2024-01-18

Dnr: SBN 2023/7

Handläggare

Clara Sannemalm
clara.sannemalm@vanersborg.se
0521-72 12 59

Mottagare

Samhällsbyggnadsnämnden

Begäran om tilläggsbudget samt omfördelning av budget avseende investeringar år 2024

Förslag till beslut

1. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta om tilläggsbudget avseende investeringar under år 2024 till ett belopp av 42 549 tkr i enlighet med förvaltningens upprättade förslag.
2. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att omfördela 8 000 tkr från investeringsprojektet Sanden Södra till investeringsprojektet Källeberg för år 2024.

Sammanfattning av ärendet

Totalt föreslagen tilläggsbudget 2024 för samhällsbyggnadsnämnden uppgår till 42 549 tkr. Projekt som är påbörjade innan år 2024 och som kommer att fortskrida under år 2024 behöver få utnyttja den del av budgeten som återstår för respektive projekt. För flera pågående projekt har eventuella förseningar helt eller delvis redan hanterats i Mål- och resursplan 2024, och därför behöver tilläggsbudget inte begäras, trots större budgetavvikelser i vissa projekt för år 2023.

Den totalt föreslagna tilläggsbudgeten för år 2024 är fördelad enligt följande:

Samhällsbyggnadsnämnden (tkr)	Tilläggsbudget 2024
Gatuenheten	2 209
Fastighet	15 842
Exploatering	15 140
Kretslopp och Vatten	9 358
Summa samhällsbyggnadsnämnden	42 549

I beslutad mål- och resursplan 2024 så har samhällsbyggnadsnämnden en investeringsbudget om totalt 393 300 tkr. Utöver detta har tilläggsbudget för inköp av del av fastigheten Frode 3 beslutats enligt KF 2023-11-15 §200 med 15 124 tkr och

tilläggsbudget för eldrivna lastbilar till serviceenheten med 2 000 tkr enligt beslut KF 2023-11-15 §198. Med förslag om tilläggsbudget med 42 549 tkr ökar investeringsplanen 2024 till totalt 452 973 tkr.

För 2024 års investeringar föreslås även att omfördela 8 000 tkr från projektet Sanden, Södra till projektet Källeberg i Brålanda. Sanden Södras kostnadsprognos för 2024 har minskat på grund av att planuppdraget är pausat per januari 2024. Källeberg har av flera skäl ökade kostnader mot projektets totala budget.

Underlag

Ekonomisk redovisning 2023

Lovisa Wagnervik

Verksamhetschef

Bilagor

Begäran om tilläggsbudget samt omfördelning av budget avseende investeringar år 2024

Sändlista

Kommunstyrelsen
Samhällsbyggnadsförvaltningen ledningsteam
Ekonom

§ 15

Upphävande av rutin för hantering av medborgarförslag

KS 2023/989

Beslut

Kommunfullmäktige upphäver ”Rutin för hantering av medborgarförslag” antagen 2013-09-25 § 99.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige antog 2013-09-25 § 99 ”Rutin för hantering av medborgarförslag” i väntan på att en ny arbetsordning för kommunfullmäktige skulle antas.

Bestämmelserna i rutinen infördes sedermera i den arbetsordning som antogs av kommunfullmäktige genom beslut 2014-05-21, § 63. Kommunfullmäktige upphävde aldrig rutinen i samband med detta varför hanteringen av medborgarförslag därefter funnits reglerad i två olika dokument. Kommunfullmäktiges arbetsordning har därefter reviderats och är nu inte längre likalydande med rutinen för medborgarförslag.

Kommunstyrelseförvaltningen bedömer mot bakgrund av detta att ”Rutin för hantering av medborgarförslag” bör upphävas.

Beslutsunderlag

- Medborgarförslag - rutiner
- Kommunfullmäktiges beslut, 2014-05-21, § 63
- Kommunfullmäktiges beslut, 2013-09-25 § 99

2024-01-29

Dnr: KS 2023/989

Handläggare

Sofia Maktabi
Sofia.maktabi@vanersborg.se
0521-722392

Mottagare

Kommunfullmäktige

Upphävande av rutin för hantering av medborgarförslag

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige upphäver ”Rutin för hantering av medborgarförslag” antagen 2013-09-25 § 99.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige antog 2013-09-25 § 99 ”Rutin för hantering av medborgarförslag” i väntan på att en ny arbetsordning för kommunfullmäktige skulle antas.

Bestämmelserna i rutinen infördes sedermera i den arbetsordning som antogs av kommunfullmäktige genom beslut 2014-05-21, § 63. Kommunfullmäktige upphävde aldrig rutinen i samband med detta varför hanteringen av medborgarförslag därefter funnits reglerad i två olika dokument. Kommunfullmäktiges arbetsordning har därefter reviderats och är nu inte längre likalydande med rutinen för medborgarförslag.

Kommunstyrelseförvaltningen bedömer mot bakgrund av detta att ”Rutin för hantering av medborgarförslag” bör upphävas.

Underlag

- Kommunfullmäktiges beslut, 2014-05-21, § 63
- Kommunfullmäktiges beslut, 2013-09-25 § 99

Johan Högmark

Avdelningschef, beredningssekretariatet

Sändlista

Handläggare

Rutin för hantering av medborgarförslag

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning.....	2
Rutin för hantering av medborgarförslag.....	3

Dokumenttyp Rutin	Dokumentnamn Rutin för hantering av medborgarförslag	Antagen KF 2013-09-25, § 99	Version 1.
Dokumentägare Kommunstyrelseförvaltningen	Dokumentansvarig Kommunjurist	Reviderad	Giltighet Tills vidare
Dokumentinformation Rutin för hantering av medborgarförslag		Publicerad på hemsidan 2013-11-29	
Andra styrande dokument som omnämns			

Rutin för hantering av medborgarförslag

Den som är folkbokförd i kommunen får väcka ärende i Kommunfullmäktige (medborgarförslag).

Ett medborgarförslag

- ska vara skriftligt och undertecknat av en eller flera personer
- ska innehålla namnförtydligande, adress och telefonnummer
- får inte ta upp ämnen av olika slag
- väcks genom att det lämnas in till kommunstyrelsens kansli, eller vid ett sammanträde med kommunfullmäktige.

Ett medborgarförslag kan bara behandlas i sak i kommunfullmäktige om det ligger inom Kommunfullmäktiges befogenhetsområde.

Kommunfullmäktige kan i vissa fall överlåta till Kommunstyrelsen eller annan nämnd att besluta i ärendet. Förslagsställaren ska i så fall underrättas om vilken nämnd som i fortsättningen kommer att handlägga ärendet. Om Kommunfullmäktige har överlåtit ärendet till en nämnd gäller inte följande bestämmelser som avser handläggningen i Kommunfullmäktige.

Medborgarförslag ska beredas så att Kommunfullmäktige kan fatta beslut inom ett år från det förslaget väcktes.

När ett medborgarförslag beretts färdigt och beslut ska fattas, ska förslagsställaren underrättas.

Kommunstyrelsen ska två gånger per år redovisa de medborgarförslag som inte har beretts färdigt. Redovisningen ska göras på Kommunfullmäktiges ordinarie sammanträden i april och oktober.

§ 63

Dnr KS 2011/74

Antagande av reviderad arbetsordning för Kommunfullmäktige

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige beslutade 2005-02-15, § 2, att anta arbetsordning för Kommunfullmäktige.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslog i tjänsteskrivelse 2011-02-01 att Kommunfullmäktiges arbetsordning skulle revideras på ett antal punkter. En reviderad arbetsordning redovisades för Kommunfullmäktige 2011-03-30, § 25. Kommunfullmäktige beslutade att återremittera ärendet med motiveringen att de vid tidpunkten nyvalda ledamöterna och partierna, skulle få möjlighet att delge sina synpunkter på vad en ny arbetsordning bör innehålla. Vidare var syftet med återremitteringen enligt beslutet, att inarbeta de intentioner som Vänsterpartiet framfört i motion rörande ändring av Kommunfullmäktiges arbetsordning (Dnr KS 2010/442) Den aktuella motionen rörde möjligheterna att kunna rikta en interpellation eller fråga till någon annan än de särskilt utpekade i 5 kap. 52 § Kommunallagen (KL, 1991:900).

Sedan ärendet återremitterats har Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) i oktober 2011 utkommit med en ny normalarbetsordning, vari revideringar gjorts i förhållande till då genomförda förändringar i KL. Vidare har därefter (2014-02-01) ytterligare förändringar i KL trätt i kraft, vilka påverkar utformningen av fullmäktiges arbetsordning.

Kommunstyrelseförvaltningen har tagit fram en reviderad arbetsordning och redovisar i skrivelse 2014-04-14 ärendets beredning. Denna innebär att nu föreliggande förslag till arbetsordning utgått från SKL:s normalarbetsordning med tillägg av lokala förutsättningar samt framkomna önskemål. Samtliga i Kommunfullmäktige representerade partier har givits tillfälle att vid minst två tillfällen lämna synpunkter på förslaget. Av skrivelsen framgår kommentarer till förändringar i förslaget jämfört med SKL:s normalarbetsordning.

Ärendet har beretts av Kommunstyrelsens arbetsutskott som beslutade överlämna ärendet till Kommunstyrelsen utan beslutsförslag.

Det noterades att ärendet slutligt ska beslutas i Kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsens behandling av ärendet 2014-05-07, § 106

Ordföranden redovisade förslag till beslut.

Nedan redovisas yrkanden paragraf för paragraf. Noteras att, på grund av att en paragraf lagts till i arbetsordningen, visar siffrorna inom parentes det ”nya” paragrafnumret. Noteras även att de olika alternativen presenterades i en bilaga till Kommunstyrelsens protokoll.

Forts § 63

Dnr KS 2011/74

Yrkande av Anders Forsström (M) med instämmande av Marie Dahlin (S) och Bo Carlsson (C)

§ 4

Efter första stycket infogas, i eget stycke, följande tillägg

Om ordföranden är förhindrad att fullgöra uppdraget, fullgör förste vice ordföranden det. Om också förste vice ordföranden är förhindrad, fullgör andre vice ordföranden uppdraget.

Yrkande av Anders Forsström (M) med instämmande av Marie Dahlin (S) och Bo Carlsson (C)

Ny paragraf, efter § 4

Kommunfullmäktiges presidium ska leda arbetet med att definiera och aktualisera fullmäktigearbetet. Detta görs bland annat genom att fullmäktiges presidium en gång per mandatperiod, dock senast under mars månad året efter det år då allmänna val hållits, ska ta fram ett ärendekalendarium av vilket framgår vilka ärenden som enligt 3 kap. 9 § 1 st Kommunallagen ska behandlas av fullmäktige.

Yrkande av Anders Forsström (M) med instämmande av Marie Dahlin (S) och Bo Carlsson (C)

§ 10 (11) Alt 1

Yrkande av Lutz Rininsland (V)

§ 10 (11) Alt 3

Yrkande av Anders Forsström (M) med instämmande av Marie Dahlin (S) och Bo Carlsson (C)

§ 20 (21) Alt 1

Yrkande av Lutz Rininsland (V)

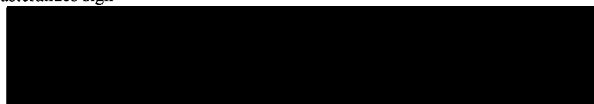
§ 20 (21) Alt 3

Yrkande av Anders Forsström (M) med instämmande av Marie Dahlin (S) och Bo Carlsson (C)

§ 30 (31) Alt 2 med viss justering som ger följande skrivning: En motion ska, för att kunna presenteras på sammanträdet, ges in till kommunkansliet senast klockan 12 den aktuella sammanträdesdagen

Yrkande av Lutz Rininsland (V)

§ 30 (31) Alt 1

Forts § 63

Dnr KS 2011/74

Yrkande av Anders Forsström (M) med instämmande av Marie Dahlin (S) och Bo Carlsson (C)

§ 31 (32) Alt 2 med viss justering som ger följande skrivning: Ett medborgarförslag ska, för att kunna presenteras på sammanträdet, ges in till kommunkansliet senast klockan 12 den aktuella sammanträdesdagen

Yrkande av Lutz Rininsland (V)

§ 31 (32) Alt 1

Yrkande av Anders Forsström (M) med instämmande av Marie Dahlin (S) och Bo Carlsson (C)

§ 33 (34) Alt 2

Yrkande av Lutz Rininsland (V)

§ 33 (34) Alt 1

Yrkande av Anders Forsström (M) med instämmande av Marie Dahlin (S) och Bo Carlsson (C)

§ 34 (35) Alt 2

Yrkande av Lutz Rininsland (V)

§ 34 (35) Alt 1

Yrkande av Anders Forsström (M) med instämmande av Marie Dahlin (S), Bo Carlsson (C), Lutz Rininsland (V) och Marika Isetorp (MP)

§ 41 (42) **Enligt förslaget** med viss justering som ger följande skrivning i första styckets andra mening: Den skriftliga motiveringen ska lämnas till sekreteraren senast fem dagar efter sammanträdet.

Sedan överläggningarna avslutats, redovisade ordföranden de ovan angivna yrkandena. Därefter meddelade ordföranden att han ämnade ställa varje paragraf för sig, med angivna yrkanden, under proposition och därefter ställa övriga, utan särskilda yrkanden, gemensamt under proposition. Detta godkändes av Kommunstyrelsen.

Ordföranden ställde därefter ovan redovisade yrkanden under proposition och fann att Kommunstyrelsen beslutat bifalla enligt nedan.

- § 4 ovan redovisat tillägg efter första stycket
- Ny paragraf efter § 4
- § 10 (11) Alt 1
- § 20 (21) Alt 1
- § 30 (31) Alt 2 med ovan angiven justering

Forts § 63

Dnr KS 2011/74

- § 31(32) Alt 2 med ovan angiven justering
- § 33 (34) Alt 2
- § 34 (35) Alt 2
- § 41 (42) Enligt förslaget med ovan angiven justering

Ordföranden ställde slutligen övriga paragrafer, med undantag för ovan redovisade, under proposition och fann att Kommunstyrelsen beslutat bifalla dessa.

Kommunstyrelsens förslag till Kommunfullmäktige
Kommunfullmäktige beslutar anta reviderad arbetsordning för Kommunfullmäktige enligt en till protokollet fogad bilaga.

Noteras att Lutz Rininsland (V) reserverade sig mot beslutet till förmån för de egna yrkandena. James Bucci (V) reserverade sig mot beslutet till förmån för Lutz Rininslands (V) yrkanden.

Kommunfullmäktiges behandling av ärendet

Ordföranden redovisade förslag till beslut.

Gunnar Lidell (M) yrkade bifall till Kommunstyrelsens förslag med instämmande av Lena Eckerbom Wendel (M) och Lennart Niklasson (S).

Ordföranden föreslog ett tillägg till § 11 andra stycket som därmed skulle få följande lydelse: Beslut i frågan tas för hela mandatperioden och meddelas vid fullmäktiges konstituerande sammanträde eller snarast därefter. I yrkandet instämde Gunnar Lidell (M) och Lennart Niklasson (S).

Lutz Rininsland (V) yrkade att § 11 skulle ha lydelse enligt alternativ 3. I yrkandet instämde Marika Isetorp (MP) och Morgan Larsson (VFP).

Lutz Rininsland yrkade att § 21 skulle ha lydelse enligt alternativ 3.

Sedan överläggningarna avslutats redovisade ordföranden att det fanns följande förslag:

- Kommunstyrelsens förslag
- Ordförandens tilläggsyrkande till § 11
- Lutz Rininslands (V) yrkande, § 11 alternativ 3
- Lutz Rininslands (V) yrkande, § 21 alternativ 3

Forts § 63

Dnr KS 2011/74

Ordföranden redovisade följande propositionsordning som godkändes av Kommunfullmäktige

1. Kommunstyrelsens förslag, § 11, mot Lutz Rininslands (V) yrkande
2. Kommunstyrelsens förslag, § 21, mot Lutz Rininslands (V) yrkande
3. Övriga paragrafer enligt Kommunstyrelsens förslag
4. Ordförandens tilläggsförslag till § 11.

Ordföranden ställde därefter Kommunstyrelsens förslag, § 11, mot Lutz Rininslands (V) yrkande, § 11, alternativ 3 och fann att Kommunfullmäktige beslutat i enlighet med Kommunstyrelsens förslag.

Omröstning begärdes.

Ordföranden föreslog följande omröstningsordning som godkändes av Kommunfullmäktige. Den som stödjer Kommunstyrelsens förslag, röstar ja och den som stödjer Lutz Rininslands (V) yrkande, röstar nej.

Vid omröstningen lämnades 32 ja-röster och 19 nej-röster, bilaga 5. Kommunfullmäktige hade därmed beslutat i enlighet med Kommunstyrelsens förslag.

Ordföranden ställde därefter Kommunstyrelsens förslag, § 21, mot Lutz Rininslands (V) yrkande, § 21, alternativ 3 och fann att Kommunfullmäktige beslutat i enlighet med Kommunstyrelsens förslag.

Ordföranden ställde därefter övriga paragrafer i Kommunstyrelsens förslag till arbetsordning, under proposition och fann att Kommunfullmäktige beslutat bifalla dessa.

Slutligen ställde ordföranden ovan angiven tilläggsförslag till § 11 under proposition och fann att Kommunfullmäktige beslutat bifalla detta.

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktige beslutar anta reviderad arbetsordning för Kommunfullmäktige, enligt bilaga 6.

Forts § 63

Dnr KS 2011/74

Reservation

Lutz Rininsland (V) reserverade sig mot beslutet enligt bilaga 7.
James Bucci (V) reserverade sig till förmån för Lutz Rininslands (V) yrkanden
Morgan Larsson (VFP) reserverade sig till förmån för det egna yrkandet

Bilaga

Bilaga 5 Omröstningslista
Bilaga 6 Reviderad arbetsordning för Kommunfullmäktige
Bilaga 7 Lutz Rininslands (V) reservation

Protokollsutdrag:

Kommunstyrelseförvaltningen som, efter justering, har att publicera på hemsidan.

OMRÖSTNINGSLISTA

Bilaga 5

Tillhör kommunfullmäktiges beslut 2014-05-21, § 63

Johan Ekström (FP)	Ja	Ann-Christine Wollny (V)	Nej
Lars-Göran Ljunggren (S)	Ja	Sigyn Lindbom (S)	Ja
Lutz Rininsland (V)	Nej	Joakim Sjöling (S)	Ja
Lars G Blomgren (FP)	Ja	Lisbeth Brodin (M)	Ja
Lennart Niklasson (S)	Ja	Niklas Claesson (M)	Ja
Bengt Larson (S)	Ja	Jeanette Dahlbom (M)	Ja
Bengt Holmkvist (M)	Ja	Adam Frändelid (V)	Nej
Mats Andersson (C)	Ja	Gisela Gavelin (M)	Ja
Kenneth Persson (S)	Ja	Marika Isetorp (MP)	Nej
Kerstin Andersson-Carlsson (M)	Ja	Kurt Karlsson (SD)	Nej
Gunnar Lidell (M)	Ja	Magnus Kesselmark (V)	Nej
James Bucci (V)	Nej	Morgan Larsson (VFP)	Nej
Kate Giaever (S)	Nej	Åsa-Katarina Liewendahl (VFP)	Nej
Marianne Karlsson (C)	Nej	Eva Lindgren (V)	Nej
Tove af Geijerstam (FP)	Ja	Kenneth Borgmalm (S)	Ja
Stefan Kärvling (V)	Nej	Tore Söderberg (MP)	Nej
Kerstin Andersson (FP)	Ja	Anna Rudebou Svedung (M)	Ja
Anne Sophie Aronsson (S)	Ja	Cecilia Skenhall (SD)	Nej
Annalena Levin (C)	Nej	Orvar Carlsson (KD)	Ja
Lena Eckerbom Wendel (M)	Ja	Emelie Carlbom (M)	Ja
Henrik Josten (M)	Ja	Hans Norén (S)	Ja
Marie-Louise Bäckman (KD)	Ja	Hans-Erik Aronsson (M)	Ja
Mikael Andersson (S)	Ja	Gunnel Dirsäter (MP)	Nej
Peter Göthblad (FP)	Ja	Benny Augustsson (S)	Ja
Per Sjödahl (MP)	Nej	Anders Forsström (M)	Ja
Marianne Ramm (V)	Nej		

Arbetsordning

Kommunfullmäktige

Gäller fr.o.m. 2014-10-15

Innehållsförteckning

Antalet ledamöter	1
Ordförande och vice ordförande	1
Ärendekalendarium	1
Placeringsordning	3
Förlängning av sammanträde och fortsatt sammanträde	3
Ärenden och handlingar till sammanträdena	3
Anmälan av förhinder för tjänstgöring och inkallande av ersättare	4
Upprop	4
Protokolljusterare	4
Turordning för handläggning av ärendena	5
Yttranderätt vid sammanträdena	5
Talarordning och ordningen vid sammanträdena	6
Yrkanden	6
Deltagande i beslut	6
Omröstningar	6
Motioner	7
Medborgarförslag	7
Företagens initiativrätt	8
Interpellationer	8
Frågor	9
Beredning av ärenden	9
Återredovisning från nämnderna	9
Prövning av ansvarsfrihet och anmärkning	10
Valberedning	10
Beredning av revisorernas budget	10
Justering av protokollet	10
Reservation	10
Expediering och publicering	11
Fullmäktigeberedningar	11

Dokumenttyp Arbetsordning	Dokumentnamn Arbetsordning Kommunfullmäktige	Antagen KF 2014-05-21, § 63	Version 1.0
Dokumentägare Kommunstyrelseförvaltningen	Dokumentansvarig Kanslichef	Reviderad	Giltighet
Dokumentinformation Föreskrifter för kommunfullmäktiges sammanträden och handläggning av ärenden			Publicerad på hemsidan 2014-
Andra styrande dokument som omnämns Kommunallagen (KL, 1991:900)			

Arbetsordning för kommunfullmäktige

Utöver det som föreskrivs om fullmäktige i lag eller annan författning gäller bestämmelserna i denna arbetsordning.

Antalet ledamöter

- 1 § Kommunfullmäktige har 51 ledamöter.

Ordförande och vice ordförande

- 2 § De år då val av kommunfullmäktige har ägt rum i hela landet, väljer fullmäktige bland ledamöterna en ordförande samt en förste och en andre vice ordförande (presidium). Presidievalen ska förrättas på ett sammanträde som hålls före december månads utgång.

Presidiet väljs för fullmäktiges löpande mandatperiod.

- 3 § Tills presidievalen har förrättats, tjänstgör som ordförande den som har varit ledamot i kommunfullmäktige längst tid (ålderspresidenten).

Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid som ledamot, ska den äldste av dem vara ålderspresident.

- 4 § Om ordföranden eller någon av vice ordförandena avgår som ledamot eller från sin presidiepost, bör kommunfullmäktige så snart det kan ske välja en annan ledamot till denna post för återstoden av mandatperioden.

Om ordföranden är förhindrad att fullgöra uppdraget, fullgör förste vice ordföranden det. Om också förste vice ordföranden är förhindrad, fullgör andre vice ordföranden uppdraget.

Om samtliga i presidiet är hindrade att fullgöra uppdraget, fullgör ålderspresidenten ordförandens uppgifter.

Ärendekalendarium

- 5 § Kommunfullmäktiges presidium ska leda arbetet med att definiera och aktualisera fullmäktigearbetet. Detta görs bland annat genom att fullmäktiges presidium en gång per mandatperiod, dock senast under mars månad året efter det år då allmänna val hållits, ska ta fram ett ärendekalendarium av vilket framgår vilka ärenden som enligt 3 kap. 9 § 1 st. KL skall behandlas av fullmäktige.

Tid och plats för sammanträdena

- 6 § Kommunfullmäktige håller normalt ordinarie sammanträde varje månad utom i januari, juli och augusti. För varje år bestämmer fullmäktige dag och tid för sammanträdena.

De år då val av fullmäktige har ägt rum i hela landet, sammanträder nyvalda fullmäktige första gången i oktober.

Ålderspresidenten bestämmer dagen och tiden för det första sammanträdet efter samråd med styrelsens presidium.

- 7 § Ett extra sammanträde hålls på den tid som ordföranden bestämmer efter samråd med vice ordförandena.

En begäran om ett extra sammanträde ska göras skriftligen hos ordföranden och ska innehålla uppgift om det eller de ärenden som önskas behandlade på det extra sammanträdet.

- 8 § Om det föreligger särskilda skäl för det, får ordföranden efter samråd med vice ordförandena ställa in ett sammanträde eller ändra dagen eller tiden för sammanträdet.

Om ordföranden beslutar att ett sammanträde ska ställas in eller att dagen eller tiden för ett sammanträde ska ändras, låter ordföranden snarast underrätta varje ledamot och ersättare om beslutet. Uppgift om beslutet ska snarast tillkännages på lämpligt sätt.

- 9 § Kommunfullmäktige sammanträder i sessionssalen, kommunhuset.

Ordföranden får efter samråd med vice ordförandena bestämma en annan plats för ett visst sammanträde.

- 10 § Kommunfullmäktige beslutar särskilt om i vilken eller vilka ortstidningar som annonsering om sammanträde ska ske. Annonsering ska även ske på kommunens hemsida.

Fullmäktige bestämmer i vilken utsträckning uppgift om de ärenden som ska behandlas ska införas i ortstidningen/ortstidningarna. Om särskilda skäl föreligger får dock ordföranden inför ett visst sammanträde begränsa annonseringen i ortstidningen/ortstidningarna samt på hemsidan.

Beslut i frågan tas för hela mandatperioden vid fullmäktiges konstituerande sammanträde.

Placeringsordning

- 11 § Ordföranden beslutar, efter samråd med kommunfullmäktiges presidium, placeringsordningen för fullmäktiges ledamöter, ersättare och andra som har rätt att delta i fullmäktiges överläggningar.

Beslut i frågan tas för hela mandatperioden och meddelas vid fullmäktiges konstituerande sammanträde eller snarast därefter.

Ersättare, som tjänstgör, intar den frånvarande ledamotens plats.

Förlängning av sammanträde och fortsatt sammanträde

- 12 § Om kommunfullmäktige inte hinner slutföra ett sammanträde på den utsatta sammanträdesdagen, kan fullmäktige besluta att förlänga tiden för sammanträdet.

Fullmäktige kan också besluta att avbryta sammanträdet och att hålla fortsatt sammanträde en senare dag för att behandla de ärenden som återstår. I ett sådant fall beslutar fullmäktige genast, när och var sammanträdet ska fortsätta.

Om fullmäktige beslutar att hålla fortsatt sammanträde, utfärdar ordföranden en kungörelse om det fortsatta sammanträdet på vanligt sätt.

Om sammanträdet ska fortsätta inom en vecka, behöver någon kungörelse inte utfärdas. I ett sådant fall låter ordföranden dock underrätta de ledamöter och ersättare som inte är närvarande när sammanträdet avbryts om tiden och platsen för det fortsatta sammanträdet.

Ärenden och handlingar till sammanträdena

- 13 § Ordföranden bestämmer efter samråd med vice ordförandena när kommunfullmäktige ska behandla ett ärende, om inte annat följer av lag.

- 14 § Styrelsens, övriga nämnders och beredningars förslag till beslut eller yttranden i de ärenden som tagits in i kungörelsen bör tillställas varje ledamot och ersättare före sammanträdet.

Ordföranden bestämmer i vilken omfattning övriga handlingar ska tillställas ledamöter och ersättare före sammanträdet.

Motioner, interpellationer, frågor och medborgarförslag som inkommit till kommunkansliet senast två veckor före kommunfullmäktiges sammanträde, ska anges på kungörelsen och tillställas ledamöter och ersättare enligt ovan.

Motioner, interpellationer, frågor och medborgarförslag som inkommit till kommunkansliet mindre än två veckor före kommunfullmäktiges sammanträde, bör tillställas ledamöter och ersättare före aktuellt sammanträde.

Handlingarna i varje ärende bör finnas tillgängliga för allmänheten i sammanträdeslokalen under sammanträdet.

Anmälan av förhinder för tjänstgöring och inkallande av ersättare

- 15 § En ledamot som är förhindrad att delta i ett helt sammanträde eller i en del av ett sammanträde, ska snarast anmäla detta till kommunkansliet, som låter kalla in den ersättare som står i tur att tjänstgöra.
- 16 § Om en ledamot utan föregående anmälan uteblir från ett sammanträde eller hinder uppkommer för en ledamot att vidare delta i ett pågående sammanträde, kallar ordföranden in den ersättare som är tillgänglig och står i tur att tjänstgöra.
- Ledamot är skyldig att, på sätt som ordförande bestämmer, anmäla till sekreteraren om ledamoten avbryter sin tjänstgöring. Detsamma gäller om ledamoten inträder i tjänst efter det att sammanträdet börjat.
- 17 § Det som sagts om ledamot i 15 och 16 §§ gäller också för ersättare.
- 18 § Ordföranden bestämmer, när en ledamot eller en ersättare ska träda in och tjänstgöra under ett pågående sammanträde. Endast om det föreligger särskilda skäl för det bör dock inträde ske under pågående handläggning av ett ärende.

Upprop

- 19 § En uppspölista som utvisar de ledamöter och ersättare som tjänstgör ska finnas tillgänglig under hela sammanträdet.
- I början av varje sammanträde förrättas upprop enligt uppspölistan.
- Upprop förrättas också i början av varje ny sammanträdesdag, vid fortsatt sammanträde och när ordföranden anser att det behövs.

Protokolljusterare

- 20 § Ordföranden bestämmer tiden och platsen för justeringen av protokollet från sammanträdet.
- Sedan uppropet har förrättats enligt 19 §, väljer kommunfullmäktige två ledamöter att tillsammans med ordföranden justera protokollet från sammanträdet och att i förekommande fall biträda ordföranden vid röstsammanräkningar.

Turordning för handläggning av ärendena

21 § Kommunfullmäktige behandlar ärendena i den turordning som de har tagits upp i kungörelsen.

Fullmäktige kan dock besluta om ändrad turordning för ett eller flera ärenden.

Ordföranden bestämmer, när under ett sammanträde ett ärende ska behandlas som inte finns med i kungörelsen.

Fullmäktige får besluta att avbryta handläggningarna av ett ärende under ett sammanträde för att återuppta det senare under sammanträdet.

Yttranderätt vid sammanträdena

22 § Rätt att delta i överläggningen har

- ordföranden och vice ordförandena i en nämnd eller gemensam nämnd vid behandling av ett ärende där nämndens verksamhetsområde berörs.
- ordföranden och vice ordförandena i en fullmäktigeberedning, när kommunfullmäktige behandlar ett ärende som beredningen har handlagt.
- ordföranden i en nämnd eller i en fullmäktigeberedning eller någon annan som besvarar en interpellation eller en fråga när överläggning hålls med anledning av svaret.
- styrelsens ordförande i ett sådant företag som avses i 3 kap. 17 och 18 §§ KL, när kommunfullmäktige behandlar ett ärende som berör förhållandena i företaget.

23 § Revisorerna ska ges tillfälle att delta i överläggningen när kommunfullmäktige behandlar delårsrapporterna samt revisionsberättelsen och årsredovisningen.

Revisorerna får delta i överläggningen, när fullmäktige behandlar ett ärende som berör revisorernas granskning eller egen förvaltning.

24 § Ordföranden låter efter samråd med vice ordförandena i den utsträckning som det behövs kalla ordförandena och vice ordförandena i nämnderna och fullmäktigeberedningarna, revisorerna samt anställda hos kommunen för att lämna upplysningar vid sammanträdena. Detsamma gäller utomstående sakkunniga.

Om kommunfullmäktige inte beslutar något annat, bestämmer ordföranden efter samråd med vice ordförandena i vilken utsträckning de som har kallats för att lämna upplysningar på ett sammanträde får yttra sig under överläggningarna.

25 § Kommundirektören får delta i överläggningen i alla ärenden.

Kommunfullmäktiges sekreterare eller annan sakkunnig får yttra sig om lagligheten av det som förekommer vid sammanträdena.

Talarordning och ordningen vid sammanträdena

26 § Den som har rätt att delta i kommunfullmäktiges överläggningar får ordet i den ordning i vilken han eller hon anmält sig och blivit uppropad.

Den som har rätt att delta i fullmäktiges överläggningar har också rätt till ett kort inlägg på högst två minuter för en replik med anledning av vad en talare anfört. Inlägget görs omedelbart efter den talare som har ordet då begäran om att få göra inlägget framställs.

Om någon i sitt yttrande skulle avlägsna sig från ämnet och inte efter tillsägelse av ordföranden rättar sig får ordföranden ta från talaren ordet. I övrigt får ingen avbryta en talare under hans eller hennes anförande.

Ordföranden kan utvisa den som uppträder störande och som inte rättar sig efter tillsägelse.

Uppstår oordning som ordföranden inte kan avstyra, får ordföranden ajournera eller upplösa sammanträdet.

Yrkanden

27 § När kommunfullmäktige har förklarat överläggningen i ett ärende avslutad, går ordföranden igenom de yrkanden som har framställts under överläggningen och kontrollerar att de har uppfattats rätt.

Ordföranden befäster genomgången med ett klubbslag. Därefter får inte något yrkande ändras eller läggas till, om inte fullmäktige beslutar medge det enhälligt.

Alla säryrkande ska avfattas skriftligen.

Deltagande i beslut

28 § En ledamot som avser att avstå från att delta i ett beslut, ska anmäla detta till ordföranden, innan beslutet fattas.

En ledamot som inte har gjort en sådan anmälan anses ha deltagit i beslutet, om kommunfullmäktige fattar det med acklamation.

Omröstningar

29 § När omröstningar genomförts, biträds ordföranden av de två ledamöterna som har utsetts att justera protokollet.

Omröstningarna genomförs så, att ledamöterna avger sina röster efter upprop. Uppropet sker enligt omröstningslistan.

Uppropslistan utgör grunden för omröstningslistan.

Ordföranden avger alltid sin röst sist.

Sedan omröstningen har avslutats, befäster ordföranden detta med ett klubbslag. Därefter får inte någon ledamot avge sin röst. Inte heller får någon ledamot ändra eller återta en avgiven röst efter klubbslaget.

Om oenighet uppstår om resultatet av en öppen omröstning, ska en ny omröstning genomföras omedelbart.

30 § En valsedel som avlämnas vid en sluten omröstning ska uppta så många namn som valet avser samt vara omärkt, enkel och sluten.

En valsedel är ogiltig om den

- upptar namnet på någon som inte är valbar,
- upptar flera eller färre namn än det antal personer som ska väljas,
- upptar ett namn som inte klart utvisar vem som avses

Det som sagts nu gäller inte vid val som sker med tillämpning av proportionellt valsätt. För sådana val finns särskilda föreskrifter i lag.

Motioner

31 § En motion

- ska vara skriftlig och undertecknad av en eller flera ledamöter.
- får inte ta upp ämnen av olika slag.
- väcks genom att den ges in till kommunkansliet, eller vid ett sammanträde med kommunfullmäktige.
- ska, för att kunna presenteras på sammanträdet, ges in till kommunkansliet senast klockan 12 den aktuella sammanträdesdagen

En ersättare får väcka en motion bara när ersättaren tjänstgör som ledamot vid ett sammanträde.

Den som har rätt att väcka en motion, har också rätt att under högst två minuter presentera sin motion. Skulle det vara fler motionärer, har endast en av dessa denna rätt.

Styrelsen ska två gånger varje år redovisa de motioner som inte har beretts färdigt. Redovisningen ska göras på fullmäktiges ordinarie sammanträden i april och oktober.

Medborgarförslag

32 § Den som är folkbokförd i kommunen får väcka ärende i Kommunfullmäktige (medborgarförslag). Ett medborgarförslag

- ska vara skriftligt och undertecknat av en eller flera personer
- ska innehålla namnförtydligande, adress och telefonnummer samt eventuell e-postadress.
- får inte ta upp ämnen av olika slag.
- väcks genom att det lämnas in till kommunkansliet, eller vid ett sammanträde med fullmäktige.

- ska, för att kunna presenteras på sammanträdet, ges in till kommunkansliet senast klockan 12 den aktuella sammanträdesdagen

Ett medborgarförslag kan bara behandlas i sak i fullmäktige om det ligger inom fullmäktiges befogenhetsområde.

Fullmäktige kan i vissa fall överlåta till Kommunstyrelsen eller annan nämnd att besluta i ärendet. Förslagsställaren ska i så fall underrättas om vilken nämnd som i fortsättningen kommer att handlägga ärendet. Om fullmäktige har överlåtit ärendet till en nämnd gäller inte följande bestämmelser som avser handläggningen i fullmäktige.

Medborgarförslag ska beredas så att Kommunfullmäktige kan fatta beslut inom ett år från det förslaget väcktes.

När ett medborgarförslag beretts färdigt och beslut ska fattas, ska förslagsställaren underrättas.

Kommunstyrelsen ska två gånger per år redovisa de medborgarförslag som inte har beretts färdigt. Redovisningen ska göras på Kommunfullmäktiges ordinarie sammanträden i april och oktober.

Företagens initiativrätt

- 33 § Styrelsen i ett sådant företag som avses i 3 kap. 17 och 18 §§ KL får väcka ärenden i kommunfullmäktige om sådana ärenden som företaget är skyldigt att se till att fullmäktige får ta ställning till.

Interpellationer

- 34 § En interpellation ska

- vara skriftlig och undertecknad av en ledamot.
- ges in till kommunkansliet senast klockan 12 sammanträdesdagen vid vilket ledamoten avser att ställa den.

En ersättare får lämna in en interpellation under ett sammanträde, om ersättaren tjänstgör som ledamot vid sammanträdet.

En interpellation bör besvaras senast under det sammanträde som följer närmast efter det då interpellationen ställdes.

Om interpellationen lämnas in till kommunkansliet på sätt som framgår av 14 §, ska interpellationen som huvudregel besvaras på aktuellt sammanträde.

Ett svar på en interpellation ska vara skriftligt. Uppgift om att interpellationssvar kommer att lämnas vid visst sammanträde bör tas in i kungörelsen.

Den ledamot som har ställt interpellationen bör få del av svaret dagen före den sammanträdesdag, då svaret ska lämnas.

Om en interpellation avser förhållandena i ett sådant företag som avses i 3 kap. 17 eller 18 §§ KL, får den ordförande till vilken interpellationen har ställts

överlämna till en av kommunfullmäktige utsedd ledamot i företagens styrelse att besvara interpellationen.

Ordföranden i en nämnd till vilken en interpellation ställts får överlåta besvarandet av interpellationen till ordföranden eller vice ordförande i styrelsen eller annan nämnd i ett kommunalförbund där kommunen är medlem, om denne på grund av sitt uppdrag har särskilda förutsättningar att besvara interpellationen.

En ersättare som har ställt en interpellation får delta i överläggningen då svaret på interpellationen behandlas oberoende av om ersättaren tjänstgör vid sammanträdet eller inte.

Frågor

35 § En fråga ska

- vara skriftlig och undertecknad av en ledamot.
- ges in till kommunkansliet senast klockan 12 sammanträdesdagen vid vilket ledamoten avser att ställa den.

Vad som sägs i 34 § gäller i tillämpliga delar också på fråga. Svar på frågan behöver dock inte vara skriftligt.

En fråga bör besvaras under det sammanträde vid vilket den har ställts.

Om frågan lämnas in till kommunkansliet på sätt som framgår av 14 §, ska frågan som huvudregel besvaras på aktuellt sammanträde.

Beredning av ärenden

36 § Om kommunfullmäktige inte beslutar något annat, avgör kommunstyrelsen hur de ärenden som fullmäktige ska behandla ska beredas.

Kommunstyrelsen får uppdra åt en förtroendevald eller åt någon anställd att besluta om remiss av sådana ärenden.

På varje ordinarie sammanträde med fullmäktige ska redovisas de fullmäktigeärenden som kommit in efter det närmast föregående ordinarie sammanträdet samt de beslut om beredning och remiss av sådana ärenden som har fattats.

Återredovisning från nämnderna

37 § Kommunfullmäktige beslutar om omfattningen och formerna för nämndernas återredovisning av uppdrag som fullmäktige lämnat. Närmare bestämmelser härom anges i respektive nämnds reglemente.

Prövning av ansvarsfrihet och anmärkning

38 § Ordföranden bereder i samråd med vice ordförandena frågor och ärenden om ansvarsfrihet och anmärkning.

Valberedning

39 § På det första sammanträdet med nyvalda kommunfullmäktige väljer fullmäktige en valberedning för den löpande mandatperioden.

Valberedningen består av sju (7) ledamöter och lika många ersättare.

Bland ledamöterna väljer fullmäktige vid samma tillfälle en ordförande och en vice ordförande för den tid som de har valts att vara ledamöter.

Valberedningen ska lägga fram förslag i alla valärenden som fullmäktige ska behandla med undantag för valen av fullmäktiges presidium, valberedning eller fyllnadsval som inte är ordförandeval.

Fullmäktige kan dock besluta att förrätta även ett annat val utan föregående beredning.

Valberedningen bestämmer själv sina arbetsformer.

Beredning av revisorernas budget

40 § Ordföranden bereder i samråd med vice ordförandena revisorernas budget.

Justering av protokollet

41 § Protokollet justeras av ordföranden och två ledamöter.

Om två eller flera ledamöter har fungerat som ordförande under ett sammanträde, justerar varje ordförande de paragrafer i protokollet som redovisar de delar av förhandlingarna som ordföranden har lett.

Kommunfullmäktige får besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen ska redovisas skriftligt, innan fullmäktige justerar den.

Reservation

42 § Om en ledamot har reserverat sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen, ska ledamoten särskilt anmäla detta. Den skriftliga motiveringen ska lämnas till sekreteraren senast fem (5) dagar efter sammanträdet.

Om kommunfullmäktige beslutar att omedelbart justera den paragraf i protokollet som reservationen avser, ska motiveringen dock lämnas så snart det kan ske och senast under den sammanträdesdag beslutet fattats.

Expediering och publicering

- 43 § Utdrag ur protokollet ska tillställas de nämnder, andra organ och personer som berörs av besluten i protokollet.

Kommunstyrelsen och kommunens revisorer ska dock alltid tillställas hela protokollet.

Ordföranden undertecknar och sekreteraren kontrasignerar kommunfullmäktiges skrivelser och de andra handlingar som upprättas i fullmäktiges namn, om inte fullmäktige beslutar annat.

- 44 § Protokollet ska utöver de i 5 kap. 62 § KL uppställda kraven på tillkännagivande även inom samma tid publiceras på kommunens hemsida.

Fullmäktigeberedningar

- 45 § De år då val av kommunfullmäktige har ägt rum i hela landet, väljer fullmäktige för den löpande mandatperioden de ordinarie fullmäktigeberedningar man så önskar.

Valen förrättas på ett sammanträde som hålls före utgången av december.

- 46 § Kommunfullmäktige bestämmer före valen antalet ledamöter och ersättare i beredningarna.

Bland ledamöterna väljer fullmäktige en ordförande och en vice ordförande för den tid som de har valts till ledamöter.

- 47 § En fullmäktigeberedning bereder de ärenden som fullmäktige beslutar att överlämna till beredningen.

Beredningens uppdrag ska stadfästas av fullmäktige genom en uppdragsbeskrivning.

En fullmäktigeberedning får väcka ärenden i fullmäktige inom sitt uppgiftsområde.

- 48 § En fullmäktigeberedning ska följa den verksamhet inom kommunen som hör till fullmäktigeberedningens uppgiftsområde och hos fullmäktige göra de framställningar som fullmäktigeberedningen finner påkallade.

- 49 § En fullmäktigeberedning får från kommunens nämnder och anställda begära in de upplysningar och de yttranden som behövs för att fullmäktigeberedningen ska kunna fullgöra sina uppgifter.

- 50 § Kommunfullmäktige får tillsätta en eller flera särskilda fullmäktigeberedningar för beredning av ett visst ärende eller behandling av en viss fråga.
- 51 § Kommunfullmäktige bestämmer för varje tillfälle antalet ledamöter och ersättare i en särskild beredning samt mandattiden för denna.
- 52 § För fullmäktigeberedningar ska i tillämpliga delar gälla vad som i Kommunallagen är föreskrivet om nämnder i fråga om tidpunkt för sammanträden, beslutförhet och protokoll.
-

Reservation vid kommunfullmäktiges sammanträde 2014-05-21

Ärende 6

Antagande av reviderad arbetsordning för Kommunfullmäktige

Dnr 2011/74

Jag anmälde reservation till förmån för mina egna yrkanden och jag önskar avge en kortfattad motivering till denna reservation.

Fullmäktige har mycket tidigt under mandatperioden 2010-2014 behandlat frågan om förändringar i kommunfullmäktiges arbetsordning. Under slutet av 2010 och under 2011 inkom flera motioner med önskemål att anpassa texten i arbetsordningen för att bättre stämma överens med förändringar som gjordes i en mängd andra primärkommunala och regionala församlingar.

Även Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) rekommenderade andra skrivningar. SKL bedriver i övrigt ett mycket aktivt förändringsarbete i sin "Beredning för demokratifrågor". Vår kommunfullmäktiges egen demokratiberedning bevakar SKL:s arbete med demokratiutvecklingen men det ges inga impulser "uppåt" eller också föreligger ett problem med bristande kommunikation.

Jag invänder mot gällande princip i Vänersborg att en fullmäktigeförsamling alldeles innan mandatperiodens utgång beslutar om en ny arbetsordning för ett nytt fullmäktige som tillträder bara någon månad senare.

Reservationen gäller dock mina yrkanden på två punkter.

Den första är § 11 där jag invänder mot beslutet att "**ordföranden beslutar, efter samråd med kommunfullmäktiges presidium, placeringsordningen ...**". Mitt yrkande var att det är de valda ledamöterna som bestämmer hur man vill placera sig i salen. Det finns argument för och det finns argument emot alla de tänkbara alternativen och det bör ankomma på fullmäktige att överväga och besluta.

Den andra reservationen gäller § 21 som reglerar frågor om hur ärendelistan skall utformas. Majoriteten beslutade sig för en regel som gör det möjligt att interpellationer och frågor kan behandlas under den inledande delen av ett möte, således innan turen har kommit till beslutsärendena. Mitt eget yrkande gällde en bindande föreskrift att interpellationer och frågor alltid skulle inleda möteskvällen.

För stunden får jag lov att acceptera majoritetsbeslutet. Att ingen av de 32 ledamöterna som röstade för den föreslagna texten och mot mitt yrkande egentligen ville argumentera själva sakfrågan om placeringsordningen, är båda beklämmande och samtidigt typiskt för nuvarande kommunfullmäktige. Att 11 av 15 ledamöter i kommunstyrelsen tillstyrkte förslaget utan att ha granskat texten är också talande. Det senare rättades till när jag informerade kommunkansliet.

Däremot ser jag redan nu att nya kommunfullmäktige kommer att få ta ställning till en motion som gör det möjligt att ta upp §§ 11 och 21 i arbetsordningen. Då är det min förhoppning att ett beslut fattas efter en diskussion om sakfrågan och inte endast genom ett klubbslag.

Lutz Rininsland
Vänsterpartiet

2014-05-26

§ 99

Dnr 2013/283

Antagande av rutin för hantering av medborgarförslag

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige beslutade vid sammanträde 2012-11-14, § 141, att Vänersborgs kommun skulle medge rätt för medborgare att väcka talan i Kommunfullmäktige.

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har upprättat förslag till arbetsordning för fullmäktige. En del i denna arbetsordning berör medborgarförslag.

Kommunkansliet har antagit SKLs förslag avseende medborgarförslag och överlämnar denna som förslag att antas av Kommunfullmäktige.

Arbetsordningen för Kommunfullmäktige är under revidering och ovanstående kommer att tas in i den reviderade arbetsordningen.

Kommunstyrelsen föreslås föreslå Kommunfullmäktige att anta rutin för hantering av medborgarförslag, enligt bilaga.

Ärendet har beretts av Kommunstyrelsens arbetsutskott då kanslichefen Katrin Siverby informerade

Kommunstyrelsens behandling av ärendet 2013-09-04, § 173

Ordföranden redovisade förslag till beslut.

Kommunstyrelsens förslag till Kommunfullmäktige
Kommunfullmäktige antar upprättad rutin, enligt en till Kommunstyrelsens protokoll fogad bilaga, för hantering av medborgarförslag.

Kommunfullmäktiges behandling av ärendet

Ordföranden redovisade förslag till beslut.

Morgan Larsson (VFP) yrkade att följande stycke skulle utgå ur rutinen för hantering av medborgarförslag. Kommunfullmäktige kan i vissa fall överlåta till Kommunstyrelsen eller annan nämnd att besluta i ärendet.

Förslagsställaren ska i så fall underrättas om vilken nämnd som i fortsättningen kommer att handlägga ärendet. Om Kommunfullmäktige har överlåtit ärendet till en nämnd gäller inte följande bestämmelser som avser handläggningen i Kommunfullmäktige.

Forts § 99

Dnr 2013/283

Sedan överläggningarna avslutats redovisade ordföranden att det fanns två förslag, nämligen Kommunstyrelsens förslag och Morgan Larssons (VFP) ovan redovisade yrkande.

Ordföranden föreslog att Kommunstyrelsens förslag skulle ställas mot Morgan Larssons (VFP) yrkande vilket godkändes av Kommunfullmäktige.

Ordföranden ställde därefter Kommunstyrelsens förslag mot Morgan Larssons (VFP) yrkande och fann att Kommunfullmäktige beslutat i enlighet med Kommunstyrelsens förslag.

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktige antar upprättad rutin för hantering av medborgarförslag. Bilaga 15.

Reservation

Morgan Larsson (VFP) reserverade sig mot beslutet till förmån för det egna yrkandet.

Bilaga

Bilaga 15 Rutin för hantering av medborgarförslag

Protokollsutdrag:

Kommunstyrelseförvaltningen som har att publicera på lämpligt sätt

2024-02-19

Dnr: KS 2024/153

Handläggare
Maja Smochina
maja.smochina@vanersborg.se
0521-722427

Mottagare
Kommunfullmäktige

Flytt av skolenhet från Norra skolan till Holmängenskolan

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att inför läsåret 2024/2025 flytta skolenheterna Norra skolan F-3 och Norra skolan 4-6 från lokalerna vid Norra skolan till de nya lokalerna vid Holmängenskolan. Genom flytten av skolenheterna byter skolenheterna namn till Holmängenskolan F-3 och Holmängenskolan 4-6. I skolenhetsregistret får de nya skolenheterna samma skolenhetskoder som Norra skolan F-3 och Norra skolan 4-6 i dagsläget har. De elever som har sin skolplacering på Norra skolan behåller genom flytten sin skolplacering vid Holmängenskolan.

Sammanfattning av ärendet

Inför höstterminen år 2024 står den nya Holmängenskolan klar för inflyttning. Då kommer skolenheterna Norra skolan F-3 och 4-6 flytta till Holmängenskolans lokaler. När en skolenhet ska flyttas till nya lokaler ska det fattas ett kommunalt beslut om detta. Frågan om verksamhetsflytt från Norra skolan till Holmängenskolan har hanterats av barn- och utbildningsnämnden. Vid barn- och utbildningsnämndens sammanträde den 16 februari 2024 beslutade nämnden att hemställa att kommunfullmäktige beslutar om verksamhetsflytten, då nämnden bedömde att frågan är av större vikt för kommunen.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade 2017-06-21, § 94 (mål- och resursplan samt investeringsbudget 2018-2022, (KS 2017/11) att bevilja medel för att bygga den nya Holmängenskolan i Vänerns kommun.

Barn- och utbildningsnämnden beslutade 2020-01-20, § 5 (Ny skola på Holmängen, BUTN 2019/142) att godkänna att samhällsbyggnadsnämnden startar projektering och verkställer byggnation av en ny skola på Holmängen i enlighet med rapporten "Lokalplanering Holmängenskolan".

Inför höstterminen 2024 står Holmängenskolan klar och verksamheten kommer att flyttas från Norra skolans lokaler till Holmängenskolans lokaler. Alla elever som nu går på Norra skolan behåller sin skolplacering när skolenheterna flyttar och byter namn till Holmängenskolan F-3 respektive Holmängenskolan 4-6. Att behålla befintliga skolenhetskoder har betydelse för kommunens möjligheter att uppbära och nyttja riktade statsbidrag. Det är också viktigt för verksamheten att ha kvar spårbarheten i nationella statistikdatabaser, exempelvis för att kunna följa kunskapsresultat över tid. För detta krävs att skolenheterna behåller sina skolenhetskoder.

Frågan om framtida nyttjande av fastigheten Oxeln 7 (Norra skolan) är ett eget ärende som utreds av kommunstyrelseförvaltningen i samverkan med berörda nämnder. Detta framgår av Kommunfullmäktiges beslut 2022-12-14, §§ 198 och 199, om att ge kommunstyrelsen i uppdrag att i nära samverkan med berörda nämnder utreda vilka kommunala verksamheter som skulle kunna nyttja Norra skolans lokaler. Bakgrunden till beslutet var två motioner, ”Motion om att inventera behov av förskolor och grundskolor i centrala Vänersborg” (dnr: KS 2021/439) samt ”Motion om utredning av Norra skolan som centralt placerad förskola” (dnr: KS 2021/438).

Beredning

Beslutet om att flytta verksamheten påverkar barn. Barn- och utbildningsförvaltningen har haft en dialog med elever på Norra skolan under processen för att fånga upp deras åsikter och tankar inför en flytt. I dessa dialoger har till exempel frågor som ”vad är viktigt att tänka på inför en flytt?” och ”vad gör att du känner dig trygg i skolan?” diskuterats med eleverna. Flytten till Holmängensskolan kommer innebära att eleverna får tillgång till ändamålsenliga undervisningslokaler och lärmiljöer som är anpassade för dagens pedagogik. Med tillgång till samtliga specialsalar kommer inga elever att behöva transportera sig med buss till andra skolor för att ta del av undervisning. Eleverna har under projekteringen av skolan varit med och tyckt till om utemiljön och skolgården. Under dialogträffen med eleverna var det flera som lyfte fram just utomhusmiljön som viktig. Att eleverna själva har fått vara med och påverka utemiljön kan också uppmuntra eleverna till mer rörelse och aktivitet utomhus och under raster.

Kommunjurist vid kommunstyrelseförvaltningen har deltagit i den slutliga beredningen av ärendet. Kommunjuristen vill understryka att i de fall en skolenhet ska flyttas till nya lokaler, ska ett kommunalt beslut fattas om detta. Eftersom barn- och utbildningsnämnden hemställt till kommunfullmäktige att fatta ett sådant beslut är det angeläget att fullmäktige skyndsamt fattar beslut om skolenhetsflytten.

Underlag

Kommunfullmäktige beslut 2017-06-21, § 94, samt KF 2017-11-22, § 169 Mål- och resursplan samt investeringsbudget 2018-2022, dnr KS 2017/11 (BUTN 2017/15)

Barn- och utbildningsnämnden beslut 2020-01-20, § 5 (Ny skola på Holmängen, dnr BUTN 2019/142) inklusive rapporten ”Lokalplanering Holmängensskolan”

Barn- och utbildningsnämnden beslut 2024-02-16, § 21 (Flytt av verksamhet från Norra skolan till Holmängensskolan)

Pernilla Bertilsson

Chef, Juridik- och säkerhetskontoret

Sändlista

Barn- och utbildningsnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Kultur- och fritidsnämnden

§ 21

Flytt av verksamhet från Norra skolan till Holmängenskolan

BUTN 2019/142

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden hemställer till kommunfullmäktige att inför läsåret 2024/2025 besluta om att flytta skolenheterna Norra skolan F-3 och Norra skolan 4-6 från lokalerna vid Norra skolan till de nya lokalerna vid Holmängenskolan. Barn- och utbildningsnämnden bedömer att frågan om att flytta de aktuella skolenheterna är av större vikt för kommunen och att frågan därför ska beredas skyndsamt av kommunstyrelsen och därefter beslutas av kommunfullmäktige i enlighet med 5 kap. 1 § kommunallagen (2017:725).

Sammanfattning av ärendet

Holmängenskolan står färdig för inflyttning till höstterminen 2024. All verksamhet flyttas då från Norra skolan till de nya lokalerna i Holmängenskolan. Vid flytt av verksamheten behöver den nya adressen registreras i Skolverkets skolenhetsregister för att till exempel information och nationella prov ska kunna skickas ut från Skolverket till rätt adress.

Beslutsunderlag

- Barn- och utbildningsförvaltningens tjänsteskrivelse 2024-02-09.

Barn- och utbildningsnämnden s behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Utskickat förslag till beslut:

Barn- och utbildningsnämnden uppdrar åt barn- och förvaltningen att inför läsåret 2024/2025 flytta skolenheterna Norra skolan F-3 och Norra skolan 4-6 från lokalerna vid Norra skolan till de nya lokalerna vid Holmängenskolan. Genom flytten av skolenheterna byter skolenheterna namn till Holmängenskolan F-3 och Holmängenskolan 4-6. I skolenhetsregistret får de nya skolenheterna samma skolenhetskoder som Norra skolan F-3 och Norra skolan 4-6 i dagsläget har. De elever som har sin skolplacering på Norra skolan behåller genom flytten sin skolplacering vid Holmängenskolan.

Utdragsbestyrkande

2024-02-16

Ordförande Bo Carlsson (C) lämnar följande förslag till beslut:

Barn- och utbildningsnämnden hemställer till kommunfullmäktige att inför läsåret 2024/2025 besluta om att flytta skolenheterna Norra skolan F-3 och Norra skolan 4-6 från lokalerna vid Norra skolan till de nya lokalerna vid Holmängenskolan. Barn- och utbildningsnämnden bedömer att frågan om att flytta de aktuella skolenheterna är av större vikt för kommunen och att frågan därför ska beredas skyndsamt av kommunstyrelsen och därefter beslutas av kommunfullmäktige i enlighet med 5 kap. 1 § kommunallagen (2017:725).

Beslutsgång

Ordförande Bo Carlsson (C) ställer utskickat förslag under proposition, och därefter ställer han sitt eget förslag till proposition, och finner därefter att barn- och utbildningsnämnden enhälligt beslutat enligt ordförandes förslag.

Sändlista

Kommunfullmäktige
Förvaltningschef, barn- och utbildningsförvaltningen
Verksamhetschef förskola, F-6 och 7-9, barn- och utbildningsförvaltningen
Barn- och elevhälsochefer, barn- och utbildningsförvaltningen
Enhetschef, kostenheten
Enhetschef lokalvård, fastighet och service
Enhetschef arena fritid, kultur- och fritidsförvaltningen
Ekonom, barn- och utbildningsförvaltningen
Utredare, barn- och utbildningsförvaltningen
Utredare, ekonomikontoret, kommunstyrelseförvaltningen

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

2024-02-09

Dnr: 2019/142

Handläggare

Hans-Joachim Ackermann
hans-joachim.ackermann@vanersborg.se
0521-721216

Mottagare

Barn- och
utbildningsnämnden

Flytt av verksamhet från Norra skolan till Holmängenskolan

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden uppdrar åt barn- och förvaltningen att inför läsåret 2024/2025 flytta skolenheterna Norra skolan F-3 och Norra skolan 4-6 från lokalerna vid Norra skolan till de nya lokalerna vid Holmängenskolan. Genom flytten av skolenheterna byter skolenheterna namn till Holmängenskolan F-3 och Holmängenskolan 4-6. I skolenhetsregistret får de nya skolenheterna samma skolenhetskoder som Norra skolan F-3 och Norra skolan 4-6 i dagsläget har. De elever som har sin skolplacering på Norra skolan behåller genom flytten sin skolplacering vid Holmängenskolan.

Sammanfattning av ärendet

Holmängenskolan står färdig för inflyttning till höstterminen 2024. All verksamhet flyttas då från Norra skolan till de nya lokalerna i Holmängenskolan. Vid flytt av verksamheten behöver den nya adressen registreras i Skolverkets skolenhetsregister för att till exempel information och nationella prov ska kunna skickas ut från Skolverket till rätt adress.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade 2017-06-21, § 94 (mål- och resursplan samt investeringsbudget 2018-2022, (KS 2017/11) att bevilja medel för att bygga den nya Holmängenskolan i Vänersborgs kommun.

Barn- och utbildningsnämnden beslutade 2020-01-20, § 5 (Ny skola på Holmängen, BUTN 2019/142) att godkänna att samhällsbyggnadsnämnden startar projektering och verkställer byggnation av en ny skola på Holmängen i enlighet med rapporten "Lokalplanering Holmängenskolan".

Inför höstterminen 2024 står Holmängenskolan klar och verksamheten kommer att flyttas från Norra skolans lokaler till Holmängenskolans lokaler. Alla elever som nu går på Norra skolan behåller sin skolplacering när skolenheterna flyttar och byter namn till Holmängenskolan F-3 respektive Holmängenskolan 4-6. Att behålla befintliga skolenhetskoder har betydelse för kommunens möjligheter att uppbära och nyttja riktade statsbidrag. Det är också viktigt för verksamheten att ha kvar spårbarheten i nationella statistikdatabaser, exempelvis för att kunna följa kunskapsresultat över tid. För detta krävs att skolenheterna behåller sina skolenhetskoder.

Frågan om framtida nyttjande av fastigheten Oxeln 7 (Norra skolan) är ett eget ärende som utreds av kommunstyrelseförvaltningen i samverkan med berörda nämnder. Detta framgår av Kommunfullmäktiges beslut 2022-12-14, §§ 198 och 199, om att ge kommunstyrelsen i uppdrag att i nära samverkan med berörda nämnder utreda vilka kommunala verksamheter som skulle kunna nyttja Norra skolans lokaler. Bakgrunden till beslutet var två motioner, ”Motion om att inventera behov av förskolor och grundskolor i centrala Vänersborg” (dnr: KS 2021/439) samt ”Motion om utredning av Norra skolan som centralt placerad förskola” (dnr: KS 2021/438).

Beredning

Lokalplanering Holmängenskolan har tagits fram i samarbete mellan barn- och utbildningsförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen, fastighet och service. Under byggnadsprocessen har synpunkter inhämtats från berörda enheter på barn- och utbildningsförvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen. Beslutet om att flytta verksamheten påverkar barn. Barn- och utbildningsförvaltningen har haft en dialog med elever på Norra skolan under processen för att fånga upp deras åsikter och tankar inför en flytt. I dessa dialoger har till exempel frågor som ”vad är viktigt att tänka på inför en flytt?” och ”vad gör att du känner dig trygg i skolan?” diskuterats med eleverna. Flytten till Holmängenskolan kommer innebära att eleverna får tillgång till ändamålsenliga undervisningslokaler och lärmiljöer som är anpassade för dagens pedagogik. Med tillgång till samtliga specialsalar kommer inga elever att behöva transportera sig med buss till andra skolor för att ta del av undervisning. Eleverna har under projekteringen av skolan varit med och tyckt till om utemiljön och skolgården. Under dialogträffen med eleverna var det flera som lyfte fram just utomhusmiljön som viktig. Att eleverna själva har fått vara med och påverka utemiljön kan också uppmuntra eleverna till mer rörelse och aktivitet utomhus och under raster.

Underlag

Kommunfullmäktige beslut 2017-06-21, § 94, samt KF 2017-11-22, § 169 Mål- och resursplan samt investeringsbudget 2018-2022, dnr KS 2017/11 (BUTN 2017/15)

Barn- och utbildningsnämnden beslut 2020-01-20, § 5 (Ny skola på Holmängen, dnr BUTN 2019/142) inklusive rapporten ”Lokalplanering Holmängenskolan”

Kommunfullmäktiges beslut 2022-12-14, §§ 198 och 199, om att ge kommunstyrelsen i uppdrag att i nära samverkan med berörda nämnder utreda vilka kommunala verksamheter som skulle kunna nyttja Norra skolans lokaler.

Motion om att inventera behov av förskolor och grundskolor i centrala Vänersborg (dnr: KS 2021/439)

Motion om utredning av Norra skolan som centralt placerad förskola” (dnr: KS 2021/438)

Sofia Bråberg
Förvaltningschef

Sändlista

Förvaltningschef, barn- och utbildningsförvaltningen
Verksamhetschef förskola, F-6 och 7-9, barn- och utbildningsförvaltningen
Barn- och elevhälsochefer, barn- och utbildningsförvaltningen
Enhetschef, kostenheten
Enhetschef lokalvård, fastighet och service
Enhetschef arena fritid, kultur- och fritidsförvaltningen
Ekonom, barn- och utbildningsförvaltningen
Utredare, barn- och utbildningsförvaltningen
Utredare, ekonomikontoret, kommunstyrelseförvaltningen

§ 5

Ny skola på Holmängen

BUTN 2019/142

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden godkänner att samhällsbyggnadsnämnden startar projektering och verkställer byggnation av en ny skola på Holmängen i enlighet med rapporten "Lokalplanering Holmängenskolan".

Reservation

Anton Lidell (M) reserverar sig till förmån för eget förslag.

Sammanfattning av ärendet

Skolsituationen i centrala Vänersborg har utretts under lång tid. Utredningar har visat att Norra skolan är olämplig för en utbyggnad, att de funktioner som behövs för en tvåparallellig skola inte kan rymmas på Norra skolan och att det är lämpligt att placera en ny skola på Holmängen. Förutsättningar för att bygga en ny skola på Holmängen finns på plats genom att detaljplan ändrats och investeringsmedel beviljats av kommunfullmäktige från och med 2020. Barn- och utbildningsförvaltningen har tillsammans med fastighet- och service under hösten 2019 gjort en lokalplanering för Holmängenskolan. Lokalplaneringen tydliggör dimensionering, placering, funktioner, tidplan, redovisar flexibilitet och koncernnytta samt preliminär hyreskostnad. Rapporten "Lokalplanering Holmängenskolan" ska utgöra underlag för projektering och byggnation av Holmängenskolan.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse 2019-12-05
- Lokalplanering Holmängenskolan

Barn- och utbildningsnämnden s behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Ordförande Mats Andersson (C) föreslår:

Barn- och utbildningsnämnden godkänner att samhällsbyggnadsnämnden startar projektering och verkställer byggnation av en ny skola på Holmängen i enlighet med rapporten "Lokalplanering Holmängenskolan".

Anton Lidell (M) föreslår:

Barn- och utbildningsnämnden godkänner att samhällsbyggnadsnämnden startar projektering av en ny skola på Holmängen i enlighet med rapporten "Lokalplanering Holmängenskolan".

Utdragsbestyrkande

2020-01-20

Beslutsgång

Ordförande frågar först om nämnden beslutat enligt ordförandes förslag, och finner att nämnden gör så.

Ordförande frågar sedan om barn- och utbildningsnämnden beslutar enligt Anton Lidells (M) förslag, och finner att nämnden avslår förslaget.

Omröstning begärs.

Ordförande fastställer följande propositionsordning:
De som röstar för ordförandes förslag röstar Ja.
De som röstar för Anton Lidells förslag röstar Nej.

Omröstningsresultat

Ja-röst	Nej-röst	Avstår
Mats Andersson (C)		
Gunnar Henriksson (L)		
Christin Slättmyr (S)		
Gunnar Bäckman (KD)		
Göran Nilsson (SD)		
Stefan Kärving (V)		
Joakim Sjöling (S)		
	Anton Lidell (M)	
Jonathan Svensson (S)		
Jan A .Palmqvist (SD)		
Magnus Lilja (V)		

Ordförande konstaterar att nämnden beslutat enligt ordförandes förslag, med 10-Ja röster och 1 -Nej röst.

Sändlista

Samhällsbyggnadsnämnden, FC, förvaltningsekonom, fastighetschef, lokalutredare, enhetschef projekt och förvaltning, enhetschef kostenheten, enhetschef lokalvård, fastighet och service SbF.

Ledningsgrupp, förvaltningsekonom, utredare, BoU

Enhetschef Arena fritid, kultur- och fritidsförvaltningen

Utdragsbestyrkande

2019-12-05

Dnr: BUTN 2019/142

Handläggare

Louise Edgren, Anna Högmark
louise.edgren@varnersborg.se
anna.hogmark@vanersborg.se

Mottagare

Barn- och
utbildningsnämnden

Ny skola på Holmängen

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden godkänner att samhällsbyggnadsnämnden startar projektering och verkställer byggnation av en ny skola på Holmängen i enlighet med rapporten "Lokalplanering Holmängensskolan".

Sammanfattning av ärendet

Skolsituationen i centrala Vänersborg har utretts under lång tid. Utredningar har visat att Norra skolan är olämplig för en utbyggnad, att de funktioner som behövs för en tvåparallellig skola inte kan rymmas på Norra skolan och att det är lämpligt att placera en ny skola på Holmängen. Förutsättningar för att bygga en ny skola på Holmängen finns på plats genom att detaljplan ändrats och investeringsmedel beviljats av kommunfullmäktige från och med 2020. Barn- och utbildningsförvaltningen har tillsammans med fastighet- och service under hösten 2019 gjort en lokalplanering för Holmängensskolan. Lokalplaneringen tydliggör dimensionering, placering, funktioner, tidplan, redovisar flexibilitet och koncernnytta samt preliminär hyreskostnad. Rapporten "Lokalplanering Holmängensskolan" ska utgöra underlag för projektering och byggnation av Holmängensskolan.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Ärendet med en ny skola på Holmängen F-6 startade 2016 då byggnationen föreslogs i "Skolutredning av de centrala skolorna i Vänersborgs kommun". Barn- och utbildningsnämnden beslutade då att ställa sig bakom utredningen samt översända den till kommunfullmäktige för kännedom. Vidare beslutades bland annat att uppdra åt barn- och utbildningsförvaltningen att i samråd med samhällsbyggnadsförvaltningen utreda och analysera etapp 1 i skolutredningen med avseende på renovering och utbyggnad av Norra skolan (2016-02-22, §17).

Utredningen av Norra skolan resulterade i slutsatsen att en utbyggnad är olämplig ur flera aspekter. Istället föreslogs att möjligheten att tillskapa fler centrumnära platser genom en byggnation av Holmängensskolan, i enlighet med etapp 2 i skolutredningen, skulle utredas. Barn- och utbildningsnämnden beslutade att översända utredningen till kommunstyrelsen för kännedom. Samtidigt beslutades att i samverkan med samhällsbyggnadsförvaltningen utreda om en ny skola kan byggas på Holmängen i enlighet med etapp 2 i skolutredningen samt vidare utreda en renovering av Norra skolan till att utgöra en två parallellig F-6 skola (2016-06-20, §72.)

Fastighetsenheten bedömde att de funktioner som barn- och utbildningsförvaltningen specificerat behövdes på en tvåparallellig skola inte kunde rymmas på Norra skolan. Utredningen angående lämpligheten att bygga en ny skola på Holmängen genomfördes av en förvaltningsövergripande grupp där miljö- och hälsoskyddsförvaltningen, byggnadsförvaltningen, fastighetsenheten samt barn- och utbildningsförvaltningen var representerade. Gruppen bedömde att placeringen var lämplig ur flera aspekter men att det saknades en detaljplan som tillät skola. 2016-12-12 beslutade därför barn- och utbildningsnämnden att ge samhällsbyggnadsnämnden i uppdrag att ansöka om ändring av ”Detaljplan av del av Holmängen, Verksamheter m.m. Vänersborgs kommun” för att tillåta skola.

Byggnadsnämnden antog den ändrade detaljplanen ”Detaljplan för del av Holmängen 1:1, väster om Östra vägen” den 21 augusti 2018 och beslutet vann laga kraft den 18 september 2018.

Norra skolan, Tärnanskolan och Mariedalskolan har betydligt fler elever än vad de ursprungliga skolorna är dimensionerade för. För att klara behoven har tillfälliga lokaler och moduler hyrts in. Elevantalen i centrum har ökat kraftigt och prognostiseras att fortsätta öka under överskådlig tid. Norra skolan saknar möjlighet till utbyggnad, Mariedalskolan har ett redan för högt elevantal i förhållande till sina lokaler och Tärnanskolan likaså. Ingen av de befintliga skolorna kan ta emot fler elever och behovet av en ny central F-6 skola är akut och stort.

Mot denna bakgrund beslutade barn- och utbildningsnämnden att ansöka om investeringsmedel för en ny skola på Holmängen (2019-02-18, § 22). I Mål- och resursplan 2020–2022 antagen 2019-06-19 beviljade kommunfullmäktige samhällsbyggnadsnämnden totalt 260 mkr för byggnation av en ny skola på Holmängen inklusive idrottshall och kök. Med anledning av beslutet om investeringsmedel har barn- och utbildningsförvaltningen tillsammans med fastighetsenheten under hösten 2019 genomfört en lokalplanering för Holmängensskolan för att tydliggöra dimensionering, placering, funktion, tidplan, redovisa flexibilitet och koncernnytta samt redovisa preliminär hyreskostnad för den nya skolan. Lokalplaneringen sätter ramen för och utgör ett underlag för projektering och byggnation av Holmängensskolan.

Beredning

Lokalplanering Holmängensskolan har tagits fram i samarbete mellan barn- och utbildningsförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen, fastighet och service. Utredningen har inhämtat synpunkter från berörda enheter på barn- och utbildningsförvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen.

Underlag

Utredning, Skolutredning av de centrala grundskolorna i Vänersborgs kommun, dnr BUTN 2015/49 hid 2016.132

Sammanträdesprotokoll Barn- och utbildningsnämnden, Skolutredning av de centrala grundskolorna i Vänersborgs kommun, § 17 2016-02-22.

Utredning, Fördjupad utredning av etapp 1 i skolutredningen, dnr BUTN 2015/49 hid 2016.

Sammanträdesprotokoll Barn- och utbildningsnämnden, § 72 2016-06-20.

Utredning, Norra skolan och ny skola på Holmängen, dnr BUTN 2015/49 hid
2016.1373

Sammanträdesprotokoll Barn- och utbildningsnämnden, Utredning Norra skolan och ny
skola på Holmängen, §110 2016-12-12.

Sammanträdesprotokoll byggnadsnämnden, Detaljplan för del av Holmängen 1:1, väster
om Östra vägen Vänersborgs kommun, § 72 2018-08-21.

Behovsbeskrivning investeringsbudget MRP 2020, bilaga 2, dnr BUTN 2018/104. Hid
2019.290

Sammanträdesprotokoll Barn- och utbildningsnämnden, Budget 2020, Mål- och
resursplan 2020-2022: Fastighetsinvesteringar, § 22, 2019-02-18, dnr 2018/4

Sofia Bråberg

Förvaltningschef

Bilagor

Lokalplanering Holmängensskolan

Sändlista

Samhällsbyggnadsnämnden
Förvaltningschef, barn- och utbildningsförvaltningen
Förvaltningschef, samhällsbyggnadsförvaltningen
Verksamhetschef förskola, F-6 och 7-9, barn- och utbildningsförvaltningen
Elevhälsochef, barn- och utbildningsförvaltningen
Fastighetschef, Fastighet och service
Enhetschef, kostenheten
Enhetschef projekt och förvaltning, fastighet och service
Enhetschef lokalvård, fastighet och service
Enhetschef arena fritid, kultur- och fritidsförvaltningen
Förvaltningsekonom, barn- och utbildningsförvaltningen
Förvaltningsekonom, samhällsbyggnadsförvaltningen
Utredare, barn- och utbildningsförvaltningen
Lokalutredare, fastighet och service

2019-12-05

Dnr: BUTN 2019/142

Handläggare

Louise Edgren, Anna Högmark
louise.edgren@vanersborg.se,
anna.hogmark@vanersborg.se
0521-72 10 29, 0521-72 25 27

Mottagare

Barn- och
utbildningsnämnden

Lokalplanering Holmängenskolan

Sammanfattning av rapporten

Behovet av en ny skola i centrum beskrivs ibland andra ”Utredning av Norra skolan och ny skola på Holmängen” (dnr: BUN 2015/49). I den bedöms att en helt ny skola behövs i centrum på grund av att Norra skolan inte kan byggas ut för att täcka det prognostiserade behovet. I juni 2019 beslutade kommunfullmäktige, i samband med beslut om Mål- och resursplan 2020–2022, om medel för en ny skola på Holmängen inklusive idrottshall och kök. Totalt avsätts 260 miljoner kronor för investering i den nya skolan.

Denna utredning är lokalplanering för den nya skolan och syftar till att tydliggöra dimensionering, funktioner, placering och tidplan för Holmängens skolan. Utredningen har tagits fram under hösten 2019 i samarbete mellan barn- och utbildningsförvaltningen och fastighetsenheten. Synpunkter har inhämtats från berörda enheter på barn- och utbildningsförvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen.

Sofia Bråberg

Förvaltningschef

Barn- och utbildningsförvaltningen

Carl-Gustav Eriksson

Fastighetschef

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Innehållsförteckning

1	UPPDRAG	4
1.1	UPPDRAGSBESKRIVNING.....	4
1.2	MÅL OCH SYFTE.....	4
1.3	BERÖRDA PARTER/AKTÖRER.....	4
1.4	AVGRÄNSNING	4
1.5	UNDERLAG	4
1.6	METOD.....	4
2	UTREDNING	4
2.1	DIMENSIONERING AV HOLMÄNGENSKOLAN	4
2.2	PLACERING	5
2.3	FUNKTIONSPROGRAM.....	5
2.3.1	<i>Hemvist</i>	6
2.3.2	<i>Entréhall</i>	6
2.3.3	<i>Utomhusmiljö</i>	7
2.3.4	<i>Kök och matsal</i>	8
2.3.5	<i>Idrottslokal</i>	9
2.3.6	<i>Lokaler för elevhälsan</i>	10
2.3.7	<i>Generella funktioner</i>	10
2.4	TIDPLAN OCH EKONOMI	11
2.5	FLEXIBILITET OCH KONCERNNYTTA	12

1 Uppdrag

1.1 Uppdragsbeskrivning

Lokalplaneringen för Holmängenskolan ska tydliggöra dimensionering, funktioner, placering, tidplan, redovisa flexibilitet och koncernnytta samt redovisa preliminär hyreskostnad för Holmängenskolan. Utredningen har tagits fram under hösten 2019 i samarbete mellan barn- och utbildningsförvaltningen och fastighetsenheten. Synpunkter har inhämtats från verksamheter på barn- och utbildningsförvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen.

1.2 Mål och syfte

Syftet med lokalplaneringen för Holmängenskolan är att ge förutsättningar för att skapa ändamålsenliga, flexibla och hållbara lokaler över tid. Lokalplaneringen är ett underlag för projekteringen av den nya skolan.

1.3 Berörda parter/aktörer

Lokalplaneringen har tagits fram i samarbete mellan barn- och utbildningsförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen.

1.4 Avgränsning

Lokalplaneringen innehåller endast ett funktionsprogram med vilka funktioner skolan ska ha, det finns ingen specificering över hur salar och utrymmen ska vara utrustade. Denna specificering kommer istället att tas fram under nästa steg, i projekteringsarbetet.

1.5 Underlag

”Utredning av Norra skolan och ny skola på Holmängen” Dnr: BUN 2015/49.

”Reviderad förskole- och grundskoleplan – Lokalförsörjningsplan 2019–2027” Dnr: BUN 2015/54

”Norra skolan” dnr: SBN 2018/289

1.6 Metod

Underlaget för om- och tillbyggnationen av Öxnered skola har fungerat som en förebild för funktionsprogrammet. Inspiration har även hämtats från andra kommuners lokalplanering, framförallt funktionsprogrammet framtaget av Stockholm Stad. Därtill har avstämningar skett med och synpunkter inhämtats från kostenheten, fastighets- och serviceenheten, kultur- och fritidsförvaltningen samt elevhälsan.

2 Utredning

2.1 Dimensionering av Holmängenskolan

Behovet av en ny skola i centrum beskrivs i ”Utredning av Norra skolan och ny skola på Holmängen” dnr: BUN 2015/49. I den bedömdes att en helt ny skola behövdes i centrum på grund av att Norra skolan inte skulle kunna byggas ut för att täcka det prognostiserade behovet. Den senaste elevprognosen återfinns i ”Reviderad förskole- och grundskoleplan – Lokalförsörjningsplan 2019–2027” och visar att elevantalet för årskurs F-6 vid Mariedal, Tärnan och Norra beräknas uppgå till 1226 elever år 2027. Lokalerna vid Mariedalsskolan och Tärnan beräknas i lokalförsörjningsplanen maximalt kunna inrymma 817 elever utan

moduler eller andra tillfälliga lokaler. Detta ger ett behov av att tillskapa 409 elevplatser vid den nya skolan.

Norra skolan är inte medräknad i antalet platser på grund av omfattande fuktproblematik vilken inte beräknas kunna åtgärdas på grund av att investeringsmedel för renovering inte beviljades (dnr: SBN 2018/289). Nordisk byggskadetredning har genomfört flertalet utredningar av inomhusmiljön på Norra skolan och rekommenderar att stora delar av skolan inte nyttjas som försiktighetsåtgärd på grund av fuktproblematiken och avvikande lukter.

För att täcka behovet av de 409 platser som beräknas behövas i centrum år 2027 och för att få en effektiv och hållbar organisation ska Holmängens skolan dimensioneras för 21 klasser med totalt 525 elever. Enligt lokalförsörjningsplanen har Mariedalsskolan 15 klassrum, under hösten 2019 tillskapas fem klassrum till på Habiliteringen som hyrs av Hemsö. De 20 klassrummen gör att Mariedalsskolan blir bättre lämpad att ha det antal klasser de har idag, 21 stycken med mellan 19–25 elever i varje klass. Tärnan har 15 klassrum men 19 klasser vilket kan förklaras av att de har fyra klassrum i moduler. I och med att Holmängens skolan byggs beräknas dessa kunna avvecklas och Tärnans skolan blir då lämplig för att ha 14–15 klasser. De har idag mellan 16 och 22 elever i varje klass. Detta ger att nedanstående skolstruktur blir lämplig med hänsyn till dagens klasstorlekar.

Skolstruktur i centrum år 2027	Antal klasser	Antal elever i snitt	Totalt antal elever
Tärnan	14 klasser	22 elever	308
Mariedalsskolan	21 klasser	22 elever	462
Holmängen	21 klasser	22 elever	462

2.2 Placering

Mark för Holmängens skolan finns avsatt i Detaljplan för del av Holmängen 1:1, väster om Östra vägen (Dnr PLAN 2017.39), se bilaga 1. Denna placering bedömdes av miljö- och hälsoskyddsförvaltningen, byggnadsförvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen sammantaget vara bäst lämpad för en ny skola årskurs F-6 i centrala Vänersborg. Barn- och utbildningsnämnden har begärt ändring av detaljplanen för att tillåta skola. Den nya detaljplanen vann laga kraft 18 september 2018.

2.3 Funktionsprogram

Skollokaler behöver ge fysiska förutsättningar för trygghet och variation i arbetssätt. Lokalerna ska vara flexibla för att möta skolans olika behov, men de ska samtidigt vara yt-effektiva och hållbara över tid utifrån pedagogik, arbetssätt och förändringar i elevunderlaget. Funktionsprogrammet syftar till att säkerställa dessa kvalitéer och därmed skapa ändamålsenliga lokaler med goda och långsiktiga förutsättningar.

Skolans lokaler fördelas på hemvister och gemensamma lokalresurser. I elevens hemvist finns de lokaler eleven är i behov av under största delen av skoldagen. Gemensamma lokalresurser innefattar allt från specialsalar till expedition och matsal.

Skollokaler är långsiktiga investeringar och nya skolor behöver klara såväl nuvarande som framtida organisatoriska och pedagogiska utmaningar. Lokalerna ska skapa ett maximalt utbyte mellan pedagoger och elever och stödja en skola organiserad i arbetslag. Lokalerna ska

även möjliggöra ett effektivt utnyttjande av ytor där alla lokaler används under hela dagen. Barnperspektivet ska genomsyra projekteringen av Holmängensskolan.

Om- och tillbyggnationen för Öxnered skolan har fungerat som en förebild för funktionsprogrammet. Inspiration har även hämtats från andra kommuners lokalplanering, framförallt funktionsprogrammet framtaget av Stockholm Stad.

Vänersborgs kommun strävar efter yteffektiva lokaler med god ändamålsenlighet. För att uppnå bägge dessa mål bör skolan sträva mot 10 kvadratmeter inomhus per elev exklusive idrottshall. För utemiljön ska Boverkets allmänna råd om friyta för lek och utevistelse vid fritidshem, förskolor, skolor eller liknande verksamhet (BFA 2015:1 FRI) följas. Vid utformningen av friytan ska även Boverkets vägledning "Gör plats för barn och unga" beaktas. I denna skrift anges att ett rimligt mått på friyta kan vara 40 kvadratmeter per barn i förskolan och 30 kvadratmeter per barn i grundskolan. Övriga mått att ta hänsyn till är exempelvis "Parkeringsnorm för Vänersborgs kommun" (Byggnadsnämnden, 1 mars 2016, § 20) men friyta har företräde. I övrigt ska nationella, regionala samt kommunala lagar, regler och riktlinjer följas.

2.3.1 Hemvist

Hemvisten är den plats där eleverna tillbringar största delen av sin tid i skolan. Det är i hemvisten eleven ska känna sin tillhörighet. Hemvisten innehåller lärosalar, allrum, gruppum, fritids, kappum, hygienutrymmen och personalarbetsplatser. För att skapa flexibilitet ska hemvister på markplan även kunna användas för förskola.

Hemvister ska vara likvärdiga och innehålla en variation av rum som ger förutsättningar att skapa olika lärmiljöer. Variationen ska stödja de olika moment som finns i en undervisningssituation och ge förutsättningar att fånga elevers olika behov samt utgöra ett stöd för elever med funktionsvariation eller behov av individuellt stöd.

Hemvisten ska ge förutsättningar för arbete såväl individuellt som i olika gruppstorlekar, både i tyst och mer öppen miljö. Lokalerna ska medge samling i 30-grupper för att möjliggöra flexibilitet. Den bästa beredskapen för att möta framtida behov är att bygga flexibelt och möjliggöra variation. Viktiga förutsättningar är att skolans alla lokaler är användbara som pedagogisk yta och att de är flexibla i den betydelsen att de tillåter olika organisationer och arbetssätt.

2.3.2 Entréhall

Entréhallen tillsammans med skolans gemensamma funktioner är skolans centralpunkt. Specialsalar placeras med ingång från skolans entréhall eller i anslutning till entréhallen, tillsammans med övriga gemensamma funktioner som reception, expedition, mediatek/bibliotek, konferensrum och matsal. Om det är möjligt förläggs även idrotten i anslutning till entréhallen. Entréhallen bör ha följande funktioner:

2.3.2.1 Trygghet

Funktion: En tydlig, överblickbar, trygg och välkomnande entré.

Funktion: Systemet ska kunna öppna/låsa samtliga utrymmen, sektioner eller enskilda celler oavsett tid.

2.3.2.2 Effektivitet

Funktion: Entrén utformas så att det förhindras att smuts dras in i skolan.

2.3.2.3 Flexibilitet

Funktion: Entrémiljöerna ska gå att anpassa till skolans olika behov och möjliggöra användning av skolans lokaler även efter skoltid.

2.3.3 Utomhusmiljö

Barns och ungas utemiljöer ska vara trivsamma, hälsosamma, trygga, stimulerande och inbjuda till lek och rörelse. En välplanerad utemiljö ökar elevens möjligheter till social, motorisk och fysisk utveckling. Zoner bör planeras för samutnyttjande och innehålla flera funktioner. Utemiljön ska inbjuda till pedagogisk verksamhet. Utomhusmiljön bör ha följande funktioner:

2.3.3.1 Trygghet

Funktion: Hämtning och lämning ska vara säkra.

Funktion: Varutransporter till verksamheten ska vara möjliga att utföra med hög säkerhet.

Funktion: Ljusmiljön ska bidra till en trygg utomhusmiljö.

Funktion: Skolgården ska skapa tillhörighet och påvisa att den tillhör skolan.

2.3.3.2 Rörelser

Funktion: Utomhusmiljön ska stimulera rörelser av olika slag.

Funktion: Rastverksamhet ska kunna pågå utan att störa undervisningen.

2.3.3.3 Effektivitet

Funktion: Skolgården ska locka alla elever till fysisk aktivitet och inbjuda till pedagogisk verksamhet.

Funktion: Möjlighet till effektiv skötsel och underhåll.

2.3.3.4 Flexibilitet

Funktion: Tillgång till säker förvaring.

Funktion: Möjlighet för skolans pedagogiska verksamhet att bedrivas utomhus.

2.3.3.5 Omställbarhet

Funktion: Skolfastigheten planeras för att klara elevantalsförändringar.

2.3.3.6 Rumslighet och variation

Funktion: Gårdens utemiljö ska delas upp i zoner för olika typer av aktivitet.

Funktion: Möjlighet för vila och avkoppling ska finnas.

Funktion: Den yttre miljön ska ge möjlighet att öva motorik.

2.3.3.7 Vegetation

Funktion: Bevara eller skapa grönska och olika terrängförhållanden.

Funktion: Möjligt att följa årstidsväxlingar.

Funktion: Skolgården ska vara en arena för idrott, lek och rörelse.

2.3.4 Kök och matsal

Skolmåltiden är en viktig och pedagogiskt integrerad del av skoldagen. Allsidig och hälsosam kost, samt möjlighet att äta i lugn och ro är centrala beståndsdelar i elevens skoldag. En grundläggande förutsättning för en god måltidsmiljö är funktionella och väl planerade lokaler, för såväl beredning som servering. Kök och matsalslokalerna ska bidra till en hög hygienisk hanterbarhet, samt en god arbetsmiljö för kökspersonalen. En annan viktig aspekt är flexibiliteten. Matsalen är en stor och ofta centralt placerad del av skolbyggnaden, varför det är viktigt att lokalerna planeras för att kunna utnyttjas till annat då servering ej pågår. Exempelvis kan skolan använda matsalen som samlings- eller undervisningslokal. Med möjlighet att förhindra tillträde till kök och andra delar av skolan kan matsalen även hyras ut till allmänheten. Kök och matsal bör ha följande funktioner:

2.3.4.1 Kök

2.3.4.1.1 Hygien

Funktion: Lokalerna ska bidra till säker och hygienisk livsmedelshantering i alla utrymmen.

Funktion: Möjlighet till säker hantering av medicinsk specialkost på en avskild plats.

Funktion: Smutsiga och rena zoner ska kunna skiljas åt

Funktion: Hög städbarhet i alla utrymmen.

Funktion: Möjlighet för personal och besökare att upprätthålla en god arbetshygien.

2.3.4.1.2 Arbetsmiljö

Funktion: Alla lokaler ska möjliggöra en säker och ergonomisk arbetsmiljö.

Funktion: Golven ska ha hög halksäkerhet.

Funktion: Åtskilda personalutrymmen för rast och arbete ska finnas i anslutning till kökslokalerna.

Funktion: Lokalerna ska bidra till en god ljud- och ljusmiljö.

2.3.4.1.3 Trygghet

Funktion: Godsmottagning och -utlämning kan ske på ett tryggt och säkert sätt.

2.3.4.1.4 Rörelser

Funktion: Golvytor ska utformas så att förflyttningar i och genom lokalerna underlättas.

Funktion: Lokalerna möjliggör funktionella och hygieniska flöden.

2.3.4.1.5 Effektivitet

Funktion: Tillagningskök ska vara utformade och utrustade så att 2 lunchrätter per dag kan tillagas, så att 5 sorters sallad kan produceras/beredas och så att frukost och mellanmål kan produceras.

Funktion: Lokalerna ska ha tillräckliga utrymmen för olika typer av förvaring.

2.3.4.1.6 Omställbarhet

Funktion: Kökets inplacering tar hänsyn till eventuella framtida elevantalsförändringar.

2.3.4.2 Matsal

2.3.4.2.1 Trygghet

Funktion: Lokalerna ska möjliggöra en god och säker arbetsmiljö.

Funktion: Lokalerna ska möjliggöra god hygienisk hanterbarhet.

Funktion: Hantering av specialkost ska vara säker.

Funktion: Lokalerna ska ha goda ljud- och ljusförhållanden.

2.3.4.2.2 Rörelser

Funktion: Matsalens och diskinlämningens utformning minimerar korsande flöden.

2.3.4.2.3 Effektivitet

Funktion: Matsalens och diskinlämningens utformning bidrar till att skapa effektiva flöden genom lokalerna.

2.3.4.2.4 Flexibilitet

Funktion: Lokalen ska kunna användas till annan verksamhet då den inte nyttjas som matsal.

Funktion: I matsalen ska det vara möjligt att skapa en lugnare miljö för elever i särskilt behov av lugn och ro.

2.3.4.2.5 Omställbarhet

Funktion: Matsalens inplacering tar hänsyn till eventuella framtida elevantalsförändringar.

2.3.5 Idrottslokal

Fysisk aktivitet och rörelse har visat sig ha positiv inverkan på skolresultaten. Lokaler för idrottsundervisning innefattar förutom själva idrottssalen även andra utrymmen som omklädningsrum, duschrum och förrådsytor. Lokalerna ska ge förutsättningar för modern undervisning och effektivt lokalutnyttjande. I dusch- och omklädningsrum är dessutom trygghet och integritet viktiga aspekter. För att säkerställa ett effektivt utnyttjande av lokalresurser ska idrottslokalen förberedas för uthyrning. Idrottslokaler bör ha följande funktioner:

2.3.5.1 Trygghet

Funktion: Hög integritet i omklädningsrum och hygienutrymmen.

Funktion: Möjlighet att byta om och duscha enskilt för den som behöver.

Funktion: God arbetsmiljö och hög säkerhet för de som vistas i lokalerna.

Funktion: Hög städbarhet i alla utrymmen.

Funktion: Möjlighet till säker förvaring av kläder och värdesaker.

2.3.5.2 Rörelser

Funktion: En tydlig och överblickbar entré, som möjliggör tillgång till idrottslokalerna även under kvällar och helger.

Funktion: Arbetsstationer för lärare för att minimera behovet av förflyttningar samt särskilda omklädnings- och duschrum för idrottslärare.

Funktion: Idrottslokalerna planeras med möjlighet till teoretisk undervisning.

2.3.5.3 Effektivitet

Funktion: Antalet omklädnings- och duschrum möjliggör effektivt utnyttjande av alla salsdelar.

Funktion: Lokalerna möjliggör säker och effektiv förvaring av redskap och utrustning.

Funktion: Idrottssalen är förberedd för den tekniska utrustning som behövs i verksamheten.

Funktion: Goda förutsättningar för uteidrott

2.3.5.4 Flexibilitet

Funktion: Idrottssalen ska vara i fullstor storlek (20x40 meter)

Funktion: Idrottssalen ska kunna hyras ut till föreningslivet.

Funktion: Idrottssalen ska kunna användas som samlingsal om andra möjligheter saknas.

2.3.5.5 Omställbarhet

Funktion: Idrottslokalernas inplacering tar hänsyn till eventuella framtida elevantalsförändringar och timplaneändringar.

2.3.6 Lokaler för elevhälsan

Elevhälsan ska främst verka förebyggande och hälsofrämjande, och arbeta för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Elevhälsan består av skolans samlade medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Eleverna ska enligt skollagen ha tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator, samt personal som kan tillgodose specialpedagogiska behov.

Elevhälsans lokaler ska stödja arbetet med att utveckla arbetssätt för samverkan mellan elevhälsans alla kompetenser, lärarna och arbetslagen. I det ingår att tvärprofessionellt analysera och beskriva elevers olika behov för att främja lärprocesser, utveckling och hälsa. Lokalerna ska också stödja det medicinska uppdraget i genomförandet av hälsobesöken som syftar till tidig upptäckt av hinder för inlärning, utveckling, hälsa och vaccinationer som hälsofrämjande och förebyggande insatser på individnivå.

För elevhälsans personal finns specifika krav på rum för skolsköterskor. När det gäller psykolog, kurator, logoped och specialpedagoger (finns anställda av rektor) är det viktigt med utrymme för samtal, eventuella tester och kartläggningar. Viktigt med dörrar som är ”extra tjocka”, dvs skydd av sekretess.

Funktion: Elevhälsans lokaler planeras med balans mellan åtkomlighet och integritet för elever.

Funktion: De lokaler där elevhälsan bedriver verksamhet ska stödja god sekretess genom exempelvis ljudisolering och möjlighet till avskildhet.

Funktion: Elevhälsans lokaler planeras så att storleken på rummet tar hänsyn till behov av t.ex. syntavla, rinnande vatten, samtal, tester och kartläggningar m.m.

2.3.7 Generella funktioner

2.3.7.1 Trygghet

Funktion: Lokalerna ska vara överblickbara och lätta att orientera sig i.

Funktion: Hög integritet i omklädningsrum och hygienutrymmen.

Funktion: Hög städbarhet i alla utrymmen

Funktion: Lokalerna innehåller de delar och funktioner som behövs för att genomföra ett effektivt lokalvårdsarbete i en god arbetsmiljö.

Funktion: Glas kan användas för att skapa överblickbarhet eller ljusinsläpp, men bör användas sparsamt.

Funktion: Fastigheten ska utformas så att det ger elever och personal en känsla av tillhörighet och hemtrevnad.

2.3.7.2 Rörelser

Funktion: Lokalernas inplacering ska underlätta arbete för de som är verksamma på skolan och ge incitament för samverkan.

Funktion: Lokalerna ska färgsättas utifrån pedagogiska behov, och med hänsyn till tillgänglighet och orienterbarhet.

Funktion: Personal- och elevflöden ska kunna ske utan att det skapar friktion.

2.3.7.3 Effektivitet

Funktion: Specialsalar utformas för ett effektivt utnyttjande där även andra ämnen kan nyttja salen.

2.4 Tidplan och ekonomi

I Mål- och resursplanen 2020–2022 (Kommunfullmäktige 2019-06-19) framgår att 260 miljoner kronor avsätts för en ny skola på Holmängen. 4 miljoner kronor under år 2020, 118 miljoner kronor år 2021 och 138 miljoner kronor under år 2022. Fastighetsenheten har under hösten 2019 gjort bedömningen att det behövs ett år för projektering, under år 2020 och att det behövs 2 och ett halvt år för produktion. I samtal med barn- och utbildningsförvaltningen har man därför kommit fram till att Holmängenskolan ska kunna tas i bruk för undervisning höstterminen 2023. Barn- och utbildningsförvaltningen behöver ha tillgång till skolan för personal från och med 4 maj 2023 för att undervisningen ska kunna starta enligt tidplan. Detta ger följande tidsplan för Holmängenskolan:

Holmängenskolan	2020	2021	2022	2023
Projektering	Jan-dec			
Produktion		Jan-dec	Jan-dec	Jan-juli

Inför budget 2021 ämnar barn- och utbildningsnämnden att begära omflyttning av medel så att medel finns att tillgå även under år 2023.

Då projektering ännu inte är genomförd vet vi inte hur många kvadratmeter byggnaden kommer att bli och inte heller storleken på investeringen. Detta ger att uträkningen av den preliminära hyran bygger på ett antal antaganden vilka redovisar högsta möjliga investeringsbelopp och kvadratmeter. Antagandena som hyran bygger på är följande:

Total investering: 260 mkr

Avskrivningstid: 30 år

Ränta: 1,5 %

Yta: 8 300 kvm (12 kvm per elev * 525 elever samt 2000 kvm för idrottshall).

Kostnad för drift och underhåll: 450 kr/kvm.

Ovanstående förutsättningar ger en total preliminär maximal hyra om 16 301 667 kr, investeringen aktiveras år 2023. En lägre investeringssumma och mindre antal kvadratmeter ger alltså en lägre hyra än vad som redovisas här.

2.5 Flexibilitet och koncernnytta

Lokalplaneringen tillgodoser behovet av flexibilitet i projektet genom att alla utrymmen ska kunna användas i pedagogiskt syfte, tillåta olika organisationer samt arbetssätt. Hemvisterna i markplan kommer även att kunna användas för förskola vilket ger lokaler som kan förändras utefter eventuella svängningar i elevunderlaget. De utrymmen som kan begränsa en utökning av elevantalet planeras så att de kan byggas ut. Skolans utrymmen och då framförallt matsal samt idrottshall planeras så att de ska vara användbara för allmänheten efter skoltid.

Delegeringsbeslut

Utskriftsdatum: 2024-02-22

Utskriven av: Johanna Gustafsson

Diarienummer:	Kommunstyrelsen
Beslutsfattare:	Alla
Kategori:	Alla
Beslutsinstans:	Kommunstyrelsen
Sammanträdesdatum:	2024-02-28
Sekretess:	Visas ej

Id	Beskrivning	Paragraf
Datum	Avsändare/Mottagare	Beslutsfattare
Ärendenummer	Ärendemening	Kategori
		Ansvarig
424724	Remiss av motion om byggande av en Gradäng vid Huvudnässkolans Aula	2.10
2024-02-16	Kommunstyrelsens ordförande	Benny Augustsson
KS 2024/64	Motion om byggande av en Gradäng vid Huvudnässkolans Aula	2.10
		Johan Högmark
423162	Remiss av medborgarförslag om att införa digitala barnskydd mot pornografi	2.10
2024-01-30	Kommunstyrelsens ordförande	Benny Augustsson
KS 2023/978	Medborgarförslag om att införa digitala barnskydd mot pornografi	2.10
		Johan Högmark
2024.158	Beslut om flaggning på halv stång i samband med medarbetares bortgång	
2024-01-23	Enligt sändlista	Lena Tegenfeldt
KS 2024/9	Samlingsnummer - Delegeringsbeslut inom kommunstyrelsen	
		Lena Tegenfeldt
2024.202	Omreglering av sysselsättningsgrad med bibehållen tjänstepension	DPO 7.3
2024-01-30	Enligt sändlista	Anna Johannesson
KS 2024/89	Omreglering av sysselsättningsgrad med bibehållen tjänstepension	DPO 7.3
		Anna Johannesson
2024.203	Beslut omreglering av tjänst med bibehållen tjänstepension	DPO 7.3
2024-01-30	Kommunstyrelsen	Anna Johannesson
KS 2024/87	Ansökan om omreglering av sysselsättningsgrad med bibehållen tjänstepension	DPO 7.3
		Anna Johannesson
2024.215	Flaggning under HBTQI-månad mars 2024	
2024-01-31	Enligt sändlista	
KS 2024/9	Samlingsnummer - Delegeringsbeslut inom kommunstyrelsen	

Id	Beskrivning	Paragraf
Datum	Avsändare/Mottagare	Beslutsfattare
Ärendenummer	Ärendemening	Kategori
		Ansvarig
		Lena Tegenfeldt
2024.322	Reviderat beslut om flaggning pride HBTQI 1-31 mars 2024	
2024-02-02	Enligt sändlista	Lena Tegenfeldt
KS 2024/9	Samlingsnummer - Delegeringsbeslut inom kommunstyrelsen	Jenny Kudryk
2024.424	Remiss av medborgarförslag om översyn av stadgarna för gymnasieelevers resor/skolskjuts	2.10
2024-02-06	Enligt sändlista	Benny Augustsson
KS 2023/1053	Medborgarförslag om översyn av stadgarna för gymnasieelevers resor/skolskjuts	2.10
		Johan Högmark
2024.427	Omreglering av tjänst med bibehållen tjänstepension	DPO 7.3
2024-02-06	Enligt sändlista	Anna Johannesson
KS 2024/94	Omreglering av sysselsättningsgrad med bibehållen tjänstepension	DPO 7.3
		Anna Johannesson
2024.439	Remiss av Planeringsstrategi 2024–2028	2.10
2024-02-06	Kommunstyrelsen	Benny Augustsson
KS 2022/174	Planeringsstrategi – översyn av kommunens översiktsplanering	2.10
		Cornelia Sörman
2024.449	UngDrive Academy sommaren 2022.	1.1
2022-05-05	Kommunstyrelseförvaltningen	Lena Tegenfeldt
KS 2022/159	UngDrive - företagande för ungdomar under sommaren 2022	1.1
		Patrik Jatko
2024.490	Beslut om starttillstånd för framtagande av lokalt folkhälsoprogram	2.15
2024-02-08	Enligt sändlista	Benny Augustsson
KS 2024/65	Folkhälsoprogram 2024-2025	2.15
		Anne Ekstedt
2024.568	Yttrande över ansökan om antagning i hemvärdet	2.13
2024-02-12	Kommunstyrelsen	Pernilla Bertilsson
KS 2024/9	Samlingsnummer - Delegeringsbeslut inom kommunstyrelsen	2.13
		Pernilla Bertilsson
2024.621	Gällande försäljning av fastigheten Penséen 14	1.1
2024-02-12	Enligt sändlista	Benny Augustsson
KS 2019/468	Hemställen gällande Penséen 14 (försäljning)	1.1
		Maja Smochina
2024.704	Beslut om flaggning på halv stång i samband med medarbetares bortgång	

Id	Beskrivning	Paragraf
Datum	Avsändare/Mottagare	Beslutsfattare
Ärendenummer	Ärendemening	Kategori
		Ansvarig
2024-02-21	Enligt sändlista	Lena Tegenfeldt
KS 2024/9	Samlingsnummer - Delegeringsbeslut inom kommunstyrelsen	Lena Tegenfeldt
2024.705	Beslut om flaggning med Ukrainas flagga	
2024-02-21	Enligt sändlista	Lena Tegenfeldt
KS 2024/9	Samlingsnummer - Delegeringsbeslut inom kommunstyrelsen	Lena Tegenfeldt

Dokument

Utskriftsdatum: 2024-02-22

Utskriven av: Johanna Gustafsson

Diarieenhet: Kommunstyrelsen

Sekretess: Visas ej

Beskrivning av sökning:

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Ärendemening	Dokumenttyp
2024.160	I	Protokoll från Vattenpalatset Vänerparken AB:s styrelsemöte nr 5 2023-12-11 från	Eva Johansson
2024-01-24		Vattenpalatset Vänerparken AB	Beredningssekretariatet PROTOKOLL
2024.191	I	Rapport avseende uppsökande verksamhet seniorer	Ewa Lundqvist
2024-01-29		Socialnämnden	Ekonomikontoret
KS 2023/543		Uppsökande verksamhet seniorer år 2023 - socialt förebyggande och trygghetsskapande insatser	RAPPORT
2024.315	I	Överenskommelse om en långsiktigt hållbar socialtjänst 2024	Eva Johansson
2024-02-01		Sveriges kommuner och regioner - SKR	Beredningssekretariatet INFORMATION
2024.325	I	Beslut om att riva Akutlogin på Holmängen samt ansökan om rivningslov	Eva Johansson
2024-02-02		Samhällsbyggnadsnämnden	Beredningssekretariatet BESLUT
2024.327	I	Redovisning av lokalplanering B-delen för Idrottshuset i Vänersborgs kommun	Eva Johansson
2024-02-02		Kultur- och fritidsnämnden	Beredningssekretariatet BESLUT
2024.509	I	Ansökan om verksamhetsbidrag till Funktionsrätt Vänersborg 2025	Erika Johansson
2024-02-08		Funktionsrätt Vänersborg	Avdelningen för hållbar utveckling
KS 2024/135		Verksamhetsbidrag Funktionsrätt Vänersborg 2025	ANSÖKAN
2024.659	I	Planerad partiell delning mellan St1 Sverige AB och St1 Biogas AB	Eva Johansson
2024-02-20		St1 Sverige AB	Beredningssekretariatet INFORMATION
2024.660	I	Inbjudan till Ägarsamråd Vänerhamn 25 mars 2024	Benny Augustsson
2024-02-19		Kristinehamns kommun	Politik KALLELSER